

**HELYI
ESÉLYEGYENLŐSÉGI
PROGRAM**

MÁTÉSZALKA VÁROS ÖNKORMÁNYZATA

2023-2028

Tartalom

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)	4
Bevezetés	4
A település bemutatása	4
Értékeink, küldetésünk	11
Célok.....	11
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE)	13
1. Jogszabályi háttér bemutatása	13
2. Stratégiai környezet bemutatása.....	15
3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége.....	20
4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység.....	66
5. A nők helyzete, esélyegyenlősége.....	94
6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége	104
7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége	111
8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása	121
9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága	125
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)	127
1. A HEP IT részletei	127
A helyzetelemzés megállapításainak összegzése.....	127
Jövőképünk.....	129
Az intézkedési területek részletes kifejtése	130
2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT).....	155
3. Megvalósítás	163
3.1 A megvalósítás előkészítése.....	163
3.2 A megvalósítás folyamata	163
3.3 Monitoring és visszacsatolás	166
3.4 Nyilvánosság.....	166
3.6 Érvényesülés, módosítás.....	167
4. Elfogadás módja és dátuma.....	168

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)

Bevezetés

Összhangban az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló **2021. 06. 30-án módosított 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet alapján megjelent Belügyminisztérium „Módszertani útmutató a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szempontjaihoz és a program felülvizsgálatához” c. dokumentum szerint átdolgozva Mátészalka Város Önkormányzata Esélyegyenlőségi Programban rögzíti az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat.**

Az önkormányzat vállalja, hogy az elkészült és elfogadott Esélyegyenlőségi Programmal összehangolja a település más dokumentumait¹, valamint az önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működtetését. Vállalja továbbá, hogy az Esélyegyenlőségi Program elkészítése során bevonja partneri kapcsolatrendszerét, különös tekintettel a köznevelés állami és nem állami intézményfenntartóira.

Jelen helyzetelemzés az Esélyegyenlőségi Program megalapozását szolgálja.

A település bemutatása

A város földrajzi elhelyezkedése, kialakulása, fejlődése

Mátészalka Magyarország észak-keleti szegletében, Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye északi részén helyezkedik el. A város fekvését tekintve az Észak-alföldi régióhoz tartozik, két (Hajdú-Bihar és Jász-Nagykun-Szolnok) megyével egyetemben. A város vasúton és közúton egyaránt jól megközelíthető. A városon két főút halad keresztül, a Vaját Csengersimával összekötő 49. sz. főút és a Debrecen Mátészalkával összekötő 471. sz. főút. Az M3-as autópálya Ór községig érő szakasza jelentősen megnövelte a város könnyebb elérhetőségét.

A mai Mátészalka négy önálló település (a két Máté, Külszalka és Belszalka) összeolvadásával jött létre. A XII. század közepén a Szalkából akkor még Dobosra vezető út mentén a Hontpázmány nemzetség ősi adománybirtokán létesült Máté falu. Neve az alapító ős utódainak, II. András poroszlójának és testvéreinek a nevében tűnik fel 1216-ban és 1231-ben. Amikor a Mátéi család utolsó férfi tagja a birtokait a feleségére, a nővére utódaira és asszonylányaira hagyta, már két Mathey nevű faluról rendelkezett. A testvérfalu, Szalka a X-XI. században a mai Széchenyi utca és a Kossuth utca akkor egybefüggő, egyenes szakaszán jött létre, majd belőle a XIII. század végére a Kossuth tér környékén kialakult Belszalka. Ettől kezdve az ősi településrészt Külszalkának, a kettőt együttesen pedig Kétszalkának is nevezték. A települést 1381-től a XVI. század derekáig egységesen Szalkának nevezték.

¹ Költségvetési koncepció, Gazdasági program, Szolgáltatástervezési koncepció, Településfejlesztési stratégia, Településrendezési terv, Településszerkezeti terv, Településfejlesztési koncepció

1835-től az első kataszteri felméréstől a településfejlesztés már a tervszerűen irányított városépítés képét mutatja. 1864-ben korszerű mezőgazdasági gyártelep épült, 1887-től kiépültek a vasútvonalak, bankokat, patikákat nyitottak. A két világháború közötti negyedszázad a városi rangját veszített, ugyanakkor megyeszékhellyé vált nagyközség látványos fejlődésének időszakára. Mátészalka a trianoni békeszerződés után előbb Szatmár, majd 1923-tól Szatmár, Ugocsa és Bereg k.e.e. vármegye székhelye volt. Új városközpont alakult, területén nagyarányú építkezések folyt. Ekkor épült a vármegyeháza, a kórház, az iparosok székháza, a téli gazdasági iskola, a hősök iskolája, a sportpálya is.

Következő jelentős dátum Mátészalka életében 1945-50 volt, ugyanis ebben az időszakban volt az egyesített Szatmár-Bereg vármegye székhelye, így a térség központjává vált. Idevándorlásainak számával nőtt népességének száma is. 1950-ben Szabolcs-Szatmár megye létrehozásával megszűnt megyeszékhelyi szerepe. Mátészalka 1969. augusztus 1-je óta városi ranggal büszkélkedhet.

Demográfiai adatok

A város lakónépessége évek óta folyamatosan csökken, a csökkenés mértéke az országos és megyei mutatókat is meghaladja. A csökkenés mértéke Mátészalkán 2000-2020. között 15,8% volt, ami a megyei (6,9%) és az országos (4,2%) mutatóknál is magasabb. Az alábbi táblázat a lakónépesség alakulását mutatja be 2016. és 2021. között. A város lakossága ebben az időszakban 5,4 %-kal csökkent.

1. számú táblázat - Lakónépesség száma az év végén		
Év	Fő (TS 001)	Változás
2016	16 532	bázis év
2017	16 576	100,27%
2018	16 387	98,86%
2019	16 152	98,57%
2020	15 874	98,28%
2021	15 643	98,54%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A város állandó lakossága ugyan meghaladja a lakónépesség számát, de az állandó népesség is folyamatos csökkenést mutat. 2016. és 2021. között 5 %-ot meghaladó a csökkenés, melyet az alábbi táblázat is szemléltet.

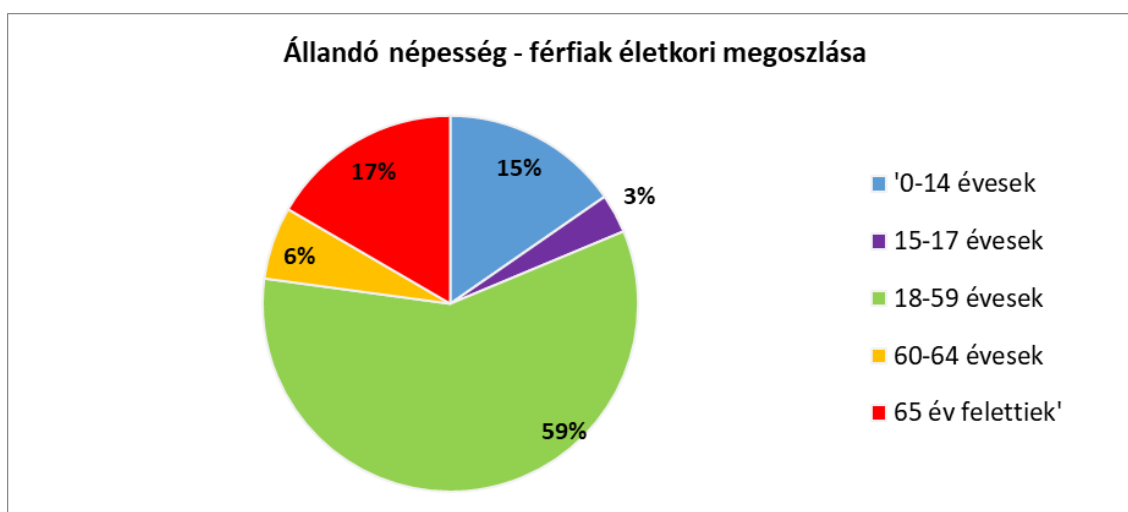
Mátészalka állandó lakosainak száma						
Év	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Mátészalka állandó lakosainak száma (fő)	17 106	17 036	16 910	16 724	16 486	16 229

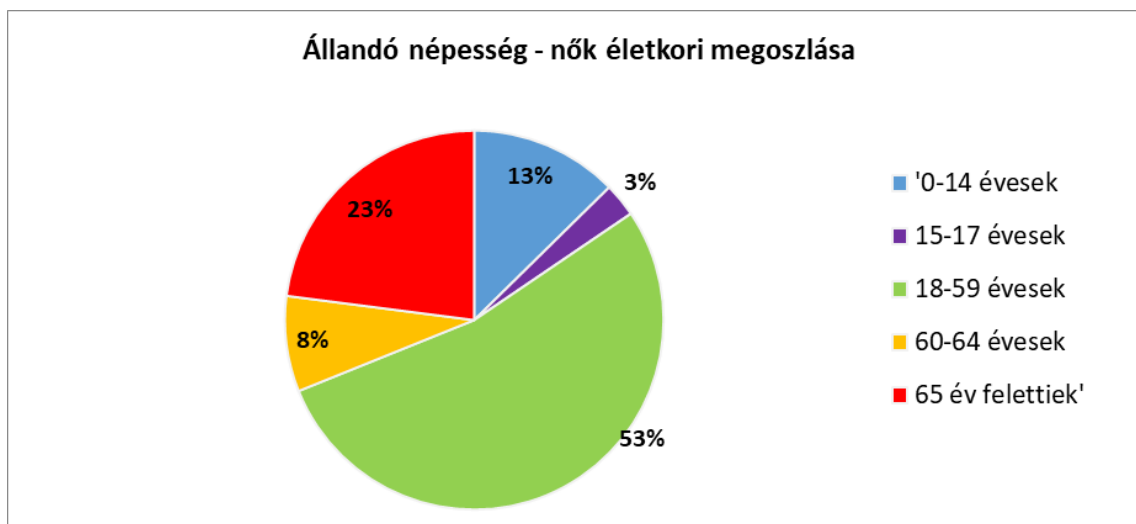
Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A népesség nemek szerinti megoszlása korcsoportonként változó, de a nemek szerinti arány évek óta kisebb elmozdulással ugyanazt az arányszámot mutatja városi szinten. A népességből a nők aránya 52,5%, a férfiak aránya 47,5% körül mozog. Az alábbi táblázat az állandó lakosság nemek és korcsoportok szerinti összetételét mutatja be 2021. évre vonatkozóan. Az elmúlt tíz év adatait vizsgálva elmondható, hogy a 0-14 éves korosztályban a férfiak aránya nagyobb, a 15-17 éves korosztályban a nemek szerinti megoszlás hol a nők, hol a férfiak javára változik. A 18-59 éves korosztályban viszont megfigyelhető az a tendencia, hogy a nemek aránya közelít egymáshoz, hiszen a 2011-ben kimutatható különbség a nők javára 2021-re több mint ötödére csökkent. A 60 év feletti korosztályban viszont a női lakosság száma nagyobb.

2. számú táblázat - Állandó népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (2021.)					
Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 003)	Férfiak (TS 005)	Nők (TS 007)
Állandó népesség száma (férfiak TS 004, nők TS 006)	7709	8520	16229	47,50%	52,50%
0-2 évesek (összes száma TS 008, aránya TS 009)			434	2,67%	
0-14 éves (férfiak TS 010, aránya TS 011; nők TS 012, aránya TS 013)	1184	1077	2261	7,30%	6,64%
15-17 éves (férfiak TS 014, aránya TS 015; nők TS 016, aránya TS 017)	259	245	504	1,60%	1,51%
18-59 éves (férfiak TS 018, aránya TS 019; nők TS 020, aránya TS 021)	4504	4548	9052	27,75%	28,02%
60-64 éves (férfiak TS 022, aránya TS 023; nők TS 024, aránya TS 025)	481	694	1175	2,96%	4,28%
65 év feletti (férfiak TS 026, aránya TS 027; nők TS 028, aránya TS 029)	1281	1956	3237	7,89%	12,05%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A népesség csökkenésében mind a természetes fogyás, mind az elvándorlás szerepet játszik. 2016. és 2021. közötti éveket vizsgálva megállapítható, hogy a halálozások száma 2017. évet kivéve – ahol az élveszületések száma csupán egy fővel haladta meg a halálozások számát – meghaladta a születések számát.

5. számú táblázat - Természetes szaporodás	
Év	Az élve születések és halálozások különbségének 1000 lakosra vetített száma (fő) (TS 032)
2016	-3,11
2017	0,06
2018	-2,49
2019	-1,48
2020	-4,56
2021	-3,19

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A népesség korcsoportok szerinti összetétele tekintetében a népesség előregedésére utaló folyamatok rajzolódni kezdtek. A 0-14 éves korú állandó lakosok száma folyamatosan csökken, míg a 65 év feletti állandó lakosok száma folyamatosan növekszik. Az öregedési index változása egyértelműen jelzi a kedvezőtlen demográfiai folyamatokat. Az öregedési index 2019-ben Mátészalkán 126,4, ami kedvezőbb az országos értéknél (136,6), ugyanakkor kedvezőtlenebb a megyei mutatónál (107,0)

3. számú táblázat - Öregedési index			
Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 026 és TS 028 összesen)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 010 és TS 012 összesen)	Öregedési index % (TS 030)
2016	2 632	2 405	109,44%
2017	2 752	2 412	114,10%
2018	2 878	2 398	120,02%
2019	3 019	2 387	126,48%
2020	3 099	2 324	133,35%
2021	3 237	2 261	143,17%
Forrás: TeIR, KSH-TSTAR			

A természetes fogyás mellett a településen a vándorlási különbözet is negatív, az ezredforduló óta – 2017-es évet kivéve – minden évben többen vándoroltak el a városból, mint ahányan odaköltöztek.

4. számú táblázat - Belföldi vándorlások	
Év	Állandó oda-, és elvándorlások különbségének 1000 állandó lakosra vetített száma (fő) (TS 031)
2016	-19,46
2017	1,21
2018	-10,62
2019	-14,20
2020	-13,68
2021	-12,56
Forrás: TeIR, KSH-TSTAR	

Gazdasági jellemzők, foglalkoztatási helyzet

Mátészalka Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye egyik decentruma, szerepe a vármegye gazdaságában kiemelkedő jelentőségű, fontos szerepet játszik a vármegye egészének fejlesztésében.

A működő vállalkozások száma a városban 1307 db (KSH 2018). A városban a működő vállalkozások ezer lakosra vetített száma 74, amely magasabb, mint a megye városainak átlaga (71), emellett a járás (35) és megye (53) átlagát is jóval meghaladja. A város megyén belüli gazdasági súlyát igazolja, hogy a megyei közép-vállalkozások (50-249 fős) 7,5%-a, a nagyvállalatok (250 fő feletti) 9,4%-a Mátészalkán működik, amely a város népességi

részesedésénél (2,96%) jóval magasabb arány. Mátészalkán a megyei mutatókhoz képest viszonylag alacsony a mezőgazdasági és magas a szolgáltatási ágban működő vállalkozások aránya. Mátészalka az optikai termékek gyártásában évtizedekre visszanyúló hagyományokkal rendelkezik, továbbá a térség mezőgazdaságára élelmiszeripari feldolgozó vállalatok települtek.

A város nyugati részén elhelyezkedő 78,5 hektár nagyságú ipari park alapításától kezdve Mátészalka Város Önkormányzata kezelésében működik. Az ipari park 1998 óta rendelkezik a gazdasági minisztérium által megítélt „Ipari Park” címmel. Az önkormányzat 2018-ban – a városi ipari parkban telephellyel rendelkező vállalkozásokkal együttműködve – sikeres pályázatot nyújtott be az ipari parkok magasabb szintjét jelentő Tudományos és Technológiai Park megszerzésére.

Az Ipari Park Mátészalka gazdasági központja, ebből adódóan ez a városrész adja az ipari termelés döntő részét, valamint a foglalkoztatási potenciálja is kiemelkedő. Azért, hogy a város megőrizhesse gazdasági dinamizmusát, szükségessé vált az önkormányzat tulajdonában lévő ipari park infrastrukturális fejlesztése. A képviselő-testület 2018-ban sikeresen pályázott az iparterület fejlesztésére. Az önkormányzat a fejlesztés keretében az Oberkochen utca és a Park utca közművesítését, feltárását valósította meg, továbbá egy 1347,14 m² alapterületű inkubátorház került kialakításra, amely alkalmas lehet arra, hogy nagyobb helyigényű befektetők is a meglévő infrastruktúrára építsenek, míg az emeleti részen kezdő vállalkozásokat segítő tanácsadási tevékenységek lesznek elérhetőek a tervek szerint.

Mátészalka népességének iskolai végzettsége mind a 2001-es, mind a 2011-es népszámlálás adatai alapján kedvező képet mutat, a népesség képzettsége magasabb a megyei és az országos átlagnál. A 18 évesnél idősebb népesség körében az érettségivel rendelkezők aránya 2011-ben 57,1%, míg a 25 évesnél idősebbek 21,5%-a rendelkezik egyetemi, főiskolai oklevéllel. A tendenciák is kedvezőek, a két népszámlálás között javult a népesség képzettségi szintje, a legnagyobb növekedés az egyetemi, főiskolai oklevéllel rendelkezők számában következett be.

Mátészalkán a foglalkoztatottak aránya a munkaképes korú (15-64) éves lakosságon belül 55,7 volt a 2011. évi népszámlálási adatok alapján, amely a megyei átlagnál (49,0%) kedvezőbb, azonban az országos átlagtól (57,9%) kissé elmarad. A foglalkoztatottak száma és aránya a 2001-es adatokhoz képes növekedett. A foglalkoztatottak foglalkozási főcsoport szerinti megoszlása (Népszámlálás 2011) tekintetében az ágazatok közül az ipari szektorban foglalkoztatottak aránya meghatározó. A mezőgazdaság aránya nem magasodik ki az országos átlagból, mégis fontos a szerepe, hiszen a város mezőgazdaságára jelentős élelmiszeripari feldolgozó cégek épülnek. A munkavállalók foglalkozás szerinti megoszlását vizsgálva megállapítható, hogy Mátészalkán az országos és a megyei átlagnál nagyobb arányú a vezető, értelmiségi foglalkozású, az egyéb szellemi foglalkozású, valamint a kereskedelmi és szolgáltatási foglalkozású foglalkoztatottak aránya. Az országos és megyei átlagnál alacsonyabb a mezőgazdasági és erdőgazdálkodási foglalkozású és az ipari, építőipari foglalkozású foglalkoztatottak aránya. A város magas foglalkoztatási potenciálja ellenére is magas a más településre dolgozni járó foglalkoztatottak száma (2011-ben 1290 fő).

A nyilvántartott álláskeresők száma és aránya az elmúlt évtizedben összességében csökkenő tendenciát mutat. 2018-ban Mátészalkán a munkanélküliségi ráta 3,9%-os volt, ami kedvezőbb a járási (8,9%) és a megyei (7,1%) mutatónál, csupán kis mértékben magasabb az országos (3,7%) értéknél.

A lakossági alapszolgáltatások spektruma lefed minden elvárható területet, ami a lakosok életminőségét és komfortérzetét nagymértékben javítja.

Infrastruktúra

Az egyes városrészek jellemző beépítése különbözik: míg a városközpontban a többemeletes panel és vasbeton szerkezetű társasházak, polgárházak jellemzőek, a többi városrészben inkább kertvárosi lakókörnyezet alakult ki. A település iparterületei a város nyugati részére koncentrálnak.

A városban az épített lakások aránya – hasonlóan az országos tendenciákhoz – jelentősen visszaesett az elmúlt években. Mátészalkán a megyei átlagnál kedvezőbb a lakások komfortossága, mind az ivóvízvezeték-, mind a közcsatorna hálózatba kapcsolt lakások aránya magasabb a megyei átlagnál. A lakások közel egynegyede távfűtésbe bekapcsolt. A város bérlakásállományának jelentős része leromlott állapotú. A város közüzemi infrastruktúrával és szolgáltatásokkal való ellátottsága kedvező. Az elmúlt években jelentős nagyságrendű csapadékvíz-hálózati fejlesztés valósult meg, amely tovább folytatódik. A szilárd hulladék elszállítása és kezelése megoldott a település teljes területén.

Közszolgáltatások

Mátészalka által fenntartott intézmények:

Négy Évszak Óvoda. Az óvoda egy központi és két tagintézményből áll, 16 csoporttal, 400 férőhellyel.

Képes Géza Városi Könyvtár 1952 óta áll az olvasók rendelkezésére.

Szatmári Múzeum a térség összegyűjtött szellemi és tárgyi örökségének legrangosabb központja.

A Szentpétery Zsigmond Művelődési Központ és Színház széleskörű programkínálatot nyújt a helyi és a térségi lakosság számára.

A városban három egyházi óvoda is működik. A katolikus egyház által fenntartott óvoda 2018-ban kezdte meg működését, jelenleg 110 férőhellyel fogadja a gyerekeket. A két másik egyházi fenntartású óvoda korábban önkormányzati fenntartásban működött, a fenntartói jogok 2021 szeptemberétől kerültek átadásra. A református óvoda 125 férőhellyel, a görögkatolikus egyház által fenntartott óvoda 130 férőhellyel működik.

A város fontos oktatási központnak számít a térségben. Mátészalkán 5 általános iskola működik, melyből 3 intézménynek egyházi fenntartója van. A városban zene és egyéb művészeti oktatás is folyik a Szatmár Alapfokú Művészeti Iskolában, amely művészeti iskolának valamennyi általános iskolában van telephelye. A városban 4 középiskola működik, a gimnázium mellett három szakképzést nyújtó technikum és szakképző iskola működik.

A Nyíregyházi Egyetem és a Mátészalkai Kulturális Nonprofit Kft. 2021 nyarán megállapodást írt alá Mátészalkai Közösségi Felsőoktatási Képzési Központ létrehozására és működtetésére. A 2022/23 felsőoktatási tanévben a kisgyermeknevelői képzés indult el.

Mátészalkán a lakosság egészségügyi alapellátása 10 háziorvosi, 4 házi gyermekorvosi és 4 fogászati, egy ifjúsági és egy iskolafogászati körzetben biztosított. Az egészségügyi szakellátásról a Mátészalkai Kórház gondoskodik, amely a Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Kórházak és Egyetemi Oktatókórházhoz tartozik.

Az Önkormányzat a Szatmári Egyesített Szociális és Egészségügyi Alapellátási Intézmények útján biztosítja gyermekjóléti és szociális szolgáltatásait, valamint a háziorvosi ellátáshoz kapcsolódó ügyeleti ellátást és a védőnői ellátást is.

A Szatmári Református Egyház által fenntartott Idősek Bentlakásos Otthona 48 férőhellyel működik, emellett nappali ellátást is biztosít.

Értékeink, küldetésünk

Az esélyegyenlőség minden ember számára érdek. Célunk, hogy Mátészalka Város Önkormányzata olyan település legyen, ahol alapelveként érvényesül, hogy minden ember egyenlő. Közvetlen, illetve közvetett diszkrimináció, vagy hátrányos megkülönböztetés senkit se érjen, se faji, se etnikai, nemzetiségi, vallási, nemi, életkor, családi állapot, fogyatékosság vagy más okból fakadóan. A jogok érvényesülését, a megfelelő képviselést és az elismerést, embertársaink tiszteletben tartását minden fórumon, intézményben és a helyi munkáltatóknál is alapvető célul tűzzük ki és elutasítjuk az ezzel ellentétes magatartást vagy intézkedést.

Célok

A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja

Mátészalka település Önkormányzata az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja:

- az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,
- a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,
- a diszkriminációmentességet,
- szegregációmentességet,
- a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket. A köznevelési intézményeket – az óvoda kivételével – érintő intézkedések érdekében együttműködik az intézményfenntartó központ területi szerveivel (tankerülettel).

A településen élő hátrányos helyzetű csoportok helyzetének feltérképezése és a feltárt problémák komplex kezelésre szolgáló (más települési programokkal összehangolt) intézkedési terv megalkotása, a helyben érintett szereplők bevonásával, szükség szerint a települések közötti együttműködések kialakításával.

A HEP helyzetelemző részének célja

Elsődleges célunk számba venni a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a településen.

E mellett célunk a célcsoportba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük alakulását, valamint feltárni az ezeken a területeken jelentkező problémákat.

További célunk meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében.

A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését az HEP IT tartalmazza.

A HEP IT célja

Célunk a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából.

További célunk meghatározni a beavatkozásokhoz kapcsolódó kommunikációt.

Szintén célként határozzuk meg annak az együttműködési rendszernek a felállítását, amely a programalkotás és végrehajtás során biztosítja majd a megvalósítás, nyomon követés, ellenőrzés-értékelés, kiigazítás támogató strukturális rendszerét, vagyis a HEP Fórumot és a hozzá kapcsolódó tematikus munkacsoportokat.

A HEP jelentősége

A HEP-ek nem csupán a felzárkózási stratégia településszintű megvalósításának alapegységei, hanem fontos szerepet töltenek be a kormányzati konzultációs rendszerben azzal, hogy megteremtik a lehetőséget a kormányzati célok társadalmasítására, a fejlesztési elképzelésekhez történő csatlakozásra és fordított irányban az alulról felfelé történő információáramlásban is lehetőséget biztosítanak a településszintű előrehaladás nyomon követésére és fejlesztési igények megfogalmazására a felzárkózási, esélyteremtési feladatokhoz kapcsolódóan

1. Jogszabályi háttér bemutatása

1.1 A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

Az Alaptörvény 4. módosításával bekerült a XV. cikk (4) pontjaként, hogy „Magyarország az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás megvalósulását külön intézkedésekkel segíti.”

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.) előírásai alapján végeztük. A program elkészítésére vonatkozó részletszabályokat a törvény végrehajtási rendeletei,

- a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról” szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet „2. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjai” fejezete és 2021.06.30-i módosítása
- a Belügyminisztérium honlapján megjelent „MÓDSZERTANI ÚTMUTATÓ a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szempontjaihoz és a program felülvizsgálatához” alapján alkalmaztuk,

különös figyelmet fordítva a

- a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Möt.)
- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.)
- a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Ftv.)
- a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (továbbiakban: nemzetiségi törvény)
- az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (továbbiakban: Eütv.)
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.)
- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény (továbbiakban: Nktv.)

előírásaira.

1.2 Az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő helyi szabályozás rövid bemutatása

Mátészalka Város Önkormányzat Képviselő-testülete a pénzbeli és természetbeni települési támogatások rendszeréről szóló 3/2015. (II. 26.) önkormányzati rendeletében meghatározott feltételek szerint szociális rászorultság esetén a lakhatáshoz kapcsolódó rendszeres kiadások viseléséhez, a 18. életévét betöltött tartósan beteg hozzátartozójának az ápolását, gondozását végző személy részére, a gyógyszer-kiadások viseléséhez, a lakhatási kiadásokhoz kapcsolódó hátralékot felhalmozó személyek részére települési támogatást, valamint rendkívüli települési támogatást biztosít. Az önkormányzat kiemelt fontosságúnak tartja a szociálisan rászoruló családok, háztartások szükségleteihez igazodó támogatását, ezért 2023. januárjától módosította a jogosultsági feltételeket, emelte a lakhatáshoz kapcsolódó rendszeres kiadások, a gyógyszer-kiadások viseléséhez nyújtott települési támogatás, valamint a rendkívüli támogatás összegeit.

Mátészalka város háziorvosi, házi gyermekorvosi és fogorvosi körzeteiről szóló 6/2003. (III. 14.) rendelettel az egészségügyi alapellátási kötelezettségének teljesítése érdekében 10 háziorvosi, 4 házi gyermekorvosi, valamint 4 vegyes, 1 ifjúsági és 1 iskolafogászati fogorvosi körzetet alakított ki. A védőnői, valamint az iskola-egészségügyi ellátás körzeteit a képviselő-testület által elfogadott 26/2015. (X. 29.) önkormányzati rendelet határozza meg, mely alapján 6 területi védőnői és 5 iskola-védőnői ellátási körzet működik.

Mátészalka Város Önkormányzata a Szatmári Egyesített Szociális és Egészségügyi Alapellátási Intézményi Társulás Társulási Megállapodásában kapott felhatalmazás alapján megalkotta a személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátásokról, azok igénybevételéről és a fizetendő térítési díjakról szóló 7/2012. (III. 30.) rendeletet, valamint a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások formáiról, azok igénybevételéről, valamint a fizetendő térítési díjakról szóló 9/2022. (VII.28.) önkormányzati rendeletet. Ezen két rendelet a Szatmári Egyesített Szociális és Egészségügyi Alapellátási Intézményi Társulás által fenntartott Szatmári Egyesített Szociális és Egészségügyi Alapellátási Intézmények által nyújtott személyes gondoskodási formákról, az egyes szolgáltatások ellátási területéről, a fizetendő térítési díjakról rendelkezik. A rendeletek meghatározzák azokat a szolgáltatásokat, melyeket Mátészalka Város Önkormányzata az Intézmény útján biztosít.

A lakások és helyiségek bérletéről szóló 23/2016. (XII. 01.) önkormányzati rendelete az önkormányzati bérlakások bérbeadásának feltételeit, szabályait rögzíti, és szabályozza a lakbértámogatás rendszerét.

A 9/2016. (III. 31.) önkormányzati rendelet az első lakáshoz jutók támogatásának rendszerét szabályozza.

Az önkormányzat elismeri és támogatja a civil szervezetek, önszerveződő közösségek, valamint magánszemélyek helyi közéletre gyakorolt hatását, és támogatni kívánja a kultúra, a közművelődés, az oktatás-nevelés, a hagyományápolás és egyéb közösségi célok érdekében végzett tevékenységeket, ezért az államháztartáson kívüli forrás átvételéről és átadásáról szóló 1/2020. (II. 13.) önkormányzati rendeletben foglaltaknak megfelelően támogatási lehetőséget biztosít a civil szervezetek, önszerveződő közösségek és természetes személyek számára.

Mátészalka Város Önkormányzata sportfeladatairól, valamint a helyi sporttevékenység támogatásáról szóló 4/2020. (II. 27.) önkormányzati rendelet a célok megfogalmazása mellett tartalmazza az önkormányzati sportlétesítmények fenntartására és működtetésére vonatkozó szabályokat, valamint a sporttevékenység, a sportszervezetek, sportolók támogatásának szabályait.

Az építés rendjét a helyi sajátosságoknak megfelelően megállapító és biztosító önkormányzati rendelet szabályozza. Mátészalka Város Helyi Építési Szabályzatáról a 10/2022. (VIII. 30.) önkormányzati rendelet rendelkezik.

Mátészalka Város Önkormányzata tárgyévi költségvetéséről szóló rendeletei.

2. Stratégiai környezet bemutatása

A felzárkózás politika alapidokumentumaként Magyarország Kormánya 2011-ben fogadta el a Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégiát [1430/2011. (XII. 13.) Korm. hat.], majd 2014-ben annak frissítéseként a Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia II-t [1603/2014. (XI. 4.) Korm. hat.] 2021-ben elkészült a **Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030** (MNTFS 2030), amely a következő 10 évre alapozza meg a felzárkózás-politika fő irányait.

Új Roma Stratégia (2019-2030)

Nemzeti Ifjúsági Stratégia (2009-2024)

„Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032)

Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlőségét Elősegítő Nemzeti Stratégia (2010-2021)

Idősügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022), (2023-2024)

Országos Fogytékosságügyi Program (2015-2025)

A HEP-ekben leképződik a felzárkózási stratégia szemlélete, így azok a felzárkózás politika helyi szintű részeként és a végrehajtás eszközeiként működnek.

A helyi felzárkózás politika tervezési alapjaként épít a HEP-ekre a Pénzügyminisztérium összefogásában készült **Nemzeti Fejlesztés 2030, Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció** is.

Az Ebktv. 31. § (2) bekezdése értelmében **a programalkotás során gondoskodni kell a HEP és a települési önkormányzat által készítendő egyéb fejlesztési tervek, koncepciók, továbbá a köznevelési esélyegyenlőségi terv, illetve a szakképzési esélyegyenlőségi terv és az integrált településfejlesztési stratégia antiszegregációs célkitűzéseinek összhangjáról.**

2.1 Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal

Mátészalka Város Önkormányzat Képviselő-testülete 40/2020. (V. 04.) határozatával fogadta el Mátészalka Város Önkormányzata **2020-2025 időszakra vonatkozó Gazdasági Programját**. A Gazdasági Programban **tematikus célok** rendszere került rögzítésre az alábbiak szerint:

- **Vállalkozásbarát Mátészalka:** A város adottságaira építő megyei gazdasági centrum szerep erősítése, valamint a vállalkozásbarát gazdasági környezet fejlesztése.

- **Szolgáltató Mátészalka:** A központi szerep megerősítése a járásban és a Szatmári térségben a közigazgatás, a nevelés-oktatás, az egészségügy, a gyermekjóléti-szociális ellátás, a kultúra területén.

- **Fenntartható és lokálpatrióta Mátészalka:** Az épített és a természeti környezet folyamatos, fenntartható megújításán, valamint a közösségi kohézió erősítésén alapuló, vonzó és szolidáris európai város szerep erősítése. Ezen tematikus cél keretében megfogalmazódik feladatként a derogálódott területek megújítása, a szegregációval veszélyeztetett településrészek épületállományának és közterületeinek megújítása. A társadalom egyes rétegeinek leszakadása leromlással fenyegetett területeket hozott létre a városban, így ezen városrészek, szegregátumok felzárkóztatása szükséges. E probléma megoldása érdekében komplex, integrált (foglalkoztatási, lakhatási, szociális) beavatkozások megvalósítására van a továbbiakban is szükség. Ezen cél mind a Településfejlesztési Koncepcióban, mind az Integrált Településfejlesztési Stratégiában megjelenik.

Átfogó fejlesztési célként került rögzítésre a vonzó és versenyképes térségi központ további fejlesztése a gazdaság, az idegenforgalom, az oktatás, a közszolgáltatások, a közigazgatás és az egészségügyi területén, az itt élők életminőségének javítása érdekében:

- A város kereskedelmi és gazdasági központ jellegének további erősödése, melyhez rendelkezik a megfelelő közlekedés-földrajzi alapfeltételekkel.
- A városban jelen lévő optomechatronikai profillal rendelkező vállalatokra, a helyi gyakorlatra és a szakképzett munkaerőre alapozva a szakterületi központi jelleg további erősödése, amely kedvez a további innovációs folyamatoknak, a Mátészalkai Tudományos és Technológiai Park keretein belül.
- A város a kedvező földrajzi fekvését és rendelkezésre álló gyógyvizét támogatva, népszerű egészségügyi desztinációvá válik.
- Esztétikus városközpont kialakítása, a megvalósított fejlesztések továbbgondolásával.
- A város közlekedési rendszerének felülvizsgálatán alapuló, integrált közlekedés-fejlesztés szemléletű városi közlekedési rendszer kialakítása.

Mátészalka Város Önkormányzat 2020-ban elindította a gondolkodást a következő évek városfejlesztési irányairól, ennek keretében új településfejlesztési koncepció, új integrált településfejlesztési stratégia és új településrendezési terv kidolgozását kezdte meg. A településfejlesztési koncepció hosszú távra, 10-15 évre szóló fejlesztési terv, míg az integrált településfejlesztési stratégia 5-7 évre elérendő fejlesztési célokat, a megvalósítást szolgáló beavatkozások, projektek körét és a megvalósítás eszközeit jelöli ki.

A Gazdasági Program tematikus céljaival összhangban a 70/2021. (VI. 7.) határozattal elfogadott **Mátészalka Város Településfejlesztési Koncepcióban** rögzítésre került a város jövőképe, melyet a város 2030-2035-re szeretne elérni: „Mátészalka városa egy erősödő, vonzó, versenyképes város, amely gazdasági, társadalmi és környezeti szempontból is fenntarthatóan és harmonikusan fejlődik.”

A város jövőképeinek legfőbb alkotóelemei, pillérei az átfogó célok

- **ÁTFOGÓ CÉL 1: „Vállalkozásbarát Mátészalka”** (A helyi gazdaság erősítése, vállalkozás barát Mátészalka)
- **ÁTFOGÓ CÉL 2: „Szolgáltató Mátészalka”** (A humán infrastruktúra erősítése, szolgáltató Mátészalka)
- **ÁTFOGÓ CÉL 3: „Fenntartható Mátészalka”** (A táji és épített környezet fenntartása, fejlesztése, élhető és fenntartható Mátészalka)
- **ÁTFOGÓ CÉL 4: „Lokálpatrióta Mátészalka”** (Társadalmi szolidaritás megteremtése, összetartó Mátészalka)

A népesség megtartása és a társadalmi különbségek csökkentése érdekében vonzó és szolidáris európai kisvárossá kell válnia Mátészalka városának. A leszakadástól veszélyeztetettek felkarolása elengedhetetlen. A leszakadásoktól veszélyeztetettek felzárkóztatása érdekében megfogalmazott feladat a Gazdasági Programmal összhangban került a Településfejlesztési Koncepcióban megfogalmazásra.

Mátészalka város horizontális településfejlesztési alapelvei:

Okos város: Az okos város megteremtésére való törekvés elvének érvényesülnie szükséges minden városfejlesztési tématerületnél, a szolgáltatások és az infrastruktúra fejlesztésében egyaránt.

Várostérségi centrum szerepe: Mátészalka megyei alközpontként nemcsak a járás, hanem a szélesebb körben értelmezett térség központja is, a fejlesztési potenciál kiaknázása során a térség várostérségi központjaként kiemelkedően fontos, hogy koordinálja, gesztorálja a fejlesztéseket.

Aktív hazai és nemzetközi kapcsolatok: A város jövőjét meghatározza az adottságaira építő aktív hazai és nemzetközi kapcsolatrendszer működése is.

Versenyképes fejlődés: Mátészalka fejlesztése során kiemelten azokra a területekre kell fókuszálni, ahol a város komparatív előnyei, vagyis egyedi adottságain alapuló versenyelőnyei vannak.

Mátészalka Város Önkormányzatának Képviselő-testülete 71/2021. (VI. 7.) határozatával fogadta el **Mátészalka új Integrált Településfejlesztési Stratégiáját**, mely kijelöli az elkövetkezendő években elérendő fejlesztési célokat, a megvalósítást szolgáló beavatkozások, projektek körét és a megvalósítás eszközeit. Az ITS célrendszere teljes mértékben illeszkedik a Gazdasági Program célrendszeréhez.

A középtávú városfejlesztési célokat két csoportba sorolták.

A városi szintű tematikus célok, tematikus jelleggel megfogalmazott, de nem szükségszerűen egy-egy ágazatra korlátozódó érvényességű célok, a város egészére vonatkoznak.

- A helyi gazdaság erősítése – vállalkozásbarát Mátészalka
- A humán infrastruktúra erősítése – szolgáltató Mátészalka
- A táji és épített környezet fenntartása, fejlesztése – élhető és fenntartható Mátészalka
- Társadalmi szolidaritás megteremtése – összetartó Mátészalka

Horizontális cél: Reziliencia – a város rugalmas ellenálló- és megújuló-képességének erősítése.

A városrészi szintű területi célok Mátészalka eltérő jellemzőkkel rendelkező településrészeire vonatkozóan fogalmazzák meg a legfontosabb fejlesztési célokat.

Mátészalka Város Integrált Településfejlesztési Stratégiájának részét képező **Antiszegregációs Program** bemutatja a 2015-ben elfogadott Településfejlesztési Stratégia Antiszegregációs Programjában megfogalmazott szegregáció mérséklését vagy megszüntetését célzó – a fejlesztések szegregációs hatásának kivédésére hozott -, és a szegregációt okozó folyamatok megváltoztatására, hatásuk mérséklésére teendő intézkedések teljesülését, külön kiemelve a Komplex-telep program a Cinevégen” című projekt megvalósulását. Az Antiszegregációs Program átfogó célja az alacsony státuszú, hátrányos helyzetű lakosság társadalmi és térbeli integrációjának elősegítése, életminőségének javítása. Ezen cél teljesítését a következő specifikus célok teljesítése szolgálja:

- A lakhatási körülmények javítása és az élhető lakókörnyezet biztosítása
- A lakosság foglalkoztathatóságának javítása a képzettségi szint növelésével és a munkatapasztalat hiányából fakadó hátrányok mérséklésével
- A minőségi közszolgáltatásokhoz való hozzáférés biztosítása
- A hátrányos és nem hátrányos helyzetű lakosság közötti közösségi kohézió erősítése. A program külön pontban részletezi a szegregáció mérséklését vagy megszüntetését célzó, valamint a szegregációt okozó folyamatok megváltoztatására, hatásuk mérséklésére teendő intézkedéseket.

A Képviselő-testület a 2022. augusztusi ülésén, 103/2022. (VIII. 30.) határozatával döntött a **Településrendezési Tervének** módosításáról. A településrendezési terv a településszerkezeti terv, a szabályozási keretterv és a szabályozási terv összessége. A településrendezési terv a város nagytávlatú műszaki-fizikai szerkezetét meghatározó és befolyásoló tervdokumentum. A településszerkezeti terv a településrendezési terv azon része, amely meghatározza a település alakításának, védelmének lehetőségeit és fejlesztési irányait, ennek megfelelően az egyes területrészek felhasználási módját, a település működéséhez szükséges műszaki infrastruktúra elemeinek a település szerkezetét meghatározó térbeli kialakítását és elrendezését. A képviselő-testület az augusztusi ülésen 104/2022. (VIII. 30.) számú

határozatával Mátészalka Város Településszerkezeti tervének és a szerkezeti terv leírásának módosításáról döntött.

Mátészalka Fenntartható Városi Mobilitási Terve egy 30 éves kitekintésű városi és városkörnyéki közlekedésfejlesztési stratégia. A stratégiában négy cél került meghatározásra: 1. Javuló elérhetőség, erősödő várostérségi kapcsolatok, amely a város országos hálózatokhoz és térségbeli központokhoz való kapcsolódását, a város centrum szerepének erősítését és a hiányzó hálózati kapcsolatok kiépítését célozza. 2. Fenntartható választási lehetőségek, amely a környezetbarát, hely- és energiatakarékos közlekedési módok feltételeinek javítását szolgálja, vonzóbb gyalogos, kerékpáros és közösségi közlekedési lehetőségek kialakítása révén. 3. Nyugodt, élhető lakókörnyezet, amely az élhető, egészséges, biztonságos környezet és közlekedési rendszer kialakítását tűzi ki célul a lakóterületeken, városrészi bontásban. 4. Biztonságos közlekedés, amely a közlekedésbiztonság javítását célozza a műszaki infrastruktúra és a biztonságos közlekedésre nevelés, szemléletformálás oldaláról egyaránt.

A város rendelkezik Szociális Szolgáltatás-tervezési Koncepcióval, melyben elsődlegesen megfogalmazott cél, hogy a város minden lakója számára legyenek elérhetőek azok az ellátási formák, amelyek a szociális biztonságot garantálják, és a minőségi ellátást biztosítják; másrészt a szociális szféra működése magas színvonalon feleljen meg a szakmai kritériumoknak, eredményesen, hatékony formában nyújtson szolgáltatásokat a rászorulóknak. A koncepció a szociális, gyermekjóléti és egészségügyi alapellátás fejlesztési irányait is bemutatja.

Mátészalka Város 2020-2024. évre vonatkozó közbiztonsági és bűnmegelőzési koncepciója 2020. május 21. napján került elfogadásra.

A bűnmegelőzés kiemelt célcsoportjai:

- a gyermekek, fiatal felnőttek
- időskorúak.

A koncepció a következő beavatkozási területeket jelölte meg:

- Közterületek biztonságának fokozása
- Gyermekek fiatakorúak védelme
- Áldozattá válás megelőzése, időskorúak veszélyeztetettsége
- Családon belüli erőszak megelőzése

2.2 A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása

A mátészalkai járás 21 települése gyermekjóléti, szociális és egészségügyi alapellátási feladatok közös megszervezésében állapodott meg, s 2008. január 1-jei hatállyal létrehozta Mátészalka székhellyel a Szatmári Kistérségi Egyesített Szociális és Egészségügyi Alapellátási Intézményi Társulást. A Társulás által ellátandó feladatok eltérő ellátási területekre terjedtek ki. 2013-ban a Társulási Megállapodás Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény előírásainak megfelelő felülvizsgálatával egyidejűleg a Társulás nevét **Szatmári Egyesített Szociális és Egészségügyi Alapellátási Intézményi Társulásra** módosították. A társulás létrehozása óta a társulás által ellátott feladatok bővültek, változott az egyes feladatok ellátási területe, s 2016 óta a mátészalkai járás mind a 26 települése a társulás tagjává vált. Mátészalka Város Önkormányzata az alábbi szociális, gyermekjóléti és egészségügyi alapellátási feladatokat a Társulás útján biztosítja: szenvedélybetegek közösségi alapellátása, szociális étkeztetés, házi segítségnyújtás, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, támogató szolgáltatás, fogyatékkal élők nappali ellátása, fejlesztő foglalkoztatás, család és gyermekjóléti szolgáltatások,

gyermekbölcsődei ellátása, háziorvosi ügyelet, védőnői ellátás, hajléktalan személyek átmeneti szállása.

Mátészalka város a térségének centruma, ennek meglévő és hatékony formalizált együttműködési kerete a **Szabolcs 05. Önkormányzati Területfejlesztési Társulás**. A Társulás a mátészalkai, a csengeri és a baktalórántházi járásokba tartozó 44 térségbeli önkormányzat részvételével 2015-ben jött létre Mátészalka város gesztorságával. A társulás önkormányzatai a szoros együttműködés segítségével szervezettebben, hatékonyabban és nagyobb területen tudják értékeiket összehangolni, illetve közösen érvényesíteni.

A Társulás célja, közös területfejlesztési célok kidolgozása és megvalósítása, melyből néhány konkrét cél:

- fejlesztési koncepciók, programok és tervek kidolgozása, meghatározása és megvalósítása,
- a településfejlesztés összehangolása,
- a gazdaság szerkezeti megújulásának elősegítése, a munkanélküliség mérséklése,
- közfoglalkoztatási mintaprogramok kidolgozása és megvalósítása,
- Mötv.-ben meghatározott helyi közügyekhez, valamint helyben biztosítható közfeladatok körében ellátandó helyi önkormányzati feladatokhoz kapcsolódó infrastrukturális és humán jellegű projektek tervezése és megvalósítása.

2.3 A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása

A statisztikai adatok többségét a TEIR adatbázisból, valamint az adott célcsoportra vonatkozó illetékes intézmények, hivatalok, szervezetek által szolgáltatott információk alapján gyűjtöttük össze. A helyzetelemzés elkészítése során a 2011. évi népszámlálási adatokat, valamint az intézményi beszámoló adatait is felhasználtuk. Azokat az adatokat, amelyekkel az Önkormányzat nem rendelkezett, helyi adatgyűjtés keretein belül pótoltuk. Ellenben vannak olyan területek, ahol ennek ellenére sem rendelkezünk adatokkal.

3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

Mélyszegénységen azt a jelenséget értjük, amikor valaki egy relatív szegénységi küszöb alatt, alapvető javakat és közszolgáltatásokat nélkülözve él, és kevés esélye van arra, hogy ebből a helyzetből, önerőből kilépjen. A mélyszegénység összetett jelenség, amelynek okai többek között társadalmi és gazdasági hátrányokban, valamint az oktatás, a képzettség és a foglalkoztatottság területén jelentkező hiányosságokban mutatkoznak meg, és súlyos megélhetési zavarhoz vezetnek. A benne élőket jelentős hátrányok sújtják az élet szinte minden (oktatás, foglalkoztatás, lakhatás és egészségügy) területén. A szegénységi kockázatok különösen a gyermekeket és a hátrányos helyzetű térségekben élőket sújtják. A mélyszegények harmada/fele között becsülik a romák arányát. A romák szegénysége nagyrészt alacsonyabb iskolázottságuknak tudható be, részben annak, hogy nagyobb számban élnek leszakadt térségekben.

A 2011. évi népszámlálás szerint a legnépesebb hazai nemzetiség Magyarországon a cigányság. Számuk az önbevalláson alapuló adatok szerint tíz év alatt megyei szinten 68 százalékkal nőtt, és a teljes népességen belüli arányuk – 8,0 százalék – csaknem kétszerese a 2001. évinek. Ez városunk viszonylatában is elmondható, hiszen 2001-ben a népességhez viszonyított aránya 3,05% volt, míg 2011-ben ez az arány 5,97 %-ra emelkedett. Mátészalkán a 2011. évi népszámlálás során 1028 fő vallotta magát roma nemzetiségűnek. Ez az országos átlag felett van, mely 3,2 %, de nem éri el a megyei átlagot.

A mátészalkai roma lakosságra általában jellemző az alacsony iskolázottság, s nagy hányaduk teleszerű komfort nélküli lakókörnyezetben él.

3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet

Mátészalka lakásállománya 7 185 db (2021). A város lakásállománya 2000 óta folyamatosan növekszik, a 2001. évi és a 2011. évi népszámlálások közötti időszakban 5,4%-kal bővült a számuk, a 2011. évi népszámlálás óta a városban az épített lakások aránya – hasonlóan az országos tendenciához – jelentősen visszaesett az elmúlt években. 2011. év 2021. között a növekedés mértéke már csak 1,27%. A lakásállományon belül csökken az egyszobás lakások száma, és legnagyobb mértékben a négy és több szobás lakások száma nőtt.

Lakásállomány						
Mátészalka	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Lakásállomány (db)	7114	7135	7155	7156	7174	7185
Egyszobás lakások (db)	509	506	506	503	503	503
Kétszobás lakások (a más fél szobásokkal együtt) (db)	3069	3068	3071	3066	3069	3075
Háromszobás lakások (a két és fél szobásokkal együtt) (db)	2050	2061	2069	2072	2079	2083
Négy és több szobás lakások (a három és fél szobásokkal együtt) (db)	1486	1500	1509	1515	1523	1524
Forrás: TeIR, KSH-TSTAR						

Mátészalkán a megyei átlagnál kedvezőbb a lakások komfortossága, mind az ivóvízvezeték-, mind a közcsatorna hálózatba kapcsolt lakások aránya magasabb a megyei átlagnál. A közüzemi ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások aránya 99,7% (2020.), a közcsatornahálózatba bekapcsolt lakások aránya 93,6% (2020.)

3.1. számú táblázat - Jövedelmi helyzet		
Év	Az SZJA adófizetők száma	Az SZJA adófizetők közül a 0-1 millió forintos jövedelemsávba tartozók
	az állandó népesség %-ában (TS 059)	az állandó népesség %-ában (TS 060)
2016	53,84	31,91
2017	53,24	29,35
2018	53,13	27,00
2019	53,31	23,70
2020	52,52	24,80
2021	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Száz lakosra jutó adófizetők száma folyamatos növekedést mutatott 2016-ig, majd az ezt követő években kis arányú csökkenés mutatkozik, mely alól a 2019. év kivétel. Az SZJA adófizetők aránya évi 1 millió Ft alatti jövedelmi sávban 2019-ig folyamatos csökkenést mutat, ez a mutató 2020. évben pozitív irányba mozdul el. Az SZJA adófizetők aránya évi 5 millió forint feletti jövedelmi sávban viszont folyamatos növekedést mutat, a 2016. évi 6,21%, 2020-ra 19,63%-ra emelkedett.

A működő vállalkozások száma a városban 1307 db (KSH 2018). A város megyén belüli gazdasági súlyát igazolja, hogy a megyei közép vállalkozások (50-249 fős) 7,5%-a, a nagyvállalatok (250 fő feletti) 9,4%-a Mátészalkán működik, amely a város népességi részesedésénél (2,96%) jóval magasabb arány.

Az önkormányzat illetékességi területén állandó, vagy ideiglenes jelleggel végzett tevékenység után fizetett iparüzési adó mértéke is évről évre növekszik. Az iparüzési adó növekedésével az egy lakosra jutó adóerő-képesség is növekszik.

Iparüzési adóbevételek											
Év	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Befizetett iparüzési adó (E Ft-ban)	620 960	766 136	796 286	901 579	923 224	994 216	1 025 242	1 153 235	1 317 452	1 196 719	1 317 073

Forrás: Önkormányzati adatok

3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

A HEP-ben elhelyezett táblázatokba gyűjtött adatok, valamint a helyi önkormányzat a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Ft.) és a MötV-ben foglalt feladatai alapján településünkre jellemző foglalkoztatottságot, munkaerő-piaci lehetőségeket kívánjuk elemezni az elmúlt évek változásainak bemutatásával, a különböző korosztályok, illetve nemek szerinti bontásban. Az elemzést összevetjük térségi és országos adatokkal is.

a) foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek helyzete

Mátészalkán a foglalkoztatottak aránya a munkaképes korú (15-64 éves) lakosságon belül 55,7% volt a 2011. évi népszámlálási adatok alapján, mely a megyei átlagnál (49,0%) kedvezőbb mutató, azonban az országos átlagtól (57,9%) kissé elmarad. A foglalkoztatottak nemek szerinti megoszlása szinte egyenlő arányú (férfi foglalkoztatottak aránya 50,35 %- női foglalkoztatottak aránya 49,65%)

Mátészalka teljes népességén belül a 2011-es népszámlálási adatok alapján a foglalkoztatottak aránya 40%, amely magasabb, mint a megyei és az országos átlag. A foglalkoztatottak foglalkozás szerinti megoszlását vizsgálva megállapítható, hogy Mátészalkán az országos és megyei átlagnál nagyobb arányú a vezető, értelmiségi foglalkozású foglalkoztatottak, az egyéb szellemi foglalkozású foglalkoztatottak, valamint a kereskedelmi és szolgáltatási foglalkozású foglalkoztatottak aránya. Az országos és a megyei átlagnál alacsonyabb a mezőgazdasági és erdőgazdálkodási foglalkozású és az ipari, építőipari foglalkozású foglalkoztatottak aránya. Mátészalkán a helyben foglalkoztatottak száma 2011-ben 9862 fő volt, melynek 44,1 %-a naponta bejáró (ingázó) foglalkoztatott volt. A város magas foglalkoztatási potenciálja ellenére is magas a más településre dolgozni járó foglalkoztatottak száma. A helyben lakó és helyben dolgozó foglalkoztatottak 32,4%-a érettségivel alacsonyabb végzettségű foglalkoztatott, kétharmaduk legalább érettségizett.

2010-ig a munkanélküli mutatók szinte folyamatos emelkedést mutattak, elsősorban a gazdasági válság miatt, az elmúlt években a gazdasági helyzet általános javulásának és a közfoglalkoztatási programnak köszönhetően pozitív változások kezdődtek.

2018-ban Mátészalkán a munkanélküliségi ráta 3,8%-os volt, ami kedvezőbb a járási (8,9%) és a megyei (7,1%) mutatónál, csupán kis mértékben magasabb az országos (3,7%) értéknél.

A nyilvántartott álláskereső aránya a 15-64 év közötti állandó népességhez viszonyítva az alábbiak szerint alakult 2016. és 2021. között.

3.2. 1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint			
Év	Nyilvántartott álláskeresők aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében		
	Férfiak aránya (TS 033)	Nők aránya (TS 034)	Összesen
2016	3,62	3,46	3,54%
2017	4,68	3,82	4,25%
2018	3,72	3,83	3,78%
2019	4,39	3,89	4,14%
2020	4,54	4,25	4,40%
2021	3,83	3,75	3,79%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A nyilvántartott álláskeresők száma és aránya az elmúlt évtizedben összességében csökkenő tendenciát mutat. 2011. évben 1066 álláskeresőt tartottak nyilván. Az álláskeresők száma 2016-ban csökkent először 500 fő alá (427 fő), majd a következő négy év negatív irányú elmozdulását követően 2021-ben 407-re csökkent az álláskeresők száma.

Nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Év	2016	2017	2018	2019	2020	2021
		Fő összesen	427	503	439	468	486
Nyilvántartott álláskeresők	Férfi	213	271	211	242	245	201
Nyilvántartott álláskeresők	nő	214	232	228	226	241	206

Forrás: Teir KSH-TSTAR

Pályakezdő álláskereső az az állami foglalkoztatási szerv által nyilvántartott álláskereső, aki a 25. életévét – felsőfokú végzettségű személy esetén 30. életévét – még nem töltötte be, és a munkaviszony létesítéséhez szükséges feltételekkel rendelkezik. A nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma szintén csökkent az elmúlt évtizedben, a nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma 2012-ben volt a legmagasabb (178 fő), 2021-ben a legalacsonyabb (24 fő).

Pozitív változásnak mondható az is, hogy a 30 év alatti álláskeresőkön belül a pályakezdő álláskeresők száma és aránya csökken. Míg 2016-ban 51,4% volt ezen korosztályban a pályakezdő álláskeresők aránya, ez az arány 2021-re 31,6%-ra csökkent.

A nyilvántartott álláskeresők 8,1%-a általános iskola 8 osztályánál kevesebb végzettséggel rendelkezik, 30,3%-a általános iskolai végzettségű, 55,4 %-a középfokú, 6,2 %-a egyetemi, főiskolai végzettségű.

A nyilvántartott álláskeresők korcsoport szerinti adatait az alábbi táblázat mutatja be 2016. és 2021. közötti időszakban. A 20 éves, vagy az alatti álláskeresők száma csökkent a legnagyobb mértékben ebben az időszakban. 21-45 év közötti korosztály esetében összességében csökkenés mutatkozik a 2016-os adatokhoz képest. A 46-55 év közötti korosztály esetében a nyilvántartott álláskeresők száma és aránya hol pozitív, hol negatív irányba mozdul el. Az 56-60 éves korosztály esetében csökkenés mutatkozik, a 61 év feletiek esetében pedig nagyarányú növekedés.

3.2.2. számú táblázat - Nyilvántartott álláskeresők száma korcsoportok szerint							
Nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Év	2016	2017	2018	2019	2020	2021
	Fő összesen	427	503	439	468	486	407
20 éves, vagy az alatti (TS 037)	Fő	43,00	44,00	32,00	26,00	24,00	11,00
	%	10,07%	8,75%	7,29%	5,56%	4,94%	2,70%
21-25 év (TS 038)	Fő	60,00	78,00	67,00	64,00	59,00	39,00
	%	14,05%	15,51%	15,26%	13,68%	12,14%	9,58%
26-30 év (TS 039)	Fő	43,00	35,00	36,00	35,00	49,00	26,00
	%	10,07%	6,96%	8,20%	7,48%	10,08%	6,39%
31-35 év (TS 040)	Fő	45,00	46,00	46,00	42,00	39,00	33,00
	%	10,54%	9,15%	10,48%	8,97%	8,02%	8,11%
36-40 év (TS 041)	Fő	52,00	56,00	46,00	52,00	47,00	40,00
	%	12,18%	11,13%	10,48%	11,11%	9,67%	9,83%
41-45 év (TS 042)	Fő	42,00	42,00	35,00	47,00	61,00	39,00
	%	9,84%	8,35%	7,97%	10,04%	12,55%	9,58%
46-50 év (TS 043)	Fő	38,00	61,00	41,00	40,00	44,00	49,00
	%	8,90%	12,13%	9,34%	8,55%	9,05%	12,04%
51-55 év (TS 044)	Fő	22,00	36,00	27,00	44,00	38,00	35,00
	%	5,15%	7,16%	6,15%	9,40%	7,82%	8,60%
56-60 év (TS 045)	Fő	43,00	54,00	51,00	43,00	44,00	35,00
	%	10,07%	10,74%	11,62%	9,19%	9,05%	8,60%
61 éves, vagy afeletti (TS 046)	Fő	39,00	51,00	58,00	75,00	81,00	100,00
	%	9,13%	10,14%	13,21%	16,03%	16,67%	24,57%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Az alábbi táblázatok a 180 napon túli, valamint az egy éven túl nyilvántartott álláskeresők számának alakulását mutatják be. 2017 óta a 180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya kétszeresére nőtt (26,04% - 52,6%), ez az arány az egy éven túl nyilvántartott álláskeresők esetében közelít a háromszoros értékhez (11,73% - 34,9%). Ezen évek döntő többségében mindkét kategóriában a nők aránya a magasabb.

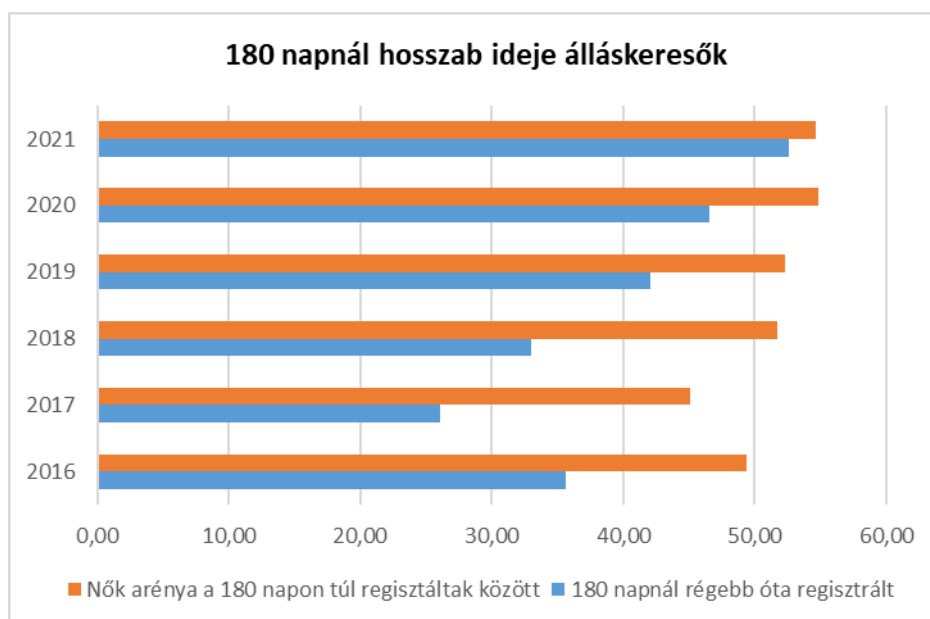
A 180 napon túli és az egy éven túl nyilvántartott állás keresők											
Mátészalka	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
180 napon túli nyilvántartott állás keresők összesen (fő)	545	604	299	415	176	152	131	145	197	226	214
180 napon túli nyilvántartott állás keresők: férfi (fő)	268	291	131	181	87	77	72	70	94	102	97
180 napon túli nyilvántartott állás keresők: nő (fő)	277	313	168	234	89	75	59	75	103	124	117
Egy éven túl nyilvántartott állás keresők összesen (fő)	257	280	170	159	91	69	59	74	103	118	142
Egy éven túl nyilvántartott állás keresők: férfi (fő)	133	129	69	74	42	33	30	34	54	55	61
Egy éven túl nyilvántartott állás keresők: nő (fő)	124	151	101	85	49	36	29	40	49	63	81

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

3.2.3. számú tábla - A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott állás keresők aránya

Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya (TS 057)	Nők aránya a 180 napon túli nyilvántartott állás keresőkön belül (TS 058)
	%	%
2016	35,60	49,34
2017	26,04	45,04
2018	33,03	51,72
2019	42,09	52,28
2020	46,50	54,87
2021	52,58	54,67

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

b) alacsony iskolai végzettségük foglalkoztatottsága

A 2001. és 2011. évi népszámlálási adatok alapján megállapítható, hogy csaknem felére csökkent az általános iskolai végzettséggel nem rendelkező 15 évnél idősebb lakosság száma.

év	15 éves és idősebb lakosság száma összesen			15-X éves legalább általános iskolát végzettek száma			általános iskolai végzettséggel nem rendelkezők 15-x évesek száma					
	összesen	nő	férfi	összesen	nő	férfi	Összesen		nő		férfi	
	fő	fő	fő	fő	fő	fő	fő	%	fő	%	fő	%
2001	15220	8069	7151	13972	7184	6788	1248	8,2%	885	11,0%	363	5,1%
2011	14487	7779	6708	13828	7328	6500	659	4,5%	451	5,8%	208	3,1%

Forrás: TeIR, KSH Népszámlálás

A népszámlálás adataiból kitűnik, hogy növekedett a népesség iskolai végzettsége, a legnagyobb növekedés az egyetemi, főiskolai oklevéllel rendelkezők számában következett be. Mátészalka lakossága iskolai végzettség szerint megyei és országos összehasonlításban a megfelelő korúak százalékában:

10-x éves általános iskola első évfolyamát sem végezte el	Mátészalka	0,6	0,6
	Szabolcs-Szatmár-Bereg Megye	1,2	1
	Magyarország	0,7	0,6
15-x éves legalább általános iskola 8. évfolyam	Mátészalka	91,8	95,5
	Szabolcs-Szatmár-Bereg Megye	83,8	91,4
	Magyarország	88,8	95,1
18-x éves legalább érettségi	Mátészalka	46,2	57,1
	Szabolcs-Szatmár-Bereg Megye	28,3	38,3
	Magyarország	38,2	49
25-x éves egyetem, főiskola stb. oklevéllel	Mátészalka	14,7	25,5
	Szabolcs-Szatmár-Bereg Megye	8,3	13,3
	Magyarország	12,6	19

Forrás: KSH Népszámlálás, 2001., 2011.

Az alábbi táblázat a nyilvántartott álláskeresőik iskolai végzettségek szerinti megoszlását mutatja be.

3.2.4. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma iskolai végzettség szerint							
Év	Regisztrált munkanélküliek /nyilvántartott álláskeresők száma összesen (TS 052)	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők megoszlása iskolai végzettség szerint					
		8 általánosnál alacsonyabb végzettség (TS 036)		Általános iskolai végzettség (TS 035)		8 általánosnál magasabb iskolai végzettség	
		Fő	%	Fő	%	Fő	%
2016	427	29	6,79%	120	28,10%	278	65,11%
2017	503	41	8,15%	182	36,18%	280	55,67%
2018	439	55	12,53%	160	36,45%	224	51,03%
2019	468	44	9,40%	173	36,97%	251	53,63%
2020	486	38	7,82%	149	30,66%	299	61,52%
2021	407	33	8,11%	123	30,22%	251	61,67%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A táblázatból kitűnik, hogy 8 általánosnál alacsonyabb végzettségűek száma és aránya 2018-ig emelkedett, majd számukban csökkenő tendenciát mutat. Az általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya 2017 óta csökkenő tendenciát mutat.

A középfokú és a felsőfokú végzettséggel rendelkezők száma a 8 általánosnál magasabb iskolai végzettséggel rendelkező álláskeresők oszlopában van összesítve. Az egyetemi, főiskolai végzettséggel rendelkező álláskeresők aránya 2016-ban volt a legmagasabb (10,07%) a fenti időszakban, mely arány csökkent az azt követő években 5,4% és 7,3% között ingadozik. A középfokú végzettséggel rendelkezők (szakiskolai, szakközépiskolai, technikumi, gimnáziumi, szakmunkás végzettségű) aránya 2016-2018. között csökkent (55,04%-43,74%), majd 2019-től kezdve a középfokú végzettséggel rendelkezők aránya emelkedik (47,44%-54,32%-55,28%).

- c) közfoglalkoztatás, közfoglalkoztatásból az elsődleges munkaerőpiacra történő átlépés lehetőségei;

A közfoglalkoztatás a munkaviszony egy speciális formája, amelynek célja, hogy a közfoglalkoztatott sikeresen vissza, illetve bekerüljön az elsődleges munkaerőpiacra. A közfoglalkoztatás átmeneti munkalehetőséget biztosít azok számára, akiknek az önálló álláskeresése hosszú ideig eredménytelen.

Az alábbi táblázat a közfoglalkoztatottak éves átlagos létszámát mutatja be

3.2.5. számú táblázat - Foglalkoztatáspolitikai		
Év	Aktív foglalkoztatás-politikai eszközökkel támogatottak száma (TS 050)	Közfoglalkoztatottak száma (TS 055)
	Fő	(éves átlag - fő)
2016	847	690
2017	681	594
2018	515	466
2019	514	373
2020	573	341
2021	362	307
Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal		

Az önkormányzat egy jól átgondolt közfoglalkoztatást valósít meg évek óta, amelyben a dolgozók szakértelmüknek megfelelő értékteremtő munkát végeznek, a képzési programoknak köszönhetően pedig szaktudással ruházzák fel őket, mellyel alkalmassá válhatnak arra, hogy az elsődleges munkaerőpiacon is érvényesülhessenek.

Az önkormányzat évek óta részt vesz a járási startmunka programban, mely mintaprogramok alapjaiban a hosszabb időtartamú közfoglalkoztatási programok mintaprogrammá nyilvánított típusai. Megvalósított programelemek 2016-2021. években Mátészalka belterületei útjainak útburkolat és padka rekonstrukciója, járda felújítása, belvíz elvezetés, belvízelvezető rendszerek karbantartása, tisztítása, drótfonat, betonoszlop és mederlap gyártás technológiájának alkalmazása, közterületeken található padok, szemétyűjtők, virágtartók gyártása, javítása energianövény termesztés, tüzelőanyag gyártás, növényi fűtőanyagok begyűjtése, aprítékolása, tárolása, zöldségtermesztés, mezőgazdasági földutak karbantartása, valamint illegális személerakó helyek felszámolása. A start közfoglalkoztatási program keretében jelentős részben alacsony iskolai végzettségű, hátrányos helyzetben lévő munkanélküli kapcsolódott be a közfoglalkoztatásba. 2016-ban 407 fő, 2017-ben 367 fő, 2018-ban 285 fő, 2019-ben 227 fő, 2020-ban 209 fő, míg 2021-ben 199 fő foglalkoztatására kapott támogatást az önkormányzat, de a ki és belépések miatt több fő vett részt ebben a programban.

A közfoglalkoztatás mellett, hogy a megélhetés lehetőségét nyújtja az elsődleges munkaerőpiacon elhelyezkedni nem tudó munkanélküliek számára, az intézmények feladatainak hatékony ellátásában is szerepet játszanak, illetve a továbbképzés lehetőségét is felkínálják. A hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás keretében a dolgozók konyhai kiségitői, udvarosi, takarítási, adminisztrációs feladatokat láttak el a kijelölt intézményekben.

2016. évben hosszabb távú közfoglalkoztatás keretében 700 fő munkavállaló munkába állítása valósulhatott meg, több programban, az év folyamán több alkalommal, 150 fő pedig új szakmai ismeretekkel is bővíthette tudását. A képzéssel kombinált közfoglalkoztatási program keretében a dolgozók alapkompétencia fejlesztés, parkgondozó, hulladékgyűjtő, betonozó

segéd, mezőgazdasági munkás, betanított kőműves, háztáji zöldségtermesztő, cipőfelsőrész készítő képesítést szereztek.

2017-ben a hosszabb távú program keretében 684 fő munkába állása valósulhatott meg több programban, az év folyamán több alkalommal, 172 fő pedig új szakmai ismeretekkel is bővíthette tudását. 2017-ban a 2016. évről áthúzódó képzéseken túl szociális gondozó és ápoló, targoncavezető, virágkötő és kárpitos képesítés megszerzésére irányuló képzések indultak.

2018-ban a programban 413 fő vett részt, 96 fő pedig új szakmai ismeretekkel is bővíthette tudását. 2018-ban virágkötő, kárpitos, szociális gondozó és ápoló, valamint ívhegesztő képzések indultak.

2019-ben a hosszabb távú program keretében 296 fő munkavállaló állhatott munkába, több programban, az év folyamán több alkalommal, ebből 17 fő fejezhette be általános iskolai végzettségét, 20 pedig betanított takarító képzések vehetett részt.

2020-ban ezen program keretében 190 fő foglalkoztatására nyílt lehetőség, de a ki és belépések miatt ténylegesen 277 fő került ebbe a programba bevonásra.

2021-ben e program keretében 158 fő foglalkoztatására kapott támogatást az önkormányzat, de a ki és belépések miatt 234 fő munkavállaló vett részt a programban. 2020-ban és 2021-ben a közfoglalkoztatási program keretében nem nyílt lehetőség továbbképzésre.

Az önkormányzat évek óta alkalmaz a nyári hónapokban diákmunka pályázat keretében diákokat, valamint 25 év alatti regisztrált álláskereső fiatal foglalkoztatását segítő programban is részt vett.

Az álláskeresők létszámának csökkentése érdekében elsődleges cél a munka világába történő visszatérés elősegítése, ezért a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény az általános rendelkezések között hangsúlyozottan is kiemeli, hogy az álláskeresők számára foglalkoztatást elősegítő szolgáltatásokat, foglalkoztatást elősegítő támogatásokat, szolgáltatásokat, ún. aktív foglalkoztatáspolitikai eszközöket vagy egyéb eszközöket (pl. adókedvezményeket) kell alkalmazni. A 2021. március 1-jétől hatályos a foglalkoztatást elősegítő szolgáltatásokról és támogatásokról, valamint a foglalkoztatás felügyeletéről szóló 2020. évi CXXXV. törvény és végrehajtási rendelete tartalmazza azon aktív foglalkoztatás-politikai eszközök körét, melyek a foglalkoztatásra irányuló jogviszony létesítését vagy a foglalkoztatásra irányuló jogviszony megtartását kívánják elősegíteni az alábbi támogatásokkal:

- a súlyosan hátrányos helyzetű munkavállaló foglalkoztatásának támogatása,
- a csoportos létszámleépítés elkerülését vagy enyhítését célzó támogatás,
- bértámogatás,
- mobilitási támogatás (lakhatási, utazási támogatás),
- munkaerőpiaci alkalmazkodás támogatása (képzés),
- vállalkozóvá válást elősegítő támogatás.

A közfoglalkoztatottak számát tartalmazó táblázat bemutatja az aktív foglalkoztatás-politikai eszközökkel támogatottak számának alakulását. Az aktív foglalkoztatás-politikai eszközök fajtái szerint részletezettséget az alábbi táblázat mutatja be Mátészalkai Járási Hivatal által szolgáltatott adatok alapján.

	2020.	2021
Munkaerőpiaci programok bérkölség/bértámogatás	198	111
GINOP 6.1.1. program képzési támogatás	0	50
Közfoglalkoztatottak elhelyezkedési támogatása	5	6
Közfoglalkoztatás támogatása	341	307

Forrás: Mátészalkai Járási Hivatal

- d) a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének mobilitási, információs és egyéb tényezői; közlekedés, potenciális munkalehetőségek, tervezett beruházások, lehetséges vállalkozási területek, helyben/térségben működő foglalkoztatási programok;

2017. március 01. és 2021. augusztus 31. között Mátészalka és 16 környező település a Szabolcs 05. Önkormányzati Területfejlesztési Társulás által koordinált foglalkoztatási paktumban vett részt. A projekt összköltsége 350 millió forint volt.

A programban résztvevők szükségesnek tartották egy olyan összehangolt, több szereplőből álló (kormányzati, önkormányzati, gazdaság- és foglalkoztatás fejlesztési, gazdasági érdekképviseleti) program megvalósítását, amely reagál a vállalkozások munkaerő igényeire, valamint olyan képzési és foglalkoztatási programok megvalósítására ad lehetőséget, melyek közvetlen és célzott segítséget nyújtanak a hátrányos helyzetű álláskereső, inaktív és közfoglalkoztatottak munkaerőpiacra történő visszajuttatásához.

A projekt keretében álláshoz jutott 273 fő (158 fő bérkölség támogatásban, 3 fő bértámogatásban, 112 fő pedig 90 napos munkatapasztalat szerző támogatásban részesült.) Munkaerőpiaci szolgáltatásban 943 fő (467 férfi, 476 nő) részesült.

A helyi foglalkoztatási paktumokon keresztül, a partnerségi együttműködések által a helyi munkáltatók közvetlenebb módon, a paktumirodák munkatársainak a közreműködésével jelezheték munkaerőigényüket, kaphattak támogatást a foglalkoztatáshoz.

A paktum működése során 99 munkáltató kapott támogatást a foglalkoztatáshoz. A Mátészalka és térsége foglalkoztatási paktum által nyújtott támogatásokban részesülő cégek döntő többsége mikro-vállalkozás volt.

A vállalkozásokon, vállalkozókon túl munkáltatóként önkormányzatok, civil szervezetek, egyházi intézmény és egyéb szervezetek is részesültek támogatásban.

A térségi foglalkoztatás paktum lezárult, viszont a vállalkozások és a munkát keresők továbbra is számíthatnak segítségre. A „Foglalkoztatási-gazdaságfejlesztési együttműködések Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében” című projekt célja az egész megyére kiterjedő foglalkoztatási együttműködések fenntartása, tovább fejlesztése. A megye gazdaságának szempontjából kiemelten fontos a foglalkoztatás bővítése, így ezen együttműködéssel kívánják segíteni a vállalatok és munkavállalók alkalmazkodását a foglalkoztatáspolitikai, gazdasági és munkaerőpiaci változásokhoz. A projekt által biztosított források hozzájárulnak – a megyei szinten kialakított és felülvizsgált stratégia mentén – további foglalkoztatási programok megvalósításához.

A fejlesztés indokoltságát azok a megyei foglalkoztatási és munkaerő-piaci adatok igazolják, melyek szerint a megyében nyilvántartott álláskereső száma átlagosan 26000-28000 fő körül

stagnál, a foglalkoztatási ráta 58-60 % között mozog átlagban, negyedévenként hullámzó periódusokban. Ezen adatok az országos átlagtól rosszabb képet mutatnak az ország hátrányos helyzetű térségeiben. A megyében nyilvántartott álláskeresők nagyjából kétharmada szakképzetlen, a regisztrált pályakezdekők száma közel 2800 fő. A megyében a közfoglalkoztatási programba bevontak száma meghaladta a 18000 főt, amely a munkahelyteremtő támogatásoknak köszönhetően a munkavállaló tartós, támogatott foglalkoztatásba történő átlépése eredményeként némi javuló tendenciát mutat.

A projekt további célkitűzése, hogy közelebb hozza egymáshoz a munkavállalói és munkáltatói oldalt, s ennek hatására a munkáltatói oldalon felmerülő igényekre a munkavállaló megfelelően képzett és felkészült módon tudjon reagálni.

Az Ipari Park Mátészalka gazdasági központja, ebből adódóan ez a városrész adja az ipari termelés döntő részét, valamint a foglalkoztatási potenciálja is kiemelkedő. Az Ipari Park és a területén működő Mátészalkai Inkubátorház és Képzési Központ különböző szolgáltatásokat nyújt az itt letelepülő vállalkozások számára. Azért, hogy a város megőrizhesse gazdasági dinamizmusát, szükségessé vált az önkormányzat tulajdonában lévő ipari park infrastrukturális fejlesztése. A képviselő-testület 2018-ban sikeresen pályázott az iparterület fejlesztésére. Első körben a meglévő területekhez kellett biztosítani a megfelelő közlekedési és közmű feltételeket. Az önkormányzat a fejlesztés keretében az Oberkochen utca és a Park utca közművesítését, feltárását valósította meg. Két új útszakasz megépítésével, a területek közműellátottságának biztosításával fel tudtak szabadítani 10 hektár területet, melyből 7,5 hektár szinte azonnal új gazdára is talált. A másik nagy hiányosság volt még korábban, hogy nem áll rendelkezésre az azonnali gyártás megkezdésére alkalmas gyártócsarnokkal felszerelt inkubátorház. 1347,14 m² alapterületű inkubátorház került kialakításra, melyet már igénybe is vett egy betelepülni szándékozó vállalat.

Az ipari park 1998 óta rendelkezik a gazdasági minisztérium által megítélt „Ipari Park” címmel. Az önkormányzat 2018-ban – a városi ipari parkban telephellyel rendelkező vállalkozásokkal együttműködve – sikeres pályázatot nyújtott be az ipari parkok magasabb szintjét jelentő Tudományos és Technológiai Park megszerzésére. A címpályázat során történt meg az első szakmai kapcsolatfelvétel a Nyíregyházi Egyetemmel, mely együttműködés mélyítésének eredményeként az Egyetem kihelyezett képzést indított 2022 szeptemberében a városban. A helyi vállalatok képviselőivel, a középiskolákkal történt egyeztetést követően két felsőfokú képzés elindítása mellett döntöttek, gépészmérnök és csecsemőgondozó szakokra lehetett jelentkezni.

Mátészalka Város Önkormányzata 2015-2020-ra vonatkozó Gazdasági Programjában tematikus célként került meghatározásra a gazdaságélénkítés, melyen belül a foglalkoztatottsági helyzet javítását és a beruházás élénkítését tekintette a program kiemelt fontosságúnak. Ennek egyik eszközeként a képviselő-testület megalkotta a vállalkozások beruházásösztönző és munkahely teremtési programjáról szóló 16/2015. (V. 28.) önkormányzati rendeletet. A rendelet célja az volt, hogy a helyi gazdaság fejlesztése, a városban élők életminőségének javítása, és a foglalkoztatás elősegítése érdekében ösztönözze a vállalkozások Mátészalka közigazgatási területén való letelepedését, a székhellyel, telephellyel vagy fiókteleppel rendelkező vállalkozások fejlesztését, beruházások megvalósítását. A rendelet csak vissza nem térítendő támogatás nyújtását teszi lehetővé, amelyet az ingatlan vételárában érvényesíthet az önkormányzat, azaz nem közvetlen pénzbeli juttatás. Kétféle jogcímen adható támogatás: munkahelyteremtési támogatás, beruházásösztönző támogatás.

A rendelet megalkotása óta 2 cég élt ezzel a támogatási lehetőséggel, mellyel 5 Ipari Parkban kialakított telek került értékesítésre. A cégek 31 új munkahely létesítését vállalták.

- e) fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településen; képzéshez, továbbképzéshez való hozzáférésük;

A magas színvonalú alap és középfokú oktatás-nevelés biztosítása nem csupán társadalmi, hanem gazdasági szempontból is kiemelkedő fontosságú. A versenyképes oktatási háttér biztosítása érdekében fontos a gazdaság igényeihez gyorsan és rugalmasan alkalmazkodni képes szakképzési rendszer kialakítása.

A városban 4 középiskola található, melyből 3 szakképző intézményként működik. 2020 szeptemberétől megújult a középfokú szakképzés. Az átalakítás célja, hogy a munkaerőpiac igényeihez sokkal rugalmasabban alkalmazkodó és magas színvonalú szakképzési rendszer kialakítása volt. A rohamosan fejlődő és változó gazdaság elvárása, hogy jól képzett, értékes tudással bíró, felkészült szakemberek kerüljenek ki a szakképzésből, akik megállják a helyüket és sikeresek lesznek a munkaerőpiacon. Ezen időszakról kezdődően az alapszakmákat kizárólag iskolai rendszerben lehet tanulni és a szakképzést végző intézmények kétféleképpen lehetnek: szakképző iskolák és technikumok.

A Mátészalkai Szakképzési Centrum öt intézményéből kettő található Mátészalka Város közigazgatási területén: Mátészalkai Szakképzési Centrum Gépészeti Technikum és Kollégium, Mátészalkai Szakképzési Centrum Déri Miksa Technikus, Szakképző Iskola és Kollégium.

Mátészalkai Szakképzési Centrum Gépészeti Technikum és Kollégium 2020-ban informatika és távközlés, gépészet, gazdálkodás és menedzsment, rendészet és közszolgálat, valamint egészségügy ágazatban indítottak technikumi képzéseket. Az iskolában angol vagy német nyelv tanulására van lehetőség. Az évközi gyakorlati foglalkozás feltételeit az iskola tanműhelyei, tantermei és számítástechnikai laboratóriumai, valamint demonstrációs termek biztosítják. Ápolóink a környékbeli szociális és egészségügyi intézményekben is részt vesznek gyakorlati oktatásban. A technikumban az alábbi nappali szakképzésekre lehet jelentkezni: általános ápoló, kisgyermekgondozó, -nevelő, vállalkozási ügyviteli ügyintéző, pénzügyi-számviteli ügyintéző, informatikai rendszer- és alkalmazás-üzemeltető technikus, szoftverfejlesztő és -tesztelő, gépjárműjavítástechnológiai technikus, közszolgálati technikus.

Mátészalkai Szakképzési Centrum Déri Miksa Technikus, Szakképző Iskola és Kollégium az alábbi szakterületeken indít képzéseket:

Technikum: Informatika, Közlekedésgépészet, Rendészet és közszolgálat, Szépészet, Turisztika, Vendéglátóipar, Villamosipar és elektronika. Technikumi képzések: gépjárműmechanikai technikus, kozmetikus technikus, fodrász, közszolgálati technikus, szakács szaktechnikus, vendégtéri szaktechnikus, elektronikai technikus.

Szakképző Iskola: Építőipar, Épületgépészet, Faipar, Gépészet, Könnyűipar, Közlekedésgépészet, Optika, Vendéglátóipar, Villamosipar és elektronika. Szakképző iskolai képzéseik: asztalos, kárpitos, festő, mázoló, tapétázó, ács, kőműves, hegesztő, ipari gépész, karosszerialakatos, divatszabó, optikaipar-készítő, szakács, rendészeti őr, villanyszerelő. A gyakorlati oktatás az iskolában biztosított.

A Mátészalkai Szakképzési Centrum az Ipari parkban lévő multicégekkel, kkv-kal, egyéb vállalkozásokkal partnerségi kapcsolat felvételére, elmélyítésére törekszik, annak érdekében, hogy a szakképzésben biztosítottak legyenek a gyakorlati helyek. A tanulóknak a

vállalkozásoknál töltött gyakorlattal, majd a későbbi álláshelyekkel biztosítani lehetne a mátészalkai gyermekek helyben maradását, a szakemberek pótlását.

A Mátészalkai Szakképzési Centrum esélyegyenlőséget támogató EU-s projektekben vesz részt.

„Szakma Smart Mátészalka” – a szakképzési intézményrendszer átfogó fejlesztése” elnevezésű program kiemelt célja a végzettség nélküli iskola elhagyók számának csökkentése, a szakképző intézmények kulcskompetencia-fejlesztő kapacitásainak megerősítése, az alapkészségek fejlesztésére alkalmas eszközszer fejlesztése, a szakképzés eredményesebbé tétele, az iskolai teljesítmény növelése az egész életen át tartó tanulásra való képessé tétel érdekében,

„Az idegen nyelvi készségek fejlesztése Mátészalka és vonzásokörzetében élő lakosság körében” elnevezésű program célja, hogy a lakosság minél nagyobb aránya vegyen rész idegen nyelvi képzésben, és lehetősége nyíljon a munkaerőpiaci szempontból releváns – idegen nyelvi – készségek megszerzésére. A program során a munkaképes korú, tanulói jogviszonyban álló, már nem tankötelezett fiatal felnőtt és legfeljebb középfokú végzettséggel vagy szakképesítéssel rendelkező célcsoport számára az idegen nyelv(ek) alap-, illetve középfokú használatára való ösztönzés is cél.

„Lépj egy fokkal feljebb – Lépéselőnyben” elnevezésű projekt célja elsősorban a középfokú végzettséget megszerző hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók számának és arányának növelése, továbbá a felsőoktatásba vezető út megerősítése, mely hozzájárul a végzettség nélküli iskolaelhagyás csökkentéséhez, a hátrányos helyzetű tanulók végzettségi szintjének növeléséhez, a felsőfokú, vagy annak megfelelő végzettséggel rendelkezők arányának növeléséhez, valamint az EFOP célkitűzéseinek teljesüléséhez. A projekt kezdeményezettje: Mátészalkai Szakképzési Centrum Déri Miksa Technikus, Szakképző Iskola és Kollégium

„Iskolapad újratöltve – Gépészeti újratöltve” elnevezésű projekt célja a középfokú végzettséggel nem rendelkező, tanköteles koron túli fiatalok középfokú tanulmányokba való visszavezetése, érettségi bizonyítvány, szakképesítés megszerzésének támogatása, mely szorosan kapcsolódik a korai iskolaelhagyók számának csökkenéséhez és a végzettség nélküli iskolaelhagyás megelőzése EFOP célkitűzéséhez is. A projekt kedvezményezettje: Mátészalkai Szakképzési Centrum Gépészeti Technikum és Kollégium

Az Északi Agrárszakképzési Centrum városban működő intézménye az ÉASzC Baross László Mezőgazdasági Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium. Az iskola mezőgazdaság és erdőgazdálkodás szakmaterületen indít képzéseket. Technikumi képzései: mezőgazdasági gépészmérnök, mezőgazdasági technikus (növénytermesztő szakmairány). Szakképző iskolai képzés: mezőgazdasági gépész, gazda (növénytermesztő szakmairány, kertész).

A Nyíregyházi Egyetem és a Mátészalkai Kulturális Nonprofit Kft. 2021 nyarán megállapodást írt alá Mátészalkai Községi Felsőoktatási Képzési Központ létrehozására és működtetésére. A helyi vállalatok képviselőivel, a középiskolákkal történt egyeztetést követően két felsőfokú képzés elindítása mellett döntöttek, gépészmérnök és csecsemőgondozó szakokra lehetett jelentkezni. A 2022/23 felsőoktatási tanévben a csecsemőgondozói képzés indult el.

Az állami foglalkoztatási szerv pályakezdő álláskeresőként tartja azt a fiatalt, aki a 25. életévét – felsőfokú végzettségű személy esetén 30. életévét – még nem töltötte be, álláskeresői támogatásra a tanulmányainak befejezését követően nem szerzett jogosultságot, de munkaviszony létesítéséhez szükséges feltételekkel rendelkezik.

A pályakezdő álláskeresők száma a 2019. évi negatív irányú elmozdulását kivéve csökkenő tendenciát mutat.

3.2.6. számú táblázat - Pályakezdő álláskeresők száma		
Év	Nyilvántartott álláskeresők száma (TS 052)	Nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma (TS 053)
	Fő	Fő
2016	427	75
2017	503	60
2018	439	43
2019	468	55
2020	486	47
2021	407	24

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A 30 év alatti nyilvántartott álláskeresők és a nyilvántartott pályakezdő álláskeresők számának alakulását és arányát az alábbi táblázat mutatja be-

Nyilvántartott álláskeresők száma korcsoportok szerint						
Nyilvántartott álláskeresők száma összesen	2016	2017	2018	2019	2020	2021
20 éves, vagy az alatti nyilvántartott álláskeresők száma összesen (fő)	43	44	32	26	24	11
21-25 év nyilvántartott álláskeresők száma összesen (fő)	60	78	67	64	59	39
26-30 év nyilvántartott álláskeresők száma összesen (fő)	43	35	36	35	49	26
30 év alatti nyilvántartott álláskeresők száma összesen (fő)	146	157	135	125	132	76
Nyilvántartott pályakezdő álláskeresők fő	75	60	43	55	47	24
Nyilvántartott pályakezdő álláskeresők aránya %	51,37	38,22	31,85	44,00	35,61	31,58

- f) munkaerő-piaci integrációt segítő szervezetek és szolgáltatások feltérképezése, szakképzéshez, felnőttképzéshez és egyéb munkaerő-piaci szolgáltatásokhoz való hozzáférés, helyi foglalkoztatási programok;

A szakképzési rendszer átalakítása a tanulni vágyó felnőtteknek is kedvező változásokat hozott, az új rendszerben a korábbinál rövidebb idő alatt szerezhettek szakmákat a felnőttek, beszámítják a korábbi végzettségeiket és a gyakorlatban meglévő előzetes tudást is. Az átalakítás másik fontos következménye, hogy a szakképzési intézményekben a választott alapszakmák teljesítését követően állam által garantált szakképzettséget kapnak a résztvevők, a piaci alapon működő felnőttképzők pedig a náluk szakmai képzésekben részt vevők számára tanúsítványt állítanak ki. A szakmai képzésben tanulók a tanúsítvány megszerzése után akkreditált vizsgaközpontokban szerezhetik meg az államilag elismert bizonyítványt.

A szakképző intézmények mellett tehát felnőttképzők is részt vehetnek a szakképzésben, de szakmát nem oktathatnak, legfeljebb részsakmát, illetőleg szakképesítést, ami viszont nem

szakma. A részsakmára felkészítő szakmai oktatás a felnőttek szakmai oktatása keretén belül történik.

A városban működő mindhárom szakképző intézmény felnőttképzést is végez. Mátészalkai Szakképzési Centrum Déri Miksa Technikus, Szakképző Iskola és Kollégium építőipari ágazat, egészségügy-technika ágazat, szépművészeti ágazat, épületgépészet ágazat, specializált gép- és járműgyártás ágazat és elektronika és elektrotechnika ágazatban hirdet felnőttképzéseket. Felnőttek számára indított képzések között szerepel pl. optikus, fodrász, villanyszerelő, ács.

Mátészalkai Szakképzési Centrum Déri Miksa Technikus, Szakképző Iskola és Kollégium által szervezett felnőttképzés is több ágazatot érint. A megszerezhető szakképzettségek: általános ápoló, kisgyermekgondozó-nevelő, egészségügyi asszisztens, vállalkozási ügyviteli ügyintéző, pénzügyi-számviteli ügyintéző, rehabilitációs terapeuta, gépgyártástechnológiai technikus, szoftverfejlesztő és tesztelő technikus, informatikai rendszer- és alkalmazás üzemeltető technikus.

ÉASZC Baross László Mezőgazdasági Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium felnőttképzése keretében megszerezhető szakmák: faápoló, kertészeti árudai eladó, vertikális kertész, falusi vendéglátó.

A 2022-ben nyilvántartásba vett Mátészalkai Vizsgaközpont több, mint 20 képzési területen szervez szakmai vizsgákat, képesítő vizsgákat.

Az önkormányzat a továbbképzés lehetőségét is felkínálja a hosszabb időtartamú közfoglalkoztatásban résztvevőknek. 2018-ban 80 fő vett részt képzésben, melyből 24 fő szociális gondozó és ápoló, 16 fő virágkötő, 16 fő kárpitos és 24 ívhegesztő képesítést szerzett. 2019-ben a hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás program keretében 17 fő fejezte be általános iskolai tanulmányait, 20 fő pedig betanított takarító képzésen vett részt. 2020-ban és 2021-ben a közfoglalkoztatási program keretében nem nyílt lehetőség továbbképzésre.

A Család- és Gyermekjóléti Szolgálat munkatársa pályaismereti és pályorientációs tanácsadásokat tart a középiskolák 11. osztályos tanulóira részére.

Az „Integrált térségi gyermekprogramok a mátészalkai járásban” című projekt keretében a város általános és középiskoláiban pályorientációs és munkaerőpiaci tanácsadást biztosítottak. A program keretében a szakemberek a különböző szakmák közötti eligazodásban nyújtottak segítséget, emellett a munkaerőpiaci környezet bemutatására is sor került (túlképzés, elhelyezkedési lehetőségek). A program elérte a kívánt célját, az ismeretek átadásán kívül felkeltette az érdeklődést, gondolkodásra ösztönzött, valójában orientációs tevékenység volt. A nyitott kérdések megválaszolását, a helyes döntés kimunkálását már a résztvevőkre (a család bevonásával) bízta.

A „Komplex telepprogram a Cinevégen” elnevezésű projekt elsősorban a szociális munkára és egyéni fejlesztési tervekre épülő komplex program. A program az 1. számú szegregátumban élők életszínvonalának emelését kívánta elősegíteni szociális munka által. A program ideje alatt 8 szociális munkás 200 fő mentorálását végezte folyamatosan. A projekt keretében 2020 márciusától kezdődően munkatanácsadás szolgáltatást is nyújtottak a programban résztvevőknek. A legnagyobb problémát az alacsony iskolai végzettség, a szakma

hiánya jelenti, ezért a szociális munkatársak tájékoztatták az érdeklődőket a helyben elérhető képzési lehetőségekről. A program keretében pályaaorientációs foglalkozásokat is tartottak.

- g) mélyszegénységben élők és romák települési önkormányzati saját fenntartású intézményekben történő foglalkoztatása;

Az önkormányzat saját fenntartású intézményeiben szakképzettséggel rendelkező munkavállalók foglalkoztatására van szükség (pl. házi gondozó, dajka, óvodapedagógus stb.) Megfelelő szakképzettség hiányában, az érintettek a közfoglalkoztatás keretein belül segítik az intézmények működését, melynek keretében a köztisztasági feladatok ellátása mellett a teljesség igénye nélkül irodai adminisztrációs, takarítási, konyhai kiegészítő feladatokat látnak el.

- h) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

A munkaerőpiacon hátrányos helyzetben vannak a pályakezdő fiatalok, a GYES-ről visszatérő anyák, a 45 év feletti alacsony iskolai végzettségűek, tartós munkanélküliek, szakképzetlenek. Az elhelyezkedési esélyeket korlátozza az alacsony iskolai végzettség, a szakképzettség hiánya, elavult szakmai ismeretek, munkatapasztalat hiánya. A munka világába bekerülésükhöz, visszakerülésükhöz segítségre, képzésre, átképzésre, tanácsadásra van szükségük.

- i) digitális ismeretek megszerzésének és hozzáféréseinek lehetőségei.

A munkaerőpiacon radikális változáson megy keresztül többek között a megállíthatatlan technikai fejlődésnek köszönhetően. A munkaerőpiacon a szakképzettséget nem igénylő (egyszerű) foglalkozások főcsoporthoz tartozó munkavégzésen kívül szinte valamennyi foglalkozás igényel valamilyen szintű digitális ismeretet, amely azonban nem azonos a digitális kompetenciával. A 21. században a digitális kompetenciával való rendelkezés nemcsak az infokommunikációs technológiákhoz való hozzáférést és azok használatát jelenti, hanem magában foglalja a kapcsolódó és megfelelő ismeretek, készségek és attitűdök birtoklását is.

A tanulók digitális kompetenciájának fejlesztése nem csupán az informatikai tudás átadását jelenti, hanem a tanulók digitális kultúrájának sokoldalú fejlesztését is igényli. Ez természetesen valamennyi tanulási területen megjelenik, azonban a szükséges szakmai és módszertani háttérrel és koherenciával a digitális kultúra tantárgy biztosítja, mely az informatika tantárgyat váltja ki az általános és középiskolákban. A tananyag célja, hogy

- időben előkészítse a digitális kompetenciák széleskörű alkalmazását úgy, hogy arra a más tudásterületekhez tartozó anyagok feldolgozásakor már építeni lehessen;
- rendszerezze a tanulók más forrásokból származó IKT-ismereteit, felvértezza a tanulókat a digitális eszközök használatával járó veszélyek kezelésére; javítsa az ösztönös, nem tudatos használatból eredő helytelen beidegződéseket, veszélyes gyakorlatokat;
- felkészítse a tanulókat a digitális – személyes és csoportos – tanulásra és kommunikációra, valamint az e-learning útján megvalósuló élethosszon át történő tanulásra;
- kialakítsa a tudatos felhasználói attitűdöt mind az egyén, mind a szűkebb-tágabb közösség, illetve a társadalom szintjén;
- felkészítse a tanulókat a 21. században felmerülő problémák digitális eszközökkel való megoldására, beleértve egy adott probléma megoldásához szükséges algoritmusok értelmezését, kiválasztását, módosítását, illetve létrehozását.

3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

Önkormányzati által nyújtott pénzbeli és természetbeni szociális ellátások

A pénzbeli és természetbeni szociális ellátások rendszere 2015. évben jelentősen átalakult. A szociális igazgatásról és a szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény alapján szociális rászorultság esetén a jogosult számára

- a) a képviselő-testület települési támogatást
- b) a járási hivatal – az Szt-ben meghatározott feltételek szerint
 - időskorúak járadékát,
 - foglalkoztatást helyettesítő támogatást,
 - egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatást,
 - gyermekek otthongondozási díját,
 - ápolási díjat, kiemelt ápolási díjat és emelt összegű ápolási díjat állapít meg.

Természetben nyújtott szociális ellátásként a járási hivatal alanyi közgyógyellátást, normatív közgyógyellátást, és egészségügyi szolgáltatásra való jogosultságot állapít meg. Továbbra is az önkormányzat köteles gondoskodni szükség esetén a köztemetésről.

Mátészalka Város Önkormányzat Képviselő-testülete a települési támogatás megállapításának, kifizetésének, folyósításának, valamint felhasználás ellenőrzésének szabályairól megalkotta a pénzbeli és természetbeni települési támogatások rendszeréről szóló 3/2015. (II. 26.) rendeletét.

Az önkormányzat célja az volt, hogy csökkenő források mellett az Szt.-ben megszűnő ellátásokat, változó jogosultsági feltételekkel, de továbbra is biztosítani kívánja, elérve azt, hogy a legrászorultabb családok továbbra ellátásban maradhassanak.

Mátészalka adóerő-képessége meghaladja a központi költségvetésben meghatározott összeghatárt, így központi forrás 2015 óta nem áll rendelkezésre szociális jellegű feladataink ellátásához.

A rendelet alapján a képviselő-testület az alábbi szociális rászorultságtól függő települési támogatást biztosít:

- a) települési támogatás formájában
 - aa) a lakhatáshoz kapcsolódó rendszeres kiadások viseléséhez: lakhatási támogatás a szociálisan rászoruló háztartások részére a háztartás tagjai által életvitelszerűen lakott lakás, vagy nem lakás céljára szolgáló helyiség fenntartásával kapcsolatos rendszeres kiadásaik viseléséhez nyújtott támogatás. A képviselő-testület a villanyáram-, a víz- és gázfogyasztás, a távhő-szolgáltatás, a csatornahasználat és a szemétszállítás díjához, a lakbérhez vagy az albérleti díjhoz, a közös költséghez nyújt támogatást.
 - ab) a 18. életévét betöltött tartósan beteg hozzátartozójának az ápolását, gondozását, végző személy részére: a képviselő-testület a 18. életévét betöltött tartósan gondozásra szoruló személy otthoni ápolását ellátó együtt lakó nagykorú hozzátartozó részére biztosított anyagi hozzájárulásként települési támogatást nyújt.
 - ac) a gyógyszer-kiadások viseléséhez: a gyógyszer-kiadások viseléséhez települési támogatás a szociálisan rászorult krónikusan beteg személy részére az egészségi állapota megőrzéséhez és helyreállításához kapcsolódó kiadásainak csökkentése érdekében nyújtott hozzájárulás.
 - ad) a lakhatási kiadásokhoz kapcsolódó hátralékot felhalmozó személyek részére: a képviselő-testület lakhatási kiadásokhoz kapcsolódó önhibáján kívül hátralékot felhalmozó személyek

részére megállapított települési támogatás a kérelmező és háztartása által lakott helyiség lakhatásának megőrzése érdekében biztosított hozzájárulás.

b) rendkívüli települési támogatást: a képviselő-testület rendkívüli települési támogatást nyújt a létfenntartást veszélyeztető, rendkívüli élethelyzetbe került, valamint az időszakosan vagy tartósan létfenntartási gonddal küzdő személyek részére.

A szociális rászorultságtól függő rendkívüli települési támogatás egészben vagy részben természetbeni ellátás formájában is nyújtható. A rendkívüli települési támogatás adható eseti jellege mellett jövedelemkiegészítő támogatásként havi rendszerességgel, meghatározott időszakokra.

A pénzbeli és természetbeni települési támogatások rendszeréről szóló 3/2015. (II. 26.) rendelet alapján kifizetett települési támogatás és egyéb önkormányzati támogatás 2016-2021. évekre vonatkozó adatait az alábbi táblázat mutatja be.

Önkormányzati támogatások						
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Települési támogatás (Szt. 45. §)	29 424	27 264	20 876	18 234	13 910	10 261
A települési támogatáson kívüli egyéb önkormányzati támogatások	8 941	9 016	16 180	19 343	19 024	29 549
Forrás: Önkormányzati adatok						

Járási Hivatal által nyújtott pénzbeli és természetbeni szociális ellátások

Az időskorúak járadéka a megélhetést biztosító jövedelemmel nem rendelkező időskorú személyek részére nyújtott támogatás. Az időskorúak járadékában részesülők száma évek óta 11-13 fő között mozog.

Az aktív korúak ellátása a hátrányos munkaerő-piaci helyzetű aktív korú személyek és családjuk részére nyújtott ellátás. Az a személy, akinek az aktív korúak ellátására való jogosultságát megállapították foglalkoztatást helyettesítő támogatásra jogosult, melynek havi összege az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 80%-a, azaz 22.800 Ft. A foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesültek száma 140 fő alatt van évek óta.

3.3.2. számú táblázat - Passzív foglalkoztatás-politikai eszközök - Álláskeresők ellátásai II.						
Év	Szociális támogatásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 048)		Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek átlagos havi száma (TS 054)		Ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 049)	
	Fő	Nyilvántartottak %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában
2016	118	27,63%	154	36,07%	208	48,71%
2017	147	29,22%	135	26,74%	275	54,67%
2018	135	30,75%	140	31,78%	249	56,72%
2019	122	26,07%	137	29,36%	252	53,85%
2020	134	27,57%	139	28,60%	268	55,14%
2021	115	28,26%	138	33,91%	255	62,65%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Az Szt. 2015. március 1. napjától hatályba lépő rendelkezése értelmében az az aktív korúak ellátására jogosult személy, aki az ellátásra való jogosultság kezdő napján egészségkárosodott személynek minősül, vagy 14 éven aluli kiskorú gyermeket nevel – feltéve, hogy a családban élő gyermekek valamelyikére tekintettel más személy nem részesül a Cst. szerinti gyermekgondozási támogatásban, vagy gyermekgondozási díjban, csecsemőgondozási díjban, örökbefogadói díjban – és a gyermek ellátását napközbeni ellátást biztosító intézményben, óvodában vagy iskolai napköziben nem tudják biztosítani, egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásra jogosult. Az alábbi táblázat az egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban részesülők havi átlagos számát mutatja be 2016. és 2020. közötti időszakban.

3.3.3. számú táblázat - Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás	
Év	Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban részesítettek havi átlagos száma (TS 056)
	fő
2016	30
2017	31
2018	23
2019	17
2020	21
2021	n.a.

Forrás: TeIR, KSH

Munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

Ha az álláskereső önálló álláskeresője nem vezetett eredményre és számára az állami foglalkoztatási szerv sem tud megfelelő munkahelyet felajánlani, sor kerülhet álláskeresői ellátás megállapítására.

Az álláskereső részére – a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló törvényben meghatározottak szerint – álláskeresői ellátásként álláskeresői járadék, nyugdíj előtti álláskeresői segély, valamint költségtérítés jár.

Az álláskeresői ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresők számát, az álláskeresői ellátásban részesülők nyilvántartott álláskeresőkön belüli arányát az alábbi táblázat mutatja be. Az álláskeresői ellátásban részesülők száma növekedést mutat, a nyilvántartottak %-ában kifejezett mértéke is emelkedik.

3.3. 1. számú táblázat - Passzív foglalkoztatás-politikai eszközök - Álláskeresői ellátásai I.				
Év	Nyilvántartott álláskeresők száma (TS 052)		Álláskeresői ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 047)	
	Fő	15-64 év közötti népesség %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában
2016	427	3,71%	90	21,08%
2017	503	4,41%	128	25,45%
2018	439	3,95%	114	25,97%
2019	468	4,36%	130	27,78%
2020	486	4,65%	134	27,57%
2021	407	4,01%	140	34,40%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.4 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

E fejezetben a lakhatáshoz kapcsolódó területet elemezzük, kiemelve a bérlakás-állományt, a szociális lakhatást, az egyéb lakáscélra nem használt lakáscélú ingatlanokat, feltárva a településen fellelhető elégtelen lakhatási körülményeket, veszélyeztetett lakhatási helyzeteket és hajléktalanságot, illetve a lakhatást segítő támogatásokat. E mellett részletezzük a lakhatásra vonatkozó egyéb jellemzőket, elsősorban a szolgáltatásokhoz való hozzáférést.

Mátészalka lakásállománya 7 185 db (2021). A városban az épített lakások aránya – hasonlóan az országos tendenciákhoz – jelentősen visszaesett az elmúlt években. Míg 2001. és 2011. között 5,4%-kal, addig 2011-2021. között már csak 1,27%-kal nőtt a város lakásállománya.

A lakásállományon belül csökkent az egyszobás lakások száma, és legnagyobb mértékben a négy és több szobás lakások száma nőtt, melyet a 3.1 pontnál már bemutattunk. Mátészalkán mind az ivóvízvezeték-, mind a közcsontra hálózatra kapcsolt lakások aránya magasabb a megyei átlagnál. A lakások közel egynegyede távfűtésbe bekapcsolt. A város bérlakásállományának jelentős része leromlott állapotú.

3.4.1. számú táblázat - Lakásállomány						
Év	Lakásállomány (db) (TS 073)	Épített lakások száma (TSv 077)	Épített lakások száma 1000 lakásra (TS 078)	1-2 szobás lakások aránya (TS 076)	A közüzemi szennyvízgyűjtő-hálózatba bekapcsolt lakások aránya (TS 074)	A közüzemi ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások aránya (TS 075)
	db	db	db	%	%	%
2016	7114	5	0,70	50,30	92,16	99,59
2017	7135	30	4,20	50,09	92,60	99,75
2018	7155	28	3,91	49,99	92,65	99,76
2019	7156	9	1,26	49,87	93,59	99,99
2020	7174	19	2,65	49,79	93,63	99,68
2021	7185	11	1,53	49,80	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatok

A város lakásállományának nagyobb része – több mint egyharmada – a Városközpontban található. Ebben a városrészben a városi átlagnál kedvezőbb a lakások komfortfokozata. A lakások komfortfokozatát vizsgálva a legkedvezőtlenebb helyzetű településrész a Déli városrész, ahol a városi átlag háromszorosa az alacsony komfortfokozatú lakások aránya. Ugyanebben a városrészben kiemelkedően magas az egyszobás lakások aránya a lakott lakásokon belül. Mátészalkán a megyei átlagnál kedvezőbb a lakások komfortossága. Az alábbi táblázat a 2011. évi népszámlálás adatait mutatja.

	Összkomfortos	Komfortos	Félkomfortos	Komfort nélküli	Szükség- és egyéb lakás	Összesen
Mátészalka	4693	1982	108	276	36	7095

Forrás: TeIR, KSH Népszámlálás

a) bérlakás-állomány

2022 év eleji adatok szerint 164 db önkormányzati bérlakást tartanak nyilván. A bérlakások közül 40 lakás a szegregátumok területén található. A bérlakások komfortfokozat szerinti megosztását az alábbi táblázat mutatja be.

A bérlakásállomány						
Mátészalka	Összkomfortos	Komfortos	Félkomfortos	Komfort nélküli	Szükség- és egyéb lakás	Összesen
Önkormányzati bérlakások	54	26	2	82	-	164
A szegregátumok területén található lakások	1	4	-	35	-	40

Forrás: Önkormányzati adatok

A bérlakások fele komfort nélküli. A bérlakások közül 40 bérlakás az 1., 2. és 3. szegregátum területén található. A szegregátumokban található bérlakások 87,5 %-a komfort nélküli.

Mátészalka Város Önkormányzati Képviselő-testülete 2016-ban felülvizsgálta az önkormányzati tulajdonában lévő lakások és helyiségek bérletére vonatkozó szabályokat. Az új rendelet megalkotása során az volt a cél, hogy a beköltözők úgy tekintsenek erre a lakhatási lehetőségre, mint átmeneti állapotra, ennek érdekében meghatározták a bérleti szerződések maximális fenntartható időtartamát, amely 10 év. Ezzel az intézkedéssel el akarják érni a bérlakások „forgását”.

2016-ban az önkormányzati tulajdonú bérlakások teljes körű állapotfelmérésére sor került. A Mátészalkai Városgazda Nonprofit Kft., mint az önkormányzati ingatlanállomány kezelője évente beszámol az önkormányzati tulajdonú ingatlanok bérbeadásából származó bevételek és fenntartási kiadások alakulásáról, melynek részeként tájékoztatást nyújt az adott évben elvégzett karbantartási, valamint felújítási munkálatokról. Az ingatlankezelő a felújítási munkálatokat folyamatosan végzi az állapotfelmérés és a karbantartási, felújítási ütemterv alapján.

b) szociális lakhatás

A lakások és helyiségek bérletéről szóló 23/2016. (XII.01.) önkormányzati rendeletben foglalt feltételek szerint szociális helyzet alapján, a közérdekű feladatok ellátása céljából kerülnek az önkormányzati lakások bérbeadásra. A város szempontjából fontos, városi közérdekű feladatokat ellátó szakember számára a lakásállomány 9%-át, azaz 15 lakást és a fennmaradó 149 lakást szociális alapon bérbe adható lakásként tartanak nyilván. Az önkormányzati bérlakások kb. közel 97%-a lakott, az üresen álló lakások egy része felújításra szorul, nagyobb része lakhatatlan állapotban van.

c) egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok

Egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlan nincs az önkormányzat tulajdonában.

e) lakhatást segítő támogatások

A lakások és helyiségek bérletéről szóló 23/2016. (XII. 01.) önkormányzati rendelet 12. §-a szerint **laktámogatás**ra az a bérlő jogosult, akinek háztartásában az egy főre jutó jövedelme nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 250 %-át, egyedül élő esetében 300 %-át és vagyonnal nem rendelkezik. A támogatás egy éves időtartamra jár. Költségalapon, és városi közérdekből bérbe adott lakások bérlőit laktámogatás nem illeti meg.

A laktámogatás mértéke:

a)	összkomfortos lakás esetén a megállapított laktámogatás:	20%-a
b)	komfortos lakás esetén a megállapított laktámogatás:	35%-a
c)	félkomfortos lakás esetén a megállapított laktámogatás:	40%-a és
d)	komfort nélküli lakás esetén megállapított laktámogatás:	45%-os arányban.

Az alábbi táblázat is mutatja, hogy folyamatosan csökken a laktámogatásban részesültek száma, és a laktámogatásra fordított összeg.

Lakbértámogatás		
Év	Lakbér támogatásban részesültek száma	Lakbértámogatásra fordított összeg E Ft-ban
2016	37	1864
2017	26	1361
2018	21	929
2019	19	905
2020	15	750
2021	12	740
Forrás: Önkormányzati adatok		

Mátészalka Város Önkormányzata Képviselő-testülete 2016 márciusában újraszabályozta az első lakáshoz jutók támogatásának rendszerét. Az első lakáshoz jutók támogatásáról szóló 9/2016. (III. 31.) önkormányzati rendeletben foglalt feltételek alapján **első lakáshoz jutók támogatása** vehető igénybe Mátészalka város közigazgatási területén lévő lakás építéséhez, lakótelek, új és használt lakás vásárlásához, mely támogatás kamatmentes kölcsön formájában adható. A támogatás iránti kérelem lakótelek, új vagy használt lakás vásárlása esetén az ingatlanügyi hatóság, az ingatlan nyilvántartási bejegyzéséig, lakásépítés esetén a használatbavételi engedély megadásáig nyújtható be.

Az első lakáshoz jutók támogatása csak kamatmentes kölcsön formájában adható.

A támogatás mértéke:

- gyermektelen házaspárok, élettársak esetében 450.000 Ft összegig,
- egy gyermekes családok esetében 550.000 Ft összegig,
- két gyermekes családok esetében 600.000 Ft összegig,
- három és több gyermekes családok esetében 650.000 Ft összegig,
- gyermekeit egyedül nevelők a fenti kategória szerinti besorolástól egy fokozattal előbbre kerülnek, a három és több gyermeket egyedül nevelő szülő 680.000 Ft összegig részesülhetnek kölcsönben.

2017-ben 3 család részesült támogatásban 1.600 e Ft összegben, 2018-ben 550 e Ft támogatás lett megítélve egy egygyermekes család számára, 2019-ben egy kétgyermekes család tudta igénybe venni ezt a támogatási formát 600 e Ft összegben. 2020-2022-ben nem nyújtottak be igényt.

Mátészalka Város Önkormányzat Képviselő-testülete a pénzbeli és természetbeni települési támogatások rendszeréről szóló 3/2015. (II. 26.) önkormányzati rendeletében meghatározott feltételek szerint szociális rászorultság esetén **a lakhatáshoz kapcsolódó rendszeres kiadások viseléséhez**, a 18. életévét betöltött tartósan beteg hozzátartozójának az ápolását, gondozását végző személy részére, a gyógyszer-kiadások viseléséhez, **a lakhatási kiadásokhoz kapcsolódó hátralékot felhalmozó személyek részére települési támogatást**, valamint rendkívüli települési támogatást biztosít.

A lakhatáshoz kapcsolódó rendszeres kiadások viseléséhez nyújtott települési támogatás, azaz a lakhatási támogatás a szociálisan rászoruló háztartások részére a háztartás tagjai által életvitelszerűen lakott lakás, vagy nem lakás céljára szolgáló helyiség fenntartásával kapcsolatos rendszeres kiadásainak viseléséhez nyújtott hozzájárulás. A Képviselő-testület a villanyáram-, a víz- és gázfogyasztás, a távhő-szolgáltatás, a csatornahasználat és a

szemétszállítás díjához, a lakbérhez vagy az albérleti díjhoz, a közös költséghez nyújt támogatást.

A lakhatási támogatást elsősorban természetbeni ellátás formájában és a lakásfenntartással összefüggő azon rendszeres kiadásokhoz, a szolgáltató részére történő folyósítással, előre fizetős mérőóra feltöltésével kell nyújtani, amelyek megfizetésének elmaradása a kérelmező lakhatását legnagyobb mértékben veszélyezteti.

Lakhatási kiadásokhoz kapcsolódó hátralékot felhalmozó személyeknek nyújtott települési támogatás a kérelmező és háztartása által lakott helyiség lakhatásának megőrzése érdekében biztosított hozzájárulás, mely a lakhatási kiadásokhoz kapcsolódó önhibáján kívül hátralékot felhalmozó személyek részére állapítható meg. Adósságnak minősül a lakhatási költségek körébe tartozó

- a) közüzemi díjtarozás (vezetékes gáz, áram, távhő-szolgáltatási, víz- és csatornahasználati, szemétszállítási, több lakást tartalmazó lakóépületeknél, háztömböknél központi fűtés díjtarozás),
- b) közösköltség-hátralék,
- c) lakbérhátralék.

A lakhatási kiadásokhoz kapcsolódó hátralékot felhalmozó részére megállapított települési támogatás esetén a jogosult adósságkezelési tanácsadásban és települési támogatásban részesül, amelyet az adósságkövetelés jogosultjának kell folyósítani. A támogatási összeg az adósságkezelés körébe tartozó adósság 50 %-a, de legfeljebb 100.000,- Ft.

A hulladékgazdálkodási közszolgáltatás ellátásáról szóló 12/2022. (X. 26.) önkormányzati rendelet alapján hulladékgazdálkodási közszolgáltatási díjkedvezmény igényelhető. Díjkedvezmény iránti kérelmet az a 70. életévét betöltött lakos nyújthatja be, aki az adott ingatlanon egyedül él, vagy a 70. életévét betöltött házastársával, élettársával, gyermekével, testvérével él közös háztartásban.

Év	Települési támogatásban részesítettek száma (pénzbeli és természetbeni) halmozott adat (TS 136)	Ebből: A lakhatáshoz kapcsolódó rendszeres kiadások viseléséhez (pl. szemétdíj, vízdíj, lakbér átvállalása stb.) megállapított támogatásban részesítettek száma	Ebből: A lakhatási kiadásokhoz kapcsolódó hátralékot felhalmozó személyek részére megállapított támogatásban részesítettek száma	Egyéb önkormányzati támogatásban részesítettek száma (TS 137)	Ebből: Lakbértámogatásban részesítettek száma	Ebből: Szemétszállítási díjkedvezményben részesítettek száma
	Fő			fő	fő	Fő
2016	3 337	525	6	941	37	780
2017	3 422	438	24	955	26	818
2018	1 335	373	23	3 781	21	833
2019	1 096	322	6	4 023	19	842
2020	667	271	9	3 984	15	801
2021	360	226	9	4 615	12	770

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatok

f) eladósodottság

A nehéz anyagi körülmények között élők sokszor kerülnek olyan helyzetbe, hogy nem tudják fizetni közüzemi számláikat, bérleti díjaikat. A közüzemi szolgáltatásoknál adósságterhekkel küzdő családok lakhatási támogatást igényelhetnek, mely támogatás előre fizetős mérőóra feltöltésével, a szolgáltató részére történő folyósítással is nyújtható, ennek érdekében az önkormányzat a szolgáltatókkal keret-megállapodást köt. Előre fizetős mérőóra feltöltésében nyújtott segítség 33 családot érint. Az önkormányzat a villanyáram-, a víz- és gázfogyasztás, a távhő-szolgáltatás, a csatornahasználat és a szemétszállítási díjához, a lakbérhez vagy az albérleti díjhoz, a közös költséghez nyújt támogatást. Az Önkormányzat a lakhatási kiadásokhoz kapcsolódó hátralékot felhalmozó személyeknek települési támogatás nyújt.

Támogatás esetén a jogosult adósságkezelési tanácsadásban, és települési támogatásban részesül, amelyet az adósságkövetelés jogosultjának kell folyósítani.

A Szatmári Egyesített Szociális és Egészségügyi Alapellátási Intézmények Család- és Gyermekjóléti Szolgálat a családsegítés keretében az adósságterhekkel és lakhatási problémákkal küzdő személyek és családtagjaik számára tanácsadást nyújt. Az adósságkezelési tanácsadás keretében a takarékos gazdálkodásról, pénzelosztásról, életmód formálásról szóló segítséget kapnak a települési támogatásban részesülők. Az adósságkezelési tanácsadó folyamatosan figyelemmel kíséri az adósságkezelési megállapodásban foglaltak betartását, a fizetési, törlesztési kötelezettség teljesítését. Az igénybe vevők számáról és a támogatás összegéről az előző táblázat közöl adatokat.

- g) lakhatás egyéb jellemzői: külterületeken és nem lakóövezetben elhelyezkedő lakások, minőségi közszolgáltatásokhoz, közműszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez való hozzáférés bemutatása

Külterületeken a 2011. népszámlálás adatai alapján a lakások száma 99 db. A lakások külterületi elhelyezkedése miatt közműellátottsága elmarad a városi átlagtól. A 2022. évi népszámlálás során 97 db lakás került nyilvántartásba.

Az alapvető szolgáltatási elérhetőségének javítása és a földrajzi mobilitás elősegítése érdekében az önkormányzat pályázati forrásból helyi külterületi közutak – Hodászi út, Vágóház tanya, Budai Nagy Antal utca - fejlesztését valósította meg. Folyamatban van a „Külterületi utak fejlesztése Mátészalka II. ütem” megvalósítása is, mely Hodászi út, Zöldmező utca, Ecsedi utca fejlesztésére irányul.

A helyi autóbussz közlekedés szerződéses formában az iskolai és piaci igényeket célozva működik, a helyi, illetve a vasúttal, helyközi autóbusszal érkező iskolásforgalmát, valamint a piac fogalmát szolgálja ki. Jelenleg 3 viszonylaton közlekednek a helyi járatos autóbuszok.

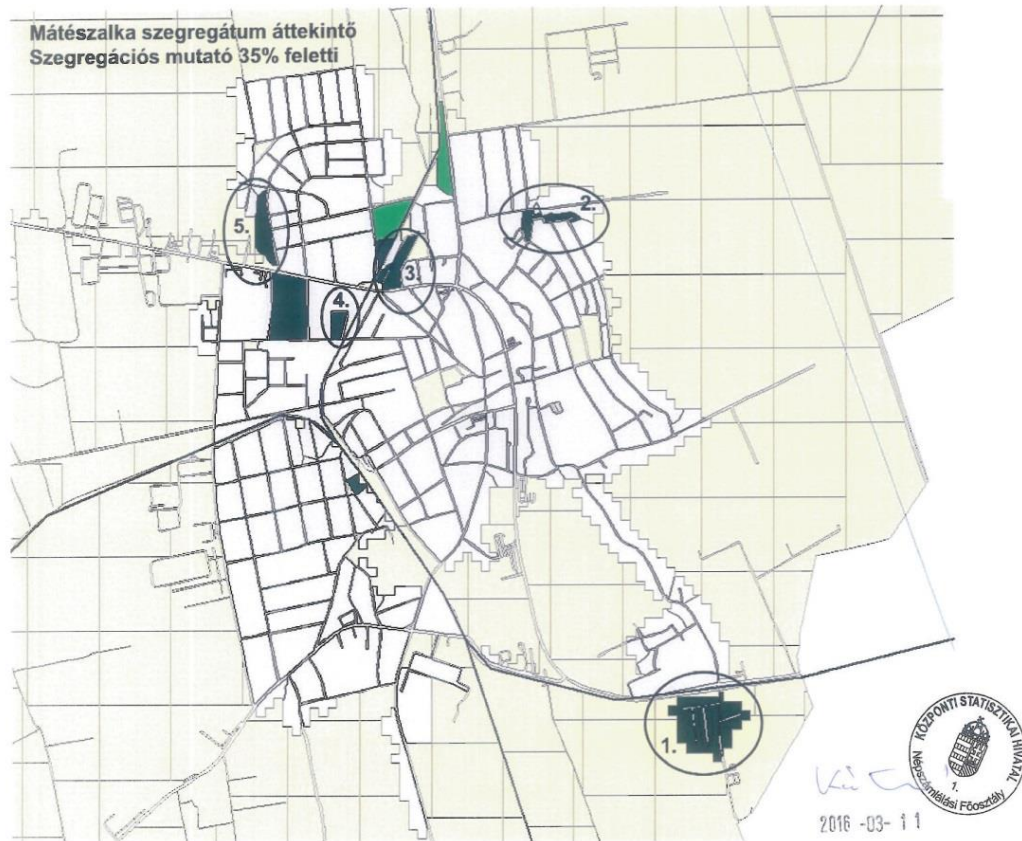
Az önkormányzat önként vállalt feladatként hajléktalan személyek átmeneti szállását működtet a Szatmári Egyesített Szociális és Egészségügyi Alapellátási Intézmények útján. A szálló 20 férőhelyes. A hajléktalan személyek átmeneti szállása az önellátásra képes hajléktalan személyeknek biztosít lakhatási szolgáltatást, és az önálló életvitel fenntartása érdekében szükség szerinti mértékű esetvitelt. A szálló lakóinak kb. 50%-a mátészalkai lakos, a többi lakó a környező településekről költözött be a szállóra. A szálló dolgozóinak tudomása van arról, hogy olyan hajléktalanok is élnek a városban, akik nem tudják (férőhely hiánya miatt), vagy nem akarják igénybe venni az átmeneti szállót. A 2022. népszámlálás alkalmával 2 hajléktalan személy került összeírásra.

3.5 Telepek, szegregátumok helyzete

- a) a telep, /szegregátum mint lakókörnyezet jellemzői (kiterjedtsége, területi elhelyezkedése, megközelíthetősége, a közösségi közlekedés, és a munkába jutás egyéb lehetőségei, lakásállományának állapota, közműellátottsága, közszolgáltatásokhoz való hozzáférés lehetőségei, egyéb környezet-egészségügyi jellemzői)

A szegregátumok lehatárolása az ún. szegregációs mutató alapján történik. Azon területek tekinthetők szegregátumnak, ahol a népszámlálási adatok alapján a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők, és a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül eléri, illetve meghaladja a 35%-ot, míg a szegregációval veszélyeztetett

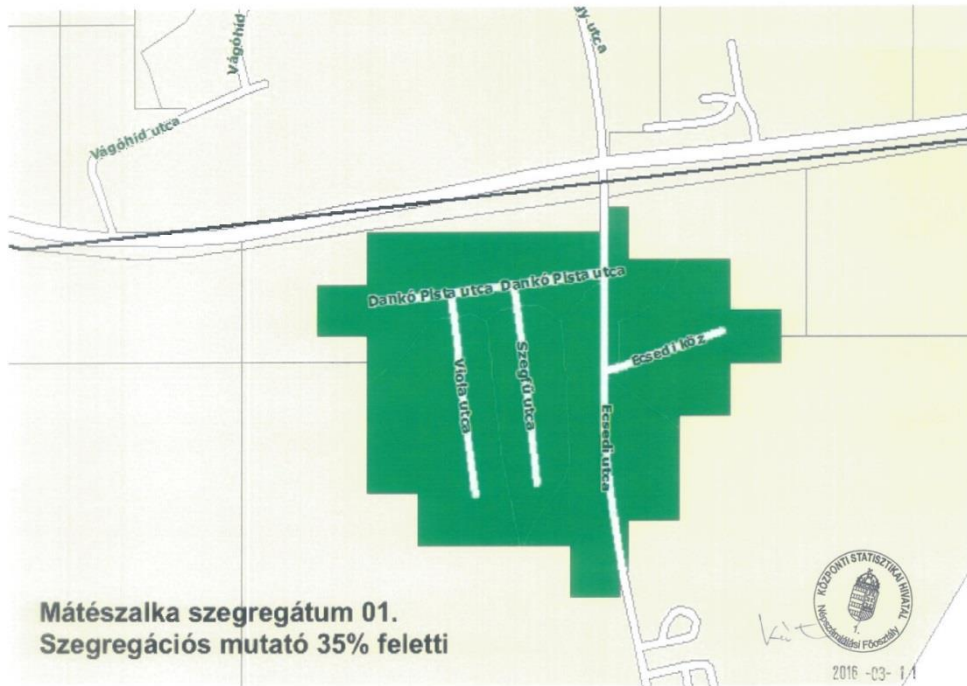
területek esetén az érték 30% és 35% közé esik. A KSH a 2011-s népszámlálás adatait alapul véve Mátészalkán 5 szegregátum került kijelölésre. A térkép sötétzöld színnel, valamint számmal jelöli a szegregátumokat, míg világoszöld színnel jelölt területeket szegregációs folyamatok veszélyeztetik. A kartogram olyan területeket is megjelöl, amelyek eleget tesznek ugyan a szegregációs mutató kritériumának, de az alacsony népességszámuk miatt mégsem tekinthetők szegregátumnak.

Összehasonlítva a 2001-es népszámlálási adatok alapján kijelölt szegregátumokkal, – amikor az adott évben a határértéket magasabb %-on, 50 %-on állapították meg - elmondható, hogy több szegregátum alakult ki, valamint egyes szegregátumok területi lehatárolása bővült.

Szegregátum 1

Szegregátum lehatárolása: Dankó Pista utca, Ecsedi köz, Szegfű utca, Viola utca mindkét oldala, Ecsedi utca vasúttól belterületi határig. Érintett városrész: Déli városrész, Cinevég nevű lakóterület

A szegregátumban a házak többsége szoba-konyhás, éléskamrával ellátott lakások, ahol a WC-k a csatornázás hiánya miatt az udvaron találhatóak. A szegregátumban 116 db lakás van, melynek kevesebb, mint fele (44,8%) alacsony komfortfokozatú, a lakott lakásokon belül az egyszobás lakások aránya a városi arány 4,5 szerese. Magas az egy lakásra jutó lakosok száma.

Infrastrukturális ellátottsága szerint a víz és az elektromos hálózaton kívül nincs kiépített közműve. A közüzemi költségek miatt a gerinchálózatra történő bekötés a legtöbb lakás esetén hiányzik, a tartozások miatt pedig sok esetben szünetel a szolgáltatás. A szemétszállítást tekintve, mint kötelezően igénybe veendő közszolgáltatás a városban, az önkormányzat figyelembe véve a nehéz anyagi körülményeket, térítésmentes konténeres szállítást biztosít. A lakóingatlanok előtti területek elhanyagoltak, a vízelvezető árkok eltűntek, a csapadék elvezetése szikkasztása nem megoldott. Funkcionális ellátottsága kedvezőtlen. Az önkormányzat által benyújtott „Külterületi utak fejlesztése Mátészalkán II. ütem” pályázat eredményeként, az Ecsedi utca fejlesztésére kerül sor.

Szegregátum 2

Szegregátum lehatárolása: Csokonai utca - Mátyás király utca - Csokonai utca - Bencsi köz északi oldala - Csokonai utca - Csokonai köz. Érintett városrész: Keleti városrész.

Az azonosított lakásállomány a 2011. évi népszámlálás adatai alapján 17 db volt, melynek közel fele (47,1%) alacsony komfort fokozatú, a lakott lakásokon belül az egyszobás lakások aránya a városi arány 7,5 szerese. A Mátészalka, Bencsi köz 9. és 11. szám alatti 8 lakásos önkormányzati bérlakás műszaki állapota kritikus mértékben romlott, mely lakások 2020-ban lebontásra kerültek. Az egy lakásra jutó lakosok száma 3,8 fő a városi átlag ezzel szemben 2,4 fő. A szegregátumot alkotó nagyrészt kertesi családi házak rossz műszaki állapotúak.

Infrastrukturális kiépíttségére jellemző, hogy a közműszolgáltatások gerinchálózata közel teljesen kiépített, a Csokonai köz burkolatlan út jellemzi. Az önkormányzat által benyújtott Belterületi útfejlesztés II. című pályázat keretében a Csokonai köz felújítására, burkolattal történő kiépítésére is sor kerül. A területet beépült lakóterületek veszik körül, így új beépítésekre nem lehet számítani, ami nem zárja ki a már beépült területek elszegregálódását.

Szegregátum 3.

Szegregátum lehatárolása: Szél köz páros oldala- Ifjúság tér – Jármű utca. Érintett városrész: Északi városrész

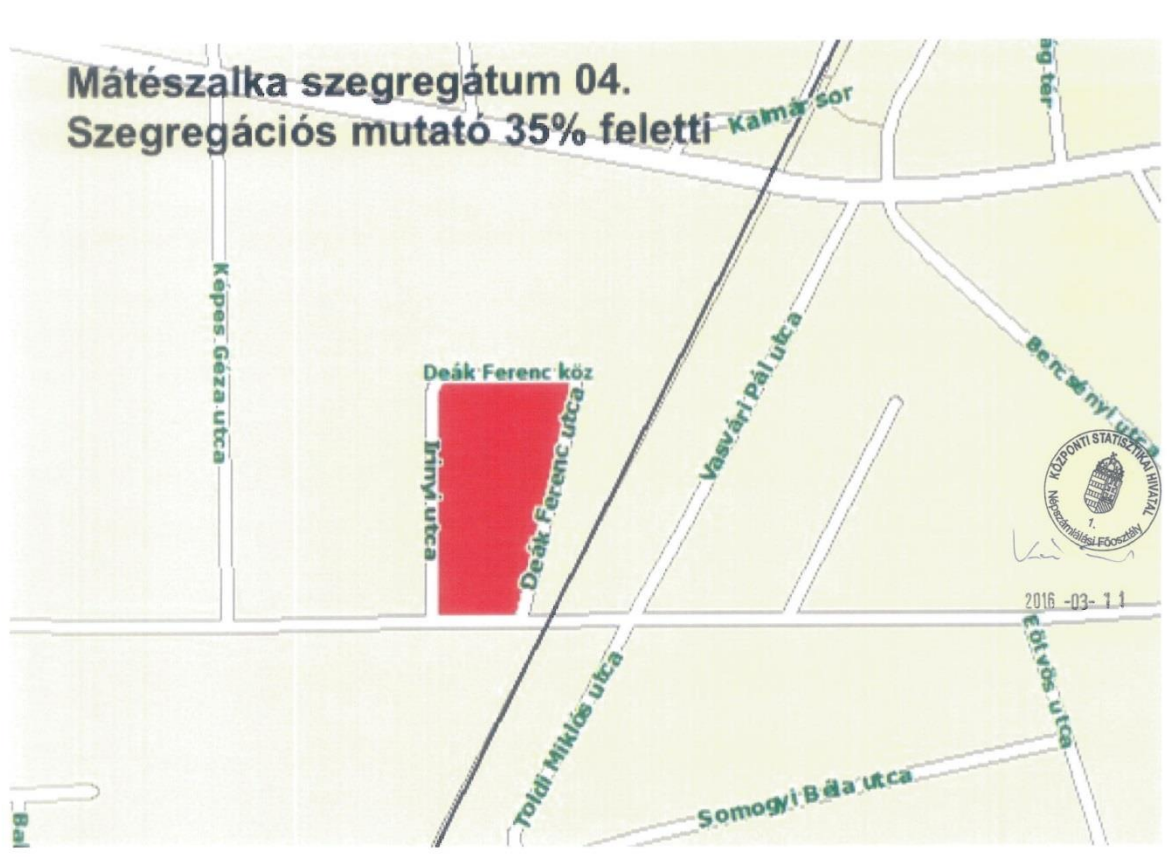

A 2011-es népszámlálás idején területen 40 db lakás volt található, melynek több mint fele (55%) alacsony komfort fokozat besorolású, a lakott lakásokon belül közel 1/3-a egyszobás lakás. A komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya 54,1%-os a lakott lakásokon belül, a városi érték 10-szerese, a többi szegregátummal összehasonlítva itt a legrosszabb az arány. Az egy lakásra jutó lakosok száma 3 fő, a városi átlag ezzel szemben 2,4 fő.

Közszolgáltatások szempontjából az előző szegregátumhoz hasonló értékeket mutat, burkolatlan út a Szél köz. Az önkormányzat által benyújtott Belterületi útfejlesztés II. című pályázat keretében a Szél köz burkolattal történő kiépítésére megvalósul

Szegregátum 4

Szegregátum lehatárolása: Deák Ferenc köz – Deák Ferenc utca – Móricz Zsigmond utca – Irinyi utca. Érintett városrész: Nyugati városrész. Összehasonlítva a 2001-es térképpel, megállapítható, hogy egy újonnan kialakult szegregátumról beszélhetünk.

Kis telkes, sűrű beépítésű családi házas terület. Az azonosított lakásállomány 22 db, melynek kicsivel több, mint 1/4-e alacsony komfort fokozatú, a lakott lakásokon belül az egyszobás lakások aránya 20%, az egy lakásra jutó lakosok száma 2,8, a városi átlag ezzel szemben 2,4 fő.

A szegregátum nagy részét burkolatlan út borítja. Az önkormányzat által benyújtott Belterületi útfelújítás I. című pályázat keretében az Irinyi utca, a Deák Ferenc utca és a Deák Ferenc köz kiépítése megvalósul.

Szegregátum 5

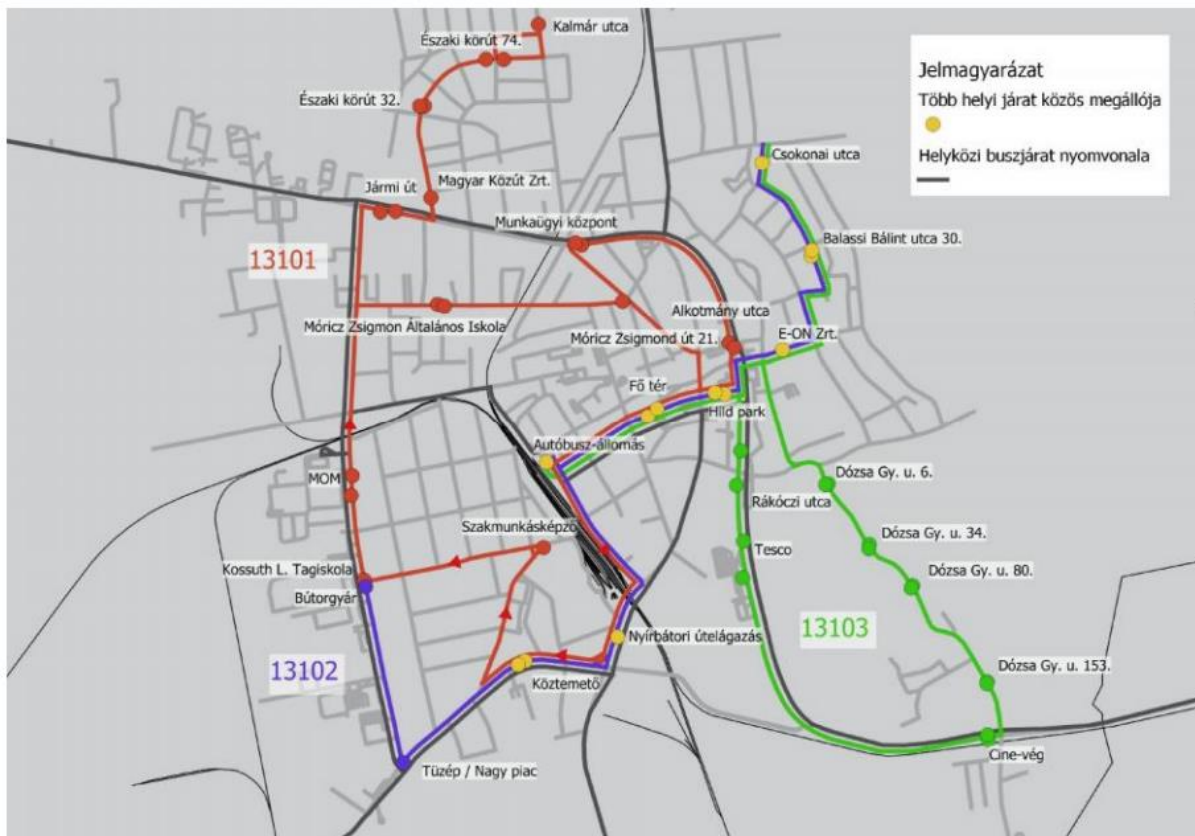
Szegregátum lehatárolása: Északi körút nyugati oldala Tavasz utcától a Jármű utcáig. Érintett városrész: Északi városrész

A megtalálható lakásállomány 20 db, melynek kevesebb, mint egyharmada alacsony komfort fokozat besorolású, a lakott lakásokon belül az egyszobás lakások aránya a többi szegregátummal összehasonlítva van a legközelebb a városi arányhoz, csupán 3,4%-kal marad el tőle. Az egy lakásra jutó lakosok száma 3,85 fő a városi átlag ezzel szemben 2,4 fő. Infrastrukturális kiépítettségére jellemző, hogy a közműszolgáltatások gerinchálózata közel teljesen kiépített

Az önkormányzat által benyújtott Belterületi útfejlesztés I. című támogatási kérelem, mely kérelem jelenleg bírálat alatt áll, az Északi körút felújítására irányul.

A helyi autóbussz közlekedés szerződéses formában az iskolai és piaci igényeket célozva működik, a helyi, illetve a vasúttal, helyközi autóbusszal érkező iskolásforgalmát, valamint a piac fogalmát szolgálja ki. Jelenleg 3 viszonylaton közlekednek a helyi járatos autóbuszok. A helyi járatok útvonalai a szegregátumokban élők számára is biztosítják a helyi autóbussz közlekedés igénybevételének lehetőségét.

- b) a telepen, /szegregátumokban élők általános jellemzői és társadalmi problémák szempontjából főbb mutatói: életkori megoszlás, iskolai végzettség, foglalkoztatottsági helyzet, segélyezettek, hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya;

Szegregátum 1

Az itt élők száma (551 fő – 2011. évi adatok) a legmagasabb, a város lakosságának mintegy 3,2 %-át alkotja. Lakónépességének kor szerinti felosztása alapján a 0-14 évesek aránya csaknem duplája a városi arányhoz képest, a 15-59 évesek aránya közel azonos, míg a hatvan év feletti korosztályba az itt élők 4,5%-a tartozik. A kor megoszlás szerint elmondható, hogy egy fiatal, nagyrészt iskoláskorú társadalmat találunk.

Az aktív korúakon belül a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya 83,2 %-ot mutat, a városi átlag 5-6 szorosa, ezzel szemben felsőfokú végzettséggel rendelkező személyt nem azonosítottak a területen.

A munkanélküliségi ráta (61,6%) több mint négyszerese a városi átlagnak és a többi szegregátumhoz képest a legmagasabb mutatójú, a tartós munkanélküliek aránya 26,8%.

Az aktív korúakon belül a lakosság 3/4 –e nem rendelkezik rendszeres jövedelemmel. A területen élő 15-64 éves korosztályba tartozók közül csak 1/5-e foglalkoztatott. A munkavállalók közel 100%-a alacsony presztízsű munkát végez, ami nyilván adódik egyrészt a végzettség hiányából, valamint a szociális helyzetből is.

Szegregátum 2

A területen élők száma 64 fő (2011. évi adat). Lakónépességének kor szerinti felosztása alapján a 0-14 évesek aránya magasabb a városi átlaghoz képest, csaknem 2,5 szerese. A 15-59 évesek aránya 105-kal kevesebb a teljes lakónépességhez viszonyítva, míg a hatvan év

feletti korosztályba az itt élők 7,8%-a tartozik. A kor megoszlás szerint elmondható, hogy ezen a területen is egy fiatal, nagyrészt iskoláskorú társadalmat találunk.

Az aktív korúakon belül a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők száma 71,4%-ot mutat, a városi átlag ennek az értéknek az ötöde. Az itt élők közül a 25 éves vagy annál idősebb korosztályba tartozók 6,5%-a rendelkezik felsőfokú végzettséggel. Ez a legjobb arány a többi szegregátumhoz képest.

Az aktív korúakon belül a lakosság 68,6%-a nem rendelkezik rendszeres jövedelemmel. A területen élő 15-64 éves korosztályba tartozók közül 1/3 arányuk foglalkoztatott. A munkavállalók közel 75%-a alacsony presztízsű munkát végez. A munkanélküliek aránya 40%, a tartós munkanélküliek aránya 20%.

Szegregátum 3.

A szegregátum területének közvetlen környezetében újabb szegregátum található, azonban lakónépessége annyira elenyésző, hogy külön jelölésre nem került, valamint szegregáció szempontjából veszélyeztetett terület is található a környéken.

A szegregált területek közül a második legnagyobb számú lakónépességgel (120 fő) rendelkező terület. Népeségének kor szerinti felosztása alapján a 0-14 évesek aránya 17,5%, a többi szegregátumhoz képest ez az érték áll a legközelebb a városi átlaghoz (15,7%). A 15-59 évesek aránya 3%-kal magasabb a városi arányhoz képest, míg a hatvan év feletti korosztályba az itt élők 15%-a tartozik. A kor megoszlás szerint elmondható, hogy ez a terület áll legközelebb a városi értékekhez, az aktív korúak és az idősebbek dominálnak.

Az aktív korúakon belül a legfeljebb általános iskola végzettséggel rendelkezők aránya 60,54%-ot mutat, mely a városi átlag 4 szerese, ezzel szemben felsőfokú végzettséggel minden ötödik 25 éves vagy idősebb személy rendelkezik.

Az aktív korúakon belül a lakosság $\frac{3}{4}$ -e nem rendelkezik rendszeres jövedelemmel. A területen élők a 15-64 éves korosztályba tartozók közül csak $\frac{1}{4}$ -e foglalkoztatott. A munkavállalók 43,5% alacsony presztízsű munkát végez. A munkanélküliségi ráta 41%, a városi átlag 2,8 szorosa, a tartós munkanélküliek aránya pedig 15,4%, mely a szegregátumok közül a legjobb mutatójú.

Szegregátum 4

A városközponttól északnyugatra található 4. számú szegregátum viszonylag egy kis közt foglal magába, a városi lakosságból 63 fő él ezen a területen. Lakónépességének kor szerinti megoszlása alapján a 0-14 évesek aránya 27%-os, a 15-59 évesek aránya mind összesen 0,6%-kal tér el a városi értéktől. A hatvan év feletti korosztályba az itt élők 7,9%-a tartozik.

Az aktív korúakon belül a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya 39%-ot mutat, a többi területhez képest ez az érték a legalacsonyabb, ami a városi értékhez legközelebb áll, ezzel szemben minden harmadik 25 éves és idősebb lakos rendelkezik felsőfokú végzettséggel.

A háztartások $\frac{3}{5}$ -ében nem él foglalkoztatott családtag.

Az aktív korúakon belül a lakosság 58%-a nem rendelkezik rendszeres jövedelemmel. A területen élő 15-64 éves korosztályba tartozók közül 40%-os arányuk foglalkoztatott. A munkavállalók 35,3%-a alacsony presztízsű munkát végez, ami szintén a legjobb arány a többi területhez képest. A munkanélküliségi ráta 51,4, a tartós munkanélküliek aránya 31,4%.

Szegregátum 5

Az itt élők száma 77 fő, amely az Északi városrész 2,3%-át alkotja. Lakónépességének kor szerinti megoszlása alapján a 0-14 évesek aránya 26%, az itt élő 15-59 évesek aránya 62,3%, míg a hatvan év feletti korosztályba 11,7% tartozik. A kor megoszlás szerint a városi átlaghoz igazítva a fiatalok aránya dominánsabb.

Az aktív korúakon belül a legfeljebb általános iskola végzettséggel rendelkezők aránya 54,2%-ot mutat, a városi átlag 3-4 szerese, ezzel szemben felsőfokú végzettséggel rendelkező személyt nem azonosítottak a területen.

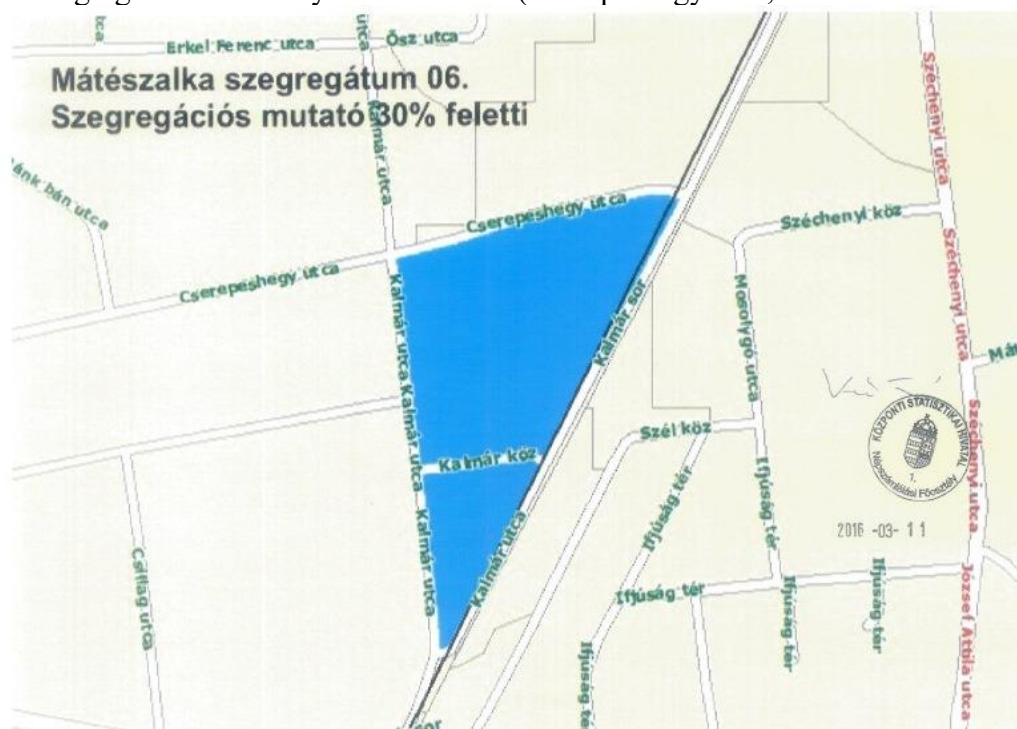
Az aktív korúakon belül a lakosság 62,5 %-a nem rendelkezik rendszeres jövedelemmel. a területen élő 15-64 éves korosztályba tartozók közül 1/3-uk foglalkoztatott. A munkavállalók 77,8%-a alacsony presztízsű munkát végez, ami nyilván adódik egyrészt a végzettségi hiányból, valamint a szociális helyzetből is.

A munkanélküliségi ráta (33,3%) a többi szegregátumhoz képest a legkedvezőbb mutatójú terület, azonban a tartós munkanélküliek aránya más leromlott területhez képest közepes mutatójú (22,2%).

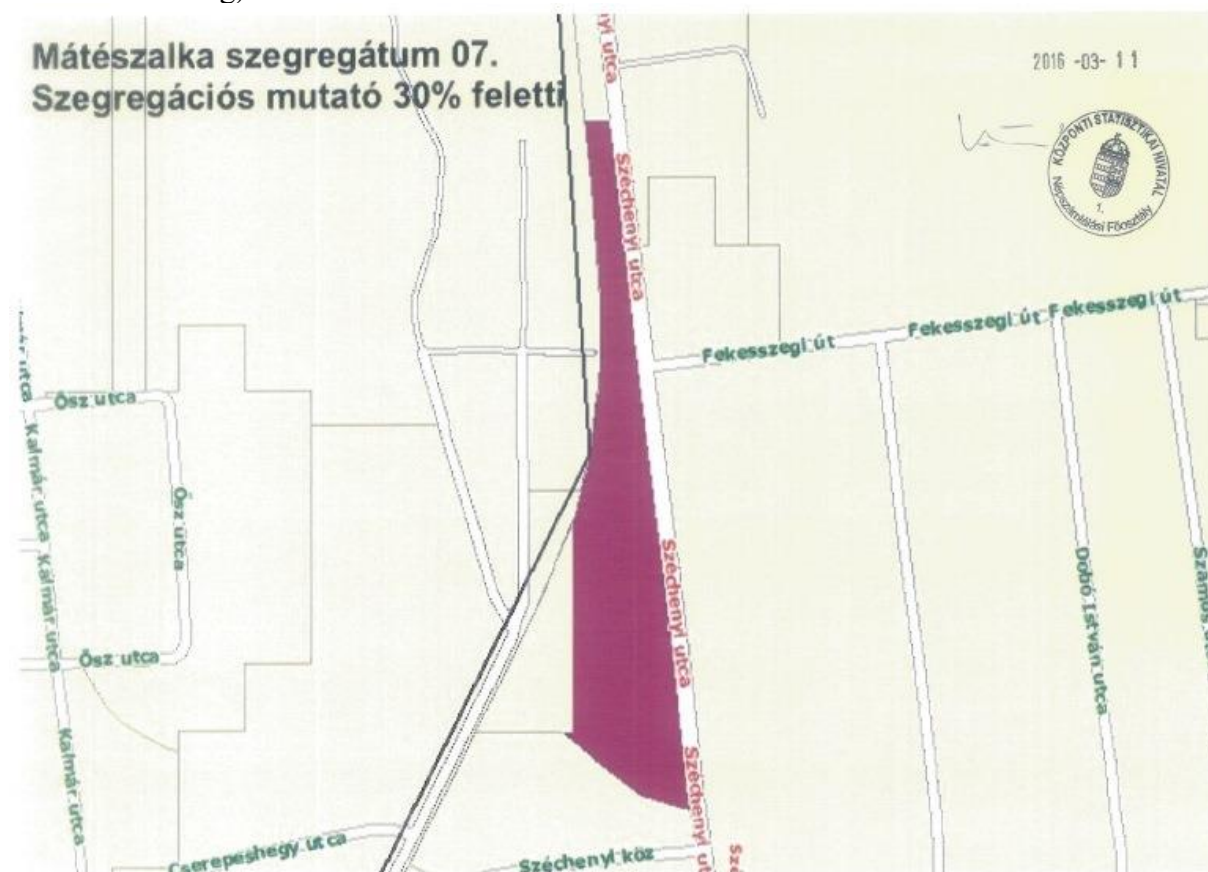
c) a szegregációval veszélyeztetett területek, a lakosság területi átrendeződésének folyamatai.

A 2011. évi népszámlálási adatai alapján a bemutatott 5 szegregátumon kívül két szegregációval veszélyeztetett terület került kijelölésre, mivel a szegregációs mutató értéke az érintett területen 30% feletti és a területen élő népesség eléri az 50 főt.

6. szegregációval veszélyeztetett terület (Cserepeshegy utca, Kalmár sor – Kalmár utca)

7. szegregációval veszélyeztetett terület (Széchenyi utca nyugati oldala, Széchenyi köztől belterületi határig)

3.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

a) az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz, szakellátáshoz való hozzáférés

Mátészalka Város Önkormányzata az egészségügyi alapellátás körében gondoskodik:

- a háziorvosi, házi gyermekorvosi ellátásról,
- a fogorvosi alapellátásról,
- az alapellátáshoz kapcsolódó háziorvosi, házi gyermekorvosi és fogorvosi ügyeleti ellátásról,
- a védőnői ellátásról, és
- az iskola-egészségügyi ellátásról.

Mátészalka város háziorvosi, házi gyermekorvosi és fogorvosi körzeteiről szóló 6/2003. (III. 14.) rendeletével az önkormányzat egészségügyi alapellátási kötelezettségének teljesítése érdekében 10 háziorvosi, 4 házi gyermekorvosi, valamint 4 vegyes, 1 ifjúsági és 1 iskolafogászati fogorvosi körzetet alakított ki, mely körzetek területi lehatárolását is tartalmazza az önkormányzati rendelet. A háziorvosok, házi gyermekorvosok, valamint a fogorvosok területi ellátási kötelezettség mellett az önkormányzattal kötött feladat-ellátási szerződés alapján végzik tevékenységüket. Betöltetlen körzet nincs a városban.

A háziorvos, a házi gyermekorvos köteles ellátni az ellátási területén lakó, illetve a hozzá bejelentkezett és általa elfogadott biztosítottakat. A házi gyermekorvosoknak a 14. életévet be nem töltött személyek számára kell biztosítaniuk a háziorvosi ellátást, de jellemzően a gyermekeket 18 életévükig a gyermekorvosok látják el.

Mátészalka	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Házi gyermekorvosi ellátásban megjelentek és meglátogatottak (eset)	20698	23477	24084	23330	19583	21675
Háziorvosi ellátásban megjelentek és meglátogatottak (eset)	112017	112084	113410	114091	114227	120687

Az önkormányzat a védőnői ellátást, valamint az iskola-egészségügyi ellátást a Szatmári Egyesített Szociális és Egészségügyi Alapellátási Intézményi Társulás Intézménye útján biztosítja.

A védőnői, valamint az iskola-egészségügyi ellátás körzeteiről szóló 26/2015. (X. 29.) önkormányzati rendeletével az önkormányzat 6 területi védőnői ellátási körzetet és 5 iskola-védőnői ellátási körzetet alakított ki.

Az önkormányzat az alapellátáshoz kapcsolódó házi orvosi, házi gyermekorvosi ügyeleti ellátásról a Szatmári Egyesített Szociális és Egészségügyi Alapellátási Intézményi Társulás útján gondoskodik. Hétköznapokon délután 16 órától másnap reggel 8 óráig, pihenő és ünnepnapokon reggel 8 órától másnap reggel 8 óráig a központi ügyelet fogadja a betegeket.

Ezt kiegészíti a hétvégénként és ünnepnapokon reggel 8 órától este 20 óráig biztosított házi gyermekorvosi ügyelet. A Mátészalkai Kórházban Sürgősségi Betegellátó Osztály működik, a házi orvosi ügyelet 2020-ben a kórház területén található különálló épületbe költözött, a kórházzal szemben található a Mentőállomás.

A településünkön működő Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Kórházak és Egyetemi Oktatókórház Mátészalkai Kórház széles szakmai profillal dolgozik, ami 9 aktív, 1 krónikus fekvőbeteg osztályt, több mint 30 szakrendelést és 3 gondozó területet jelent, a gyógyító munkát pedig a korszerű diagnosztikai háttér is segíti. A kórház szakmailag előírt orvostechikai eszközökkel rendelkezik, amelyeket pályázatok, alapítványi és szponzori támogatások, valamint saját bevételek egy részének felhasználásával folyamatosan korszerűsítene. 2015-ben „Struktúraváltás a Szatmár-Beregi Kórházak telephelyein” elnevezésű projekt keretében végrehajtott infrastrukturális fejlesztéssel a Hotel-Diagnosztikai és a Belgyógyászati tömböt egy új Szakrendelővel kötötték össze, ezáltal a széttagolt szakrendelői struktúra helyett, egységes központosított járóbeteg-ellátás és betegirányítás jött létre Mátészalkán.

A városban 9 gyógyszertár működik, mely gyógyszertárak heti váltásban látják el a gyógyszerügyi ügyeletet.

3.6.1. számú táblázat – Egészségügyi ellátás						
Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett házi orvosi szolgálatok száma (TS 107)	Csak felnőttek részére szervezett házi orvosi szolgáltatások száma (TS 106)	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma (TS 108)	Gyógyszertárak és fiókgyógyszertárak száma (TS 110)	Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma (alanyi és normatív alapon kiadott) (TS 133)	Ápolási díj, alanyi jogon: támogatásban részesítettek évi átlagos száma (TS 135)
	db	db	db	db	Fő	Fő
2016	0	10	4	9	n.a.	n.a.
2017	0	10	4	9	1 199	96,02
2018	0	10	4	9	893	92,91
2019	0	10	4	9	988	71,07
2020	0	10	4	9	906	67,08
2021	0	10	4	9	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Természetbeni szociális ellátásként a járási hivatal az Szt. szerinti alanyi közgyógyellátást, illetve normatív közgyógyellátást állapít meg. Emellett a képviselő-testület a gyógyszer-kiadások viseléséhez települési támogatást állapíthat meg a szociálisan rászorult krónikusan beteg személy

részére az egészségi állapota megőrzéséhez és helyreállításához kapcsolódó kiadásainak csökkentése érdekében.

A gyógyszer-kiadások viseléséhez igényelhető települési támogatás jövedelemhatárra előírt feltételei kedvezőbben a normatív jogcímen igényelhető közgyógyellátásnál, de magasabbnak kell lennie a gyógyszerköltség mértékének, és a támogatás maximum összege alacsonyabb.

Az ápolási díj a tartósan gondozásra szoruló személy otthoni ápolását, gondozását ellátó nagykorú hozzátartozó részére biztosított anyagi hozzájárulás. A Képviselő-testület a 18. életévét betöltött tartósan gondozásra szoruló személy otthoni ápolását ellátó együtt lakó nagykorú hozzátartozó részére biztosított anyagi hozzájárulásként települési támogatást nyújt. A települési támogatásként megállapított támogatás mértéke 20%-kal alacsonyabb az Szt. szerint megállapított ápolási díjnál.

Míg az alanyi és normatív alapon kiadott közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők, valamint az alanyi jogon megállapított ápolási díjban részesítettek számát fenti táblázat mutatja be, addig a települési támogatásokban részesítettek számát és a támogatási összeget az alábbi táblázat tartalmazza:

Települési támogatás				
Év	A 18. életévét betöltött tartósan beteg hozzátartozójának az ápolását, gondozását végző személy részére megállapított települési támogatásban részesülők száma	Felhasznált összeg	A gyógyszerkiadások viseléséhez megállapított települési támogatásban részesülők száma	Felhasznált összeg
	Fő	E Ft	Fő	E Ft
2016	2	276	27	496
2017	3	734	31	579
2018	4	674	26	637
2019	4	790	21	361
2020	3	1023	17	349
2021	5	938	11	223

Forrás: Önkormányzati adatok

2018. március 1-től a Mátészalkai Járásban létrehoztak egy Egészségfejlesztési Irodát. Az iroda és a működtetett programsorozat alapvető céljai a szív- érrendszeri, daganatos megbetegedések prevenciójának támogatása, az egészséget meghatározó életmód, illetve az egészségmagatartást befolyásoló szokások, attitűdök javítása és a járási lakosság egészségtudatosságának növelése. A Mátészalkai Járásban mozgásprogramok (nordic walking, gerinctorna, kerékpártúra, mozgásterápiás tanácsadás), táplálkozási tanácsadási, valamint egészségi állapotot felmérő alkalmak, életmódváltást ösztönző klubfoglalkozások, mentális egészségfejlesztési alkalmak biztosítanak mindazoknak lehetőséget, akiknek szilárd elhatározásuk van az életmódjukon változtatni.

b) prevenció és szűrőprogramokhoz (pl. népegészségügyi, koragyermekkorai kötelező szűrésekhez) való hozzáférés

Az iskolafogászati körzetben a 3-14 éves korú mátészalkai lakosok, az óvoda és az általános iskolai tanulók ellátása történik, az ifjúsági fogászati körzetben a középiskolás korúak fogászati

ellátása történik. A gyermekek, tanulók csoportos fogászati szűrővizsgálata és kezelése évente két alkalommal minden intézmény tanulói, gyermekei tekintetében megtörténik.

A területi védőnők a gyermekorvosokkal hetente 4 alkalommal tanácsadást tartanak az egészségházban, s rendszeresen végeznek szűréseket.

Az általános iskolai, illetve ifjúsági védőnők gondozási feladataikat az oktatási intézményekben végzik. Az iskolavédőnő figyelemmel kíséri az oktatási intézményekben a tanulók testi, lelki, szellemi fejlődését, végzi a szűrővizsgálatokat, segítséget nyújt a magatartási zavarokkal küzdő gyermekek életviteléhez, végzi a védőoltások szervezését, lebonyolítását. Az iskolavédőnők által végzett alap szűrővizsgálatok:

- testi fejlettség vizsgálat,
- pszichomotoros, mentális, szociális fejlődés,
- érzékszervek működése (látásélesség, színlátás, hallás vizsgálatok)
- mozgásszervek szűrése (lúdtalp, gerinc elváltozások)
- golyvaszűrés,
- vérnyomás ellenőrzés.

A népegészségügyi és gyermekkori kötelező szűrések minden érintett számára elérhetőek. Az előző alpontban bemutatott Egészségfejlesztési Iroda programjai között szervez egészségi állapotot felmérő alkalmakat a járás egész területén.

c) fejlesztő és rehabilitációs ellátáshoz való hozzáférés

A Területi Kórház szakrendelésein az egészségügyi szolgáltatásokat szükség szerint igénybe vehetik a mátészalkai lakosok. A Négy Évszak Óvodában fejlesztő pedagógus foglalkozik a gyerekekkel. A Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat Mátészalkai Tagintézménye által előírt fejlesztéseket az óvodák, iskolák biztosítják tanulóik számára. A Fogyatékos Személyek Nappali Intézmény az ellátottak részt vesznek kötetlenebb munkafoglalkozásokban, de az intézmény fejlesztő foglalkoztatást is biztosít számukra.

d) közétkeztetésben az egészséges táplálkozás szempontjainak megjelenése

Az önkormányzat vásárolt szolgáltatás útján biztosítja az étkeztetést az önkormányzat, illetve a köznevelési fenntartó által fenntartott köznevelési intézményekben. A Szatmári Egyesített Szociális és Egészségügyi Alapellátási Intézmények szintén vásárolt szolgáltatás útján biztosítja az étkeztetést – szociális étkeztetés, Bölcsőde, illetve Fogyatékos Személyek Nappali Ellátása tagintézményekben biztosított étkeztetést - az önkormányzat kizárólagos tulajdonában lévő Kft.-vel kötött szerződés alapján. A Kft. a közétkeztetésre vonatkozó táplálkozás-egészségügyi előírásokról szóló EMMI rendelet előírásait betartva fontosnak tartja, hogy minőségi, egészséges, a korosztálynak, illetve az előírásoknak megfelelő étkeztetést biztosítson, figyelembe véve azt is, hogy az elkészített ételt a gyermekek szívesen fogyasszák. Fontosnak tartják az intézmények munkatársai, illetve a szülők visszajelzését, véleményét.

e) sportprogramokhoz való hozzáférés

Mátészalka Város Önkormányzata sportfeladatairól, valamint a helyi sporttevékenység támogatásáról szóló 4/2020. (II. 27.) önkormányzati rendeletében megfogalmazott cél, hogy az önkormányzat a város lakosai számára biztosítani kívánja az Önkormányzat tulajdonában álló sportlétesítmények fenntartását, működtetését, az önkormányzati oktatási, nevelési sporttevékenység feltételeinek megteremtését, a sport, mint önszerveződésére épülő autonóm civil tevékenység alapvető feltételeit, a sporttal foglalkozó helyi szervezetekkel való együttműködést. Mátészalka Város Önkormányzata a tárgyévi költségvetésében sport támogatásra keretösszeget állapít meg. A sportkeret támogatási területei: versenysport tevékenység, utánpótlás-nevelés tevékenység, egyéb sporttámogatás: sportolók eredményességi támogatása, jutalmazása, diáksport,

szabadidősport támogatása, sportversenyek, sportrendezvények támogatása, egyéb sportesemények támogatása.

A Mátészalkai MTK Sportegyesület hosszú évtizedek óta működik a városban. Jelenleg az egyesületen belül labdarugó, kézilabda, judo, Shito-Ryu (Mitsuya-Kai) karate, Kyokushin karate, Shotokan Karate asztalitenisz szakosztály, valamint 2017 augusztusától 8. szakosztályként a vízi sportok szakosztálya is működik. A sportegyesület taglétszáma 673 fő, melyből amatőr sportolók száma 97 fő, igazolt sportolók száma 576 fő. A labdarugó és a kézilabda szakosztályok taglétszáma legnagyobb az egyesületen belül. A szakosztályok nagy hangsúlyt fektetnek az utánpótlás nevelésre.

Az egyéb sporttámogatási keretből teremlabdarugó bajnokság, labdarugó torna, úszóverseny, és egyéb más sportrendezvények valósulnak meg a városban. Az önkormányzat minden évben hozzájárul ahhoz, hogy a sportcsarnok melletti területen a téli hónapokban korcsolyázáshoz alkalmas területet alakítsanak ki.

A köznevelési intézmények mindegyike rendelkezik tornaszobával, tornateremmel, a városi sportcsarnok a nagyobb sporteseményeknek ad otthont.

A városban két műfüves pálya, három futópálya és két sportpark került kialakításra, mely sportparkok közül az egyik civil támogatással jött létre. A városi sportpályán civil támogatással extrém sportolásra alkalmas terület került kialakításra. A gyönyörű környezetben található Mátészalka Városi Uszoda és Strandfürdő több medencével, wellness szolgáltatásokkal és gyógyhatású termálvízzel várja kedves vendégeit. A Városi Uszoda egész évben nyitva tart, várja a gyerekeket, tanmedencéjében, úszómedencéjében lehetőséget biztosít úszásoktatásra az oktatási intézmények tanulói számára. Nyári hónapokban a Városi Uszodához tartozó stand is várja a látogatókat.

A városban több edzőterem működik, az iskolák tornatermei tanítási időn kívül lehetőséget biztosítanak sportolási tevékenységekre (foci, aerobick, kosárlabda stb.)

f) személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

Az önkormányzat az alábbi személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokat biztosítja a Szatmári Egyesített Szociális és Egészségügyi Alapellátási Intézmény útján:

- étkeztetés,
- házi segítségnyújtás,
- jelzőrendszeres házi segítségnyújtás,
- családsegítés,
- támogató szolgáltatás,
- fogyatékosok nappali ellátása,
- hajléktalan személyek átmeneti szállása,
- szenvedélybetegek közösségi alapellátása.

A szociális szolgáltatások szóban és írásban kérelmezhető, minden mátészalkai lakos számára biztosított. Az intézmény a szolgáltatásra vonatkozó igényt érkezésének napján nyilvántartásba veszi, s amennyiben a kérelmet nem tudja teljesíteni, úgy várólistára helyezi. Az intézmény kapacitásai, engedélyezett férőhelyei, feladatmutatói a szolgáltatói igények folyamatos kielégítését lehetővé teszik, ritkán előfordul, hogy a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás szolgáltatásnál várakoznak készülékre.

A város szociális ellátását gazdagítja a Szatmári Református Egyházmegye fenntartásában működő Szatmári Református Egyházmegye Idősek Bentlakásos Otthona. A Mátészalkai Idősekért Közalapítvány az Otthon fenntartói jogát 2019. január 01. napjától átadta az Egyházmegyének, s ez időponttól az önkormányzat az új fenntartóval ellátási szerződést kötött az

időskorúak nappali ellátására. A szolgáltatás férőhelyeinek száma 48 fő. Az Intézmény időskorúak nappali ellátása keretében vállalja demens személyek ellátását is. Az Intézmény a klubtagok életkorának, egészségi állapotának és a helyi igényeknek megfelelő foglalkozásokat szervez. Igény szerint étkezést is biztosít. Az idősek otthona szolgáltatás férőhelyeinek száma 46 fő. Az intézmény szociális étkeztetést is biztosít.

Az idősek ellátásában jelentős szerepet vállalnak az egyházi fenntartásban működő házi segítségnyújtó szolgálatok. A szolgálatok a lelki gondozásra is hangsúlyt helyeznek, de nagy szerepük van az idősek étkeztetésében is.

A városban működő egészségügyi és szociális ellátórendszerek magas színvonalon, hatékonyan működnek, minden egyén számára könnyen elérhetőek. Az önkormányzattal szemben a szolgáltatások nyújtása során a hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése miatti szankció megállapítására nem került sor.

g) drogprevenációs szolgáltatások;

Mátészalka Város Önkormányzat Képviselő-testülete 2001-ben csatlakozott a „Nemzeti Stratégia a kábítószer probléma visszaszorítására” című programhoz és létrehozta a Mátészalkai Kábítószerügyi Egyeztető Fórumot. 2021-ben újította meg szervezetét és új Szervezeti és Működési Szabályzatot fogadott el. A KEF a helyi prevenációs munka koordinálását és szakmai támogatását végzi. 2022-ben kibővítve tagszervezeteinek körét, a Fórum tagjai választotta már mind az öt általános iskola, és mind a négy középiskola képviselőit.

A nevelési-oktatási intézmények a drogprevenáció nagyon fontos színterei, nemcsak azért mert a diákok nagy létszámban érhetőek el, hanem azért is, mert több generációs felvilágosító munka végezhető, a szülőt közvetve, közvetlenül el lehet érni. Az iskolákban drogprevenációs előadásokat szerveznek a Mátészalkai Rendőrkapitányság, az iskolaorvos, a védőnő, a család- és gyermekjóléti szolgálat segítségével, ezen felül tanórai kereteken belül, osztályfőnöki órákon is foglalkoznak a prevenációval. A Mátészalkai Egészségfejlesztési Iroda a köznevelési intézmények egészségfejlesztési tevékenységének szakmai támogatására drogprevenációs előadásorozatot is szervezett.

h) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor;

Az Önkormányzattal és intézményeivel szemben a szolgáltatások nyújtása során hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése miatti szankció megállapítására nem került sor az ez idáig és minden igyekezetünkkel a jövőben is azon leszünk, hogy ez így maradjon, hiszen a minden egyénnek egyenlő esélye és joga van az élethez.

i) előnyben részesítési (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) a szociális és az egészségügyi ellátórendszer keretein belül.

Az önkormányzat az általa biztosított szociális szolgáltatások mindegyikénél a törvényi előírások alapján megállapítható térítési díjnál alacsonyabb összegben állapítja meg az intézményi térítési díjakat.

A Szatmári Egyesített Szociális és Egészségügyi Alapellátási Intézményi Társulás, mely társulásnak Mátészalka is alapító tagja - 2016-ban Integrált térségi gyermekprogramok a mátészalkai járásban” címmel EFOP-1.4.2-16 azonosító számú felhívásra benyújtott pályázata támogatásban részesült. Mátészalka városban az „Integrált térségi gyermekprogramok” keretében megvalósított programok kiegészítették, szélesítették a Család és Gyermekjóléti Szolgálat és a Központ által nyújtott szolgáltatásokat, programokat.

Az önkormányzat az 1. szegregátum állapotának javítása, a város szövetébe történő integrációjának elősegítése, ezáltal a legrosszabb helyzetben lévő lakosok életszínvonalának emelése céljából megvalósította a Komplex telep-program a Cinevégen elnevezésű projektet, mely a szociális munkára és egyéni fejlesztési tervekre épülő komplex programot tartalmazott. Az önkormányzat „Szociális városrehabilitáció az 1. szegregátum területén” elnevezésű pályázata pozitív elbírálásban részesült, így 36 hónapot szociális munka segíti majd az 1. szegregátumban élőket. A szociális munka mellett egyéb oktatási, foglalkoztatási, egészségügyi tevékenységek, rendezvények megvalósítását tervezik.

A városban egy nyíregyházi székhelyű szolgáltató cég 2 telephelyen népkonyhát üzemeltet. A népkonyhán kiosztott ételadagok számáról nem rendelkezünk adatokkal.

Év	Népkonyhán kiosztott ételadagok száma (db)
2016	n.a.
2017	n.a.
2018	n.a.
2019	n.a.
2020	n.a.
2021	n.a.

Forrás: Önkormányzati adat

3.7 Közösségi viszonyok, helyi közelet bemutatása

a) közösségi élet színterei, fórumai;

Mátészalka fontos szerepet tölt be a térség kulturális, közművelődési életében. Az önkormányzat a közművelődési rendeletében meghatározott közművelődési feladatok megvalósítására közművelődési megállapodást kötött a Mátészalkai Kulturális Nonprofit Kft-vel, mely a Mátészalkai Szentpétery Zsigmond Kulturális Központ és Színház épületegyüttesének kezelője. A Művelődési Központ 1988 óta működik a volt vármegyeháza épületében. A központ több kulturális tevékenységet végző csoportnak is otthont ad. A nagytermi rendezvényeken túl fontos szerepe van a kiscsoportos közművelődési formáknak, művészeti tanfolyamoknak, csoportoknak és kluboknak. A Mátészalkai Kulturális Nonprofit Kft. aktív szervezője, közreműködője az állami ünnepeknek, a városi nagy kulturális rendezvényeknek, melyek közül a legjelentősebb a Fényes Napok Kulturális Fesztivál. Az intézmény színteret, szakmai segítséget nyújt az oktatási intézmények, a civil kezdeményezések társas összefüvetelei és egyre növekvő számú műsoros rendezvényei lebonyolításában. A színházteremben számos budapesti, vidéki és határon túli magyar társulat mutatkozott már be, évadonként számos gyermek, ifjúsági és felnőtt előadásokat láthat a közönség. Ezek mellett a terem kiváló akusztikai adottságainak köszönhetően gyakran helyet biztosít komolyzenei esteknek, hangversenyeknek, valamint a könnyűzene képviselőinek.

A Képes Géza Városi Könyvtár 1952-től áll az olvasók rendelkezésére a város egyik patinás épületében az ún. „Csizmadia-palotában”. Nevét a város szülöttéről Képes Géza költőről,

műfordítóról kapta. A könyvtár állománya online katalóguson keresztül kereshető. A könyvtárlátogatókat több mint százezer kötetrel és 100 folyóirattal várják. A könyvtári egységek ezer lakosra jutó száma magasabb a megye városainak átlagánál. A város lakosságához képest a nemzetiségek közül a romák aránya a legmagasabb a városban. A romákról szóló irodalmat, valamint a roma származású szerzők műveit külön gyűjtik. A könyvtárban helyi közösségi programokat szerveznek, hobbi klub találkozóinak adnak helyet, Ringató foglalkozásokat tartanak a kismamák, kisbabák számára. Nyári szünetben, húsvét és karácsony előtt kézműves foglalkozásokat szerveznek a gyermekkönyvtárban.

Az 1975-ben alapított mátészalkai Szatmár Múzeum a térség összegyűjtött szellemi és tárgyi örökségének legrangosabb központja. A múzeumban található Közép-Európa legnagyobb szekér-, kocsi- és hintógyűjteménye. Az állandó kiállításban kapott helyet a kovácsműhely, a kerékgyártó műhely, valamint a népi gazdálkodás és háztartás eszközkészlete is. Két időszakos kiállító teremben rendszeresen megújuló képzőművészeti tárlatok, valamint tudományos és ismeretterjesztő előadások várják a látogatókat. 2021 nyarán megnyitásra került a Szalkai Schwartz-ház, melyben 3 új tárlat, egy babakiállítás, villamostörténeti kiállítás, illetve Tony Curtis emlékszoba került kialakításra. A kiállítások szakmai felügyeletét a Múzeum látja el. A múzeumpedagógiai foglalkozásokba a helyi általános és középiskolák tanulóit, valamint az óvodásokat is bevonják.

A Mátészalkai Tankerületi Központ fenntartásában működő Szatmár Alapfokú Művészeti Iskola mind az öt általános iskolában rendelkezik telephellyel. Zenei tanulmányok mellett képző-ipar, népművészeti, valamint tánctanulmányokat is folytathattak a gyerekek. Zene tanszakok: zongora, hegedű, gordonka, gitár, fuvola, furulya, klarinét, rézfúvósok, magánének, ütős. Egyéb művészeti tevékenységek tanszakjai: rajz, komplex kézműves tanszak, fazekas, faragó, néptánc, társastánc.

A város kulturális rendezvényei közül a legjelentősebb a néhány éve hagyományteremtő jelleggel megrendezésre kerülő „Fényes napok” rendezvénysorozat, arra a technikátörténeti eseményre emlékezve, hogy 1888-ban, Magyarországon elsőként gyulladt fel a településen a villamos közvilágítás. A két-háromnapos rendezvényt előadások, kiállítások, koncertek teszik színesebbé. Az esemény keretében igazi turisztikai látványosságként kerül sor, az ún. Fényes felvonulásra, amikor a város utcái sötétségbe borulnak és a város jelképévé vált „Mécsestartó fiú” életre hívása után, ünnepélyes tűzgyújtási ceremónia kezdődik.

„Udvarias esték” alkalmával júliusi, augusztusi esték szabadtéri hangulatban színházi, zenész előadások mellett a város ifjú tehetségei is bemutatkozhatnak produkcióikkal. Több éve rendezik meg a városban az Amatőr Színjátszó találkozót. A Szatmár Néptánc és Népművészeti Egyesület évente több alkalommal szervez táncbálat a Szatmári Alapfokú Művészeti Iskola növendékeinek közreműködésével. A Szalka EgyüttEst Egyesület 2013 óta DOBSZERDA elnevezéssel a nyári hónapokban több alkalommal szerdai napokon kulturális, közművelődési, szórakoztató rendezvénysorozatot szervez közösségépítő céllal.

Az általános és középiskolák mindegyike rendelkezik tornateremmel, a városi sportszarnok a sportrendezvényeken túl intézményi és városi szintű rendezvényeknek is otthont ad.

3.7.1. számú táblázat - Intézményi ellátottság (2019)			
Tornateremmel, tornaszobával ellátott köznevelési intézmények száma (intézmény székhelye szerint) (TS 102)	Sportcsarnok, sportpálya léte (TS 103)	A települési könyvtárak kikölcsönzött egységeinek száma (TS 104)	Közművelődési intézmények száma (TS 105)
db	van/nincs	db	db
9	igen	17 958	4
Forrás: TeIR, KSH Tstar			

b) közösségi együttélés jellemzői, konfliktuskezelési megoldások

Etnikai konfliktusok nem jellemzőek a településre. A kisebbség helyzetét tekintve elmondható, hogy a helyi közösség megfelelően integrálódott, kirívó esetek sem az egészségügy, sem az oktatás-nevelés színterein nem jelentek meg.

c) helyi közösségi szolidaritás megnyilvánulásai

A Szatmári Egyesített Szociális és Egészségügyi Alapellátási Intézmények fogadja és alkalmanként kiosztja a lakosság által leadott ruhaadományokat, felkérésre közreműködik más szervezet által szervezett adományosztásban. Az Intézmény többször segítette az általa gyűjtött berendezési tárgyakkal a rossz szociális helyzetben lévő családokat.

Az önkormányzat és egy magánszemély által alapított Szeretet Alapítvány adományokból valósítja meg célját: Mátészalka város szegényeinek, elsősorban az elesett, magukról gondoskodni nem tudó, tartósan ágyhoz kötött személyek és családjuk segítése, karácsony ünnepe alkalmából megajándékozása. A Szeretet Alapítvány céljai megvalósítását nemcsak a helyben működő gazdasági társaságok, hanem a magánszemélyek is segítik. A rendszeres támogatások túl egyedi esetekben is megmutatkozott a közösség ereje. Adományokkal segítették a 2019-es viharkárok helyreállítását, a covid-19 vírusfertőzésben megbetegedett személyek gyógykezelését, a menekültek ellátását.

A városban működő gazdasági társaságok, egyesületek támogatják a város egészét érintő közösségi kezdeményezéseket, (Fényes Napok rendezvénysorozat, Mátészalkai Triatlon) illetve adományokkal támogatják a rászoruló családokat.

A városban működő intézmények várják és fogadják az önkéntes segítő munkát.

d) a helyben élő nemzetiségek kulturális sokszínűségének bemutatása és kulturális identitásuk megőrzésének lehetőségei;

A Nemzetiségi Önkormányzatok céljai között szerepel többek között a nemzetiségek kulturális hagyományainak, tárgyi és szellemi kulturális kincseinek megőrzése, értékhardozó tevékenységeinek fenntartása, ennek érdekében különböző programokat szerveznek a közösségek számára. Fontos, hogy megtalálják azokat az értékeket, amelyek által erősödhetnek és gyarapodhatnak. A nemzetiségi önkormányzatok számos kulturális rendezvény megszervezése mellett egyházi közösségek bevonásával hitéleti programok lebonyolításában is jelentős szerepet vállalnak. A nemzetiségi önkormányzat elnökei a helyi lakosok igényeit figyelembe véve alakítják ki a különböző kulturális rendezvényeik kínálatát. A városban működő német, roma és román

nemzetiségi önkormányzatok hozzájárulnak a település pezsgő kulturális életéhez, amelyet jól példáz az eseményeik kiemelt látogatottsága is. Népszerű a német nemzetiség körében a Német Fesztivál megrendezése, mely a környező települések német közösségeinek bevonásával valósul meg. A Gasztronómiai fesztivál a román nemzetiség körében minden évben a legnagyobb érdeklődést elnyerő esemény. Román településekről érkező delegációk segítségével tudják népszerűsíteni a román konyha ízeit és a hagyományos ételek receptjeit. A Mátészalkai Roma Nemzetiségi Önkormányzat a Hagyományörző roma napokon a gasztronómia mellett nagy hangsúlyt fektet a roma zene, tánc és nyelv ápolására is.

A Komplex telep-program a Cinevégen elnevezésű projekt nagy feladata volt a közösségi napok szervezése is. A program során találkozott egymással a múlt és a jelen a kulturális, kulináris kalandozások révén. A színvonalas zenei kínálaton kívül azoknak sem kellett csalódnuk, akik a cigányság kultúráját más oldalról szerették volna megismerni. Cigányzene mellett a hagyományos cigánytánc élvezetének is hódolhattak a közösségi napok résztvevői.

A város élénk testvérvárosi kapcsolatainak köszönhetően a településen élő nemzetiségek szoros viszonyt ápolnak az anyaországi testvérvárosokkal, illetve közösségekkel, amely tovább erősíti a mátészalkai nemzetiségek kulturális önazonosságát. Az anyaországgal kötött megállapodások keretében a Román Nemzetiségi Önkormányzat minden évben még a tanév megkezdése előtt az anyaországi rászoruló gyermekek részére füzetcsomagokat biztosít. Az oktatás területén fontos kiemelni a Széchenyi István Katolikus Német Nemzetiségi Általános Iskola és Óvoda működését, amely már egészen a legkisebb kortól hozzájárul a német nemzetiség identitásának megőrzésében. A Német Nemzetiségi Önkormányzat német területről érkező művészek vagy német nyelven történő előadások megszervezését is támogatja, valamint a 2021. évben hozzájárult a „Mi, svábok” című könyv kiadásához.

e) helyi lakossági önszerveződések.

A KSH adatai szerint 2013-ban 92 civil szervezet működött a városban, amelyek között közművelődési, oktatási, sport, szociális és egyéb feladatokat ellátó alapítványok és egyesületek vannak. A civil szervezetek tevékenysége kiegészíti, sok esetben helyettesíti a város által nyújtott szolgáltatásokat.

Az önszerveződés a lakóhely, munka, tanulás vagy érdeklődés/érdekek, továbbá értékek, valamely ügy kapcsán (lazán vagy szorosabban) összetartozó emberek körében meginduló szerveződés, amely „magától”, az érintettek közül valaki-valakik kezdeményezésére indul be és szerveződik tovább, fejlesztői segítség nélkül, vagy kevés fejlesztői rásegítéssel. A közösségi cselekvés tehát nagy közösségi hozzájárulással megy végbe.

A városban tevékenykedő civil szervezeteken túl helyi lakossági önszerveződések is létrejöttek, működnek a városban. Az „Óda a Fényhez” Látássérültek Mátészalkai Klubja kéthetente tartja klubdelutánjait. A Mátészalkai Szentpétery Zsigmond Művelődési Központ és Színház több mint 25 éve ad otthont és szakmai segítséget a klubnak.

A Mátészalkai Stroke Klub 2019 óta rendszeresen tartja foglalkozásait a Szatmár Alapfokú Művészeti Iskolában.

Az Idősek Otthona megalakította az Alzheimer Cafét, melynek keretében figyelemfelkeltő rendezvények és felvilágosító előadásokat szerveztek

A városban több nyugdíjas klub, táncsoport működik.

A sport iránti szeretet nagyon sok embert megmozgat a városban. A rendszeres találkozások, a közös programok összehozzák az azonos sportot űzőket. A városban már hagyománya van a kispályás labdarugó bajnokságnak, ahol cégek, baráti körök neveznek be csapatokat.

A Kulturális Központban tartja próbáit, összejöveteleit a Zenebarátok Kórusa, a Mátészalkai Inner Wheel Klub, a Rotary Klub, a Keresztény Értelmiségiek Szövetsége, a Mátészalkai Méhész Klub, a „Nem adom fel!” Rákbetegek Klubja, a Bibliakör, a Napsugár Nyugdíjas Egyesület, a Napsugár Nyugdíjas Egyesület Énekkara és Táncklubja, az Óda A Fényhez Látássérültek Klubja, a „szikra” Nyugdíjas Pedagógus Közösség.

3.8 A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal

A városban három nemzetiségi önkormányzat működik: Mátészalkai Német Nemzetiségi Önkormányzat, Mátészalkai Roma Nemzetiségi Önkormányzat, Mátészalka Város Román Nemzetiségi Önkormányzat.

A nemzetiségi önkormányzatok közigazgatási szerződést kötöttek Mátészalka Város Önkormányzatával a nemzetiségi önkormányzat működési feltételeinek (helyiséghasználat, gazdálkodási-pénzügyi feladatok ellátása, a képviselő-testület működésével kapcsolatos adminisztrációs feladatok ellátása) biztosítására.

A nemzetiségi önkormányzatok az általános (működési) támogatás, valamint a feladatalapú támogatáson túl Mátészalka Város Önkormányzatától is részesülnek támogatásban. Ezen bevételeikből - az általános működési költségeken túl - rendezvényeket szerveznek a közösségek számára, mások által szervezett rendezvényeket támogatnak, és meghívásuknak eleget tesznek, támogatják a családokat, iskolásokat. Mátészalka Város Önkormányzata pénzbeli támogatásával hozzájárul a nemzetiségek tevékenységéhez.

A Mátészalkai Roma Nemzetiségi Önkormányzat a roma célcsoporttal kapcsolatosan az alábbi esélyegyenlőségi tevékenységeket végezte az elmúlt években.

A roma fiatalok számára lehetőséget biztosítanak, hogy részt vegyenek a kispályás műfüves labdarugó bajnokságon. Kifizetik minden évben a nevezési díjat és a focicsapat működéséhez is további segítséget nyújtanak. A nemzetiségi önkormányzat ezzel is elősegíti a roma fiatalok sporttal való megszerettetését.

A nemzetiségi önkormányzat a roma családok hitéletének gyakorlásához rendszeresen hozzájárul azzal, hogy az önkormányzat által szervezett rendezvények kertében istentiszteleteket tartanak.

Egyéni kérelmek alapján temetési támogatást biztosítanak a nehéz körülmények között élő családok részére.

Rendezvényeket szerveznek a roma családok számára: gyereknap, családi nap, kulturális nap, gasztronómiai nap, hagyományörző romanap, Mikulás-napi és Karácsonyi rendezvény. A rendezvények lebonyolítása során nagy

A Mátészalkai Roma Nemzetiségi Önkormányzat megállapodást kötött a Mátészalkai Rendőrkapitánysággal. Jó kapcsolatot tartanak fenn a roma kapcsolatokért felelős kormánybiztossal, aki 2022. évben két alkalommal látogatott el a Mátészalkai Roma Nemzetiségi Önkormányzat rendezvényére.

A településen élő hátrányos helyzetű, fogyatékkal élő, roma nemzetiséghez tartozó alacsony érdekérvényesítő képességgel rendelkező személyek esélyegyenlőségének előmozdítása érdekében együttműködik a Boldog Családokért Szociális és Gyermekvédelmi Egyesülettel, valamint a Szatmári Egyesített Szociális és Egészségügyi Alapellátási Intézményekkel.

3.9 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Alacsony iskolai végzettség, szakképzetlenség. A több éve nem foglalkoztatott, valamint az alacsony iskolai képzettségű személyeknek szinte lehetetlen a munkaerőpiacra történő visszajutása	Tanácsadás, szakképzés, átképzés lehetőségeinek megszervezése, a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyeinek javítása, piacképes szakmák megszerzése.
A jelenlegi bérlakásállomány jelentős része leromlott állapotú, a szociális bérlakásállomány nagy része felújításra szorul	Szociális bérlakás állomány felújítása, komfortossá tétele, a közszolgáltatásokhoz való csatlakozás lehetőségének megteremtése, a bérlakások értékesítési igényeinek felmérése, értékesítésre kijelölése
A roma családok életmódjából fakadó hiányosságok, nélkülözések, különösen egészségi állapotukra	Az egészséges életmód alapvető elemeinek megismertetése, alkalmazásra ösztönzése. Ingyenes szűrővizsgálatok szervezése, egészségfejlesztési programok szervezése, tanácsadás, életvezetési tanácsadás, preventív szemléletváltó előadások.
Ráhagyó nevelési módszerek alkalmazása	Gyermeknevelési módszerek megismertetése, alkalmazásra való ösztönzése
A tankötelezettség korhatárának csökkentésével megnőtt a veszélye annak, hogy a roma fiatalok nem fejezik be iskoláikat, nem szereznek szakképesítést	A roma gyermekeket és fiatalokat ösztönözni kell az iskola befejezésére, az érettségi, a középfokú végzettség és szakképzettség megszerzésére
Roma lányok korai teherbeesése	Szexuális felvilágosítás az iskolákban, melynek keretében megismerik a védekezési módszereket, előadások szervezése szülőknek.
A rászorulóknak sokszor hiányt szenvednek az alapvető emberi szükségletet kielégítő tárgyakban, eszközökben, különösen a megfelelő mennyiségű és minőségű alapvető élelmiszerekben, ruhaneműben.	A rászorulóknak helyzetének könnyítése: Tartós élelmiszer, ruhaneműk, játékok, alapvető háztartási eszközök gyűjtése, szétosztása évente lehetőség szerint több alkalommal.

4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

4.1 A gyermekek helyzetének általános jellemzői gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek

Népesség korcsoportok szerinti összetételére az országos trendekhez hasonlóan a népesség előregedésére utaló folyamatok rajzolódni kezdtek. A 0-14 éves korú állandó lakosok száma folyamatosan csökken, míg a 65 év feletti állandó lakosok száma folyamatosan növekszik. Az

alábbi táblázat a 2021. évi állandó népesség korösszetételét mutatja be. 2021. évi adatok szerint a lakosság 17%-át a gyermekek (0-17 éves) teszik ki.

4.1. számú táblázat - Gyermekkorú népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (2.számú táblázatból)					
Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 003)	Férfiak (TS 005)	Nők (TS 007)
	Fő	Fő	Fő	%	%
Állandó népesség száma (férfiak TS 004, nők TS 006)	7 709	8 520	16 229	47,47%	52,53%
0-2 évesek (összes száma TS 008, aránya TS 009)			434	2,73%	
0-14 éves (férfiak TS 010, aránya TS 011; nők TS 012, aránya TS 013)	1 184	1 077	2 261	7,41%	6,86%
15-17 éves (férfiak TS 014, aránya TS 015; nők TS 016, aránya TS 017)	259	245	504	1,37%	1,41%
Forrás: TeIR, KSH Tstar					

Az alábbi táblázat intézménytípusok szerinti életkorba tartozó gyereklétszám alakulását mutatja be 2016 és 2021. között. A gyereklétszám folyamatosan csökken, a csökkenés a 7-14 éves korosztályban mutatkozik meg leginkább, a többi korosztályban a létszám hol pozitív, hol negatív irányba változik.

Mátészalka (dec. 31.) (fő)	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Állandó népesség: 0-2 évesek	450	496	453	457	425	434
Állandó népesség: 3-6 évesek	609	567	596	604	601	591
Állandó népesség: 7-14 évesek	1 346	1 349	1 349	1 326	1 298	1 236
Állandó népesség: 0-14 évesek összesen	2 405	2 412	2 398	2 387	2 324	2 261
Állandó népesség: 15-17 évesek	503	488	474	465	495	504
Állandó népesség 0-17 évesek összesen	2 908	2 900	2 872	2 852	2 819	2 765
Forrás: TeIR, KSH-TSTAR						

A népesség számának időbeli alakulása a gyermekek számának és arányának folyamatos csökkenését mutatja.

- a) veszélyeztetett és védelembe vett, hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, valamint fogyatékkal élő gyermekek jellemzői, egészségügyi, szociális, lakhatási helyzete;

A gyermekjóléti szolgálatást végzők a szociális munka módszereivel és eszközeivel próbálják megelőzni a gyermek veszélyeztetettségének kialakulását, a kialakult veszélyeztetettség megelőzését. A gyermek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében a Család- és Gyermekjóléti Szolgálat, valamint a Család- és Gyermekjóléti Központ lát el feladatokat. A veszélyeztetettséget észlelő és jelző rendszer működtetése, a gyermek igényeinek és szükségleteinek megfelelő önálló egyéni és csoportos speciális szolgáltatások, programok nyújtása (kapcsolattartási ügyelet, gyermekvédelmi jelzőrendszeri készenléti szolgálat, jogi tájékoztatásnyújtás, pszichológiai tanácsadás, az óvodai és iskolai szociális segítő tevékenység biztosítása), a veszélyeztetettséget előidéző okok feltárása és ezek megoldására javaslat készítése mind a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében végzett tevékenység.

A gyermekjóléti szolgálat feladata a kialakult veszélyeztetettség megszüntetése érdekében a gyermekkel és családjával végzett szociális munkával elősegíteni a gyermek problémáinak rendezését, a családban jelentkező működési zavarok ellensúlyozását, a családi konfliktusok

megoldásának elősegítése, egyéb szolgáltatások igénybevételének kezdeményezése is a feladatai közé tartozik. A központ látja el a gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedésekhez kapcsolódó, a gyermekek védelmére irányuló Gyvt-ben rögzített tevékenységeket.

Mátészalkán a veszélyeztetett és védelembe vett gyermekek nagy számban hátrányos helyzetű és a halmozottan hátrányos helyzetű családoknál nevelkednek. A legjellemzőbb probléma a tankötelezettség magas számú igazolatlan/igazolt mulasztása. Ezen felül kisebb számban megjelent a nem megfelelő lakáskörülmények problémája, higiénés problémák, kiskorú/fiatalkorú gyermek által történő szabálysértés, vagy bűncselekmény elkövetése, valamint az elvált, külön vált szülők családjában történő gondok, melyek veszélyeztetik a gyermekek egészséges testi, lelki, értelmi fejlődését. A lakhatási helyzet problémája leginkább Mátészalka külterületén élő családok körében jellemző, hiszen ott a legtöbb közüzemi szolgáltatás nem biztosított, mely megnehezíti a családok mindennapjait. A szülők többsége közfoglalkoztatottként dolgozik a településen, ahol nehezebb anyagi körülmények között élnek, nyáron napszámba is járnak, vagy szezonális munkát vállalnak gyárakban. Gyakori, hogy a szülők egyike, vagy mindkettő szülő a fővárosban, vagy külföldön dolgozik, ebben az esetben a gyerek felügyeletét a szülők a nagyszülőre bízzák.

A veszélyeztetett gyermekek döntő többsége több okból kifolyólag is veszélyeztetett lehet.

A gyermekek veszélyeztetettségének főbb okai: nevelési probléma, szülők, család életvitele (szenvedélybetegségek, antiszociális viselkedés), családi konfliktus, a gyermek családon belüli bántalmazása (fizikai), gyermek elhanyagolása (fizikai, lelki), kortárs csoport negatív hatása, elégedetlen lakáskörülmények, kilakoltatás veszélye, gyermekintézménybe való beilleszkedési nehézség, csavargás, tankötelezettség elmulasztása (50 tanóra és egyéb), fogyatékoság, magatartás- vagy tanulási zavar, anyagi okok.

Ha a szülő vagy más törvényes képviselő a gyermek veszélyeztetettségét az alapellátások önkéntes igénybevételével megszüntetni nem tudja, vagy nem akarja, de alaposan feltételezhető, hogy segítséggel a gyermek fejlődése a családi környezetben mégis biztosítható, a gyámhatóság a gyermeket védelembe veszi. A védelembe vett gyermekek számát az alábbi táblázat mutatja be.

4.1.1. számú táblázat - Védelembe vett és veszélyeztetett kiskorú gyermekek		
Év	Védelembe vett kiskorú gyermekek száma (TS 116)	Veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma (TS 115)
	Fő	Fő
2016	31	n.a.
2017	44	n.a.
2018	50	n.a.
2019	62	80
2020	56	67
2021	n.a.	n.a.

A védelembe vétel okai:

- tankötelezettség mulasztása (magas számú igazolatlan mulasztás)
- szülő elhanyagoló magatartása, következetlen nevelési módszerek alkalmazása
- szülők válása/különválása után nem működő apai kapcsolattartás
- családi konfliktus
- kezelt pszichiátriai beteg súlyos magatartás problémákkal
- bűncselekmény/szabálysértés elkövetése

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos helyzetű az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az alábbi körülmények közül egy fennáll:

- a szülő vagy a családbafogadó gyám alacsony iskolai végzettsége,
- a szülő vagy a családbafogadó gyám alacsony foglalkoztatottsága,
- a gyermek elégtelen lakókörnyezete, illetve lakáskörülményei,

Halmazottan hátrányos helyzetű

- az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az a)-c) pontjokban meghatározott körülmények közül legalább kettő fennáll,
- a nevelésbe vett gyermek,
- az utógondozói ellátásban részesülő és tanulói vagy hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt.

A gyámhatóság a gyermek nevelésbe vételét és a tanulói vagy hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt utógondozói ellátásának igénybevételét elrendelő végleges határozatban állapítja meg a halmazottan hátrányos helyzet fennállását.

A hátrányos, és a halmazottan hátrányos helyzetű gyermekek számának változását tartalmazza az alábbi táblázat.

Hátrányos és halmazottan hátrányos helyzetű gyermekek						
Megnevezés	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.
	december 31-ei jogosultsági adatok alapján					
Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők száma	501	443	369	317	250	281
megállapított hátrányos helyzetűek szám	123	112	73	54	39	52
megállapított halmazottan hátrányos helyzetűek száma	244	227	216	200	163	178
A gyámhivatal által hivatalból megállapított halmazottan hátrányos helyzetű nevelésbe vett gyermekek és utógondozói ellátásban részesülő nagykorúvá vált gyermekek száma	55	59	64	66	63	60
Forrás: Önkormányzati adatok						

2022 novemberében 153 hátrányos helyzetű, halmazottan hátrányos helyzetű gyermeket tartunk nyilván. 33 gyerek esetében a szülő, a családba fogadó gyám (együttesen: szülő) alacsony iskolai végzettsége miatt, 1 gyermek esetében a szülő alacsony foglalkoztatottsága miatt, 3 gyermek esetében az elégtelen lakókörnyezet, illetve lakáskörülmények miatt került a hátrányos helyzet megállapításra.

10 gyerek esetében az alacsony iskolai végzettség, az alacsony foglalkoztatottság, 93 gyerek esetében az alacsony iskolai végzettség és az elégtelen lakókörnyezet, illetve lakáskörülmények, 13 gyerek esetében mindhárom ok megléte miatt került sor a halmazottan hátrányos helyzet megállapítására.

A jegyzői gyámhatóság általi hátrányos, valamint a halmazottan hátrányos helyzet megállapítását a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság alapján lehet kérni, így a szociális

helyzetükre az alábbi pontban a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosultak tekintetében bemutatott jövedelmi és családi körülmények jellemzőek. A hátrányos, halmozottan hátrányos helyzet megállapításánál mind a három tényező fennállásának lehetőségét vizsgálni kell. Az alacsony iskolai végzettségről a szülő tehet nyilatkozatot. Az alacsony foglalkoztatottságot igazolni kell, mely történhet az aktív korúak ellátásnak igazolásával, vagy az álláskeresőként való nyilvántartásáról szóló igazolással. A hátrányos, valamint a halmozottan hátrányos helyzet megállapításának egyik tényezője gyermek elégtelen lakókörnyezete, illetve lakáskörülményei. A Gyvt. szerint a gyermek lakókörnyezete, illetve lakáskörülményei elégtelenek, ha megállapítható, hogy a gyermek a településre vonatkozó integrált településfejlesztési stratégiában szegregátumnak nyilvánított lakókörnyezetben vagy félkomfortos, komfort nélküli vagy szükséglakásban, illetve olyan lakáskörülmények között él, ahol korlátozottan biztosítottak az egészséges fejlődéséhez szükséges feltételek. A városban 5 szegregátum található. Amennyiben a gyermek nem az öt szegregátum valamelyikében lakik, környezettanulmány felvételével mérik fel a lakáskörülményeket. Az elégtelen lakókörnyezet, illetve lakáskörülmények miatti jogosultság döntő többsége abból fakad, hogy a gyermek szegregátum területén él.

b) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapításának célja annak igazolása, hogy a gyermek szociális helyzete alapján jogosult a Gyvt.-ben meghatározott ingyenes és kedvezményes intézményi gyermekétkeztetésnek és a szünidei gyermekétkeztetésnek, a Gyvt.-ben meghatározott természetbeni támogatásnak, és egyéb kedvezményeknek az igénybevételére.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek évi átlagos számának változását az alábbi táblázat mutatja be.

4.1.2. számú táblázat - Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek	
Év	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek évi átlagos száma (TS 111)
	Fő
2016	519
2017	468
2018	383
2019	328
2020	269
2021	272

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők száma folyamatosan csökken, 2016 óta közel 48%-kal csökkent az átlagos számuk. 2021. december 31-én 281 fő volt a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők száma. 2018. január 1-jétől kedvezően módosultak a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság feltételei, ugyanis emelkedtek a jövedelemhatárok. A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságot kellett megállapítani a gyerek részére, ha a gyermeket gondozó családban az egy főre jutó havi jövedelem összege nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 135%-át.

A 2021. december 31. napján jogosultak közül rendszeres gyermekvédelmi kedvezményt ott, ahol

- az egy főre jutó családi jövedelem az öregségi nyugdíj legkisebb összegének felét, azaz 14.250 Ft-ot nem éri el 67 jogosultnál,

- az öregségi nyugdíj legkisebb összegét (28.500 Ft) el nem érő egy főre jutó családi jövedelem esetén 146 jogosultnál,

- az öregségi nyugdíj legkisebb összegének 135%-át (38.475 Ft) meg nem haladó egy főre jutó családi jövedelem esetén 64 jogosultnál került megállapításra.

A gyermeket egyedülálló szülő, tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos gyermek, valamint nagykorúvá vált gyermek esetében az egy főre jutó jövedelmi értékhatár az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 145%-a volt. 4 jogosult esetében a család az egy főre jutó jövedelme a 38.475 forintot meghaladta, de a 41.325 Ft nem érte el.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult családok száma december 31-én 160, ebből az egyedülálló szülők száma 42. A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők közül 9 gyermek tartósan beteg, fogyatékos, a nagykorúvá vált gyermekek száma 14 fő.

2022. szeptember 10-étől ismét kedvezően módosultak a rendszeres kedvezményre való jogosultság feltételei. A jövedelemhatár fent részletezett esetekben 135%-ról 165%-ra, 145%-ról 180%-ra emelkedett.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermekekre tekintettel családbafogadó gyámként kirendelt hozzátartozó pénzbeli ellátás megállapítására irányuló kérelmet évek óta nem nyújtott be.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermekek, fiatal felnőttek évi két alkalommal pénzbeli támogatásra jogosultak.

c) a gyermek jogán járó helyi juttatásokban részesülők helyzete;

Mátészalka Város Önkormányzata a kezdetektől, a 2000/2001-es tanévtől minden évben csatlakozott a hátrányos helyzetű, szociálisan rászoruló felsőoktatási hallgatók („A” típusú pályázat), illetőleg felsőoktatási tanulmányokat kezdő fiatalok („B” típusú pályázat) támogatására létrehozott ösztöndíjrendszerhez, mely alapján „Bursa” ösztöndíjpályázatot írt ki. Az ösztöndíj népszerűsítése érdekében az önkormányzat 2022-ben megemelte a támogatási összegeket.

Települési támogatás gyermekekkel összefüggő rendkívüli élethelyzetek megoldására is kérhető, rendkívüli települési támogatás állapítható meg pl. a gyermek táplálékallergiája vagy más alapbetegsége miatt speciális diétája miatt, családban élő gyermek és fiatal felnőtt iskoláztatásával, térítési díjának fizetésével, a gyermek óvodai nevelésével, bölcsődei elhelyezésével kapcsolatos egyszeri kiadások, vagy a védőnői szolgálat, illetve egészségügyi intézmény által javasolt szolgáltatások, ellátások igénybevételének támogatására.

Árvaellátásra az a gyermek jogosult – ideértve a házasságban vagy az élettársi közösségben együtt élők egy háztartásban közösen nevelt gyermekét is –, akinek szülője öregségi nyugdíjasként halt meg, vagy a haláláig a nyugdíjjogosultsághoz szükséges szolgálati időt megszerezte.

Az árvaellátás - a jogosultsági feltételek megléte esetén a gyermek 16. életévének betöltése napjáig jár. Ha azonban a gyermek nappali rendszerű oktatás keretében iskolában, szakképző intézményben vagy felsőoktatási intézményben nappali képzésben vesz részt, akkor az árvaellátás a tanulmányok tartamára, de legfeljebb a huszonötödik életév betöltéséig jár.

Az árvaellátásban részesülők száma 2016-2020. között összeségében 21,1%-kal csökkent, az árvaellátásban részesülő férfiak számának csökkenése több mint kétszerese az árvaellátásban részesülő nők számának csökkenésénél.

4.1.3. számú táblázat - Árvaeállítás			
Év	Árvaeállításban részesülő férfiak száma (fő) (TS 065)	Árvaeállításban részesülő nők száma (fő) (TS 066)	Árvaeállításban részesülők összesen
	Fő	Fő	Fő
2016	83	64	147
2017	78	65	143
2018	71	57	128
2019	66	57	123
2020	60	56	116
2021	n.a.	n.a.	-

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

d) ingyenes vagy kedvezményes iskolai étkeztetésben részesülők jellemzői

Az intézményi gyermekétkeztetés normatív kedvezményei 2015. évben módosultak, és 2016. január 1-jétől a gyermekétkeztetés pénzbeli és természetbeni ellátások közé került. 2015. július 1-jétől a nevelésbe vett gyermekek és az utógondozói ellátásban részesülő fiatal felnőtt után is biztosítani kell a normatív kedvezményt. Szeptember 1-jétől bővült a bölcsődei ellátásban, illetve az óvodai nevelésben részesülő gyermekek utáni ingyenes gyermekétkeztetésre jogosultak köre, a korábban 50%-os kedvezményre jogosító feltételek átkerültek az ingyenes étkeztetés jogosultsági feltételei közé.

A Gyvt. 21/B. §-ában rögzíti a személyi térítési díjak megállapításánál figyelembe vehető normatív kedvezményeket. Az önkormányzat rendeletében további kedvezményeket nem állapított meg, így az önkormányzat által biztosított gyermekétkeztetésnél a Gyvt. szerinti kedvezményeket biztosítják a törvényben meghatározott jogosultsági körbe tartozók számára.

2015. július 1-jétől az önkormányzat, valamint a Szatmári Egyesített Szociális és Egészségügyi Alapellátási Intézmények a gyermekétkeztetést vásárolt szolgáltatás útján biztosítja. Az önkormányzat a fenntartásában működő Négy Évszak Óvodában, a tankerületi központ és a szakképzési centrum részeként működő nevelési-oktatási, valamint szakképző intézményben (Képes Géza Általános Iskola, Mátészalkai Móra Ferenc Általános Iskola, Mátészalkai Szakképzési Centrum Gépészeti Technikum és Kollégium,), míg a Szatmári Egyesített Szociális és Egészségügyi Alapellátási Intézmények a bölcsődében biztosítja, az egyházi fenntartók és egyéb fenntartók az általuk fenntartott intézményben (Csemetekert Református Óvoda, Mária Kertje Görögkatolikus Óvoda, Kálvin János Református Általános Iskola, Széchenyi István Katolikus Nemzetiségi, Magyar-Angol Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola és Óvoda, Móricz Zsigmond Görögkatolikus Óvoda és Kéttannyelvű Általános Iskola, ÉASzC Baross László Mezőgazdasági Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium, Mátészalkai Szakképzési Centrum Déri Miksa Technikus, Szakképző Iskola és Kollégium) a gyermekétkeztetést.

Az alábbi táblázat az intézményi gyermekétkeztetésben részesülő gyermekek számát, valamint az igénybe vett normatív kedvezmények 2021. évi adatait tartalmazza az étkezési adagszám és az étkezési napok alapján:

	Bölcsőde	Óvoda	Általános Iskola	Középiskola	Kollégium
Ingyenes étkeztetés	44	401	141	2	3
rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül a gyermek vagy tanuló	2	35	108		
tartósan beteg vagy fogyatékos a gyermek, vagy olyan családban él, amelyben tartósan beteg vagy fogyatékos gyermeket nevelnek	4	21			
olyan családban él a gyermek, amelyben három vagy több gyermeket nevelnek	13	71			
szülő jövedelmére vonatkozó nyilatkozata alapján	24	263			
nevelésbe vett gyermek, tanuló	1	11	33	2	3
utógondozói ellátásban részesülő tanuló				-	-
50%-os normatív kedvezménnyel biztosított étkeztetés			90	6	20
rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő 1-8. évfolyamon felül nappali iskolai oktatásban részt vevő tanuló				-	14
olyan családban él az 1-8. és az azon felüli évfolyamon nappali iskolai oktatásban részesülő tanuló, amelyben három vagy több gyermeket nevelnek.			65	3	6
tartósan beteg vagy fogyatékos gyermek			25	3	-
Ingyenes és kedvezményes étkeztetésre nem jogosult étkezők	21	17	155	12	15
Összes étkező	65	418	386	20	38

Fenti táblázat a Mátészalkai Városgazda Nonprofit Kft. szolgáltatott gyermekétkeztetés adatait tartalmazza a Bölcsőde, a Négy Évszak Óvoda, a Képes Géza Általános Iskola, a Móra Ferenc Tagintézmény, valamint a Mátészalkai Esze Tamás Gimnázium, a Mátészalkai SZC Gépészeti Szakgimnáziuma és Kollégiuma vonatkozásában.

A bölcsődébe járó gyermekek 67,7%-a ingyenes étkeztetésben részesül, legnagyobb arányban a szülő jövedelmére vonatkozó nyilatkozat alapján. Az óvodás gyerekek 95,9%-a részesül ingyenes étkeztetésben, a legnagyobb arányt itt is szülő jövedelmére vonatkozó nyilatkozat alapján való jogosultság jelenti. Az általános iskolások 36,5%-a ingyenes, 23,3%-a kedvezményes étkeztetésben részesül, 40,2%-a kedvezmény nélküli térítési díjat fizet. A legnagyobb arányt a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény megléte, valamint a három, vagy több gyermek után járó kedvezményt adja. A középfokú intézménybe járó gyerekek 60%-a fizet teljes értékű térítési díjat, a kollégistáknál ez az arány 40%.

Az önkormányzat a szünidei gyermekétkeztetés keretében ingyenesen déli meleg főétkezést biztosít a hátrányos helyzetű gyermek és a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő halmozottan hátrányos helyzetű gyermek részére a szülő kérelme alapján. A szünidei gyermekétkeztetés adatai a helyzetelemzés 4.3 i) pontban kerülnek részletesen ismertetésre korosztály, illetve szünetenkénti megbontásban.

e) magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek helyzete;

Magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermek a Négy Évszak Óvodában 2012 óta 2017-ben és 2022-ben került felvételre. Magyar állampolgársággal nem rendelkező tanuló általános felvételére 2016-ban és 2017-ben nem került sor, az azt követő évekről adatokkal nem rendelkezünk, középiskolában 2016-ban 1 tanuló nem rendelkezett magyar állampolgársággal.

A 2022-ben a szomszéd országban kirobbant háború következtében sok Ukrajnából menekült családot befogadott városunk. A nemzeti köznevelésről, a menedékjogról szóló törvények, valamint 106/2022. (III. 12.) Korm. rendelet értelmében a nem magyar állampolgár kiskorú akkor

válí óvodai ellátásra jogosulttá, továbbá akkor tanköteles Magyarországon, ha (többek között) menedékes jogállású, vagy Magyarország területén való tartózkodásra jogosító engedéllyel rendelkezik.

Kárpátaljai magyar fiatalok elég nagy számban folytatnak városunk középiskoláiban tanulmányokat. Jelenleg 165 kárpátaljai gyermek él a Mátészalkai Szakképzési Centrum mátészalkai intézményének kollégiumában. A Szakképzési Centrum a gyermekek egész napos étkeztetéséről gondoskodik.

- f) állampolgársággal rendelkező, illetve magyar állampolgársággal nem rendelkező külföldről visszatért, hátrányos helyzetű családban élő gyerekek jellemzői.

Állampolgársággal rendelkező, illetve magyar állampolgársággal nem rendelkező külföldről visszatért gyermekekről nincsen tudomásunk.

4.2 Szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

Mátészalkán a KSH 2011-es népszámlálás adatait alapul véve 5 szegregátum került kijelölésre. Összehasonlítva a 2001-es népszámlálási adatok alapján kijelölt szegregátumokkal elmondható, hogy több szegregátum alakult ki, valamint az egyes szegregátumok területi lehatárolása bővült, változott.

A lakónépesség kor szerinti felosztása alapján a lakónépességben belül a 0-14 évesek aránya 15,7% volt a népszámlálás adatai alapján. A 0-14 évesek aránya 2021-ben már csak 13,93% volt.

A 2011. évi népszámlálás adataiból megállapítható, hogy a szegregátumok közül a 3. szegregátumban áll ez az arány legközelebb a városi átlaghoz. 1. és a 2. szegregátum tekintetében a kor megoszlás szerint elmondható, hogy egy fiatal, nagyrészt iskoláskorú társadalmat találunk. Az 1. szegregátumban a duplája, a 2. szegregátumban a 2,5 szerese a 0-14 évesek aránya a városi átlaghoz képest. A 4. és 5. szegregátumban a kor megoszlás szerint a városi átlaghoz igazítva a fiatalok aránya dominánsabb, meghaladja a városi átlagot.

A városban 1 bölcsőde, 5 óvoda működik. A Szatmári Egyesített Szociális és Egészségügyi Alapellátási Intézmények Bölcsődei Tagintézményének ellátási területe Mátészalkán kívül több település lakosságára is kiterjed. Az önkormányzati fenntartású Négy Évszak Óvoda 3 feladat-ellátási helyén 16 csoport működik. A Széchenyi Katolikus Óvoda 4 csoport, a Csemetékert Református Óvoda 2022 szeptemberétől 5 csoporttal, a Mária Kertje Görögkatolikus óvoda 5 csoporttal működik. A Mátészalkai Móra Ferenc Óvoda, Általános Iskola, Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézményben 2022/2023-as tanévtől 1 óvodai csoport kezdte meg működését.

Az önkormányzat 2021-ben a fenntartásban lévő Négy Évszak Óvoda két tagóvodájának fenntartói jogát átadta egyházi fenntartók részére. A Nyíregyházi Egyházmegyével, valamint a Mátészalka Kertvárosi Református Egyházközséggel kötött köznevelési szerződésben rögzítésre került, hogy az új fenntartók vállalják az óvodai felvételnél, hogy az óvodai felvételnél előnyben részesítik az átvett Tagóvoda eredeti felvételi körzetében állandó lakóhellyel, ennek hiányában tartózkodási hellyel rendelkező gyermeket, amennyiben az érintett gyermek az Intézménybe jelentkezik, és a gyermek szülei az Egyház nevelési elveit elfogadják. Két tagóvoda fenntartóváltását követően szükségessé vált a korábban kialakított felvételi körzethatárok újragondolása, a település három feladatellátási hely közötti felosztása. A szegregátumokhoz tartozó utcák a székhelyintézmény és a Kikelet Tagóvoda felvételi körzetéhez tartoznak. A legkisebb létszámú tagóvodához, a Napsugár Tagóvodához korábban sem tartozott olyan utca, mely szegregátum része lenne. Az önkormányzati fenntartású óvodán kívül a köznevelési

szerezésbe foglalt vállalatokat teljesítve a két új egyházi fenntartású óvodába is járnak szegregátumban élő gyerekek.

A szegregátumokban élő gyermekek integráltan vesznek részt a bölcsődei ellátásban, az óvodai nevelésben.

A városban 5 általános iskola működik. Az iskolák közül három egyházi fenntartású, kettő a Mátészalkai Tankerületi Központ fenntartásában működik, melyből Egy iskolában gyógypedagógiai oktatás folyik. A korábban tagintézményként működő iskola 2020/2001. tanévtől kezdődően önálló iskolaként működik. Átszervezést követően a 2022/2023. tanévtől már Mátészalkai Móra Ferenc Óvoda, Általános Iskola, Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézményként működik. Ettől a tanévtől egy óvodai csoport indult, ahol gyógypedagógiai óvodai nevelés folyik. Valamennyi intézményi jogviszonyban álló gyermek/tanuló sajátos nevelési igényű. A fejlesztő programok tanórán kívüli lehetőségként jelennek meg. A terápiás lehetőségek tárháza bővült, térítésmentesen igény bevehető.

A Tankerületi Központ által fenntartott Képes Géza Általános Iskola iskolai felvételi körzete Mátészalka egész közigazgatási területére kiterjed. Az iskola tájékoztatása szerint 98-an élnek szegregátumban a tanulók közül. A szegregátumokban élő gyermekek integráltan vesznek részt az iskolai oktatásban.

A helyi autóbussz közlekedés szerződéses formában az iskolai és piaci igényeket célozva működik, a helyi, illetve a vasúttal, helyközi autóbusszal érkező iskolásforgalmát, valamint a piac fogalmát szolgálja ki. Jelenleg 3 viszonylaton közlekednek a helyi járatos autóbuszok. A helyi járatok útvonalai a szegregátumokban élők számára is biztosítják a helyi autóbusz-közlekedés igénybevételének lehetőségét.

4.3 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékkal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

a) védőnői ellátás jellemzői (pl. a védőnő által ellátott települések száma, egy védőnőre jutott ellátott, betöltetlen státuszok)

A védőnői, valamint az iskola-egészségügyi ellátás körzeteiről szóló 26/2015. (X. 29.) önkormányzati rendeletével az önkormányzat 6 területi védőnői ellátási körzetet és 5 iskola-védőnői ellátási körzetet alakított ki. Az önkormányzat a védőnői ellátást, valamint az iskola-egészségügyi ellátást a Szatmári Egyesített Szociális és Egészségügyi Alapellátási Intézményi Társulás Intézménye útján biztosítja. Jelenleg mind a 6 területi és mind az 5 iskola-védőnői álláshely betöltött. Az alábbi táblázat a területi védőnők álláshelyeinek számát mutatja be.

4.3.1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma			
Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 109)	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
	db	Fő	Fő
2016	6	615	102,50
2017	6	625	104,17
2018	6	626	104,33
2019	6	603	100,50
2020	6	590	98,33
2021	6	550	91,67

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

A területi védőnő gondozási tevékenységét azon családok körében végzi, ahol várandós és gyermekágyas anya, illetve 0-6 éves korú gyermek él. Tevékenysége során kapcsolatot tart és együttműködik az egészségügyi alap és szakellátás, a közoktatási, gyermekjóléti, szociális tevékenységet végző intézmények szakembereivel. Rendszeres kapcsolatot tart az Népegészségügyi Osztály dolgozóival, a területi kórház szülész-nőgyógyász szakorvosaiival, a házi gyermekorvosokkal, illetve a csecsemő osztály ápolóival. A gyermekorvosokkal közösen a Tanácsadó épületében szaktanácsadást tartanak. Az általános iskolai, illetve ifjúsági védőnők gondozási feladataikat az oktatási intézményekben végzik.

Az alábbi táblázat az egyes területi körzetekben ellátott gyerekek adatait tartalmazza 2016-2021. közötti időszakban:

Területi körzetekben ellátott gyermekek adatai						
Mátészalka	I. körzet	II. körzet	III. körzet	IV. körzet	V. körzet	VI. körzet
2016	198	156	221	175	71	103
2017	216	152	212	165	70	111
2018	217	176	217	225	102	139
2019	216	158	203	215	117	143
2020	214	169	207	210	123	136
2021	208	159	202	204	122	120

Forrás: Önkormányzati adatok

b) gyermekorvosi ellátás jellemzői (pl. házi gyermekorvoshoz, gyermek szakorvosi ellátáshoz való hozzáférés, betöltetlen házi gyermekorvosi praxisok száma)

A városban 4 házi gyermekorvosi körzet került kialakításra. A körzethez tartozó utcajegyzék önkormányzati rendeletben került meghatározásra. Betöltetlen házi gyermekorvosi praxis nincs. A házi gyermekorvosok az orvosi ellátást a 14. életévét be nem töltött személyek számára biztosítják, felkérésre a 14-18. év közötti személyeket is elláthatják.

A településünkön működő Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Kórházak és Egyetemi Oktatókórház Mátészalkai Kórház széles szakmai profillal dolgozik, ami 9 aktív, 1 krónikus fekvőbeteg osztályt, több mint 30 szakrendelést és 3 gondozó területet jelent, a gyógyító munkát pedig a korszerű diagnosztikai háttér is segíti. A Mátészalkai Kórházban Gyermekgyógyászati szakrendelés, valamint Gyermek Sürgősségi Ellátás működik.

Az alábbi táblázat a gyermekorvosi ellátást mutatja be. A gyermekorvosok és a felnőtt háziorvos által ellátott gyermekek számáról nem rendelkezünk teljeskörű adattal, de a begyűjtött adatokból megállapítható, hogy jellemzően a házi gyermekorvosok a 18. életévük betöltéséig látják el a gyermekeket, és a 14 év feletti gyermekek kis százalékának ellátásáról gondoskodnak csak a felnőtt háziorvosok.

4.3.2. számú táblázat – Gyermekorvosi ellátás					
Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett háziorvosi szolgálatok száma (TS 107)	Csak felnőttek részére szervezett háziorvosi szolgáltatások száma (TS 106)	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma (TS 108)	Gyermekorvos által ellátott gyerekek száma	Felnőtt házi orvos által ellátott gyerekek száma
	db	db	db	Fő	Fő
2016	0	10	4	n.a.	n.a.
2017	0	10	4	n.a.	n.a.
2018	0	10	4	n.a.	n.a.
2019	0	10	4	n.a.	n.a.
2020	0	10	4	n.a.	n.a.
2021	0	10	4	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

c) 0–7 éves korúak speciális (egészségügyi-szociális-oktatási) ellátási igényeire (pl. korai fejlesztésre, rehabilitációra) vonatkozó adatok

A Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat Mátészalkai Tagintézménye a Megyei Szakértői Bizottsággal való egyeztetés után befogadó nyilatkozattal vállalja a korai fejlesztést, gondozást. Speciális, náluk nem biztosítható fejlesztési igény esetén a Megyei Szakértői Bizottság keres megfelelő terápiás helyet.

Az Intézményben a nagy- és finommotorikus, a beszéd, mentális és szociális képességbeli elmaradás enyhébb mértéke esetén tudnak fejlesztést biztosítani. A foglalkozások a szülők jelenlétében és bevonásával zajlanak. A fejlesztés a gyógypedagógia módszereivel, egyénre szabottan segíti a rászoruló gyermekek fejlődését. A foglalkozások játékos formában a gyermekek önkiszolgálását, játéktevékenységét, beszédértését és kifejezőkészségét, testséma, testkép és testfogalom kialakítását, nagy- és finommozgás koordinációját támogatják. A fejlesztő foglalkozások mellett pszichológus közreműködésével konzultációs lehetőséget biztosítanak a szülőknek az aktuális problémák megbeszélésére, az esetleges érzelmi megterhelés támogató kezelésével.

A Szatmári Egyesített Szociális és Egészségügyi Alapellátási Intézmények tagintézményeként működő Bölcsőde 102 férőhellyel, 8 gyermekcsoporttal működik. Jelenleg 2 fogyatékkal élő gyermek gondozását, fejlesztését végzik, gyógypedagógus irányításával teljes integrációban.

Az Önkormányzat 2021-ben két óvodai tagintézmény fenntartói jogát adta át egyházi fenntartónak, így a Négy Évszak Óvoda már csak három feladat-ellátási hellyel rendelkezik, ennek

megfelelően az óvodai körzethatárok is módosításra kerültek. A Négy Évszak Óvoda 3 feladat-ellátási helyén a sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelésben vesznek részt. A három feladat-ellátási hely felvételi körzethatárához tartozó településrészekben lakó hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek felvétele a tagóvodákba biztosított. Az óvoda 16 csoporttal, 400 férőhellyel működik, a csoportlétszámok a fenntartó engedélyével maximum 20%-kal emelhetők. Az intézménybe beíratott hátrányos, halmozottan hátrányos gyermekek mindegyike fejlesztő foglalkoztatásban részesül. Az intézményvezető helyettese fejlesztőpedagógusi feladatokat is ellát, az önkormányzat támogatta gyógypedagógusi képzését is. Három óvodapedagógus fejlesztőpedagógusi szakiránnyal, valamint egy óvodapedagógus gyógytestnevelési szakiránnyal rendelkezik. A gyógypedagógus a tanulásképeséget vizsgáló bizottság szakvéleménye alapján foglalkozik a sajátos nevelési igényű gyerekekkel. Az óvoda szüksége esetén megbízási szerződéssel foglalkoztat pszichológust, gyógytornászt, konduktort, logopédust stb. Idei évtől heti három órában a Pedagógiai Szakszolgálat logopédusa foglalkozik a fejlesztést igénylő gyerekekkel.

A Móra Ferenc Általános Iskola átszervezését követően 2022/2023-as tanévtől Egységes Módszertani Intézményként is működik. Az utazó gyógypedagógiai hálózat 21 intézmény ellátását biztosítja. Új tagintézménye az óvoda, ahol gyógypedagógiai óvodai nevelés folyik. Az óvodában 100%-os a szakember ellátottság. Az intézmény gyógypedagógiai ellátottsága megfelelő. Céljuk az óvodai feladatellátási hely bővítése, az utazó hálózat kiterjesztése óvodai nevelésre és nem állami fenntartásban lévő intézmények számára.

A Csemetekert Református Óvodában az SNI-s gyermekek, illetve a beilleszkedési és magatartási zavarral küzdő gyermekek ellátását és fejlesztését a Református EGYMI szakemberei végzik együttműködési megállapodás alapján.

A Mária Kertje Görögkatolikus Óvodában a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint a sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztése helyben történik óvodapedagógusok és a szükséges szakemberek segítségével (fejlesztőpedagógus, pszichológus és megbízási szerződéssel alkalmazott gyógypedagógus által).

- d) gyermekjóléti alapellátások, Biztos Kezdet Gyerekház, Tanoda, gyermekszegénységet csökkentő speciális szolgáltatások;

Mátészalka Város Önkormányzata a gyermekjóléti alapellátást a Szatmári Egyesített Szociális és Egészségügyi Alapellátási Intézmények útján biztosítja. 2016. január 1-jétől a gyermekjóléti szolgáltatás a családsegítéssel egy szolgáltató – a család- és gyermekjóléti szolgálat - keretében működtethető.

Gyermekjóléti szolgáltatás fő feladata, hogy elősegítse a gyermek testi és lelki egészségének fejlődését, a családban történő nevelkedését, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzését, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetését, illetve a családjából kiemelt gyermek visszahelyezését szolgálja.

A gyermekek testi, lelki egészségének, családban történő nevelésének érdekében informálják a családokat a gyermekek jogairól, az adható támogatásokról. Több esetben közreműködnek krízisben lévő anya és gyermeke esetében a családok átmeneti otthonában történő elhelyezésében. Családtervezési, mentálhigiénés, jogi, egészségügyi, pszichológusi, pszichopedagógiai tanácsadást biztosítanak. Segítséget nyújtanak nyomtatványok kitöltésében, kérelmek megírásában. A szolgálat a városban élő gyermekek részére változatos szabadidős programokat szervez. A prevenciós foglalkozások mellett pályaismereti és pályaaorientációs tanácsadásokat is tartanak középiskolás tanulók számára. Az intézményen belüli korrepetálást egyre több gyerek veszi igénybe.

2016. január 1-jétől kezdte meg működését a Család- és Gyermekjóléti Központ a Szatmári Egyesített Szociális és Egészségügyi Alapellátási Intézmények keretein belül az egész járást lefedve.

A központ a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítése, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében a gyermek igényeinek és szükségleteinek megfelelő önálló egyéni és csoportos speciális szolgáltatásokat, programokat nyújt. A központ speciális szolgáltatásai: kapcsolattartási ügyelet, óvodai és iskolai szociális segítő tevékenység, készenléti szolgálat, szociális diagnózis felvétele, jogi tanácsadás, pszichológiai tanácsadás. Kórházi szociális munkával a gyermek sürgősségi osztály, a gyermekosztály látókörébe került elhanyagolt, bántalmazott gyermeket és családját segíti a gyermekjóléti szolgáltatás eszközeivel.

A Gyvt. szerint Tanoda, valamint Biztos Kezdet Gyerekház a városban nem működik.

e) gyermekek napközbeni ellátásai, bölcsődei ellátás;

A Szatmári Egyesített Szociális és Egészségügyi Alapellátási Intézmények tagintézményeként működő Bölcsőde 102 férőhellyel, 8 gyermekcsoporttal működik. Mátészalkán kívül 15 település számára biztosított a bölcsőde gyermekek napközbeni ellátását. A bölcsődei csoportok létszámát a csoportszoba területén, a gyermekek életkorán túl az határozza meg, hogy a csoportban nevelnek, gondoznak-e sajátos nevelési igényű, illetve korai fejlesztésre és gondozásra szoruló gyermeket. Jelenleg 2 fogyatékkal élő gyermek gondozását, fejlesztését végzik, gyogyepedagógus irányításával teljes integrációban.

Mivel a bölcsőde maximális kapacitással és jelentős várólistával nyújtja a bölcsődei szolgáltatást évek óta, ezért az önkormányzat bővíteni kívánta a bölcsődei férőhelyek számát. Az új bölcsőde létesítésére benyújtott pályázat pozitív tartamú támogatása révén egy 72 férőhelyes bölcsőde nyithatja meg kapuit 2023-ban.

2020-ban elnyert pályázat eredményeként a Nyíregyházi Egyházmegye egy 48 férőhelyes bölcsődeépület kialakítását valósítja meg a fenntartásában működő iskola elhelyezéséül szolgáló ingatlan területén. Várhatóan ez a bölcsőde is elkezdheti 2023-ban a működését.

A Debrecen-Nyíregyházi Egyházmegye is nyújtott be pályázatot új bölcsőde létesítésére a városban, mely pozitív elbírálásban részesült. A háromcsoportos bölcsőde építése még nem kezdődött el.

A városban épülő új bölcsődék révén több mint kétszeresére nő a bölcsődei férőhelyek száma, a jelenlegi 102 férőhelyről 2023-ban 222-re nő a férőhelyek száma, mely a katolikus egyház által építendő bölcsődével még tovább fog növekedni az elkövetkezendő években.

4.3.3. a.) számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma		
Év	Működő, önkormányzati bölcsődei férőhelyek száma	Önkormányzati bölcsődébe beírt gyerekek száma
	db	Fő
2016	102	94
2017	102	97
2018	102	97
2019	102	92
2020	102	88
2021	102	87

Forrás: Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

A bölcsődébe beíratott gyermekek száma kismértében csökkent 2020-ban. Az előjegyzésbe vett gyerekek száma ettől jóval magasabb volt, de a pandémia miatt sok szülő döntött úgy, hogy gyermeke csak későbbi időpontban kívánja igénybe venni a bölcsődei ellátást.

A városban sem munkahelyi, sem családi, sem mini bölcsőde nem működik, a városban zajló fejlesztésekkel jelentősen nő a bölcsődei férőhelyek száma.

4.3.3. b.) számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma								
Év	Működő munkahelyi bölcsődei férőhelyek száma (TS 126)	Munkahelyi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 122)	Működő családi bölcsődei férőhelyek száma (TS 125)	Családi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 121)	Működő mini bölcsődei férőhelyek száma (TS 127)	Mini bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 123)	Működő (összes) bölcsődei férőhelyek száma (TS 124)	Bölcsődébe (összes) beírt gyerekek száma (TS 120)
	db	Fő	db	Fő	db	Fő	db	Fő
2016	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	102	94
2017	0	0	0	0	0	0	102	97
2018	0	0	0	0	0	0	102	97
2019	0	0	0	0	0	0	102	92
2020	0	0	0	0	0	0	102	88
2021	0	0	0	0	0	0	102	87

Forrás: TeIR, KSH Tstar

f) gyermekvédelem;

A család és gyermekjóléti szolgálat észlelő és jelzőrendszert működtet, mely lehetővé teszi a gyermekeket veszélyeztető okok feltárását. Fogadja a gyermekek veszélyeztetettségével kapcsolatos jelzéseket, s a probléma jellegéhez, a veszélyeztetettség mértékéhez, a család szükségleteihez igazodó intézkedést teszi, fogadja a panaszával hozzá forduló gyermeket és segíti őt problémája megoldásában. A szolgálat minden jelzőrendszeri taggal szoros együttműködést kíván kiépíteni a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében. A gyermekek veszélyeztetettségének megszüntetése érdekében a szolgálat komplex családgondozást végez.

2005 májusában a Mátészalkai Rendőrkapitánysággal közös program indult, melynek célja, hogy a városban élő gyermekeket közös erővel próbálják meg a helyes társadalmi normák és viselkedés követőjévé tenni. A razzia során a családgondozók a rendőrökkel együtt végigjárják a szórakozóhelyeket az éjszakai órákban, melynek során igazoltatják a gyermek és fiatalokúakat, melyet minden esetben a szülővel és gyermekkel folytatott beszélgetés követ. 2009-től a razzia kiterjed a nappali órákra is, melynek során az iskolai hiányzást kívánják csökkenteni.

A család és gyermekjóléti központ 2016. január 1-jétől az Intézményen belül önálló szakmai egységként kezdte meg működését.

A központ a gyermekek családban történő nevelkedésének elősegítése, a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében, a gyermekek igényeinek és szükségleteinek megfelelő, egyéni és csoportos speciális szolgáltatásokat, programokat nyújt: utcai szociális munka, kapcsolattartási ügyelet, kórházi szociális munka, iskolai szociális munka, mint önként vállalt feladat, készenléti szolgálat, jogi tanácsadás, pszichológiai tanácsadás. A Központ 2018. szeptember 1-jével indította be az óvodai és iskolai szociális segítő tevékenységet a mátészalkai járás óvodáiban, általános és középiskoláiban.

A központ a járásban működő jelzőrendszerek munkáját segítve járási jelzőrendszeri tanácsadót foglalkoztat, melynek célja a jelzőrendszeri járási szintű koordinálás és a kapcsolattartás. A központ szakmai segítséget nyújt a szolgálatok számára. A központ a gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedésekhez kapcsolódó, a gyermekek védelmére irányuló tevékenységeket lát el.

g) krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások;

A Család- és Gyermekjóléti Központ által biztosított készenléti szolgálat célja a Gyermekjóléti Központ nyitvatartási idején túl felmerülő krízishelyzetben történő azonnali segítség, tanácsadás vagy tájékoztatás nyújtása. A készenléti szolgálatot egy állandóan hívható, közismert telefonszámmal biztosítják.

Mátészalka Város Önkormányzata a gyermekek átmeneti gondozását 2019-ig önálló helyettes szülő alkalmazásával biztosította. A helyettes szülőnél 1 gyermek volt elhelyezhető, de az ellátás megszüntetéséig önálló helyettes szülőnél szolgáltatás nyújtására nem került sor.

Az önkormányzat a helyettes szülői ellátási forma kihasználatlansága, az ellátás személyi feltételeiben bekövetkező változás miatt 2019-ben kezdeményezte a szolgáltatást biztosító társulásnál az ellátás megszüntetését, és ellátási szerződést kötött a Vaján működő Remény Családok Átmeneti Otthona fenntartójával. Fenntartóváltást követően az önkormányzat az új fenntartóval is ellátási szolgáltatást kötött.

A városban sem családok, sem gyermekek átmeneti otthona nem működik. A megyében több országos ellátási területtel működő családok átmeneti otthona van, Nyíregyháza, Nagykálló, Hodász, Balkány, Tiszalök településeken. A család- és gyermekjóléti szolgálat és központ segítséget nyújt a krízishelyzetbe került gyermekek, vagy családok átmeneti otthonban történő elhelyezésében.

h) egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős programokhoz való hozzáférés;

Az általános és középiskolákban a család- és gyermekjóléti szolgálat munkatársai, az iskolavédőnők igény szerint egészségnevelési foglalkozásokat (pl. a mindennapi testmozgás jelentőségének megismertetése, az egészséges táplálkozásról, az otthoni élelmiszerbiztonság alapvető ismereteiről tájékoztatás, káros szenvedélyek egészségkárosító hatásai, szűrővizsgálatok jelentősége) és egészségügyi, mentálhigiénés, prevenció, abortusz-nemi betegségek, önismereti, személyiségfejlesztő órákat tartanak.

2018. március 1-től a Mátészalkai Járásban létrehoztak egy Egészségfejlesztési Irodát. Az iroda és a működtetett programsorozat alapvető céljai a szív- érrendszeri, daganatos megbetegedések prevenciójának támogatása, az egészséget meghatározó életmód, illetve az egészségmagatartást befolyásoló szokások, attitűdök javítása és a járási lakosság egészségtudatosságának növelése.

A köznevelési intézmények egészségfejlesztési tevékenységének támogatása érdekében különböző egészségneveléssel kapcsolatos programokat szerveztek (pl. Egészségnap, Egészséges iskolák – általános iskolai egészségfejlesztés program, Sport és egészség – középiskolai prevenciók előadások, Fantáziavilág – óvodai egészségfejlesztés program)

Az Integrált térségi gyermekprogramok a mátészalkai járásban és a Komplex-telep program a Cinevégen projekt keretében megvalósított prevenciók programok érintették az egészségfejlesztési témákat is.

Az önkormányzat évek óta támogatja a mátészalkai iskolások táboroztatását. Az önkormányzat kiemelt figyelmet fordít a városi játszóterek karbantartására. A Kossuth utca rekonstrukciója, valamint a Szalkai László tér felújítása során két új játszótér is létesült. A városban több iskola, egyház, iskolai alapítvány szervez nyári táborokat a gyerekek számára. A Szatmári Egyesített Szociális és Egészségügyi Alapellátási Intézmények minden évben szervez kéthetes napközis tábort 6-14 éves gyerekek számára.

A Képes Géza Városi Könyvtár a nyári szünetben rendszeresen tart foglalkozásokat az érdeklődő gyerekek számára, és egész nyáron nyitva áll az olvasni szerető gyerekek számára.

A Művelődési Központ egész évben igyekszik kedveskedni a gyerekeknek. A Mese Bérlet nagyon népszerű a kisgyermekek körében. A Művelődési Központ minden évben megszervezik a Városi Gyermeknapot, részt vesznek az Országos Rajzfilmünnep rendezvénysorozatán is.

A több éve bezárt mozi 2021 augusztusában ismét megnyitotta kapuit. A 2 termes, 240 férőhelyes mozi modern moziélményt nyújt a mozi kedvelőinek.

A Mátészalkai MTK Sportegyesület hosszú évtizedek óta működik a városban, mely lehetőséget biztosít a gyermekek számára az aktív sportolásra. A MMTK jelenleg 8 szakosztállyal működik.

A városban 2 műfüves pálya működik. A városban két futópálya és két sportpark került kialakításra, mely sportparkok közül az egyik civil támogatással jött létre. A városi sportpályán civil támogatással extrém sportolásra alkalmas terület került kialakításra. A Városi Uszoda egész évben várja a gyerekeket, tanmedencéjében, úszómedencéjében lehetőséget biztosít úszásoktatásra az oktatási intézmények tanulói számára. Nyári hónapokban a Városi Uszodához tartozó stand is várja a látogatókat. A strand területe mellett kialakított Gólyakerti-tó várja a pihenni, kikapcsolódni és sportolni vágyókat, hiszen a tavat körülvevő sétányon túl futókör is várja az ideérkezőket. Tervek között szerepel a tó melletti területen egy a városhoz méltó játszótér kialakítása.

i) gyermekétkeztetés (intézményi, hétfégi, szünidei);

2015. július 1-jétől az önkormányzat a Négy Évszak Óvodában, a köznevelési fenntartó által működtetett általános és középiskolákban, valamint a Szatmári Egyesített Szociális és Egészségügyi Alapellátási Intézmények a bölcsődében a gyermekétkeztetést vásárolt szolgáltatás útján biztosítja. A Gyvt. szerinti ingyenes és kedvezményes intézményi gyermekétkeztetés biztosított. Az egyházi fenntartású intézmények saját maguk biztosítják a gyermekétkeztetést.

A Gyvt. 2016. január 1-jétől hatályos rendelkezései szerint a szünidei gyermekétkeztetés önálló gyermekvédelmi természetbeni ellátásként kerül meghatározásra. Az önkormányzat a szünidei gyermekétkeztetést vásárolt szolgáltatás útján biztosítja.

Az önkormányzat a szünidei gyermekétkeztetés keretében a szülő, törvényes képviselő kérelmére ingyenesen déli meleg főétkezést biztosít a hátrányos helyzetű gyermek, valamint a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő, halmozottan hátrányos helyzetű gyermek részére az iskolai szünetekben, valamint a bölcsőde és óvoda nyári zárva tartásának ideje alatt. Az önkormányzat a nyári szünet minden munkanapján biztosítja az igénylőknek a szünidei gyermekétkeztetést. Az igénybevevők száma 6-13 éves korúak körében, valamint a nyári szünetben a legmagasabb. 2020-ban a koronavírus járvány veszélye miatt lecsökkent a szünidei gyermekétkeztetést igénybe vevők száma, ehhez a csökkenéshez hozzájárult az is, hogy az óvodák 2020-ban nem zártak be a nyári szünet időszakában.

Szünidei gyermekétkeztetésben részesülők																			
		Megállapított hátrányos helyzetűek száma						Megállapított halmozottan hátrányos helyzetűek száma						Összesen					
		2016	2017	2018	2019	2020	2021	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2016	2017	2018	2019	2020	2021
A szünidei étkeztetésben részesült gyermekek száma összesen		57	82	65	46	20	18	234	210	175	155	88	60	291	292	240	201	108	78
Életkori bontásban	0-2 éves	5	5	6	7	1	3	36	45	29	22	12	8	41	50	35	29	13	11
	3-5 éves	4	14	7	4	-	-	35	30	29	31	2	3	39	44	36	35	2	3
	6-13 éves	30	46	27	21	12	10	120	96	87	76	53	38	150	142	114	97	65	48
	14-17 éves	18	17	25	14	7	5	43	39	30	26	21	11	61	56	55	40	28	16
Szünidő típusa szerint	tavaszi	25	27	28	9	8	4	130	87	76	30	25	20	155	114	104	39	33	24
	nyári	48	81	56	44	16	15	215	205	152	147	81	49	263	286	208	191	97	64
	ősz	37	30	27	13	9	6	104	79	55	68	34	22	141	109	82	81	43	28
	téli	39	29	24	8	8	5	108	81	62	42	24	23	147	110	86	50	32	28

Forrás: Önkormányzati adatok

- j) eltérő kultúrájú, vagy a hátrányos és nem hátrányos helyzetű gyermekcsoportok közötti programok;

Az önkormányzat és az önkormányzat területén működő intézmények által szervezett programok mindenki számára elérhetőek. Az önkormányzat lehetőséget biztosít arra, hogy a nemzeti önkormányzatok által szervezett közösségi programokról szóló felhívások közzétételre kerüljenek az önkormányzat hirdetőtábláján, honlapján, ezzel is segítve a program minél szélesebb körű megismerhetőségét.

- k) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor;

Hátrányos megkülönböztetésre és az esélyegyenlőség megsértésére a szolgáltatások nyújtása során nem került sor.

- l) előnyben részesítés, hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások az ellátórendszerek keretein belül.

A Szatmári Egyesített Szociális és Egészségügyi Alapellátási Intézményi Társulás, mely társulásnak Mátészalka is alapító tagja - 2016-ban „Integrált térségi gyermekprogramok a mátészalkai járásban” címmel EFOP-1.4.2-16 azonosító számú felhívásra benyújtott pályázata támogatásban részesült. A projekt 2017. szeptember 01. napjától 2022. február 28. napjáig tartó időszakban valósult meg. A járás önkormányzataival együttműködve a helyi sajátosságoknak, igényeknek megfelelő programokat valósítottak meg a járás minden egyes településén.

A legkorábbi életkortól indulva a szülők bevonásával kívánt a pályázat segítséget nyújtani a járás településeinek igényeit szem előtt tartva, hosszú távú, jól célzott, eredményorientált programokkal. A területi hátrányok mérséklését eredményezi mindez, továbbá hozzájárul egy megfelelő jövőképek kialakulásához, a szegény családban élő gyermekek fokozott segítéséhez.

A pályázat célja volt a hátrányos helyzetű gyermekek iskolán kívüli képesség és készségfejlesztése, a korai iskolaelhagyás csökkentése, fontos cél az egészségtudatos életmód elterjesztése, az intézmények közötti együttműködések javítása, a dolgozók érzékenyítése, hiányzó

szakember kapacitás pótlása. Prevenációs cél volt továbbá a hátrányos helyzet nemzedékről nemzedékre történő örökítésének megakadályozása.

Mátészalka városban az „Integrált térségi gyermekprogramok” keretében megvalósított programok kiegészítették, szélesítették a Szolgálat és a Központ által nyújtott szolgáltatásokat, programokat. A Szatmári Egyesített Szociális és Egészségügyi Alapellátási Intézményi Társulás által megvalósított programok: Krízisalapot hoztak létre, pszichológiai tanácsadás, jogi tanácsadás, jelzőrendszeri tagok érzékenyítése, Kortárs segítő csoport, Workshop – jó gyakorlatok népszerűsítése, Alkossunk együtt foglalkozás, Tudatosabb életért napok. Boldog Családokért Szociális és Gyermekvédelmi Egyesület programjai: családi napok, „Jó itt lenni!” – Ifjúsági klub, Biztos Kezdet Szemlélet népszerűsítése, Még mindig a család? program, pályaorientációs és munkaerőpiaci tanácsadás. „Jót s Jól” a Szatmári Kistérségben Egyesület programjai: bentlakásos hetes tábor.

A „Komplex-telep program a Cinevégen” projekt a szociális munkára és egyéni fejlesztési tervekre épülő komplex programot tartalmazott. A projekt akcióterülete az 1. szegregátum területét érinti. A programban 8 szociális munkás a telepen 198 fő gondozását, figyelemmel kísérését végezte a projekt megvalósítási időszaka alatt. A projekt keretében megvalósított programok: adósságkezelési tanácsadás, pályaorientációs tanácsadás, szociális tanácsadás, egészségfejlesztési tanácsadás, munkatanácsadás, mentálhigiénés tanácsadás, tanoda jellegű, iskolán kívüli foglalkozások, fejlesztő differenciáló pedagógiai foglalkozások, közösségi napok.

4.4 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékkal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége

- a) a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek/tanulók óvodai, iskolai ellátása, a köznevelési intézménybe és más településen található fejlesztő programokra való eljutás módja, lehetőségei;

A városban jelenleg egy önkormányzati, három egyházi fenntartású, egy tankerületi fenntartású óvoda működik. Az önkormányzat fenntartású Négy Évszak Óvoda feladatellátási helyeinek száma 2021-ben háromra csökkent, két tagóvoda fenntartói jogának átadása miatt. A Négy Évszak Óvoda 2021 szeptemberétől 16 csoportban 400 férőhellyel működik.

A Debrecen-Nyíregyházi Egyházmegye egyházi fenntartó 2018 szeptemberétől 90 férőhellyel, három óvodai csoportot indított a Széchenyi Katolikus Német Nemzetiségi, Angol-Magyar Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola és Óvoda tagintézményeként. 2019 szeptemberétől 110 férőhelyre bővült az óvodai tagintézmény.

2021 szeptemberétől a Mátészalka Kertvárosi Református Egyházközség átvette a korábban Eszterlanc Tagóvodaként működő óvodát. A 4 óvodai csoporttal induló Csemetekert Református Óvoda 2022 szeptemberétől 5 óvodai csoporttal működik.

2021 szeptemberétől a Nyíregyházi Egyházmegye átvette a korábban Kertvárosi Tagóvodaként működő óvoda fenntartói jogát. A Mária Kertje Görögkatolikus Óvoda 5 csoporttal működik.

Átszervezést követően a Mátészalkai Móra Ferenc Általános Iskola 2022/2023. tanévtől már Mátészalkai Móra Ferenc Óvoda, Általános Iskola, Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézményként működik. Ettől a tanévtől egy óvodai csoport indult, ahol gyógypedagógiai óvodai nevelés folyik.

Az alábbi táblázat az óvodába beírt gyermekek számát, a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek számát és arányát mutatja be. A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek száma, és aránya az óvodás gyermekeken belül jelentősen csökkent.

4.4. a) 1.számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek			
Év	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 087)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 092)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek aránya az óvodás gyermekeken belül (TS 093)
	Fő	Fő	%
2016	631	108	17,12
2017	633	95	15,01
2018	668	83	12,43
2019	720	74	10,28
2020	679	60	8,84
2021	703	43	6,12
Forrás: TeIR, KSH Tstar			

A városban működő 5 általános iskola közül három – Kálvin János Református Általános Iskola, Móricz Zsigmond Görögkatolikus Óvoda és Kéttannyelvű Általános Iskola, Széchenyi István Katolikus Német Nemzetiségi, Magyar-Angol Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola és Óvoda - egyházi fenntartású, kettő – Képes Géza Általános Iskola, Mátészalkai Móra Ferenc Óvoda, Általános Iskola, Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény - a Mátészalkai Tankerületi Központ fenntartásában működik. Mátészalkai Móra Ferenc Óvoda, Általános Iskola, Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézményben gyógypedagógiai oktatás folyik.

Az alábbi táblázat az általános iskolai tanulók számát, a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók számát és arányát mutatja be. A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók száma, és aránya az általános iskolai tanulókon belül, az óvodába beírt gyermekekhez hasonlóan jelentősen csökkent.

4.4. a) 2. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók			
Év	Általános iskolai tanulók száma a nappali oktatásban	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 094)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya az általános iskolai tanulókon belül (TS 095)
	Fő	Fő	%
2016	1950	462	23,69
2017	1941	382	19,68
2018	1947	329	16,90
2019	1906	280	14,69
2020	1940	246	12,68
2021	1886	250	13,26

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

A városban egy gimnázium és három szakképző intézmény működik. A Mátészalkai Szakképzési Centrum öt intézményéből kettő található Mátészalka Város Közigazgatási területén: a Mátészalkai Szakképzési Centrum Déri Miksa Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium, valamint a Mátészalkai Szakképzési Centrum Gépészeti Technikum és Kollégium. Az Északi Agrárszakképzési Centrum városban működő intézménye az ÉASzC Baross László Mezőgazdasági Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium. A Mátészalkai Esze Tamás Gimnázium fenntartója a Mátészalkai Tankerületi Központ.

Az alábbi táblázat a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek számát és az egyes intézménytípusokba járó tanulókon belüli arányát az alábbi táblázat mutatja be. 2020 szeptemberétől megújult a középfokú szakképzés. Ezen időszaktól kezdődően az alapszakmákat kizárólag iskolai rendszerben lehet tanulni és a szakképzést végző intézmények kétféleképpen lehetnek: szakképző iskolák és technikumok. A táblázat ezért 2020-2021. évekre csak a gimnáziumi tanulókra vonatkozóan tartalmaz adatokat. A hátrányos és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek számában tapasztalható csökkenés ebben a korosztályban is megmutatkozik.

4.4. a) 3. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű a középszintű oktatásban						
Év	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gimnáziumi tanulók száma (TS 096)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya a gimnáziumi tanulókon belül (TS 097)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakközépiskolai tanulók és hátrányos helyzetű szakiskolai és képzőiskolai iskolai tanulók száma a nappali oktatásban (TS 098)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakközépiskolai tanulók és hátrányos helyzetű szakiskolai és képzőiskolai iskolai tanulók aránya a tanulók számához viszonyítva (TS 099)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakgimnáziumi tanulók száma (TS 100)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya a szakgimnáziumi tanulókon belül (TS 101)
	Fő	%	Fő	%	Fő	%
2016	20	4	259	56	439	32
2017	23	5	324	66	333	25
2018	17	4	272	48	333	28
2019	13	3		13		8
2020	13	3	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2021	12	3	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A fentebb bemutatott három táblázat az egyes intézménytípusokba járó hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, tanulók létszámát mutatja be. Ebbe a létszámba a mátészalkai gyermekeken, tanulókon túl a más településről bejáró gyerekek is beletartoznak. A következő táblázat a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű mátészalkai gyermekek létszámának alakulását mutatja be. Elmondható, hogy mind a hátrányos, mind a halmozottan

hátrányos helyzetű gyermekek száma csökken. A táblázat a gyámhivatal által hivatalból megállapított halmozottan hátrányos helyzetű nevelésbe vett gyermekek és utógondozói ellátásban részesülő nagykorúvá vált gyermekek számát nem tartalmazza, csak a jegyző által megállapított jogosultságokat.

4.4. a) 4. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet		
Év	Megállapított hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma (TS 114)	Megállapított halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma (TS 113)
	fő	fő
2016	123	244
2017	112	227
2018	73	216
2019	54	200
2020	39	163
2021	52	178

Forrás: TeIR, KSH Tstar

b) a közneveléshez kapcsolódó kiegészítő szolgáltatások (pl. iskolára/óvodára jutó gyógypedagógusok, iskolapszichológusok száma stb.)

Az óvodai férőhelyek száma 2018-ban emelkedett az új katolikus óvoda beindításával. 2019 szeptemberétől 1 csoportszobával bővült ez az óvodai tagintézmény. 2022-től már óvodai gyógypedagógiai gyermekcsoport is működik a városban. A Mátészalkai Móra Ferenc Óvoda, Általános Iskola, Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény célja, hogy a jövőben bővítse az óvodai férőhelyek számát. Az alábbi táblázat az óvodai nevelés adatait mutatja be.

4.4.2. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai								
Év	3-6 éves korú gyermekek száma	Óvodai gyermekcsoportok száma - gyógypedagógiai neveléssel együtt (TS 085)	Óvodai férőhelyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 090)	Óvodai feladatellátási helyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 088)	Óvodába beirt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 087)	Óvodai gyógypedagógiai gyermekcsoportok száma (TS 086)	Gyógypedagógiai oktatásban részesülő óvodás gyermekek száma az integráltan oktatott SNI gyermekek nélkül (TS 091)	Egy óvodai gyermekcsoportra jutó gyermekek száma (TS 089)
	fő	db	db	db	fő	db	fő	fő
2016	609	25	625	5	631	0	0	25
2017	567	25	625	5	633	0	0	25
2018	596	28	705	6	668	0	0	24
2019	604	29	735	6	720	0	0	25
2020	601	29	735	6	679	0	0	23
2021	591	29	735	6	703	0	0	24

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatgyűjtés

A Négy Évszak Óvoda, a Csetetekert Református Óvoda és a Mária Kertje Görögkatolikus Óvoda ellátottságát az alábbi táblázat mutatja be.

4.4.1. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai								
	Négy Évszak Óvoda		Csetetekert Református Óvoda		Mária Kertje Görögkatolikus Óvoda		Széchenyi Katolikus Óvoda	
Az óvoda telephelyeinek száma (db)	3		1		1		1	
Hány településről járnak be a gyermekek (db)	n.a.		5		7		5	
Óvodai férőhelyek száma (fő)	400		100		130		110	
Óvodai gyermekcsoportok száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (db)	16		4		5		4	
Az óvoda nyitvatartási ideje (...h-tól ...h-ig):	6.00	17.30	6.00	17.30	6.00	17.30	6:30	17.30
A nyári óvoda-bezárás időtartama (nap)	nincs		10		n.a.		20	
Személyi feltételek	Fő	Hiányzó létszám	Fő	Hiányzó létszám	Fő	Hiányzó létszám	Fő	Hiányzó létszám
Óvodapedagógusok száma	33	n.a.	9	0	9	1	9	0
Ebből diplomás óvodapedagógusok száma	29	n.a.	9	0	9	1	9	0
Gyógypedagógusok létszáma	1	n.a.	0	0	0	0	0	0
Dajka/gondozónő	21	n.a.	4	0	5	0	5	0
Kisegítő személyzet	3	n.a.	6	0	4	0	0	0
Forrás: Önkormányzati, intézményi adatgyűjtés								

A Csetetekert Református Óvodában az SNI-s gyermekek, illetve a beilleszkedési és magatartási zavarral küzdő gyermekek ellátását és fejlesztését a Református EGYMI szakemberei végzik együttműködési megállapodás alapján.

A Mária Kertje Görögkatolikus Óvodában a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint a sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztése helyben történik óvodapedagógusok és a szükséges szakemberek segítségével (fejlesztőpedagógus, pszichológus és megbízási szerződéssel alkalmazott gyógypedagógus által).

A városban 5 általános iskola működik, melyből egy iskolában gyógypedagógiai oktatás folyik. Az alábbi táblázat az általános iskolák adatait mutatja be. A más településről bejáró általános iskolai tanulók aránya évről évre növekszik.

4.4.4. számú táblázat - Általános iskolák adatai: osztályok, gyógypedagógiai osztályok, feladatellátási helyek					
Tanév	Az általános iskolai osztályok száma a gyógypedagógiai oktatásban (a nappali oktatásban) (TS 080)	Az általános iskolai osztályok száma (a gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 081)	Általános iskolai feladatellátási helyek száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 079)	Egy általános iskolai osztályra jutó tanulók száma a nappali oktatásban (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 082)	Más településről bejáró általános iskolai tanulók aránya a nappali oktatásban (TS 084)
	db	db	db	fő	%
2016	8	84	5	23,21	28,97
2017	7	85	5	22,84	29,88
2018	7	87	5	22,38	30,87
2019	7	86	6	22,16	30,64
2020	7	87	6	22,30	32,68
2021	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
Forrás: TeIR, KSH Tstar					

Az alábbi táblázat a 8. évfolyamot eredményesen befejezők számát mutatja be 2016. és 2020. között.

4.4.5. számú táblázat - A 8. évfolyamot eredményesen befejezők a nappali oktatásban	
Tanév	A 8. évfolyamot eredményesen befejezte a nappali oktatásban (TS 083)
	Fő
2016	207
2017	245
2018	196
2019	234
2020	257
2021	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

- c) hátrányos megkülönböztetés és jogellenes elkülönítés az oktatás, képzés területén, az intézmények között és az egyes intézményeken belüli szegregációs jelenségek;

2017/2018-as tanévtől már három általános iskola egyházi fenntartású. Az iskolai felvételi körzet így egy általános iskolára korlátozódik, mivel a Móra Ferenc Általános Iskola gyógypedagógiai oktatást folytat. A Képes Géza Általános Iskola a város egyedüli állami fenntartású általános iskolája. Ennek következtében jelentősen megnövekedett a roma származású, az állami gondozásba vagy nevelőszülői ellátásba vett tanulók száma.

A Képes Géza Általános Iskola az alábbi adatokat szolgáltatotta a 2021/2022. tanévre vonatkozóan:

Összlétszám	HH	HHH	Roma származású	Szegregátumban él	Állami gondozásba vett	Nevelőszülői ellátásban részesül
545	27	137	188 (34,5%)	98	43	17

Szükségesnek tartjuk, hogy az iskolák felvételi rendszere – fenntartótól függetlenül – lehetővé tegye a fenntartóváltást megelőzően kialakult iskolák közötti egyensúly fenntartását.

- d) az intézmények között a tanulók iskolai eredményességében, az oktatás hatékonyságában mutatkozó eltérések;

Az iskolai eredményességet a továbbtanulók, az évismétlők száma és aránya, valamint a kompetencia vizsgálat eredménye is megmutatja.

2007/2008 tanévtől kezdődtek el az országos kompetenciamérések 6.,8. évfolyamos tanulók körében. A mérésben alkalmazott feladatok nem a tudástartalom elsajátításának mértékét mérik, a felmérés nem az adott tanévi tananyag ismeretanyagának számonkérése, hanem azt vizsgálja, hogy a diákok a közoktatásban addig elsajátított ismereteket milyen mértékben tudják alkalmazni a

mindennapi életből vett feladatok megoldásában. Az alábbi táblázat a kompetenciavizsgálat eredményeit mutatja meg:

Kompetenciavizsgálat eredményei															
	2016.			2017.			2018.			2019.			2021.		
	Országos átlag	Városi általános iskolákban elért átlag	intézményi átlag	Országos átlag	Városi általános iskolákban elért átlag	intézményi átlag	Országos átlag	Városi általános iskolákban elért átlag	intézményi átlag	Országos átlag	Városi általános iskolákban elért átlag	intézményi átlag	Országos átlag	Városi általános iskolákban elért átlag	intézményi átlag
matematika 6. évfolyam															
Kálvin János Református Iskola	1486	1466	1536	1497	1476	1498	1499	1480	1487	1495	1476	1493	1468	1450	1526
Képes Géza Ált. Iskola			1567			1630			1614			1451			1436
Móricz Zsigmond Ált. Iskola			1498			1605			1417			1443			1489
Széchenyi István Ált. Iskola			1530			1554			1535			1548			1494
matematika 8. évfolyam															
Kálvin János Református Iskola	1597	1569	1594	1612	1583	1629	1614	1586	1637	1624	1599	1635	1609	1580	1671
Képes Géza Ált. Iskola			1735			1702			1704			1706			1499
Móricz Zsigmond Ált. Iskola			1554			1690			1484			1674			1580
Széchenyi István Ált. Iskola			1682			1588			1671			1758			1641
szövegértés 6. évfolyam															
Kálvin János Református Iskola	1494	1475	1545	1503	1486	1588	1492	1474	1557	1499	1481	1552	1478	1458	1559
Képes Géza Ált. Iskola			1516			1526			1456			1435			1385
Móricz Zsigmond Ált. Iskola			1398			1415			1482			1433			1375
Széchenyi István Ált. Iskola			1529			1551			1516			1594			1545
szövegértés 8. évfolyam															
Kálvin János Református Iskola	1568	1538	1612	1571	1544	1628	1602	1574	1680	1608	1583	1667	1590	1561	1678
Képes Géza Ált. Iskola			1625			1614			1690			1663			1510
Móricz Zsigmond Ált. Iskola			1431			1597			1448			1561			1466
Széchenyi István Ált. Iskola			1626			1574			1642			1715			1626

Forrás: Oktatási Hivatal

A Képes Géza Általános Iskola a város egyedüli állami fenntartású általános iskolája. Ennek következtében jelentősen megnövekedett a roma származású, az állami gondozásba vagy nevelőszülői ellátásba vett tanulók száma. Az állami gondozásba vett tanulók közül pedig magas az iskolába nem járó gyermekek száma. Fentiekből következően emelkedett az intézményben az évfolyamisméltásra kényszerülők aránya is. Az igazolatlan hiányzások száma a 3 évvel ezelőtti állapothoz képest nyolcszorosára növekedett. Akkor mindössze 595 nap igazolatlan hiányzást összesített az iskola, ma ez 4962 nap. Belső mérésekből az is kiderül, hogy ennek jelentős részét (4852 napot) roma tanulók, illetve a szökésben lévő állami gondozottak. A Képes Géza Általános Iskola kompetenciavizsgálat eredményeiben is negatív irány mutatkozik az országos, valamint a városi általános iskolákban elért eredményekhez képest.

A Móra Ferenc Általános Iskolánál a mulasztások aránya jelentős mértékben csökkenő tendenciát mutat. Problémát az otthont nyújtó ellátásban lévő, gyermekvédelmi központban élő, gyámmal rendelkező tanulók engedély nélküli távolléte (szökés), ismeretlen helyen való tartózkodása okozza.

Az országos kompetenciamérések a 10. évfolyamos tanulókat is érinti. Az alábbi táblázat a 2021. évi kompetenciavizsgálat eredményeit mutatja be.

Kompetenciavizsgálat eredményei				
		2021.		
		Országos átlag	intézményi átlag	
matematika 10. évfolyam				
Mátészalkai Esze Tamás Gimnázium	Gimnázium	1653	1713	
Mátészalkai Szakképzési Centrum Gépészeti Technikum és Kollégium	Technikum		1521	
Mátészalkai Szakképzési Centrum Déri Miksa Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium	Technikum		1363	
	Szakképző Iskola		1312	
ÉASzC Baross László Mezőgazdasági Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium	Technikus		1465	
	Szakképző Iskola		1377	
szövegértés 10. évfolyam				
Mátészalkai Esze Tamás Gimnázium	Gimnázium		1651	1698
Mátészalkai Szakképzési Centrum Gépészeti Technikum és Kollégium	Technikum	1523		
Mátészalkai Szakképzési Centrum Déri Miksa Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium	Technikum	1342		
	Szakképző Iskola	1283		
ÉASzC Baross László Mezőgazdasági Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium	Technikus	1413		
	Szakképző Iskola	1331		
Forrás: Oktatási Hivatal				

A korábbi évekről nem rendelkezünk teljes körű adatokkal, de a gimnázium esetében - 2016-2019. közötti időszakok vizsgálva – a diákok teljesítménye meghaladja az országos átlagot. A Mátészalkai Szakképzési Centrum Gépészeti Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium, valamint a MSZC Déri Miksa Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium esetében 2015-2017. évekre vonatkozóan rendelkezünk adatokkal mely szerint ezen két intézményben tanulók teljesítménye mindhárom évben az országos átlag alatt van.

e) előnyben részesítés, hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások.

Mátészalka Város Önkormányzata a kezdetektől, a 2000/2001-es tanévtől minden évben csatlakozott a hátrányos helyzetű, szociálisan rászoruló felsőoktatási hallgatók („A” típusú pályázat), illetőleg felsőoktatási tanulmányokat kezdő fiatalok („B” típusú pályázat) támogatására létrehozott ösztöndíjrendszerhez, így évente 100-110 fiatalot támogat havonta.

A Szatmári Egyesített Szociális és Egészségügyi Alapellátási Intézményi Társulás, mely társulásnak Mátészalka is alapító tagja - 2016-ban „Integrált térségi gyermekprogramok a mátészalkai járásban” címmel EFOP-1.4.2-16 azonosító számú felhívásra benyújtott pályázata támogatásban részesült. A projekt 2017. szeptember 01. napjától 2022. február 28. napjáig tartó időszakban valósult meg. A járás önkormányzataival együttműködve a helyi sajátosságoknak, igényeknek megfelelő programokat valósítottak meg a járás minden egyes településén.

A legkorábbi életkortól indulva a szülők bevonásával kívánt a pályázat segítséget nyújtani a járás településeinek igényeit szem előtt tartva, hosszú távú, jól célzott, eredményorientált programokkal. A területi hátrányok mérséklését eredményezi mindez, továbbá hozzájárul egy megfelelő jövőképek kialakulásához, a szegény családban élő gyermekek fokozott segítéséhez.

A pályázat célja volt a hátrányos helyzetű gyermekek iskolán kívüli képesség és készségfejlesztése, a korai iskolaelhagyás csökkentése, fontos cél az egészségtudatos életmód elterjesztése, az intézmények közötti együttműködések javítása, a dolgozók érzékenyítése, hiányzó

szakember kapacitás pótlása. Prevenációs cél volt továbbá a hátrányos helyzet nemzedékről nemzedékre történő örökítésének megakadályozása.

Mátészalka városban az „Integrált térségi gyermekprogramok” keretében megvalósított programok kiegészítették, szélesítették a Szolgálat és a Központ által nyújtott szolgáltatásokat, programokat. A Szatmári Egyesített Szociális és Egészségügyi Alapellátási Intézményi Társulás által megvalósított programok: Krízisalapot hoztak létre, pszichológiai tanácsadás, jogi tanácsadás, jelzőrendszeri tagok érzékenyítése, Kortárs segítő csoport, Workshop – jó gyakorlatok népszerűsítése, Alkossunk együtt foglalkozás, Tudatosabb életért napok. Boldog Családokért Szociális és Gyermekvédelmi Egyesület programjai: családi napok, „Jó itt lenni!” – Ifjúsági klub, Biztos Kezdet Szemlélet népszerűsítése, Még mindig a család? program, pályaorientációs és munkaerőpiaci tanácsadás. „Jót s Jól” a Szatmári Kistérségben Egyesület programjai: bentlakásos hetes tábor.

A „Komplex-telep program a Cinevégen” projekt a szociális munkára és egyéni fejlesztési tervekre épülő komplex programot tartalmazott. A projekt akcióterülete az 1. szegregátum területét érinti. A programban 8 szociális munkás a telepen 198 fő gondozását, figyelemmel kísérését végezte a projekt megvalósítási időszaka alatt. A projekt keretében megvalósított programok: adósságkezelési tanácsadás, pályaorientációs tanácsadás, szociális tanácsadás, egészségfejlesztési tanácsadás, munkatanácsadás, mentálhigiénés tanácsadás, tanoda jellegű, iskolán kívüli foglalkozások, fejlesztő differenciáló pedagógiai foglalkozások, közösségi napok.

Települési támogatás gyermekekkel összefüggő rendkívüli élethelyzetek megoldására is kérhető, rendkívüli települési támogatás állapítható meg pl. a gyermek táplálékallergiája vagy más alapbetegsége miatt speciális diétája miatt, családban élő gyermek és fiatal felnőtt iskoláztatásával, térítési díjának fizetésével, a gyermek óvodai nevelésével, bölcsődei elhelyezésével kapcsolatos egyszeri kiadások, vagy a védőnői szolgálat, illetve egészségügyi intézmény által javasolt szolgáltatások, ellátások igénybevételeinek támogatására.

Mátészalka Város Önkormányzata a gyermekjóléti alapellátást a Szatmári Egyesített Szociális és Egészségügyi Alapellátási Intézmények útján biztosítja. 2016. január 1-jétől a gyermekjóléti szolgáltatás a családsegítéssel egy szolgáltató – a család- és gyermekjóléti szolgálat - keretében működtethető.

Gyermekjóléti szolgáltatás fő feladata, hogy elősegítse a gyermek testi és lelki egészségének fejlődését, a családban történő nevelkedését, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzését, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetését, illetve a családjából kiemelt gyermek visszahelyezését szolgálja.

2016. január 1-jétől kezdte meg működését a Család- és Gyermekjóléti Központ a Szatmári Egyesített Szociális és Egészségügyi Alapellátási Intézmények keretein belül az egész járást lefedve.

A központ a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítése, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében a gyermek igényeinek és szükségleteinek megfelelő önálló egyéni és csoportos speciális szolgáltatásokat, programokat nyújt. A központ speciális szolgáltatásai: kapcsolattartási ügyelet, óvodai és iskolai szociális segítő tevékenység, készenléti szolgálat, szociális diagnózis felvétele, jogi tanácsadás, pszichológiai tanácsadás. Kórházi szociális munkával a gyermeksürgősségi osztály, a gyermekosztály látókörébe került elhanyagolt, bántalmazott gyermeket és családját segíti a gyermekjóléti szolgáltatás eszközeivel. A Gyvt. szerint Tanoda, valamint Biztos Kezdet Gyerekház a városban nem működik. Az önkormányzat szűnidei gyermekétkeztetést biztosít a Gyvt.-ben megállapított jogosultsági körnek.

Az alábbi táblázat a gyermekjóléti, hátránykompenzáló szolgáltatások számát mutatja be 2016. és 2021. között.

4.4.6. számú táblázat - Gyermekjóléti, hátránykompenzáló szolgáltatások				
Év	Biztos kezdet gyerekházat rendszeresen igénybe vevő gyermekek száma	Tanoda szolgáltatást rendszeresen igénybe vevő gyermekek száma	Család- és gyermekjóléti szolgáltatást igénybe vevő kiskorúak száma	Szünidei étkeztetésben részesülő gyermekek száma (TS 112)
	Fő	Fő	Fő	Fő
2016	0	0	186	291
2017	0	0	182	292
2018	0	0	169	240
2019	0	0	155	201
2020	0	0	114	108
2021	0	0	107	78

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati és intézményfenntartói adatok

4.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A gyerekek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A modern életvitelmódból fakadó problémák: mozgásszegény életmód, a szabadidő hasznos eltöltésének hiánya, az internethasználat veszélyei	A gyermekeket a szabadidő hasznos eltöltésére szeretnénk ösztönözni. A sportolási lehetőségek biztosítása. Játsszóterek felújítása, fejlesztése, városi szabadidős és sport létesítmények bővítése, felújítása, fejlesztése, sportkörök szervezése, az olvasás népszerűsítése. Tudatos internethasználatról előadások megszervezése, egészséges életmódra nevelés elősegítése érdekében orvosi előadások, egészség- és sportnapok, tájékoztatók szervezése
Eltérő környezeti kultúrából fakadó nehézségek, a roma gyermekek nehezen integrálódnak az óvodai közösségekbe	A gyermekek beilleszkedésének segítése az óvodai és iskolai közösségekbe. Közösségépítő játékok, programok szervezése a cél, amelyben a gyermekek egyformának érzik magukat. Nyílt napok és közösségi napok az óvodákban, iskolákban.
Az önkormányzati fenntartású intézményekben pszichológus, fejlesztőpedagógus, gyógypedagógus munkájára egyre inkább szükség van.	A gyermekek megfelelő nevelését, egészséges fejlődését elősegítő megfelelő számú és szakképzettségű szakemberek álljanak rendelkezésre a gyermekekkel foglalkozó önkormányzati fenntartású intézményekben. Képzések támogatása
Felvételi körzethatárok változása az óvodák, iskolák fenntartóváltása miatt, a hátrányos helyzetű gyermekek arányára figyelemmel	Párbeszéd kialakítása az egyházi és önkormányzati, állami fenntartású intézmények és fenntartóik között az óvodai és az iskolai felvétel kapcsán.

5. A nők helyzete, esélyegyenlősége

Mátészalkán a lakosság évről évre csökken. A lakosságon belül a nők és a férfiak aránya közel azonos volt az elmúlt években, a nők lakossághoz viszonyított aránya 52-53% között mozgott. A 18-64 éves korú nők száma és lakosságon belüli aránya csökkenést mutat, míg a 65 év feletti nők száma és aránya folyamatosan emelkedik.

Mátészalka (1887)	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Állandó népesség (dec. 31.) (fő)	17106	17036	16910	16724	16486	16229
Állandó népesség, nők összesen (dec. 31.) (fő)	8960	8932	8861	8785	8646	8520
Nők állandó népességen belül aránya	52,38	52,43	52,40	52,53	52,44	52,50
Állandó népesség; 0-14 éves nők (dec. 31.) (fő)	1160	1164	1147	1147	1102	1077
0-14 éves nők állandó népességen belüli aránya	12,95	13,03	12,94	13,06	12,75	12,64
Állandó népesség; 15-17 éves nők (dec. 31.) (fő)	255	232	230	236	252	245
15-17 éves nők állandó népességen belüli arány	2,85	2,60	2,60	2,69	2,91	2,88
Állandó népesség; 18-59 éves nők (dec. 31.) (fő)	5114	5021	4916	4800	4678	4548
18-59 éves nők állandó népességen belüli arány	57,08	56,21	55,48	54,64	54,11	53,38
Állandó népesség; 60-64 éves nők (dec. 31.) (fő)	819	828	811	773	738	694
60-64 éves nők állandó népességen belüli arány	9,14	9,27	9,15	8,80	8,54	8,15
Állandó népesség; 65-X éves nők (dec. 31.) (fő)	1612	1687	1757	1829	1876	1956
65-X éves nők állandó népességen belüli arány	17,99	18,89	19,83	20,82	21,70	22,96
Forrás: KSH-TSTAR						

5.1 A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

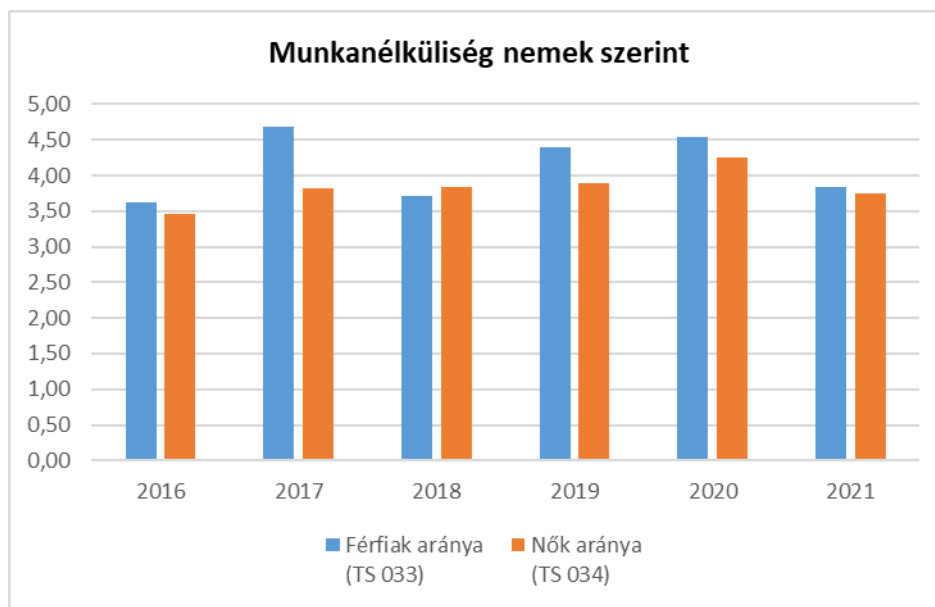
a) foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

Mátészalkán a 2011. évi népszámlálás időpontjában 6 884 foglalkoztatott, 1 185 munkanélküli, 4 809 inaktív kereső és 4 317 eltartott személy élt. A népszámlálás időpontjában a foglalkoztatottak 49,7%-a, a munkanélküliek 46,16%-a volt nő. A nyilvántartott álláskeresők száma, mint azt már a 3.2 pont a) alpontjában bemutatásra került, jelentősen csökkent a legutóbbi népszámlálás óta.

A nyilvántartott álláskeresők aránya az állandó népességben a 15-64 éves nők körében 2020-ig emelkedő tendenciát mutat, ez az arány egy évet eltekintve alacsonyabb a férfiakénál.

5.1.1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint (a 3.2.1. táblával azonos)			
Év	Nyilvántartott álláskeresők aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében		
	Férfiak aránya (TS 033)	Nők aránya (TS 034)	Összesen
	%	%	%
2016	3,62	3,46	3,54%
2017	4,68	3,82	4,25%
2018	3,72	3,83	3,78%
2019	4,39	3,89	4,14%
2020	4,54	4,25	4,40%
2021	3,83	3,75	3,79%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A nyilvántartott álláskeresők száma a nők esetében 2020-ban volt a legmagasabb, de 2021-ben már 2016. évi létszám alá csökkent.

Nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Év	2016	2017	2018	2019	2020	2021
	Fő összesen		427	503	439	468	486
Nyilvántartott álláskeresők	Férfi	213	271	211	242	245	201
Nyilvántartott álláskeresők	nő	214	232	228	226	241	206

Forrás: Teir KSH-TSTAR

A 180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya 2017. évi csökkenést követően folyamatosan emelkedik. Ugyanez a tendencia mutatható ki a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőkön belül a nők esetében, azzal az eltéréssel, hogy a nők aránya 2021-ben pozitív irányba mozdul el. Az egy éven túl nyilvántartott nő álláskeresők száma 2017 óta folyamatosan emelkedik, 2,7-szeresére nőtt.

5.1.2. számú tábla - A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskeresők (a 3.2.3. táblával azonos)		
Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya (TS 057)	Nők aránya a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőkön belül (TS 058)
	%	%
2016	35,6	49,34
2017	26,04	45,04
2018	33,03	51,72
2019	42,09	52,28
2020	46,5	54,87
2021	52,58	54,67

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Mátészalka (1887)	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
180 napon túli nyilvántartott álláskeresők: nő (fő)	277	313	168	234	89	75	59	75	103	124	117
Egy éven túl nyilvántartott álláskeresők: nő (fő)	124	151	101	85	49	36	29	40	49	63	81

Forrás: KSH-TSTAR

A pályakezdő álláskeresők száma összességében csökkenést mutat 2016-2021. között. 2017. és 2021. évet kivéve a pályakezdő álláskeresők között nagyobb arányt képviselnek a nők, mint a férfiak. 2016 óta a pályakezdő álláskereső nők száma közel negyedére csökkent.

5.1.3. számú táblázat - Pályakezdő álláskeresők száma (a 3.2.6. táblával azonos)		
Év	Nyilvántartott álláskeresők száma (TS 052)	Nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma (TS 053)
	fő	Fő
2016	427	75
2017	503	60
2018	439	43
2019	468	55
2020	486	47
2021	407	24

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

b) nők részvétele foglalkoztatást segítő és képzési programokban

A Mátészalkai Szakképzési Centrum öt intézményéből kettő található Mátészalka Város Közigazgatási területén: a Mátészalkai Szakképzési Centrum Déri Miksa Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium, valamint a Mátészalkai Szakképzési Centrum Gépészeti Technikum és Kollégium. Mindkét szakképzési intézmény kínálja a nők számára képzési lehetőségeket. A Mátészalkai Szakképzési Centrum Déri Miksa Technikum, Szakképző Iskola és Kollégiumban igénybe vehető felnőttképzési programok: ács, asztalos, faipari technikus, festő, mázoló, tapétázó, divatszabó, fodrász, kozmetikus technikus, gépjármű-mechatronikai technikus, hegesztő, informatikai rendszer- és alkalmazás-üzemeltető technikus, karosszerialakatos, közszolgálati technikus, optikai termékkészítő, optikus, szakács, kőműves, központi fűtés- és gázhálózat rendszerszerelő, villanszerelő.

Mátészalkai Szakképzési Centrum Gépészeti Technikum és Kollégiumban igénybe vehető felnőttképzési programok: általános ápoló, egészségügyi asszisztens, gépi és CNC forgácsoló, szociális és rehabilitációs szakgondozó, kisgyermeknevelő, pénzügyi-számviteli ügyintéző, rehabilitációs terapeuta, sportedző-sportszervező.

A városban működő mindhárom szakképző intézmény felnőttképzést is végez. Mátészalkai Szakképzési Centrum Déri Miksa Technikus, Szakképző Iskola és Kollégium építőipari ágazat, egészségügy-technika ágazat, szépségeti ágazat, épületgépészet ágazat, specializált gép- és járműgyártás ágazat és elektronika és elektrotechnika ágazatban hirdet felnőttképzéseket. Felnőttek számára indított képzések között szerepel pl. optikus, fodrász, villanszerelő, ács.

Mátészalkai Szakképzési Centrum Déri Miksa Technikus, Szakképző Iskola és Kollégium által szervezett felnőttképzés is több ágazatot érint. A megszerezhető szakképzettségek: általános ápoló, kisgyermekgondozó-nevelő, egészségügyi asszisztens, vállalkozási ügyviteli ügyintéző, pénzügyi-számviteli ügyintéző, rehabilitációs terapeuta, gépjárműgyártástechnológiai technikus, szoftverfejlesztő és tesztelő technikus, informatikai rendszer- és alkalmazás-üzemeltető technikus.

ÉASzC Baross László Mezőgazdasági Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium felnőttképzése keretében megszerezhető.

A szakképző intézmények mellett felnőttképzők is részt vehetnek a szakképzésben, de szakmát nem oktathatnak, legfeljebb részs szakmát, illetőleg szakképesítést, ami viszont nem szakma. A részs szakmára felkészítő szakmai oktatás a felnőttek szakmai oktatása keretén belül történik.

A képzési programok széles spektruma a férfiak és nők számára egyaránt lehetőséget biztosít arra, hogy munkaerőpiaci elvárásoknak megfelelő képzettséget szerezzenek.

Az önkormányzat rendszeresen indít képzéssel kombinált közfoglalkoztatási programot. Ezen képzések közül több olyan képzés van, amely elsősorban a nőket célozza meg, ilyen pl. a konyhai kisegítő, a szociális gondozó és ápoló, házibeteg-ápoló, virágkötő. A képzések között természetesen vannak olyan képzések is, melyen mind a férfiak, mind a nők részt vesznek, ilyen pl. a háztáji zöldségtermesztő, parkgondozó.

c) alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei

A 2011. évi népszámlálás adataiból kitűnik, hogy általános iskolai végzettséggel nem rendelkező 15-x évesek száma ugyan csökkent mind a nők, mind a férfiak esetében a 2001. évi népszámlálás adataihoz képest, de a 2011. évi adatokból is látszik, hogy a nőknél csaknem kétszerese azoknak az aránya, akik nem rendelkeznek általános iskolai végzettséggel. A táblázatból az is kiderül, hogy a 15 év feletti nők nagyobb hányada rendelkezik érettségivel, mint a 15 év feletti férfiak. Ez az arány a főiskola végzettség tekintetében is fennáll.

év	15 éves és idősebb lakosság száma összesen			15-X éves legalább általános iskolát végzettek száma			általános iskolai végzettséggel nem rendelkezők 15-x évesek száma					
	összesen	nő	férfi	összesen	nő	férfi	Összesen		nő		férfi	
	fő	fő	fő	fő	fő	fő	fő	%	fő	%	fő	%
2001	15220	8069	7151	13972	7184	6788	1248	8,2%	885	11,0%	363	5,1%
2011	14487	7779	6708	13828	7328	6500	659	4,5%	451	5,8%	208	3,1%

Forrás: TelR, KSH Népszámlálás

Az alacsony iskolai végzettségű nőknek az önkormányzat a közfoglalkoztatás keretében tud munkát biztosítani. A start közfoglalkoztatási program keretében jelentős részben alacsony iskolai végzettségű, hátrányos helyzetben lévő munkanélküli kapcsolódott be a közfoglalkoztatásba.

A foglalkoztatottak foglalkozási főcsoport szerinti megoszlása (Népszámlálás 2011) tekintetében az ágazatok közül az ipari szektorban foglalkoztatottak aránya meghatározó. A mezőgazdaság aránya nem magasodik ki az országos átlagból, mégis fontos a szerepe, hiszen a város mezőgazdaságára jelentős élelmiszeripari feldolgozó cégek épülnek. A településen működő multi cégeknél vannak olyan betanított jellegű álláshelyek, amelyre folyamatos a munkafelvétel.

d) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén (pl. bérkülönbség)

A foglalkoztatás terén törekedni kell arra, hogy a Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlőségét Elősegítő Nemzeti Stratégia prioritásait szem előtt tartsuk: 1. A nők és férfiak egyenlő mértékű gazdasági függetlenségének megteremtése, a fizetési és foglalkoztatási aránytalanságok felszámolása, a nők és a szegénység, a nők és az egészség szempontjainak figyelembevétele.

2. A szakmai, a magán- és a családi élet fokozottabb összehangolásának támogatása

3. A férfi-női részvétel aránytalanságai csökkentésének támogatása a politikai és gazdasági döntéshozatalban, valamint a tudomány területén

4. Az erőszak elleni hatékony fellépéshez, a megelőzéshez szükséges intézkedések megtétele

5. A nemekhez kötődő sztereotípiák visszaszorításának támogatása

6. A nők és férfiak közötti társadalmi egyenlőség politikájának stratégiai elve célkitűzéseinek megvalósításához elengedhetetlen változások szakmai megalapozása (képzés, intézményrendszer, nemekre érzékeny költségvetés, nemekre bontott adatgyűjtés)

5.2 A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások (pl. bölcsődei, családi napközi, óvodai férőhelyek, férőhelyhiány; közintézményekben rugalmas munkaidő, családbarát munkahelyi megoldások stb.)

A város lakosságához hasonlóan a gyermeklétszám is folyamatosan csökken. Jelenleg 6 területi védőnői ellátási körzet és 5 iskola-védőnői ellátási körzet működik a városban. A területi védőnő gondozási tevékenységét azon családok körében végzi, ahol várandós és gyermekágyas anya, illetve 0-6 éves korú gyermek él.

5. 2. 1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma (a 4.3.1. táblával azonos)			
Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 109)	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
	db	fő	fő
2016	6	615	102,50
2017	6	625	104,17
2018	6	626	104,33
2019	6	603	100,50
2020	6	590	98,33
2021	6	550	91,67

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

A Szatmári Egyesített Szociális és Egészségügyi Alapellátási Intézmények tagintézményeként működő Bölcsőde 102 férőhellyel, 8 gyermekcsoporttal működik. Mátészalkán kívül 15 település számára biztosított a bölcsőde gyermekek napközbeni ellátása. A bölcsődei csoportok létszámát a csoportszoba területén, a gyermekek életkorán túl az határozza meg, hogy a csoportban nevelnek, gondoznak-e sajátos nevelési igényű, illetve korai fejlesztésre és gondozásra szoruló gyermeket. Jelenleg 2 fogyatékkal élő gyermek gondozását, fejlesztését végzik, gyógypedagógus irányításával teljes integrációban.

Mivel a bölcsőde maximális kapacitással és jelentős várólistával nyújtja a bölcsődei szolgáltatást évek óta, ezért az önkormányzat bővíteni kívánta a bölcsődei férőhelyek számát. Az új bölcsőde létesítésére benyújtott pályázat pozitív tartamú támogatása révén egy 72 férőhelyes bölcsőde nyithatja meg kapuit 2023-ban.

2020-ban elnyert pályázat eredményeként a Nyíregyházi Egyházmegye egy 48 férőhelyes bölcsődeépület kialakítását valósítja meg a fenntartásában működő iskola elhelyezéséül szolgáló ingatlan területén. Várhatóan ez a bölcsőde is elkezdheti 2023-ban a működését.

A Debrecen-Nyíregyházi Egyházmegye is nyújtott be pályázatot új bölcsőde létesítésére a városban, mely pozitív elbírálásban részesült. A tervek szerint ez a bölcsőde 3 csoportszobával fog működni.

A városban épülő új bölcsődék révén több mint kétszeresére nő a bölcsődei férőhelyek száma, a jelenlegi 102 férőhelyről 2023-ban 222-re nő a férőhelyek száma.

Az alábbi táblázat a férőhelyek és az adott év május 31. napján önkormányzati bölcsődébe beírt gyermeklétszámot mutatja be 2016. és 2021. között.

5.2.2. a) Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma (4.3.3. a.) számú táblázatból		
Év	Működő, önkormányzati bölcsődei férőhelyek száma	Önkormányzati bölcsődébe beírt gyerekek száma
	db	Fő
2016	102	94
2017	102	97
2018	102	97
2019	102	92
2020	102	88
2021	102	87

Forrás: Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

A városban jelenleg csak önkormányzati fenntartású bölcsőde működik, a bölcsődei ellátás más formái nem.

5.2.2. b) Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma (4.3.3. b.) számú táblázatból								
Év	Működő munkahelyi bölcsődei férőhelyek száma (TS 126)	Munkahelyi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 122)	Működő családi bölcsődei férőhelyek száma (TS 125)	Családi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 121)	Működő mini bölcsődei férőhelyek száma (TS 127)	Mini bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 123)	Működő (összes) bölcsődei férőhelyek száma (TS 124)	Bölcsődébe (összes) beírt gyermekek száma (TS 120)
	db	Fő	db	Fő	db	Fő	db	Fő
2016	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	102	94
2017	0	0	0	0	0	0	102	97
2018	0	0	0	0	0	0	102	97
2019	0	0	0	0	0	0	102	92
2020	0	0	0	0	0	0	102	88
2021	0	0	0	0	0	0	102	87

Forrás: TeIR, KSH Tstar

5.3 Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

A családtervezés, az anyaság, valamint az utódról való gondoskodás szakmai hátterében a védőnők állnak. Mátészalka Város Önkormányzata az egészségügyi alapellátási kötelezettségének teljesítése érdekében 6 területi védőnői ellátási körzetet és 5 iskola-védőnői ellátási körzetet alakított ki.

A védőnő feladata a családtervezéssel kapcsolatos tanácsadás, az anyaságra való felkészülés segítése, a várandós anyák gondozása a külön jogszabályban foglaltak szerint, a gyermekágyas időszakban segítségnyújtás és tanácsadás az egészségi állapottal, az életmóddal, szoptatással, valamint a családtervezéssel kapcsolatban, az újszülött kortól a tanulói jogviszony megkezdéséig a gyermekek gondozása, a családgondozás, az óvodában a védőnői feladatok végzése, az oktatási intézményben a tanulók ellátása a külön jogszabályban foglaltak szerint.

A házi orvos feladatkörébe tartozik a terhes gondozásban való közreműködés, a gyermekorvos feladata a csecsemők és gyermekek gyógyító-megelőző alapellátása, beleértve a tanácsadást is, az újszülöttek, a veszélyeztetett csecsemők és gyermekek szükség szerinti preventív látogatása.

A területi védőnő gondozási tevékenységét a családok körében végzi, ahol várandós, gyermekágyas anya, illetve 0-6 éves korú gyermek él. Az alábbi táblázat a területi védőnők anya- és gyermekgondozási tevékenységét mutatja meg számokban:

Év	Területi védőnők száma	Gondozott családok száma	Újszülöttek száma	Várandósok száma	Terhes-tanácsadásban részt vevők száma	Védőnői tanácsadásban megjelent 0-6 évesek száma	Gyermekorvossal tartott szaktanácsadásban résztvevők száma	Iskola- és ifjúsági védőnők száma	Általános iskolában ellátott gyermekek száma	Középiskolában, ellátott gyermekek száma
2016	6	952	148	240	870	2633	756	5	2486	1962
2017	6	925	159	238	1120	1690	668	5	2318	1961
2018	6	790	127	210	860	2986	845	5	1958	2332
2019	6	803	151	219	1216	1905	690	5	1963	2167
2020	6	850	159	223	856	1184	820	5	1870	2288
2021	6	870	138	184	709	1812	1130	5	1880	2288

Forrás: Önkormányzati adatok

2016-tól két körzetben dolgozó védőnő iskolai és ifjúsági védőnői feladatokat is ellát. Az egyes körzetekben gondozottak számadatai a helyzetelemzés 4.3 pont a) alpontjában már bemutatásra kerültek.

5.4 A nőket érő erőszak, kapcsolati erőszak

A családon belüli erőszak még mindig tabunak számít napjainkban. A szociális berendezkedés révén, a hatóságok - köztük a rendőrség is - nagyon nehezen jutnak el a legkisebb közösségekbe, a családokba, hiszen ez már olyan privát szféra az emberek nagy többségénél, ahol nem szívesen fogadják a kívülállót, még ha segítő szándék is vezérli az adott hatóságot. Döntő többségben a rendőrség az első hatóság, aki szembesül a családon belüli problémákkal. Szükséges egyértelművé tenni az erőszak áldozatai számára, hogy ha kell, akkor merjenek segítséget kérni a rendőrségtől és más hatóságoktól, bízzanak az adott szervezetben, de az első lépést mindenféleképpen az áldozatnak kell megtennie.

Az adatokat elemezve látható, hogy az elmúlt időszakban (2014. évtől) csökkent a büntetőeljárások száma. A Mátészalkai Rendőrkapitányság saját eszközzel mindent megtesz a nőket ért erőszak, illetve a családon belüli erőszakos cselekmények megelőzésére, illetve az ilyen cselekmények számának csökkentése érdekében. A Rendőrkapitányság hozzátartozók közötti erőszak kezelésével kapcsolatos feladatai (családvédelem):

- célzott programok (a családok belüli erőszak felismerésének elősegítése, jelzés adás)
- széles körű tájékoztatás nyújtása
- gyermekvédelmi jelzőrendszerrel való együttműködés
- ideiglenes megelőző távoltartás
- különleges meghallgató szobák üzemeltetése.

A Család- és Gyermekjóléti Központ egyik speciális szolgáltatása a készenléti szolgálat, melynek feladata a gyermekjóléti központ nyitvatartási idején túl felmerülő krízishelyzetben történő azonnali segítség, tanácsadás, vagy tájékoztatás nyújtása.

A készenléti szolgálat hívása esetén a szolgálat: telefonon azonnal tanácsadás és tájékoztatás nyújt, adekvát segítség mozgósít, kapcsolatfelvételt kezdeményez olyan intézményekkel és szolgáltatókkal (rendőrség, gyermekvédelmi szakszolgálat, kórház, családok átmeneti otthona, anyaotthonok, utcai szolgálat, stb.) munkatársaival, akik krízishelyzet esetén azonnali, konkrét segítséget tudnak nyújtani.

Az Országgyűlés az élethez, testi épséghez és méltósághoz minden embert megillető alapvető emberi jogok védelmében, összhangban a nemzetközi egyezményekkel és az Alaptörvénnyel, a hozzátartozók közötti erőszak visszaszorítása érdekében alkotta meg a hozzátartozók közötti erőszak miatt alkalmazható távoltartásról szóló 2009. évi LXXII. törvényt. A gyermekvédelmi és gyámügyi feladat- és hatáskörök ellátásáról, valamint a gyámhatóság szervezetről és illetékességéről szóló 331/2006. (XII. 23.) Korm. rendelet a hozzátartozók közötti erőszak miatt alkalmazható távoltartásról szóló törvény szerinti családvédelmi koordinációért felelős szervként 2020. január 1-jétől a települési önkormányzat jegyzőjét jelölte ki.

Az egészségügyi szolgáltatást nyújtják, így különösen a védőnői szolgálat, a házi orvos, a házi gyermekorvos, a személyes gondoskodást nyújtó szolgáltatók, így különösen a családsegítő

szolgálat, a családsegítő központ, gyermekjóléti szolgálat, gyermekjóléti központ, gyermekek vagy családok átmeneti otthona, a köznevelési intézmény, a szakképző intézmény és a nevelési tanácsadó, a gyámhatóság, a rendőrség, az ügyészség, a bíróság, a pártfogó felügyelői szolgálat, az áldozatsegítés és a kárenyhítés feladatait ellátó szervezetek, a menekülteket befogadó állomás, a menekültek átmeneti szállása, az egyesületek, alapítványok kötelesek jelezni a családvédelmi koordinációért felelős szervnek. Az elmúlt két évben a Mátészalkai Rendőrkapitányság, a megyei és járási ügyészség élt jelzéssel. A családvédelmi koordinációért felelős szerv tájékoztatást ad a bántalmazottnak a hozzátartozók közötti erőszak miatt alkalmazható intézkedésekről, a bántalmazottat megillető jogosultságokról, a család és a gyermekek védelmét szolgáló szociális intézményrendszerrel és szolgáltatásokról, valamint arról, hogy a hozzátartozók közötti erőszak miatt helye van-e büntető- vagy szabálysértési eljárás megindításának, továbbá a hamis vád következményeiről, tájékoztatja a bántalmazottat és a bántalmazót az igénybe vehető terápiás kezelésekről, és más segítségnyújtási, konfliktuskezelő lehetőségekről. 2021-2022-ben 12 ügy indult a jegyzőnél. Az ügyekben a bántalmazott házastársak mindegyike nő volt.

5.5 Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (pl. anyaothton, családok átmeneti otthona)

A városban sem családok, sem gyermekek átmeneti otthona nem működik. A megyében több országos ellátási területtel működő családok átmeneti otthona van, Nyíregyháza, Nagyálló, Hodász, Balkány, Tiszalök. A család- és gyermekjóléti szolgálat segítséget nyújt gyermekek, vagy családok átmeneti otthonában történő elhelyezésben.

A Család és Gyermekjóléti Központ készenléti szolgálatot működtet, melynek célja, azonnali segítség, tanácsadás vagy tájékoztatás nyújtása a Központ nyitvatartási idején túl felmerülő krízishelyzetben. A készenléti szolgálatot egy állandóan hívható, közismert telefonszámmal biztosítják.

5.6 A nők szerepe a helyi közéletben

A helyi képviselő-testületnek a 2014-es önkormányzati választásokhoz képest 2019-es választások eredményeként nőtt a női képviselők száma 2 főről 4 főre. A képviselő-testület munkáját 5 bizottság segíti, az öttagú bizottságoknak legalább két tagja nő. A Polgármesteri Hivatalban a csoport és irodavezetők 60%-a nő. A három önkormányzati fenntartású intézmény két vezetője nő. A társulás által fenntartott intézményben az intézményvezetők, valamint a tagintézmény, illetve a szolgálatvezetők mindegyike - egy kivételével - nő.

5.7 A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések

A nők helyzetét, esélyegyenlőségét bemutató helyzetelemzésből látható, hogy a nők között a kisgyermekes anyáknak, az 50 év felettieknek és a pályakezdő fiatal nőknek, és az alacsony iskola végzettségű nőknek a legrosszabb a helyzetük a munkaerőpiacon.

Az intézményi ellátórendszer férőhelyeinek bővítése segíti a kisgyermekes anyák munkába való visszatérését. A városban elérhető képzési rendszer lehetőséget biztosít a munkaerőpiaci igényeknek megfelelő szakma, vagy részsakma megszerzésére.

5.8 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A nők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön
--

beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A kisgyermekes anyukák közlekedése nehézkes	Gyalogos közlekedés megkönnyítése, járdák felújítása, parkolóhelyek kialakítása
Dilemma a gyermekvállalás. Az anyaságra való felkészületlenség	Felvilágosító, ismeretterjesztő programok szervezése a családtervezés, a gyermekvállalás megkönnyítése érdekében. Baba-mama napok, szülőklub, terhes torna
Nem megoldott a bántalmazott nők és gyerekeik, valamint az otthontalanná vált szülők elhelyezése	Családok átmeneti otthona létesítése, vagy ellátási szerződés útján ezen ellátáshoz való hozzáférés biztosítása. A szolgáltatás eléréséről minél szélesebb körű tájékoztatás.
A gyermekek szünidei elhelyezése, felügyelete nagyon sok családban nem megoldott.	Nyári táborok szervezése

6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége

6.1 Az időskorú népesség főbb jellemzői (pl. száma, aránya, jövedelmi helyzete, demográfiai trendek stb.)

Az időskor kezdete a népszámlálási terminológia szerint a 60. életév, azonban az átlagéletkor emelkedésével ez a korhatár emelkedik, és az Európai Unióban már a 65. életévet tekintik az időskor alsó határának. A 65 év feletti lakosság száma és aránya folyamatosan nő a városban. Az alábbi táblázat 2016-2021. között mutatja meg az időskorú népesség számának és lakosságon belüli arányának változását. 2016. és 2021. között a 65 év feletti férfi lakosság aránya 32%-kal, a 65 év feletti női lakosság aránya 28%-kal növekedett.

Mátészalka (1887)	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Állandó népesség (dec. 31.) (fő)	17106	17036	16910	16724	16486	16229
Állandó népesség; 65-X éves férfiak (dec. 31.) (fő)	1020	1065	1121	1190	1223	1281
65-X éves férfiak aránya	5,96	6,25	6,63	7,12	7,42	7,89
Állandó népesség (dec. 31.) (fő)	17106	17036	16910	16724	16486	16229
Állandó népesség; 65-X éves nők (dec. 31.) (fő)	1612	1687	1757	1829	1876	1956
65-X éves nők aránya	9,42	9,90	10,39	10,94	11,38	12,05
Állandó népesség (dec. 31.) (fő)	17106	17036	16910	16724	16486	16229
Állandó népesség; 65-X éves	2632	2752	2878	3019	3099	3237
65-X éves korcsoport aránya	15,39	16,15	17,02	18,05	18,80	19,95
Forrás: TeIR KSH-TSTAR						

A 65 év feletti állandó lakosok nemek szerinti megoszlása a férfiak arányának növekedését mutatja. Míg 2008-ban a férfiak-nők aránya 35,1%-64,9% volt, ennek aránya 2016. évben 38,8%-61,2 %-ra, 2021-ben a férfiak-nők aránya 39,6%-60,4%-ra változott.

A népesség korcsoportok szerinti összetétele tekintetében a népesség elöregedésére utaló folyamatok rajzolódni kezdtek. A 0-14 éves korú állandó lakosok száma folyamatosan csökken, míg a 65 év feletti állandó lakosok száma folyamatosan növekszik. Az öregedési index változása egyértelműen jelzi a kedvezőtlen demográfiai folyamatokat. Az öregedési index 2019-ben Mátészalkán 126,4, ami kedvezőbb az országos értéknél (136,6), ugyanakkor kedvezőtlenebb a megyei mutatónál (107,0)

6.1. számú táblázat - Öregedési index (3. táblával azonos)			
Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 026 és TS 028 összesen)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 010 és TS 012 összesen)	Öregedési index % (TS 030)
2016	2 632	2 405	109,44%
2017	2 752	2 412	114,10%
2018	2 878	2 398	120,02%
2019	3 019	2 387	126,48%
2020	3 099	2 324	133,35%
2021	3 237	2 261	143,17%
Forrás: TeIR, KSH-TSTAR			

Nyugdíjak, ellátások, járadékok és egyéb járandóságok

2012. január 1-jén a nyugdíjrendszer gyökeresen átalakult két fő rendezőelv mentén: Saját jogon nyugdíjat – két kivételtől eltekintve – csak korbetöltött személyek részére lehet megállapítani, illetve folyósítani. Kivételt képeznek a nőknek 40 év jogosultsági idő alapján járó nyugdíjak, illetve az 1955. előtt született volt fegyvereseknek járó (korhatár alatti) nyugdíjak. Ez utóbbiak azonban 2012-től újonnan már nem állapíthatók meg.

A nyugdíjkorhatárt be nem töltött személyek részére még 2012 előtt megállapított különféle korai öregségi nyugdíjak (pl. előrehozott öregségi nyugdíj, karkedvezményes nyugdíj, korengedményes nyugdíj, bányásznyugdíj, művésznyugdíj) átalakultak korhatár előtti ellátássá, szolgálati járandósággá (az 1955-ben vagy azt követően született volt fegyveresek esetén), átmeneti bányászjáradékká és balettművészeti életjáradékká. Ezek az ellátások – meghatározott feltételek teljesülése esetén – 2012-től átmenetileg még újonnan is megállapíthatók. A korhatár betöltésekor ezeket az ellátásokat (közös elnevezésük: életkoron alapuló ellátások) öregségi nyugdíjként folyósítják tovább.

A másik jelentős változás a megváltozott munkaképességűeket érinti, két új ellátás, a rokkantsági és a rehabilitációs ellátás bevezetésével. Ugyanakkor megszűnt a rokkantsági nyugdíj, a baleseti rokkantsági nyugdíj, a rendszeres szociális járadék, az átmeneti járadék. 2012. január 1-jétől rehabilitációs járadék sem állapítható meg, a korábban megállapított járadékok fokozatosan futnak ki a rendszerből. Azok rokkantsági nyugdíját, akik 2012 előtt betöltötték az öregségi nyugdíjkorhatárt, 2012-től öregségi nyugdíjként folyósítják. 2012. január 1-jével az átmeneti járadékból rokkantsági ellátás lett, míg a korhatár alatti rokkantsági nyugdíjak és a rendszeres szociális járadékok a rokkantsági csoporttól, illetve az életkortól függően alakultak át rokkantsági ellátássá, illetve rehabilitációs ellátássá.

Az alábbi táblázat a nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők számának változását mutatja be nemek szerinti megbontásban.

6.1.1. számú táblázat – Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma			
Év	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő férfiak száma (TS 063)	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő nők száma (TS 064)	Összes nyugdíjas
2016	1 877	2 805	4682
2017	1 831	2 809	4640
2018	1 823	2 808	4631
2019	1 807	2 779	4586
2020	1 745	2 748	4493
2021	n.a.	n.a.	-

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Az alábbi táblázat az életkoron alapuló részesülők, az öregségi nyugdíjban, valamint az özvegyi és szülői nyugdíjban, az időskorúak járadékában részesülők nemek szerinti megbontását mutatja be. Ezen ellátások közül az öregségi nyugdíjban részesülők száma nőtt csak, az életkoron alapuló ellátásban és az özvegyi és szülői nyugdíjban részesülők száma csökkent, az időskorúak járadékában részesülők szám lényeges változást nem mutat.

6.1.2. számú táblázat - Nyugdíjszerű ellátások							
Év	Életkoron alapuló ellátásban részesülő férfiak száma (TS 067)	Életkoron alapuló ellátásban részesülő nők száma (TS 068)	Öregségi nyugdíjban részesülő férfiak száma (TS 069)	Öregségi nyugdíjban részesülő nők száma (TS 070)	Özvegyi és szülői nyugdíjban részesülő férfiak száma (TS 071)	Özvegyi és szülői nyugdíjban részesülő nők száma (TS 072)	Időskorúak járadékában részesítettek havi átlagos száma (fő) (TS 134)
2016	66	5	1 179	1 964	8	113	n.a.
2017	66	5	1 183	2 019	5	104	11
2018	67	5	1 213	2 076	7	98	13
2019	60	5	1 250	2 109	6	87	12
2020	60	4	1 222	2 115	7	81	11
2021	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

6.2 Idősek munkaerő-piaci helyzete

a) idősek, nyugdíjasok foglalkoztatottsága;

A Központi Statisztikai Hivatal által kialakított a társadalmi haladás mérésére alkalmas komplex mutatószámrendszer elsődleges mutatószámai között az idősek helyzetét szemléltető mutatószámok is szerepelnek.

A táblázat adataiból kitűnik, hogy az 55-64 éves foglalkoztatottak aránya az azonos korú népességben belül folyamatosan növekszik, mely növekedéshez a nyugdíjkorhatár fokozatos emelése is hozzájárult. Országos szinten az 55-64 évesek munkanélküliségi rátája 2011-ig folyamatosan emelkedett, majd 2012-től folyamatos csökkenést mutat.

Az alábbi táblázat a nyilvántartott álláskeresők számának változását mutatja be, külön megbontásban a 41 év feletti lakosság tekintetében. A nyilvántartott álláskeresők száma 2017-ben mutat nagyobb arányú növekedést, majd a 2018-as csökkenést követően ismét növekedés mutatkozott. 2021-ben a nyilvántartott álláskeresők száma a 2016 évi alá csökkent. A 61 éves,

vagy afeletti álláskeresők száma és aránya folyamatosan nőtt 2016 óta. 2021-ben a nyilvántartott álláskeresők közel 25%-a 61 éves vagy afeletti életkorú. Ez az arány 2016-ban még csak 9,1% volt.

6.2. számú táblázat - Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás terén (a 3.2.2. táblázatból)							
Nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Év	2016	2017	2018	2019	2020	2021
	Fő összesen	427	503	439	468	486	407
41-45 év (TS 042)	Fő	42	42	35	47	61	39
	%	9,84%	8,35%	7,97%	10,04%	12,55%	9,58%
46-50 év (TS 043)	Fő	38	61	41	40	44	49
	%	8,90%	12,13%	9,34%	8,55%	9,05%	12,04%
51-55 év (TS 044)	Fő	22	36	27	44	38	35
	%	5,15%	7,16%	6,15%	9,40%	7,82%	8,60%
56-60 év (TS 045)	Fő	43	54	51	43	44	35
	%	10,07%	10,74%	11,62%	9,19%	9,05%	8,60%
61 éves, vagy afeletti (TS 046)	Fő	39	51	58	75	81	100
	%	9,13%	10,14%	13,21%	16,03%	16,67%	24,57%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

b) tevékeny idősor, élethosszig tartó tanulás, idősek, nyugdíjasok foglalkoztatásának lehetőségei a közintézményekben, foglalkoztatásukat támogató egyéb programok a településen;

A nyugdíjkorhatár 2022-ig tartó fokozatos emelése lassította a nyugdíjasok számának növekedését, megoldásul szolgált a munkaerőhiányra. Az elmúlt években jelentősen átalakultak a nyugdíj melletti munkát érintő szabályok. Változtak a nyugdíj melletti munka és a korhatár előtti ellátás melletti munka szabályai 2020. július 1-től, majd újabb könnyítést jelent 2023-tól, hogy bármilyen engedélyezett jogviszonyban végzett munkával szerzett jövedelem mentesülni fog minden járulékfizetési kedvezmény alól. Korlátozásra csupán akkor kell számítani, ha valaki nyugdíjasként vagy korhatár előtti ellátottként a közszférában szeretne tovább dolgozni. A nyugdíj mellett közalkalmazotti és bármely egyéb közszférás jogviszonyban folytatott keresőtevékenység esetén 2023-ban változatlanul szünetel a nyugdíj az érintett közszférás jogviszony fennállásának tartamára - ideiglenesen, 2023. augusztus 31-éig kivéve azon közalkalmazottak nyugdíját, akik szociális, gyermekvédelmi, gyermekellátási, közoktatási vagy szakképzési területen dolgoznak a nyugdíjuk mellett.

Az egészségügyi szolgálati jogviszonyban dolgozó nyugdíjas orvosok, ápolók esetén 2023-ban is fennmarad a nyugdíjpótló jövedelemkiegészítés rendszere, amely a szünetelő nyugdíjuk miatt kárpótolja az egészségügyi dolgozókat. A nyugdíjas munkavállaló keresete mentes a szociális hozzájárulási adó alól is.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén.

Az idős emberek számára nem igazán van lehetőség munkát vállalni, hiszen más korcsoport számára is behatároltak a munkalehetőségek. Az idős korban jelentkező betegségek még tovább rontják a munkához való jutás esélyét, valamint nincs elegendő olyan munkáltató, aki szívesen alkalmazna nyugdíjasokat vagy megváltozott munkaképességű személyeket.

6.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

a) az idősek egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférése;

Az önkormányzat egészségügyi alapellátási kötelezettségének teljesítése érdekében a felnőtt lakosság számára 10 háziorvosi, 4 fogorvosi körzetet alakított ki, mely körzetek területi lehatárolását önkormányzati rendeletben határozta meg. A háziorvosok, fogorvosok területi ellátási kötelezettség mellett az önkormányzattal kötött feladat-ellátási szerződés alapján végzik tevékenységüket. Betöltetlen körzet nincs a városban.

A településünkön működő Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Kórházak és Egyetemi Oktatókórház Mátészalkai Kórház széles szakmai profillal dolgozik, ami 9 aktív, 1 krónikus fekvőbeteg osztályt, több mint 30 szakrendelést és 3 gondozó területet jelent, a gyógyító munkát pedig a korszerű diagnosztikai háttér is segíti.

Az önkormányzat a személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások a Szatmári Egyesített Szociális és Egészségügyi Alapellátási Intézményi Társulás fenntartásában lévő Intézmény útján biztosítja. Az intézmény útján biztosított szolgáltatások minden mátészalkai idős ember számára elérhetőek, minden szociális szolgáltatást az igénylő által meghatározott időtartamtól igényelhető. A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás szolgáltatásnál a jelzőkészülékek számának korlátai miatt nem minden esetben tudják azonnal teljesíteni az igényeket, így egyes esetekben várni szükséges a jelzőkészülék felszabadulására.

Étkeztetés keretében azoknak a szociálisan rászorultaknak a legalább napi egyszeri meleg étkezéséről kell gondoskodni, akik azt önmaguk, illetve eltartottaik részére tartósan vagy átmeneti jelleggel nem képesek biztosítani, különösen

- a) koruk,
- b) egészségi állapotuk,
- c) fogyatékoságuk, pszichiátriai betegségük,
- d) szenvedélybetegségük vagy
- e) hajléktalanságuk miatt.

Életkora miatt rászorulóknak kell tekinteni a nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülő, illetőleg az öregségi nyugdíjkorhatárt elérő személyt. Az igénylők döntő hányada életkora alapján jogosult szociális étkeztetésre.

A házi segítségnyújtás olyan gondozási forma, amely az igénybe vevő önálló életvitelének fenntartását – szükségleteinek megfelelően – lakásán, lakókörnyezetében biztosítja. Az ellátottak köre jellemzően két nagy körre bontható: egyedül élő időskorú személyek, akik segítséggel önálló életvitelre képesek, mozgásszervi, érrendszeri, pszichés eredetű krónikus megbetegedésben szenvednek; azok a krízis helyzetbe került önálló életvitelre nem képes személyek, (nem csak időskorúak) akikről családjuk nem tud gondoskodni, fekvőbeteg gyógyintézetből otthonukba visszakérültek, ágyban fekvők. A gondozási feladatok mellett az ápolási feladatokat is el kell végezni. A házi segítségnyújtás elsősorban idős gondozottakat lát el.

A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás szolgáltatást 2006 novembere óta vehetik igénybe a Mátészalkán élő időskorú vagy fogyatékos személyek, illetve pszichiátriai betegek. Az ellátás a saját otthonukban élő, egészségi állapotuk és szociális helyzetük miatt rászoruló személyek részére az önálló életvitel fenntartása mellett felmerülő krízishelyzetek elhárítása céljából nyújtott ellátás. Mátészalka területén kihelyezett 51 készülék igénybevétele az idős emberek igénylik. Jelenleg a 70 év alatti igénybe vevők száma 2 fő, a 70-79 éves igénybe vevők száma 21 fő, a 80-89 éves igénybe vevők száma 25 fő, és 90 év feletti igénybe vevők száma 3 fő. Az idős ember, valamint hozzátartozója számára megnyugtató, hogy a nap 24 órájában az ellátott személy segélyhívása esetén az ügyeletes gondozó 30 percen belül a helyszínre érkezik, és gondoskodik a segélyhívás okául szolgáló probléma megoldásáról.

Mátészalka Város Önkormányzata ellátási szerződés keretében biztosítja az időskorúak nappali ellátását. Fenntartóváltást követően 2019. január 1. napjától a Szatmári Református Egyházmegye által fenntartott Szatmári Református Egyházmegye Idősek Bentlakásos Otthona biztosítja a mátészalkai lakosok számára az időskorúak nappali ellátását (engedélyezett férőhelyek száma 48 fő). Az Idősek Bentlakásos Otthona által nyújtott szakosított ellátás az idősek otthona (engedélyezett férőhelyek száma: 46 fő). Az Idősek Bentlakásos Otthona saját főzőkonyhával rendelkezik, étkeztetés szociális szolgáltatást is nyújt. Ebben az évben energetikai felújítások kívül, az épületet akadálymentesítették.

Étkeztetés és házi segítségnyújtás szociális alapszolgáltatást egyházi fenntartású intézmények útján is igénybe vehetik a lakosok. Ilyen az Agapé Házi Segítségnyújtó Szolgálat, mely 2022-ben 202 idős, beteg ember gondozását végezte, és naponta átlagosan 133 fő jut kedvezményes ebédhez a rászorultság mértéke szerint.

6.3.1. számú táblázat - 65 évnél idősebb népesség és nappali ellátásban részesülő időskorúak száma				
Év	65 év feletti lakosság száma (férfiak TS 026, nők TS 028)	Nappali ellátásban részesülő időskorúak száma (TS 129)	Házi segítségnyújtásban részesülők száma (TS 130)	Szociális étkeztetésben részesülők száma (TS 131)
	Fő	Fő	fő	fő
2016	2 632	32	571	465
2017	2 752	34	453	425
2018	2 878	33	433	433
2019	3 019	30	443	434
2020	3 099	21	444	453
2021	3 237	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Az önkormányzat a szolgáltató céggel kötött szerződés alapján helyi buszjáratot biztosít a mátészalkai lakosok, így az idősek számára is, megkönnyítve ezáltal a közszolgáltatások igénybevételét.

Mátészalkán a szilárd hulladék szállítását végző szolgáltató, a villamos energia, illetve gázszolgáltató, telefon, internetszolgáltató ügyfélszolgálati irodát működtet, ezzel is segítve a közszolgáltatások elérését.

b) kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés;

Mátészalka fontos szerepet tölt be a térség kulturális, közművelődési életében. A kulturális, közművelődési szolgáltatások minden mátészalkai lakos számára elérhetően.

A Mátészalkai Szentpétery Zsigmond Kulturális Központ és Színház, a Képes Géza Városi Könyvtár, valamint a Szatmári Múzeum tevékenysége, az intézmények által nyújtott kulturális, közművelődési szolgáltatások a 3.7 pontban bemutatásra kerültek, melyek minden mátészalkai lakos, így az idősek számára is egyaránt elérhető.

A helyi televízióban több alkalommal lejátszák a városban tartott rendezvényekről, ünnepekről, testületi ülésekről készített felvételeket, így az otthonából kimozdulni nem tudó, nem akaró idős emberek is tudomást szerezhetnek ezekről az eseményekről, a kulturális rendezvények, információk eljutnak hozzájuk.

c) idősek informatikai jártassága

Egyre több idős embernek igénye van arra, hogy az informatikai eszközök használatát alapszinten elsajátítsa. Az internet lehetőséget biztosít arra, hogy távol élő családtagjaikkal napi szinten kapcsolatot tartsanak, különböző weboldalakon érdeklődésüknek megfelelő tartalmakat találhatnak, az elektronikus sajtó által a legfrissebb híreket otthonukban megismerhetik.

d) a generációk közötti programok.

A fiatalabb és az idősebb generáció számára érdeklődésüknek megfelelő programokat biztosítanak a városi szintű rendezvények (Fényes Napok rendezvénysorozat, Majális, Udvarias esték). A Tour de Gát sportrendezvény a város minden generációját megmozgatja.

A Szatmári Református Egyházmegye Idősek Bentlakásos Otthona lehetőség szerint évente szervez családi napot, mely összehozza az otthon lakóit fiatalabb családtagjaikkal.

6.4 Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen

A közművelődési, kulturális és sport programok minden lakos számára egyenlő eséllyel elérhetőek. Szép hagyomány városunkban, hogy Mátészalkai Szentpétery Zsigmond Művelődési Központ és Színházban meghitt hangulatú rendezvény keretében az Idősek Világnapja alkalmából köszöntik a település idősebb polgárait, melynek keretében az időseknek szóló programmal tisztelegnek az ünnepeltek előtt.

A Kulturális Központ és Színház helyet biztosít klubok, egyesületek számára is, a nyugdíjas klubok tartoznak a legaktívabb csoportok közé. A Napsugár Nyugdíjas Egyesület, a Napsugár Nyugdíjas Egyesület Énekkara és Táncklubja kéthetente tartja a foglalkozásait, a Nyugdíjas Pedagógus Közösség tagjai havi rendszerességgel gyűlnek össze.

A Képes Géza Városi Könyvtár évről évre szervez a nyugdíjas korosztály számára programokat.

A város vezetésében cél fogalmazódott meg a város egészségének közreműködését igénylő, újszerű idősügyi szemlélet kialakítására és megvalósítására. Mátészalkát egy olyan idősbarát várossá kívánjuk alakítani, ahol pl. a nemzedékek közötti távolság csökken a kölcsönös megismerés és megértés révén, ahol be tudják vonni az időseket a kulturális, sport, egészségmegőrző, ismeretterjesztő és egyéb tevékenységekbe. Meggyőződése a város vezetésének, hogy az időskori életminőséget jelentősen befolyásolja, hogy milyen lehetőségeik vannak a közösségi életre, a minőségi szabadidős szolgáltatásokra, amelyek alkalmasak a szellemi és fizikai aktivitás megőrzésére, az elmagányosodás érzésének csökkentésére.

6.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

Az idősek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A városban a népesség előregedésére utaló folyamatok rajzolódnak ki.	Idősügyi Koncepció kidolgozása, melyben a helyi társadalom idős tagjainak a társadalmi, gazdasági, kulturális, jóléti helyzetének javítását elősegítő és romlását akadályozó célok, tevékenységek kerülnek meghatározásra. Idősügyi Tanács létrehozása. Idősbarát város kialakítása.

Egyre nagyobb az igény az idősek ellátására	Az idősek számára ápolást, gondozást nyújtó intézményi férőhelyek, illetve a nappali ellátás bővítése
Járdák, utak, buszmegállók felújításra szorulnak	Egy idősbárát környezet kialakítása. Terek, utak, közintézmények akadálymentesítése, padok, pihenőhelyek számának bővítése, járdák buszmegállók megújítása
Az idősek elmagányosodása, elszigetelődése	Cél, hogy az idősek közösségi életet éljenek. Klubok, közösségi hálók, preventív orvosi előadások szervezése. Idősek számára programok szervezése, szolgáltatások elérhetővé tétele
A fiatalok nehezen tudnak kapcsolatot létesíteni az idős korosztállyal	A gyermekek, fiatalok és az idősek közötti kapcsolat elmélyítése közös programok által, közösségi munka szervezése
A parkokat, tereket biztonságosabbá kell tenni.	A parkok és pihenőhelyek állapotának megóvása a használhatóság érdekében. A város közterületeinek feltérképezése. A parkok, terek térfelügyelő kamerával történő ellátása, a térfelügyelő kamerák üzemeltetése

7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége

7.1 A településen fogyatékkal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

Fogyatékos személy az a személy, aki tartósan vagy véglegesen olyan érzékszervi, kommunikációs, fizikai, értelmi, pszichoszociális károsodással – illetve ezek bármilyen halmozódásával él -, amely a környezeti, társadalmi és egyéb jelentős akadályokkal kölcsönhatásban a hatékony és másokkal egyenlő társadalmi részvételt korlátozza vagy gátolja.

A 2011. évi népszámlálás kérdéseinek egy része a lakosság tartósan fennálló egészségi problémáira, a testi, érzékszervi, értelmi fogyatékoságára, továbbá ezeknek a mindennapi életre, a munkavállalásra, munkavégzésre gyakorolt hatására vonatkozott, melyekre a válaszadás önkéntes volt. Ezekre a kérdésekre a válaszadók 89 százaléka válaszolt. 2011-ben a fogyatékkal élők száma 457 ezer fő volt, a népesség 4,6 százaléka. A nem szerinti arány nem tér el jelentősen a teljes népességétől, a fogyatékkal élők 53 százaléka nő. Közülük többen egynél több fogyatékoságot jeleztek. A fogyatékkal élők több mint 70%-a 50 évesnél idősebb. A fogyatékkal élők 56 százaléka legfeljebb általános iskolát végzett. Az általános iskolát be sem fejezők aránya viszonylag magas az értelmi fogyatékosok és a beszéd fogyatékosok, valamint az autisták között. A nagyothallóknak és a mozgássérülteknek ugyanakkor 9-10 százaléka egyetemi vagy főiskolai végzettségű. Szabolcs-Szatmár-Bereg népességének 4,9 százaléka, azaz több mint 27 ezer fő élt saját megítélése szerint valamilyen típusú fogyatékosággal. A nemek közötti arány az országoséval azonos. Korcsoport szerint a gyermekkorúak 2,1 %-a volt fogyatékos, köztük legnagyobb gyakorisággal az értelmi fogyatékosok és a mozgássérültek fordultak elő. A 15-39 éves fiatal aktív korúak 2,9 %-a, a 40-59 évesek 6,6 százaléka, 60 éves és idősebb népességnek már 15 %-a élt valamilyen fogyatékosággal a megyében. A 2011. évi népszámlálás időpontjában a népesség 18 %-a vallotta magát tartósan betegnek, előfordulásuk az életkor emelkedésével természetesen fokozódik. A fogyatékosággal, tartós betegséggel élőknek az élet számos területén kell nehézségekkel számolniuk. A fogyatékoság valamely típusában, illetve a tartós betegségben szenvedők legnagyobb számban a mindennapi életvitelben, a közlekedésben, tovább az önellátásban, a tanulásban és a munkavégzésben érezték magukat állapotukból kifolyólag

akadályoztatva. A fogyatékossgal élők 9,7 %-a, a tartós betegek 30%-a nyilatkozott úgy, hogy állapota semmiben nem akadályozza.

A munkaképességet az egészségi állapot mértéke határozza meg. Az egészségi állapot mértékét az össz-szervezeti károsodás mértékének figyelembevételével állapítják meg. Megváltozott munkaképességű személynek minősül az a személy, aki a 15. életévét betöltötte, továbbá, akinek az egészségi állapota a rehabilitációs hatóság komplex minősítése alapján 60%-os vagy kisebb mértékű. A megváltozott munkaképességű személyek ellátásai a rehabilitációs hatóság komplex minősítése alapján rehabilitációs ellátás vagy rokkantsági ellátás lehetnek. Az alábbi táblázat a megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők számának alakulását mutatja be nemek szerinti bontásban. 2016-2021. viszonylatában közel 40%-kal csökken a megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma. A csökkenés a férfiak tekintetében nagyobb mértékű (férfiak 41,8%, nők 37,8%)

7.1.1 számú táblázat - Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma nemenként			
Év	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma - Férfiak (TS 061)	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma - Nők (TS 062)	Összesen
2016	481	598	1079
2017	442	552	994
2018	381	492	873
2019	342	434	776
2020	320	408	728
2021	280	372	652
Forrás: TeIR, KSH Tstar			

Mátészalka Város Önkormányzata a fogyatékkal élők számára a Szatmári Egyesített Szociális és Egészségügyi Alapellátási Intézmények útján biztosítja a személyes gondoskodást nyújtó szolgáltatásokat.

A Fogyatékos Személyek nappali intézménye a harmadik életévüket betöltött, önkiszolgálásra részben képes vagy önellátásra nem képes, de felügyeletre szoruló fogyatékos, illetve autista személyek részére biztosít lehetőséget a napközbeni tartózkodásra, társas kapcsolatokra, valamint az alapvető higiéniai szükségleteik kielégítésére, továbbá igény szerint megszervezi az ellátottak napközbeni étkeztetését. A nappali ellátás 32 engedélyezett férőhellyel rendelkezik, melynek kihasználtsága az elmúlt években csökkent. A városban sem egyházi, sem civil szervezet nem biztosít nappali ellátást a fogyatékkal élő személyek számára.

7.1.2. számú táblázat - Nappali ellátásban részesülő fogyatékkal élők száma	
Év	Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma (TS 128)
2016	26
2017	25
2018	25
2019	23
2020	20
2021	21

Forrás: TeIR, KSH Tstar; és helyi adatszolgáltatók

- a) fogyatékossgal élő személyek foglalkoztatásának lehetőségei, foglalkoztatottsága, védett foglalkoztatás, közfoglalkoztatás;

A helyzetelemzés 3. pontjába bemutatásra kerültek azok a közmunkaprogramok, melyek által a munkanélküliek közfoglalkoztatására sor kerül. Az önkormányzat több éven keresztül külön program keretében valósított meg rehabilitációs foglalkoztatást.

Az önkormányzat rehabilitációs ellátásban részesülők foglalkoztatását is vállalja, a megváltozott munkaképességű munkavállalók napi 4 órában kapcsolódnak be az intézmények munkájába. Az önkormányzat által fenntartott intézményekben jelenleg .. fő megváltozott munkaképességű, vagy fogyatékkal élő személy dolgozik közalkalmazotti vagy közszolgálati jogviszonyban.

A megváltozott képességű személyek ellátása mellett folytatott keresőtevékenységre vonatkozó kereseti korlátozások 2021. január 1-jével megszűntek. A fogyatékosági támogatásban, valamint a vakok személyi járadékában részesülő személy korlátozás nélkül folytathat kereső tevékenységet.

A Fogyatékos Személyek Nappali Intézményben jellemzően felnőtt ellátottak vannak. Az ellátottak részt vesznek kötetlenebb munkafoglalkozásokban, de az intézmény fejlesztő foglalkoztatást is biztosít számukra, ezzel is segítve őket abban, hogy rendszeres pénzellátásuk mellé keresethez is jussanak. Fogyatékossguk miatt nagyon kicsi az esély arra, hogy másik foglalkoztatási formára tudjanak váltani. A fejlesztő foglalkoztatásba bevonható létszámot 25 főről 30 főre emelte az intézmény 2021-től.

A fejlesztő foglalkoztatásban végzett tevékenységek: zöldségféle, dinnye, gyökér- gumós növény termesztése; egyéb nem évelő növény termesztése; vadon termő egyéb erdei termék gyűjtése; konyhakerti növények termesztése, feldolgozása melyek az élelmezés során kerülnek felhasználásra; szőnyeggyártás; táskafélék, szíjzart gyártása; egyéb fa-, parafa termék, fonott áru gyártása; divatékszer gyártása; általános épülettakarítás; egyéb takarítás. 2021-től két új tevékenység (nem szőtt textil és termék gyártása (kivéve: ruházat), ezen belül kész, vásárolt és adományozott anyagból, ruházatból táskák varrása, egyéb máshová nem sorolható feldolgozóipari tevékenység, ezen belül különféle egyéb cikk: gyertya és gyertyafélék, művirág, műgyümölcs és műlomb dísz gyártása, művirágkosár, művirágcsokor, művirág koszorú és hasonló termék gyártása) felvételét is kérte az intézmény a fejlesztő foglalkoztatás keretében végzett tevékenységek közé.

- b) munkavállalást segítő lehetőségek;

Az előző pontban bemutatott fejlesztő foglalkoztatás szolgáltatást a Sztalmári Egyesített Szociális és Egészségügyi Alapellátási Intézményekkel intézményi jogviszonnyal rendelkező ellátottak

vehetik igénybe, melynek során munkaviszonyban, vagy fejlesztési jogviszonyban munkát végezhetnek.

A fogyatékoságügyi tanácsadói tevékenység 2022. január 1-jei hatállyal induló új szolgáltatás Az új szabályok értelmében országos hálózat keretében, az emberi erőforrások minisztere által kijelölt család- és gyermekjóléti központokban nyújtják a szolgáltatást a fogyatékoságügyi tanácsadók. A fogyatékoságügyi tanácsadóknak szolgáltatási tevékenységük során kiemelt szerepük van a széleskörű szakmai tájékoztatásban, kapcsolattartásban, gyakorlati együttműködésben többek között a foglalkoztatási szolgáltatást nyújtókkal (a fejlesztő foglalkoztatástól a munkaerőpiaci (rehabilitációs) szolgáltatásig). A Nyíregyházi Család és Gyermekjóléti Központ által nyújtott fogyatékoságügyi tanácsadói tevékenység mellett a Szatmári Egyesített Szociális és Egészségügyi Alapellátási Intézmények keretein belül működő Támogató Szolgálat feladatai közé tartozik a fogyatékos személy munkavégzését, munkavállalását elősegítő szolgáltatások elérhetőségének, igénybevételének elősegítése.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

A városban kevés lehetőség van a fogyatékkal élők foglalkoztatására.

d) önálló életvitelt támogató helyi intézmények, szolgáltatások, programok.

Mátészalka Város Önkormányzata a fogyatékkal élők számára a Szatmári Egyesített Szociális és Egészségügyi Alapellátási Intézmények útján biztosítja a személyes gondoskodást nyújtó szolgáltatásokat.

A Fogyatékos Személyek nappali intézménye a harmadik életévüket betöltött, önkiszolgálásra részben képes vagy önellátásra nem képes, de felügyeletre szoruló fogyatékos, illetve autista személyek részére biztosít lehetőséget a napközbeni tartózkodásra, társas kapcsolatokra, valamint az alapvető higiéniai szükségleteik kielégítésére, továbbá igény szerint megszervezi az ellátottak napközbeni étkeztetését. A nappali ellátás 32 engedélyezett férőhellyel rendelkezik. A városban sem egyházi, sem civil szervezet nem biztosít nappali ellátást a fogyatékkal élő személyek számára.

A fogyatékosok nappali ellátásában részesülők fogyatékoság típusa, nem és kor szerinti megoszlása a 2022. évi adatok alapján

Az összgondozotti létszám 21 fő

16 - 19 évesek: 1 fő - 1 nő

20- 29 évesek. 2 fő - 2 nő

30- 39 évesek: 6 fő - 4 nő, 2 ffi

40-49 évesek: 8 fő - 5 nő, 3 ffi

50- 59 évesek: 4 fő - 4 nő

Az 5 fő férfi gondozott közül 1 fő súlyos, 2 közepes, 2 fő enyhe mentális retardációval, 16 fő női gondozott közül 7 fő súlyos, 9 fő enyhe mentális retardációval rendelkezik.

Az ellátottak számára rendszeres napi, heti, havi életrendet alakítanak ki. Az intézményben jellemzően felnőtt ellátottak vannak. Az ellátottak részt vesznek kötetlenebb munkafoglalkozásokban, de az intézmény fejlesztő foglalkoztatást is biztosít számukra, ezzel is segítve őket abban, hogy rendszeres pénzellátásuk mellé keresethez is jussanak. Fogyatékoságuk miatt nagyon kicsi az esély arra, hogy másik foglalkoztatási formára tudjanak váltani. Fejlesztő foglalkoztatásban 30 fő vehet részt. A szűkös állami támogatás miatt sajnos nem az év egész időszakára tudják az ellátottakat a fejlesztő foglalkoztatásba bevonni. Az ellátottaknak lehetőségük van szabadidős és kulturális tevékenységekben részt venni, fontos a szabadidő hasznos, tartalmas eltöltése. Koruknál fogva kisebb mértékben, de figyelmet fordítanak a pedagógiai fejlesztésükre is. Vallják, hogy a mindennapokban egyre nagyobb teret kell kapnia a lelki segítségnyújtásnak, az egészséges életmódra nevelésnek. A fogyatékkal élő személyek közösségi életének megteremtésén túl, önállóbbakká is válhatnak. A nappali ellátás szakmai programjában azok a készségfejlesztések

kerülnek előtérbe, amelyek elősegítik a fejlesztő foglalkoztatás keretében elsajátítandó munkafázisokat, ezek együtthatása komplexen segítik az egyének személyiségfejlődését, munkához való viszonyát, munkaalkalmasságát. A nappali intézmény szakmai és technikai alkalmazottjai egyformán részt vesznek a fejlesztő foglalkoztatás, illetve a nappali intézmény munkájában, így segítve és kiegészítve egymás feladatait.

Az intézményben folyó fejlesztő foglalkoztatás során előállított termékek értékesítése révén befolyt bevétel egy részét a foglalkoztatáshoz szükséges eszközök, alapanyagok beszerzésére, másik részét közvetlenül az ellátottakra költik: kirándulásokat szerveznek, ünnepeket tartanak (pl. karácsony, mikulás, húsvét, anyák napja, gyereknap stb.) 2020 előtt több éven keresztül részt vettek az Erzsébet programban, melynek segítségével több napra kirándulni vitték az ellátottakat.

A Támogató Szolgáltatás 2005-ben kezdte meg működését. A támogató szolgáltatás célja a fogyatékos személyek lakókörnyezetben történő ellátása, elsősorban a lakáson kívüli közszolgáltatások elérésének segítése, valamint életvitelük önállóságának megőrzése mellett a lakáson belüli speciális segítségnyújtás biztosítása révén.

A támogató szolgáltatás igénybevétele során szociálisan rászorultnak minősül a súlyosan fogyatékos személy. A szolgáltatást szociálisan nem rászorult személyek is igénybe vehetik.

A támogató szolgáltatás feladata különösen:

a) személyi segítő szolgálta működtetése, amely – a fogyatékos személy aktív közreműködésével – segítséget nyújt

aa) a fogyatékos ember személyi szükségleteinek kielégítéséhez,

ab) a társadalmi életben való teljes jogú részvételhez,

ac) az önálló munkavégzéshez, tanulmányok folytatásához, szociális és egészségügyi szolgáltatások igénybeviteléhez, kulturális, művészeti, sport, szabadidős tevékenységek végzéséhez,

b) szállító szolgálatot működtetése az alapvető szükségletek kielégítését segítő szolgáltatásokhoz, közszolgáltatásokhoz való hozzájutás biztosítása érdekében.

2021. évben 70 fő vette igénybe ezt a szolgáltatást, mely 26 fő volt szociálisan rászorult. A szociálisan rászorultak közül 14 fő mindkét szolgáltatásra kötött megállapodást, 12 fő csak a szálló szolgáltatásra.

A 2021. év szociálisan rászorult összes igénybe vevők, fogyatékoságukat figyelembevételével megoszlának:

- mozgásfogyatékos:	6 fő
- látás fogyatékos:	9 fő
- hallás fogyatékos:	4 fő
- értelmi fogyatékos:	4 fő

Középsúlyos mentális

- halmozottan fogyatékos:	0 fő
(mozgásszervi, értelmi)	

A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás szolgáltatást 2006 novembere óta vehetik igénybe a Mátészalkán élő időskorú vagy fogyatékos személyek, illetve pszichiátriai betegek. Az ellátás a saját otthonukban élő, egészségi állapotuk és szociális helyzetük miatt rászoruló személyek részére az önálló életvitel fenntartása mellett felmerülő krízishelyzetek elhárítása céljából nyújtott ellátás. Mátészalka területén kihelyezett 51 készülék nagyobb hányadát az idős emberek igénylik. A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás és a személyi segítséget nyújtó támogató szolgáltatás együttműködik fogyatékos személy részére nyújtott ellátás esetén.

Étkeztetés keretében azoknak a szociálisan rászorultaknak a legalább napi egyszeri meleg étkezéséről kell gondoskodni, akik azt önmaguk, illetve eltartottaik részére tartósan vagy átmeneti jelleggel nem képesek biztosítani, különösen

a) koruk,

- b) egészségi állapotuk,
- c) fogyatékoságuk, pszichiátriai betegségük,
- d) szenvedélybetegségük vagy
- e) hajléktalanságuk miatt.

Az önkormányzati rendelet tartalmazza a jogosultsági feltételeket az alábbiak szerint:

Egészségi állapota miatt rászorulóknak kell tekinteni: aki mozgásában korlátozott, krónikus, vagy akut megbetegedése, fogyatékosága miatt önmaga ellátásáról – részben vagy egészen – nem tud gondoskodni.

Fogyatékosága miatt rászorulóknak kell tekinteni: a Szt. 65/C. § (5) bekezdésében meghatározott ellátásban részesülőket.

A fogyatékkal élő személyek igénybe vehetik az önkormányzat által biztosított egyéb szociális, gyermekjóléti és egészségügyi alapellátási szolgáltatásokat is.

7.2 Fogyatékkal élő személyek pénzbeli és természetbeni ellátása, kedvezményei

A 18. életévét betöltött súlyosan fogyatékos személy fogyatékosági támogatásra jogosult. A támogatás célja, hogy a súlyosan fogyatékos személy jövedelmétől függetlenül – anyagi segítséggel járuljon hozzá a súlyosan fogyatékos állapotból eredő társadalmi hátrányok mérsékléséhez.

Magasabb összegű családi pótlék igényelhető tartósan beteg illetőleg súlyosan fogyatékos 18. évesnél fiatalabb gyermekekre való tekintettel. Az a tizennyolc évesnél idősebb személy, aki a tizennyolcadik életévének a betöltése előtt munkaképességét legalább 67%-ban elvesztette, legalább 50%-os mértékű egészségkárosodást szenvedett, vagy akinek egészségi állapota a rehabilitációs hatóság minősítése alapján a tizennyolcadik életévének a betöltése előtt sem haladja meg az 50%-os mértéket, és ez az állapot legalább egy éve tart, vagy előreláthatólag legalább egy évig fennáll saját jogán jogosult erre az ellátásra.

A fogyatékos gyermek korai fejlesztését és gondozását, fejlesztő felkészítését nyújtó intézmény igénybevételeivel kapcsolatban felmerült utazási költségekhez támogatás jár.

Utazási kedvezmény igénybevételeire jogosult az a személy, aki, vagy aki után szülője vagy eltartója magasabb összegű családi pótlékban részesül, valamint a vele együtt utazó személy.

A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló törvényben meghatározott feltételek esetén alanyi jogcímen közgyógyellátás állapítható meg.

Ápolási díjra jogosult a hozzátartozó, ha állandó és tartós gondozásra szoruló súlyosan fogyatékos, vagy tartósan beteg 18 év alatti személy gondozását, ápolását végzi.

Az az aktív korúak ellátására jogosult személy, aki az ellátásra való jogosultság kezdő napján egészségkárosodott személynek minősül egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásra jogosult.

Az Sztv. szerinti pénzbeli szociális ellátásokat a járási hivatal állapítja meg.

A megváltozott munkaképességű személyek ellátásai a rehabilitációs hatóság komplex minősítése keretében megállapított rehabilitációs javaslattól függően:

- a) rehabilitációs ellátás, vagy
- b) rokkantsági ellátás.

2018. január 1-jétől kivételes rokkantsági ellátás is megállapítható.

A nevelési-oktatási intézményekben az önkormányzat biztosítja a Gyvt. szerinti ingyenes étkeztetést, vagy az 50%-os normatív kedvezménnyel biztosított étkeztetést a tartósan beteg, vagy fogyatékos gyermek számára. Bölcsődei ellátásban, óvodai nevelésben részesülő gyermek esetén az ingyenes étkezés akkor is jár, ha olyan családban él a gyermek, ahol fogyatékos gyermek is él.

Amennyiben a fogyatékos személyek nappali ellátását gyermek veszi igénybe, az önkormányzat biztosítja számára az ingyenes, vagy a kedvezményes étkeztetést.

Minden díjköteles szociális szolgáltatásra igaz, hogy az önkormányzat által megállapított fizetendő térítési díj alacsonyabban van megállapítva a törvény szerint megengedett mértéknél. A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás ingyenesen igénybe vehető szolgáltatás, a nappali ellátásért 40, vagy 60 forintot kell fizetniük az ellátottaknak, az étkezési térítési díjnál a térítési díj mértéke jövedelemtől függően sávosan változik.

A fogyatékos személyeket is megilletik az önkormányzat által biztosított kedvezmények, pénzbeli és természetbeni ellátások, amelyek a helyzetelemzés egyéb pontjaiban ismertetésre kerülnek.

7.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés

a) egészségügyi és rehabilitációs ellátások elérhetősége, együttműködése;

A városban 10 felnőtt és 4 gyermek háziorvosi körzet, 6 területi védőnői körzet 4 fogorvosi körzet és 2 iskolaafogászati körzet működik.

A településünkön működő Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kórházak és Egyetemi Oktatókórház Mátészalkai Kórház széles szakmai profillal dolgozik, ami 9 aktív, 1 krónikus fekvőbeteg osztályt, több mint 30 szakrendelést és 3 gondozó területet jelent, a gyógyító munkát pedig a korszerű diagnosztikai háttér is segíti.

A Támogató Szolgáltatás szállító szolgáltatása lehetőséget biztosít arra, hogy a fogyatékkal élő személyek könnyebben elérhessék, igénybe vehessék. Szükséges az utaztatás, a kísérés lehetőségeiről való minél szélesebb körben való tájékoztatásra. Az ellátási problémák többsége azonos módon keletkezik: van megfelelő szolgáltatás, de az ellátásra szoruló nem tud róla, őt nem érték el a szolgáltatást nyújtók, vagyis be sem került a rendszerbe. Van megfelelő szolgáltatás, de a szolgáltatás igénybevétele a fogyatékkal élő személy számára nem hozzáférhető pl.: az akadálymentesítettség hiánya miatt. Van akadálymentesen elérhető szolgáltatás, de a célcsoport tagja vagy saját elhatározásából, vagy gyakori tapasztalat szerint a fogyatékkal élő személy helyett döntő család elhatározásából a szolgáltatást nem veszi igénybe, még akkor sem, ha az a fogyatékkal élő személy életminőségét lényegesen javítaná.

b) települési önkormányzati tulajdonban lévő középületek akadálymentesítettsége;

A fogyatékkal élő emberek és családjaik a legsérülékenyebb társadalmi csoportot alkotják. Feladatunk olyan környezet teremtése, működtetése, ahol egyenlő eséllyel érvényesülnek a mindennapi életük során a lakhatás, a közlekedési eszközök használata, a szociális és egészségügyi ellátás, az iskoláztatási és munkalehetőségek, a kulturális és társadalmi élet, valamint a sport és a szórakozás területén is.

A fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. törvény 5. §-a értelmében a fogyatékos személynek joga van a számára akadálymentes, továbbá érzékelhető és biztonságos épített környezetre. Ez a jog vonatkozik különösen a közlekedéssel és az épített környezettel kapcsolatos tájékozási lehetőségekre.

Az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény 2. §-ának 1. pontja szerint akadálymentes az épített környezet akkor, ha annak kényelmes, biztonságos, önálló használata minden ember számára biztosított, ideértve azokat az egészségkárosodott egyéneket vagy embercsoportokat is, akiknek ehhez speciális eszközökre, illetve műszaki megoldásokra van szükségük.

A közhasznú építményekkel szemben támasztott általános követelmény, hogy biztosítani kell mindenki számára biztonságos és akadálymentes megközelíthetőséget, a biztonságos és akadálymentes használatot. A városban nem minden középület akadálymentesített.

- c) közszolgáltatásokhoz, köznevelési intézményekhez, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei, fizikai, információs és kommunikációs akadálymentesítettség, lakóépületek, szolgáltató épületek akadálymentesítettsége;

A közszolgáltatást nyújtó intézmények, szolgáltatók, kulturális és sportintézmények akadálymentesítése folyamatos. A hatályos jogszabályoknak megfelelően új beruházás, felújítás akadálymentesített környezet biztosításával történik. Az egészségügyi, szociális szolgáltatások akadálymentesített helyszínen érhetők el. Kommunikációs akadályok leküzdése érdekében a vakok és gyengén látók számára braille írással is ellátottak a felújított közintézmények.

- d) munkahelyek akadálymentesítettsége;

A munkahelyek tekintetében is elmondható, hogy az akadálymentesítés nem teljes körű, ez elmondható az önkormányzat fenntartásában lévő munkahelyekre és az egyéb munkahelyekre is.

- e) közösségi közlekedés, járdák, parkok akadálymentesítettsége;

A térségben a vasúti infrastruktúra elavult. A vasútállomás fő problémája, hogy sem a felvételi épület, sem a peronok nem akadálymentesek. A közösségi közlekedést használni tudó fogyatékkal élő személyek számára a helyi buszközlekedés biztosított. A helyi és a helyközi járatokon használt járművek megegyeznek. A helyi közösségi közlekedési közszolgáltatást ellátó autóbusz-állomány megújítása az akadálymentes hozzáférést is jobban szolgálná. A közösségi közlekedés igénybe venni nem tudó fogyatékos személyek számára a Támogató Szolgálat szállítási szolgáltatása elérhető. A Támogató Szolgálat gépjárműve elektromos kerekes székes személy szállítására alkalmas, mobil rámpával 4+3 pontos biztonsági rögzítéssel rendelkezik. Az elmúlt években több kilométeres szakaszon a járdák járófelülete felújításra került; ugyanakkor a belváros jól kiépített gyalogos infrastruktúrájához képest a külső városrészekre jellemzőbbek a leromlott állapotú vagy kevésbé kiépített gyalogosfelületek. Akadálymentesítés főként a belvárosi területen süllyesztett járdaszegélyekkel biztosított. A városon belüli kerékpáros infrastruktúra egyelőre nem alkot összefüggő hálózatot. A kerékpározás főként az útesten és a járdákon zajlik, a használók egyéni belátásától függően. A hatályos jogszabályoknak megfelelően új beruházás, felújítás akadálymentesített környezet biztosításával történik. Az önkormányzat a tulajdonában lévő járdák, közparkok, játszóterek felújítása során gondoskodik a hozzáférés akadálymentességének biztosításáról, hiszen vannak hiányosságok a közterületeken is.

- f) fogyatékossgal élő személyek számára rendelkezésre álló helyi szolgáltatások (pl. speciális közlekedési megoldások, fogyatékossgal élő személyek nappali intézménye, stb.);

Mátészalka Város Önkormányzata a fogyatékkal élők számára a Szatmári Egyesített Szociális és Egészségügyi Alapellátási Intézmények útján biztosítja a személyes gondoskodást nyújtó szolgáltatásokat.

A Fogyatékos Személyek nappali intézménye a harmadik életévüket betöltött, önkiszolgálásra részben képes vagy önellátásra nem képes, de felügyeletre szoruló fogyatékos, illetve autista személyek részére biztosít lehetőséget a napközbeni tartózkodásra, társas kapcsolatokra, valamint az alapvető higiéniai szükségleteik kielégítésére, továbbá igény szerint megszervezi az ellátottak napközbeni étkeztetését.

A Támogató Szolgálat 2005-ben kezdte meg működését. A támogató szolgáltatás célja a fogyatékos személyek lakókörnyezetben történő ellátása, elsősorban a lakáson kívüli közszolgáltatások elérésének segítése, valamint életvitelük önállóságának megőrzése mellett a lakáson belüli speciális segítségnyújtás biztosítása révén. A támogató szolgáltatás egyik feladata a szállító szolgálat működtetése az alapvető szükségletek kielégítését segítő szolgáltatások, közszolgáltatásokhoz való hozzájutás biztosítása érdekében. A támogató szolgálat 2021-ben beszerzett gépjárműve elektromos kerekes székes személy szállítására alkalmas, mobil rámpával

4+3 pontos biztonsági rögzítéssel rendelkezik. Mindkét szolgáltatás a d) pontban már bemutatásra került.

g) előnyben részesítés (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások).

Hátránykompenzáló szolgáltatások közül a speciálisan a fogyatékos személyek számára nyújtott támogató szolgáltatás és a fogyatékos személyek nappali ellátását Mátészalka biztosítja az igénylők számára.

7.4. Fogyatékossgal élők sajátos igényeinek kielégítését célzó programok a településen

A Művelődési Központ 25 éve ad otthont és szakmai segítséget az Óda a Fényhez Mátészalkai Látássérültek Klubjának, akik kéthetente tartják foglalkozásaikat. Az egymás mellett boldogan... programsorozat keretében sok száz gyermek, fiatal és felnőtt számára hozták közelebb a látássérültek életét. Évről évre érzékenyítő, szemléletformáló foglalkozásokat, beszélgetéseket szerveznek, s olyan vak és látássérült művészek, művészeti csoportok produkcióit mutatják be a mátészalkai közönségnek. A Művelődési Ház számára ez egy misszió, egyfajta híd szerepet szeretnének betölteni az épek és a fogyatékkal élők számára.

Érzékenyítő programokra továbbra is szükség van a felnövekvő generáció körében. Elő kell segíteni a specifikus klubok összetartását, bemutatkozási lehetőséget kell számukra biztosítani.

A fogyatékos személyek nappali ellátását igénybe vevő ellátottaknak lehetőségük van szabadidős és kulturális tevékenységekben részt venni, fontos a szabadidő hasznos, tartalmas eltöltése. Koruknál fogva kisebb mértékben, de figyelmet fordítanak a pedagógiai fejlesztésekre is. Vallják, hogy a mindennapokban egyre nagyobb teret kell kapnia a lelki segítségnyújtásnak, az egészséges életmódra nevelésnek. A fogyatékkal élő személyek közösségi életének megteremtésén túl, önállóbbakká is válhatnak.

Az intézményben folyó fejlesztő foglalkoztatás során előállított termékek értékesítése révén befolyt bevétel egy részét a foglalkoztatáshoz szükséges eszközök, alapanyagok beszerzésére, másik részét közvetlenül az ellátottakra költik: kirándulásokat szerveznek, ünnepeket tartanak (pl. karácsony, mikulás, húsvét, anyák napja, gyereknap stb.) 2020 előtt több éven keresztül részt vettek az Erzsébet programban, melynek segítségével több napra kirándulni vitték az ellátottakat.

A Képes Géza Városi Könyvtárban találhatóak hangos könyvek, de számuk bővítése, népszerűsítése szükséges.

7.5 A fogyatékossgal élőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és a felszámolásukra irányuló kezdeményezések

Az akadálymentesített, biztonságos közlekedés érdekében szükség van

- az utak, járdák minőségének javítására,
- járdák szélesítésére (kerekeszékes közlekedés, vak kísérése)
- az útkeresztezéseknél a szabad átkelés érdekében a biztonság megteremtésére hang és fényjelzéssel, (látásfogyatékos, hallássérültek)
- a járdák akadálymentesítésére
- a mozgáskorlátozott parkolók számának emelésére közintézmények környékén.

Még mindig nehéz bejutni egyes közintézményekbe, melyre megoldás lenne megfelelő jelzések elhelyezése, önműködő ajtók működtetése.

Az önkormányzat a tulajdonában lévő járdák, közparkok, játszóterek felújítása során gondoskodik a hozzáférés akadálymentességének biztosításáról, hiszen vannak hiányosságok a közterületeken is. Az elmúlt években több belterületi út felújításra került. Az elmúlt években kialakított új

parkolóhelyek mindegyikénél kialakításra kerültek akadálymentes parkolók is (Szalkai László tér, Belvárosi Piac, Kossuth utcai garázsos, Alkotmány úti tömbbelső).

7.6 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Nem minden közintézmény akadálymentesített a városban.	Komplex akadálymentesítés a cél. A hiányosságok feltárása. Pályázatok benyújtása, komplex akadálymentesítés az egész városban
A biztonságos közlekedés a fogyatékkal élők számára nem teljes mértékben biztosított	A biztonságos közlekedés megteremtése a fogyatékkal élők számára. Járdák, útburkolatok megújítása, belterületi és településeket összekötő kerékpárutak létesítése, a meglévő kerékpárutak összekapcsolása, parkolók kialakítása
Pótlásra szorulnak a Fogyatékos Személyek Nappali Intézményében a szabadidős tevékenységek ellátásához szükséges eszközök, valamint az ellátottak foglalkoztatásához szükséges eszközök.	Fogyatékos személyek gondozását és foglalkoztatását biztosító intézményben a szabadidős tevékenységek ellátásához szükséges eszközök (bel- és kültéri játékok, sporteszközök, számítástechnikai eszközök) valamint az ellátottak foglalkoztatásához szükséges eszközök pótlásra, kiegészítésre szorulnak.

<i>Több célcsoportot érintő, településszintű megállapítások</i>	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A járdák, utak felújításra szorulnak	Utak, járdák építése, megújítása
Nem minden közintézmény akadálymentesített a városban	A közintézmények akadálymentesítése
A parkolási lehetőségek korlátozottak, főleg a mozgásukban korlátozott csoportok számára (idősek, kerekesszékekkel közlekedők, kisgyermekesek)	Parkolók létesítése, akadálymentes parkolók számának emelése

8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása

- a) a 3-7. pontban szereplő területeket érintő civil, egyházi, karitatív szervezeti szolgáltató és érdekvédelmi szervezetek, önszerveződések feltérképezése (közfeladatot ellátó szervezetek, közfeladatonként bemutatva, önkéntesek száma, partnerségi megállapodások száma);

A KSH adatai szerint 2013-ban 92 civil szervezet működött a városban, amelyek között közművelődési, oktatási, sport, szociális és egyéb feladatokat ellátó alapítványok és egyesületek vannak. A civil szervezetek tevékenysége kiegészíti, sok esetben helyettesíti a város által nyújtott szolgáltatásokat.

A városban több egyházi fenntartó nyújt szociális ellátásokat a város lakosai számára. Az önkormányzat által nyújtott szolgáltatásokat kiegészítve szélesebb körű szolgáltatásnyújtás valósul meg.

- b) helyi önkormányzati, nemzetiségi önkormányzati, egyházi, civil szektor és gazdasági szereplők közötti partnerség bemutatása;

Az önkormányzat a nemzetiségi önkormányzatok, egyházak és a civil szektor támogatásával szeretné megvalósítani terveit a város lakosainak érdekében. A nemzetiségi önkormányzatok működéséhez az önkormányzat támogatást nyújt.

Az önkormányzat elismeri és támogatja a civil szervezetek, önszerveződő közösségek, valamint magánszemélyek helyi közéletre gyakorolt hatását, és támogatni kívánja a kultúra, a közművelődés, az oktatás-nevelés, a hagyományápolás és egyéb közösségi célok érdekében végzett tevékenységeket, ezért az államháztartáson kívüli forrás átvételéről és átadásáról szóló 1/2020. (II. 13.) önkormányzati rendeletben foglaltaknak megfelelően támogatási lehetőséget biztosít a civil szervezetek, önszerveződő közösségek és természetes személyek számára. A civil szervezetek az önkormányzat által kiírt pályázat útján, és egyéb forrásból támogatás igényelhetnek. Az önkormányzat 6 civil szervezet számára működési támogatást nyújt az éves költségvetése alapján.

A városban működő gazdasági társaságok, egyesületek támogatják a város egészségét érintő közösségi kezdeményezéseket, (Fényes Napok rendezvénysorozat, Mátészalkai Triatlon) illetve adományokkal támogatják a rászoruló családokat.

- c) önkormányzatok közötti, illetve térségi, területi társulásokkal való partnerség, társadalmi felzárkózást segítő közös programok bemutatása;

Mátészalka város a térségének centruma, ennek meglévő és hatékony formalizált együttműködési kerete a Szabolcs 05. Önkormányzati Területfejlesztési Társulás. A Mátészalka város gesztorságával 2015-ben létrejött Társulás a mátészalkai, a csengeri és a baktalórántházi járásokba tartozó 44 térségbeli önkormányzat részvételével. A társulás önkormányzatai a szoros együttműködés segítségével szervezettebben, hatékonyabban és nagyobb területen tudják értékeiket összehangolni, illetve közösen érvényesíteni. A Társulás továbbá létrehozta a kizárólagos tulajdonában lévő Szabolcs 05. Gazdaságfejlesztési Nonprofit Kft-t, amely a megalapítása óta eltelt 4 évben jelentős számú önkormányzati projektet menedzseltek sikeresen a Társulás tagönkormányzatai számára.

A Szabolcs 05. Önkormányzati Területfejlesztési Társulás főtevékenységi körébe tartozik az általa lefedett 44 település hosszútávú fejlesztésének összehangolása, elősegítése. Az érintett települések közötti foglalkoztatási együttműködések megvalósítása elengedhetetlen a gazdaság fejlődéséhez és az együttműködés fokozásához. A Szabolcs 05. Önkormányzati Területfejlesztési Társulás 2017. március indított térségi foglalkoztatási paktuma mind a három járás területét lefedte,

Baktalórántháza, Csenger és Mátészalka központtal. A Területfejlesztési Operatív Programból elnyert támogatások (Mátészalka 350 millió Ft, Baktalórántháza 350 millió Ft, Csenger 260 millió Ft) csaknem 300 helyi vállalkozásnak segítettek a három járás területén a munkáltatói bérköltések csökkentésében. Még ennél is fontosabb, hogy a programnak köszönhetően 1354 főt vontak be munkaerőpiaci programba, és 651 fő foglalkoztatásba bevonása valósult meg.

A mátészalkai járás 21 települése gyermekjóléti, szociális és egészségügyi alapellátási feladatok közös megszervezésében állapodott meg, s 2008. január 1-jei hatállyal létrehozta Mátészalka székhellyel a Szatmári Kistérségi Egyesített Szociális és Egészségügyi Alapellátási Intézményi Társulást. A Társulás által ellátandó feladatok eltérő ellátási területekre terjedtek ki. A társulás létrehozása óta a társulás által ellátott feladatok bővültek, változott az egyes feladatok ellátási területe, s 2016 óta a mátészalkai járás mind a 26 települése a 2013-ban névváltozáson átesett társulás, a Szatmári Egyesített Szociális és Egészségügyi Alapellátási Intézményi Társulás tagjává vált.

A Szatmári Egyesített Szociális és Egészségügyi Alapellátási Intézményi Társulás, mely társulásnak Mátészalka is alapító tagja - 2016-ban Integrált térségi gyermekprogramok a mátészalkai járásban” címmel EFOP-1.4.2-16 azonosító számú felhívásra benyújtott pályázata támogatásban részesült. Az „Integrált térségi gyermekprogramok” elnevezésű projekt keretében 500 millió forint vissza nem térítendő támogatásban részesült a társulás. A projekt megvalósítási időszaka: 2017. szeptember 1. - 2022. február 28. A járás önkormányzataival együttműködve a helyi sajátosságoknak, igényeknek megfelelő programokat valósítottak meg a járás minden egyes településén. A projektet a Társulás a Boldog Családokért Szociális és Gyermekvédelmi Egyesület és a „Jót és Jól” a Szatmári Kistérségben Egyesület konzorciumi partnerekkel valósította meg.

Ehhez kapcsolódó pályázat a „Gyerekesély programok infrastrukturális háttere” elnevezésű pályázat eredményeként a székhely intézmény épületének energetikai felújítására is sor került.

Mátészalka Város Önkormányzata a Szatmári Egyesített Szociális és Egészségügyi Alapellátási Intézményi Társulás Intézménye útján biztosítja a gyermekjóléti és szociális feladatokat, valamint az egyes egészségügyi feladatokat. Az önkormányzat partnerként részt vesz az Integrált térségi gyermekprogramok című projekt megvalósításában. Az intézmény munkatársainak csatlakozásával létrejött Boldog Családokért Szociális és Gyermekvédelmi Egyesület szorosan együttműködik a projekt sikeres megvalósítása érdekében.

d) a nemzetiségi önkormányzatok célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

A városban három nemzetiségi önkormányzat működik. A 3.8 pontban bemutatásra került a Mátészalkai Roma Nemzetiségi Önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenységét.

Mátészalkai Német Nemzetiségi Önkormányzat nagy hangsúlyt fektet a városban működő német nemzetiségi oktatást biztosító általános iskola és az Esze Tamás Gimnázium német nyelvet tanuló diákjai támogatására. A német nemzetiségi oktatásban részesülő gyerekek számára tanszerek, német könyvek, tabletek, pendrivek, szótárak beszerzéséhez, kulturális rendezvényeken való részvétel, szaktárgyi versenyen való részvételhez járultak hozzá. Minden évben támogatják az általános iskola elvégzése alatt nyelvvizsgázott tanulókat. Több éve a gyerekeknek szervezett hittantábor és német nemzetiségi tábor megvalósításához támogatást nyújt belépőjegyek árának finanszírozásával vagy buszki költség megtérítésével. Mártonnap felvonulást szerveznek minden évben az iskola tanulóinak részvételével, ahol német területtel kapcsolatos vendég vagy zenekar ad műsort.

A német nemzetiségi oktatás kapcsán az általános iskola működésével kapcsolatban véleményezési jogosultsága van a nemzetiségi önkormányzatnak. Szoros kapcsolatban állnak a nagykárolyi, és vállaji svábok közösségével, valamint Oberkochen testvérvárossal. Oberkochen testvérvárostól évenként támogatásban részesülnek, melyet hagyományörző rendezvény lebonyolítására fordítanak.

Mátészalka Város Román Nemzetiségi Önkormányzata rendszeresen szerveznek és meghívásra részt vesznek gasztronómiai, hagyományörző és kulturális rendezvényeken. Támogatásukkal a közösség tagjai sportrendezvényeken képviselteti a nemzetiségi önkormányzatot. Rendszeresen támogatást nyújt a közösség családjainak és a gyerekeknek: iskolakezdési támogatás, életminőség javítását szolgáló támogatás, kirándulás, egyéb támogatások. Továbbá a Katolikus Karitás Mátészalkai Csoportját is támogatja eszköz beszerzéssel.

A Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt. által évente meghirdetett pályázatot sikeresen elnyerték 2020. évtől, amely támogatást nyújt a nemzetiségi tanulók táboroztatására. A pályázat keretében az elmúlt években a tanulók Mariazellbe, Ausztriába juthattak el.

e) civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége;

A KSH adatai szerint 2013-ban 92 civil szervezet működött a városban, amelyek között közművelődési, oktatási, sport, szociális és egyéb feladatokat ellátó alapítványok és egyesületek vannak. A civil szervezetek tevékenysége kiegészíti, sok esetben helyettesíti a város által nyújtott szolgáltatásokat.

Mátészalka Város Önkormányzat támogatást nyújt a városban tevékenykedő civil szervezetek a kultúra, a közművelődés, az oktatás-nevelés, a hagyományápolás és egyéb közösségi célok érdekében végzett tevékenységei megvalósítására. Néhány olyan cél, amely ezzel a támogatással valósult meg a városban: extrém sport nap, Mátészalkai Triatlon, Dobszerda-zenés rendezvény, jubileumi hangverseny, nyugdíjasklub rendezvényeinek támogatása, táncházak szervezése, nyári tábor.

Az önkormányzat a városban működő két polgáregyesület működését is támogatja. A Rotary Club Mátészalka civil szervezet nemcsak közösségi programok szervezésében, rendezésében vesz részt, mint például a Tour de Gát, hanem különböző orvosi eszközök adományozásával segíti a helyi kórházat.

A Johannita Segítő Szolgálat, a Máltai Szeretetszolgálat, a Vöröskereszt helyi szervezetei pedig adományokat juttatnak el, - sokszor a Szatmári Egyesített Szociális és Egészségügyi Alapellátási Intézmények közreműködését igénybe véve – a helyi rászorulóknak. A Boldog Családokért Szociális és Gyermekevédelmi Egyesület

Az Önkormányzat három Alapítványt is létrehozott. A Szeretet Alapítvány 1991 óta működik, az önkormányzat mellett egy magánszemély hozta létre az alapítványt. Az alapítvány céljának elérése érdekében végzett szociális tevékenység, különösen:

- Mátészalka Város rászoruló embereinek támogatása, életkörülményeik javítása,
- minden olyan kezdeményezés támogatása, amely a rászorulóknak szociális, egészségügyi, jóléti, kulturális ellátását, velük és értük való társadalmi törődést, megbecsülésüket, közérzetük javítását, megőrzését szolgálja,
- a szociális, egészségügyi ellátást javító szolgáltatások szélesítése,
- a megjelölt szociális feladatok ellátását, az egészséget, a közérzetet javító tárgyi eszközök biztosítása, szociális gondozási helyek kialakítása.

A HABITAT Jóléti Közalapítványt 1996-ban hozta létre a Képviselő-testület. Az alapítvány alapításkor megfogalmazott céljai, feladatai: a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló

2011. évi CLXXXIX. törvény 13.§. (1) 1. településfejlesztés, településrendezés, 8. gyermekjóléti szolgáltatások és ellátások; 8a. szociális szolgáltatások és ellátások, amelyek keretében települési támogatás állapítható meg; 9. lakás- és helyiséggazdálkodás feladatkört lát el.

A Közalapítvány olyan házépítési program megindításában működik közre, amely az égető lakás gondokon való segítség mellett erősíti egyes emberek, családok, lakóközösségek közötti harmonikus kapcsolatot, illetve a már megépült házak révén kötődésüket a lakókörnyezethez és a hazához. A Közalapítvány közreműködik továbbá minden olyan program lebonyolításában, amelyet Zevenaar testvérváros ZOM Alapítványa finanszíroz. Ezek között is kifejezetten a foglalkoztató és lakóotthon megépítésében.

A Közalapítvány közreműködik minden olyan szociális program lebonyolításában, amelyet az alapító Mátészalka Város Önkormányzatának Hollandiában lévő Zevenaar testvérvárosának ZOM Alapítványa finanszíroz Mátészalkán élő szociálisan rászoruló családok, Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Önkormányzat által alapított Gyermekotthon (Gyermekváros), továbbá Mátészalka Város Önkormányzatának intézményei, iskolái részére az elhelyezett és ott tanuló szociálisan rászorult és állami gondozott gyerekek, tanulók részére.

A Közalapítvány részt vesz a Zevenaar testvérváros ZOM Alapítványa által finanszírozott fogyatékos gyerekek elhelyezését biztosító foglalkoztató otthon megépítésében.

A Közalapítvány e céljának elérésén keresztül kívánja majd szolgálni a lakáshoz jutásban anyagi helyzetük miatt korlátozott emberek hitének visszaadását, a század végén elvárható emberi lakhatás normáinak megfelelő, de elérhetően olcsó lakások biztosításával.

E cél megvalósítása érdekében a Közalapítvány támogatni fog minden olyan törekvést (így különösen az elérhető árú lakások tervezését, finanszírozását és kivitelezését a mindenkori helyszínek hagyományainak és adottságainak figyelembevételével és egyszerű technológiák alkalmazásával), amely gyarapítja a lakásra várók igényeit olcsón kielégítő lakóhelyiségeket. Ennek jegyében az alapítvány a más hasonló jellegű tevékenységet végző társszervezetekkel való együttműködés során hasznosítani kívánja az általuk számára átadott műszaki és gazdasági, szervezési és kivitelezési ismereteket, illetve tapasztalatokat.

Az 1997-ben létrehozott Mátészalka Idősekért Közalapítvány célja és tevékenysége:

a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 13. § 8. pontja alapján szociális szolgáltatások és ellátások, időskorúak gondozása céljából szociális tevékenység, időskorúak gondozása.

Ezen jogszabályi feladatkör alapján az alapítvány tevékenysége:

- a mátészalkai kistérség idős, szociálisan rászoruló embereinek támogatása, ellátásának javítása,
- minden olyan kezdeményezés támogatása, amely az idős emberek szociális, egészségügyi, jóléti, kulturális ellátását, a velük és értük való társadalmi törődést, megbecsülésüket, közérzetük, javítását, hasznosságtudatuk felkeltését, megőrzését szolgálja,
- a fenti igények minél színvonalasabb kielégítése, szociális ellátását javító szolgáltatások szélesítése, a hátrányok mérséklése, az egzisztenciális veszélyeztettség csökkentése érdekében,
- szociális ellátás, szállás-ellátás, szociális étkeztetés, egyéb szolgáltatások nyújtása,
- a megjelölt szociális feladatok ellátása tárgyi eszközeinek - ezen belül szociális épület - rendelkezésre bocsátása, szociális gondozási helyek kialakítása,
- a megváltozott munkaképességű munkavállalók foglalkoztatásának elősegítése, képzettségüknek és egészségi állapotuknak megfelelő munkavégzés feltételeinek biztosítása, a nyílt munkaerőpiacra való visszavezetésük érdekében adaptációs készségük fejlesztése, valamint az állapotukból adódó foglalkoztatási hátrányok kiegyenlítése.

f) for-profit szereplők részvétele a helyi esélyegyenlőségi feladatok ellátásában

A cégek társadalmi szerepvállalása egyre inkább bővül. Az önkormányzat fontosnak tartja, hogy a városban megtelepedett cégek komfortérzetét javítsák, meghallgassák a véleményüket, elismerjék őket helyi szinten is. A város gazdasági szereplői számára megtartott találkozási alkalmakkor lehetőség nyílik az eszmecserére, a közös elképzelések megvalósítására, valamint a város vezetői tájékoztatják a vállalkozásokat a város fejlesztéseiről, terveiről. Erre a kezdeményezésre alakultak ki olyan, nem formalizált együttműködések, amelyek Mátészalka Város közösségi életéhez számottevően hozzájárultak. A helyi vállalkozások kezdeményezésével, hozzájárulásával számos program valósult meg, a közös gondolkodás eredményeként jött létre a Mátészalka Triatlon, a Rózsaszín séta a mellrák ellen, faültetési akciók vagy gyárlátogatási alkalmak megszervezése. Az új munkahelyek teremtése mellett igyekeznek bekapcsolódni a város életébe, egyre több forrást szánnak Mátészalka kulturális és sport életére.

A társadalmi partnerség és együttműködés egyik eszköze a HEP Fórumok szervezése.

HEP Fórumok segítségével a helyi állami, önkormányzati, egyházi és civil szervezetek között a hatékonyabb együttműködés alakulhat ki a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosításában, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazásában, összehangolásában, valamint a HEP intézkedéseinek megvalósításában, megkönnyítve így az önkormányzatok esélyteremtő feladatainak ellátását.

9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága

a) a helyzetelemzésben meghatározott esélyegyenlőségi problémák kapcsán érintett nemzetiségi önkormányzatok, egyéb partnerek (állami vagy önkormányzati intézmények, egyházak, civil szervezetek, stb.) bevonásának eszközei és eljárásai a HEP elkészítésének folyamatába;

A helyzetelemzés elkészítéséhez a megkeresett intézmények, szervezetek (pl. rendőrség, iskolák, óvoda stb.) adatokat szolgáltattak. A Helyi Esélyegyenlőségi Fórum ülésére az egyes célcsoportok gondjaival, mindennapi életük problémáival foglalkozó egészségügyi, szociális, gyermekjóléti, köznevelési, közművelődési szakembereket, egyházak képviselőit, közintézmények képviselőit, képviselő-testület tagjait és a nemzetiségi önkormányzatok elnökeit is meghívjuk. A fórumon részt vevőknek, valamint az írásban széles körben megkeresetteknek lehetőségük nyílt a problémák és megoldási javaslatok felvetésére.

A Fórum tagjaiból egy munkacsoportot hozunk létre, melynek tagjai a kiemelt célcsoportokat érintően közösen tekintették át a problémákat és megoldásukra javaslatokkal éltek.

b) az a) pont szerinti szervezetek és a lakosság végrehajtással kapcsolatos észrevételeinek visszacsatolását szolgáló eszközök bemutatása, valamint annak rögzítése, hogy működtet-e HEP Fórumot.

A munkacsoport ülését követően összeállításra kerül a helyi esélyegyenlőségi program tervezete, melyet mindenki számára elérhetővé tettünk az önkormányzat honlapján. Mind az új HEP készítésekor, mind a felülvizsgálat alkalmával a Fórumon ismertetett, intézkedések végrehajtásáról szóló beszámoló a képviselő-testületi döntés alapján képező előterjesztés részét képezi, mely szintén nyilvánosan megtekinthető a város honlapján. A képviselő-testületi ülések nyilvánosak, így a lakosság a HEP-ről szóló előterjesztés tárgyalásakor is részt vehetnek a képviselő-testületi ülésen. A Fórum és a munkacsoport tagjainak megküldve a program

tervezetét lehetőséget biztosítottunk észrevételeik megtételére, és az intézkedési terv végrehajtásában való együttműködésre kértünk fel intézményeket, szervezeteket. A képviselő-testület által elfogadott programot, a program felülvizsgálati anyagait szintén közzétesszük az önkormányzat honlapján.

c) A képviselő-testületi döntést követően az elfogadott HEP dokumentumot, valamint a hiteles határozatot a települési önkormányzat a helyben szokásos módon közzé teszi, és megküldi a TEF esélyegyenlőségi mentora részére. A TEF az települései önkormányzatok HEP-jeit közzéteszi, honlapján megjelenti.

Az önkormányzat honlapján a Hivatal – Közérdekű adatok – Tevékenységre, működésre vonatkozó adatok - 2.7 A szerv döntései, koncepciók, tervezetek, javaslatok menüpontban a 2013-2018, valamint a 2018-2023 Helyi Esélyegyenlőségi Program alapidokumentumai és felülvizsgálati dokumentumai megtekinthetők.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

1. A HEP IT részletei

A helyzetelemzés megállapításainak összegzése

Célcsoport	Következtetések	
	problémák beazonosítása rövid megnevezéssel	fejlesztési lehetőségek meghatározása rövid címmel
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	Alacsony iskolai végzettség, szakképzetlenség. A több éve nem foglalkoztatott, valamint az alacsony iskolai képzettségű személyeknek szinte lehetetlen a munkaerőpiacra történő visszajutása	Tanácsadás, szakképzés, átképzés lehetőségeinek megszervezése, a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyeinek javítása, piacképes szakmák megszerzése.
	A jelenlegi bérlakásállomány jelentős része leromlott állapotú, a szociális bérlakásállomány nagy része felújításra szorul	Szociális bérlakás állomány felújítása, komfortossá tétele, a közszolgáltatásokhoz való csatlakozás lehetőségének megteremtése, a bérlakások értékesítési igényeinek felmérése, értékesítésre kijelölése
	A roma családok életmódjából fakadó hiányosságok, nélkülözések, különösen egészségi állapotukra	Az egészséges életmód alapvető elemeinek megismertetése, alkalmazásra ösztönzése. Ingyenes szűrővizsgálatok szervezése, egészségfejlesztési programok szervezése, tanácsadás, életvezetési tanácsadás, preventív szemléletváltó előadások.
	Ráhagyó nevelési módszerek alkalmazása	Gyermeknevelési módszerek megismertetése, alkalmazásra való ösztönzése
	A tankötelezettség korhatárának csökkentésével megnőtt a veszélye annak, hogy a roma fiatalok nem fejezik be iskoláikat, nem szereznek szakképesítést	A roma gyermekeket és fiatalokat ösztönözni kell az iskola befejezésére, az érettségi, a középfokú végzettség és szakképzettség megszerzésére
	Roma lányok korai teherbeesése	Szexuális felvilágosítás az iskolákban, melynek keretében megismerik a védekezési módszereket, előadások szervezése szülőknek.
	A rászorulóknak sokszor hiányt szenvednek az alapvető emberi szükségletet kielégítő tárgyakban, eszközökben, különösen a megfelelő mennyiségű és minőségű alapvető élelmiszerekben, ruhaneműben.	A rászorulóknak helyzetének könnyítése: Tartós élelmiszer, ruhaneműk, játékok, alapvető háztartási eszközök gyűjtése, szétosztása évente lehetőség szerint több alkalommal.
A modern életvitelmódból fakadó problémák: mozgásszegény életmód, a szabadidő hasznos eltöltésének hiánya, az internethasználat veszélyei	A gyermekeket a szabadidő hasznos eltöltésére szeretnénk ösztönözni. A sportolási lehetőségek biztosítása. Játsszóterek felújítása, fejlesztése, városi szabadidős, sport létesítmények bővítése,	

Gyermekek		felújítása, fejlesztése, sportkörök szervezése, az olvasás népszerűsítése. Tudatos internethasználatról előadások megszervezése, egészséges életmódra nevelés elősegítése érdekében orvosi előadások, egészség- és sportnapok, tájékoztatók szervezése
	Eltérő környezeti kultúrából fakadó nehézségek, a roma gyermekek nehezen integrálódnak az óvodai közösségekbe	A gyermekek beilleszkedésének segítése az óvodai és iskolai közösségekbe. Közösségépítő játékok, programok szervezése a cél, amelyben a gyermekek egyformának érzik magukat. Nyílt napok és közösségi napok az óvodákban, iskolákban.
	Az önkormányzati fenntartású intézményekben pszichológus, fejlesztőpedagógus, gyógypedagógus munkájára egyre inkább szükség van.	A gyermekek megfelelő nevelését, egészséges fejlődését elősegítő megfelelő számú és szakképzettségű szakemberek álljanak rendelkezésre a gyermekekkel foglalkozó önkormányzati fenntartású intézményekben. Képzések támogatása
	Felvételi körzethatárok változása az óvodák, iskolák fenntartóváltása miatt, a hátrányos helyzetű gyermekek arányára figyelemmel	Párbeszéd kialakítása az egyházi és önkormányzati, állami fenntartású intézmények és fenntartóik között az óvodai és az iskolai felvétel kapcsán.
Nők	A kisgyermekes anyukák közlekedése nehézkes	Gyalogos közlekedés megkönnyítése, járdák felújítása, parkolóhelyek kialakítása
	Dilemma a gyermekvállalás. Az anyaságra való felkészületlenség	Felvilágosító, ismeretterjesztő programok szervezése a családtervezés, a gyermekvállalás megkönnyítése érdekében. Baba-mama napok, szülőklub, terhes torna
	Nem megoldott a bántalmazott nők és gyerekeik, valamint az otthontalanná vált szülők elhelyezése	Családok átmeneti otthona létesítése, vagy ellátási szerződés útján ezen ellátáshoz való hozzáférés biztosítása. A szolgáltatás eléréséről minél szélesebb körű tájékoztatás.
	A gyermekek szünidei elhelyezése, felügyelete nagyon sok családban nem megoldott.	Nyári táborok szervezése
Idősek	A városban a népesség elöregedésére utaló folyamatok rajzolódnak ki.	Idősügyi Konceptió kidolgozása, melyben a helyi társadalom idős tagjainak a társadalmi, gazdasági, kulturális, jóléti helyzetének javítását elősegítő és romlását akadályozó célok, tevékenységek kerülnek meghatározásra. Idősügyi Tanács létrehozása. Idősbarát város kialakítása.
	Egyre nagyobb az igény az idősek ellátására	Az idősek számára ápolást, gondozást nyújtó intézményi férőhelyek, illetve a nappali ellátás bővítése
	Járdák, utak, buszmegállók felújításra szorulnak	Egy idősbarát környezet kialakítása. Terek, utak, közintézmények akadálymentesítése, padok, pihenőhelyek számának bővítése, járdák, buszmegállók megújítása
	Az idősek elmagányosodása, elszigetelődése	Cél, hogy az idősek közösségi életet éljenek. Klubok, közösségi hálók, preventív orvosi előadások szervezése.

		Idősek számára programok szervezése, szolgáltatások elérhetővé tétele
	A fiatalok nehezen tudnak kapcsolatot létesíteni az idős korosztállyal	A gyermekek, fiatalok és az idősek közötti kapcsolat elmélyítése közös programok által, közösségi munka szervezése
	A parkokat, tereket biztonságosabbá kell tenni.	A parkok és pihenőhelyek állapotának megóvása a használhatóság érdekében. A város közterületeinek feltérképezése. A parkok, terek térfigyelő kamerával történő ellátása, a térfigyelő kamerák üzemeltetése
Fogyatékkal élők	Nem minden közintézmény akadálymentesített a városban.	Komplex akadálymentesítés a cél. A hiányosságok feltárása. Pályázatok benyújtása, komplex akadálymentesítés az egész városban
	A biztonságos közlekedés a fogyatékkal élők számára nem teljes mértékben biztosított	A biztonságos közlekedés megteremtése a fogyatékkal élők számára. Járdák, útburkolatok megújítása, belterületi és településeket összekötő kerékpárutak létesítése, a meglévő kerékpárutak összekapcsolása, parkolók kialakítása
	Pótlásra szorulnak a Fogyatékos Személyek Nappali Intézményében a szabadidős tevékenységek ellátásához szükséges eszközök, valamint az ellátottak foglalkoztatásához szükséges eszközök.	Fogyatékos személyek gondozását és foglalkoztatását biztosító intézményben a szabadidős tevékenységek ellátásához szükséges eszközök (bel- és kültéri játékok, sporteszközök, számítástechnikai eszközök) valamint az ellátottak foglalkoztatásához szükséges eszközök pótlásra, kiegészítésre szorulnak
<i>Több célcsoportot érintő, településszintű megállapítás</i>	A járdák, utak felújításra szorulnak	Utak, járdák építése, megújítása
	Nem minden közintézmény akadálymentesített a városban	A közintézmények akadálymentesítése
	A parkolási lehetőségek korlátozottak, főleg a mozgásukban korlátozott csoportok számára (idősek, kerekesszékekkel közlekedők, kisgyermekesek)	Parkolók létesítése, akadálymentes parkolók számának emelése

Jövőképünk

Olyan településen kívánunk élni, ahol a romák be tudnak illeszkedni a város életébe.

Fontos számunkra, hogy a mélyszegénységben élők felzárkóztatását elősegítsük.

Kiemelt területnek tartjuk a gyerekek nevelését, oktatását, továbbtanulását.

Folyamatosan odafigyelünk az idősek igényeire.

Elengedhetetlennek tartjuk a nők esetén a család, a karrier összeegyeztethetőségét, a női szerepek összhangjának elősegítését.

Különös figyelmet fordítunk a fogyatékkal élők esélyegyenlőségének biztosítására.

Az intézkedési területek részletes kifejtése

0. Településszintű probléma

A	Intézkedés címe:	Akadálymentes, biztonságos közlekedés
B	Feltárt probléma megnevezése	A járdák, utak felújításra szorulnak.
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	Utak, járdák építése, megújítása
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Mátészalka Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája, Mátészalka Fenntartható Városi Mobilitási Terve, Mátészalka Város Gazdasági Programja
E	A cél kapcsolódása országos szakpolitikai stratégiákhoz	Idősügyi Nemzeti Stratégia, Országos Fogyatékosügy Program
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	Pályázati lehetőségek figyelése, pályázatok készítése, megvalósítása
G	Az intézkedés felelőse	Mátészalka Város Önkormányzata
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2027. december 31.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Megépített, felújított járdák, utak hossza (a város egész közigazgatási területére kiterjedően)
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	Humán és pénzügyi erőforrások
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Folyamatos karbantartás
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	Nem releváns

A	Intézkedés címe:	Komplex akadálymentesítés
B	Feltárt probléma megnevezése	Nem minden közintézmény akadálymentesített a városban.
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	Akadálymentesített közintézmények
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Mátészalka Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Idősügyi Nemzeti Stratégia, Országos Fogyatékosügy Program
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	A hiányosságok feltárása, pályázati lehetőségek figyelés, pályázatok benyújtása, a tervezett beruházás megvalósítása
G	Az intézkedés felelőse	Mátészalka Város Önkormányzata
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2027. december 31.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Akadálymentesített közintézmények száma (5 db)
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	Humán és pénzügyi erőforrások
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Folyamatos karbantartás
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	Nem releváns

A	Intézkedés címe:	Parkolási lehetőségek bővítése
B	Feltárt probléma megnevezése	A parkolási lehetőségek korlátozottak, főleg a mozgásukban korlátozott csoportok számára (idősek, kerekesszékekkel közlekedők, kisgyermekesek)
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	Parkolók létesítése, akadálymentes parkolók számának növelése
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Mátészalka Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája, Mátészalka Fenntartható Városi Mobilitási Terve
E	A cél kapcsolódása országos szakpolitikai stratégiákhoz	Idősügyi Nemzeti Stratégia, Országos Fogyatékosügyi Program
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	A hiányosságok feltárása, pályázati lehetőségek figyelése, pályázatok benyújtása, a tervezett beruházás megvalósítása
G	Az intézkedés felelőse	Mátészalka Város Önkormányzata
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2027. december 31.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	parkolók száma 25-tel emelkedik
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	Humán és pénzügyi erőforrások
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Folyamatos karbantartás
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	Nem releváns

I. A mélyszegélyességben élők és a romák esélyegyenlősége

A	Intézkedés címe:	Élhetőbb lakhatási körülmények megteremtése
B	Feltárt probléma megnevezése	A jelenlegi bérlakásállomány jelentős része leromlott állapotú, a szociális bérlakásállomány nagy része felújításra szorul
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	Szociális bérlakás állomány felújítása, komfortossá tétele, a közszolgáltatásokhoz való csatlakozás lehetőségének megteremtése, a bérlakások értékesítési igényeinek felmérése, értékesítésre kijelölése
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Mátészalka Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája
E	A cél kapcsolódása országos szakpolitikai stratégiákhoz	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	Pályázati források felkutatása, vásárlási igények felmérése, az értékesítés lebonyolítása
G	Az intézkedés felelőse	Mátészalka Város Önkormányzata Képviselőtestülete
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2027. december 31.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	A felújított, komfortossá tett bérlakások száma (évente 3-5 db), értékesített bérlakások száma (igény szerint)
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	Humán és pénzügyi erőforrások
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Folyamatos karbantartás
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	Nem releváns

A	Intézkedés címe:	Nevelj jól!
B	Feltárt probléma megnevezése	Ráhagyó nevelési módszerek alkalmazása
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	Gyermeknevelési módszerek megismertetése és alkalmazásra való ösztönzése
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Mátészalka Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia, Nemzeti Ifjúsági Stratégia
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	Olyan előadások szervezése, melyen megismerhetik a helyes gyermeknevelési módszereket.
G	Az intézkedés felelőse	Mátészalka Város Önkormányzata
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2027. december 31.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	A programokon való résztvevők száma (200 fő)
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	Humán és pénzügyi erőforrás
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Előadások folyamatos szervezése
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	Nem releváns

A	Intézkedés címe:	A családalapítás kezdete
B	Feltárt probléma megnevezése	Roma lányok korai teherbeesése
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	Szexuális felvilágosítás az iskolákban, melynek keretében megismerik a védekezési módszereket, előadások szervezése szülőknek.
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Mátészalka Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia, „Legyen jobb a gyermekeknek!” Nemzeti Stratégia,
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	Felvilágosító órák, előadások szervezése
G	Az intézkedés felelőse	Mátészalka Város Önkormányzata
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2027. december 31.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Előadásokon résztvevők száma (100 fő)
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	Humán és pénzügyi erőforrás
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Előadások folyamatos szervezése
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	Nem releváns

A	Intézkedés címe:	Szerezz szakmát!
B	Feltárt probléma megnevezése	Alacsony iskolai végzettség, szakképzetlenség. A több éve nem foglalkoztatott, valamint az alacsony iskolai képzettségű személyeknek szinte lehetetlen a munkaerőpiacra történő visszajutása
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyeinek javítása, piacképes szakmák megszerzése
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Mátészalka Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	Tanácsadás, szakképzés, átképzés lehetőségeinek megszervezése
G	Az intézkedés felelőse	Mátészalka Város Önkormányzata
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2027. december 31.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	A munkanélküliek száma (évről évre csökken), a foglalkoztatottak száma (évről évre nő)
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	Humán és pénzügyi erőforrások
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Munkalehetőségek biztosítása
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	Nem releváns

A	Intézkedés címe:	Élet-mód
B	Feltárt probléma megnevezése	A roma családok életmódjából fakadó hiányosságok, nélkülözések, különösen egészségi állapotukra
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	Egészséges életmód alapvető elemeinek megismertetése, alkalmazásra ösztönzése
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Mátészalka Város Integrált Településfejlesztési Stratégia
E	A cél kapcsolódása országos szakpolitikai stratégiákhoz	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia, „Legyen jobb a gyermekeknek!” Nemzeti Stratégia
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	Ingyenes szűrővizsgálatok, általános egészségi állapotfelmérés szervezése, egészségfejlesztési programok szervezése, tanácsadás, életvezetési tanácsadás, preventív szemléletváltó előadások.
G	Az intézkedés felelőse	Mátészalka Város Önkormányzata
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2027. december 31.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	A programokon való résztvevők száma (200 fő)
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	Humán és pénzügyi erőforrás
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	A szűrővizsgálatok folyamatos szervezése
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	Nem releváns

A	Intézkedés címe:	Tanulj tovább!
B	Feltárt probléma megnevezése	A tankötelezettség korhatárának csökkentésével megnőtt a veszélye annak, hogy a roma fiatalok nem fejezik be iskoláikat, nem szereznek szakképesítést
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A roma gyermekeket és fiatalokat ösztönözni kell iskola befejezésére, az érettségi, a középfokú végzettség és szakképzettség megszerzésére
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Mátészalka Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája
E	A cél kapcsolódása országos szakpolitikai stratégiákhoz	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia, Nemzeti Ifjúsági Stratégiai
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	Kapcsolatrendszer kialakítása a középfokú intézménnyel, helyi foglalkoztatókkal, gyakorlati helyekkel a piacképes szakmák megszerzése érdekében. Pályaorientációs napok, motivációs, pályaválasztási előadások szervezése.
G	Az intézkedés felelőse	Mátészalka Város Önkormányzata
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2027. december 31.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	A szakképzettséget szerző (60-70 fő), érettségizett roma fiatalok száma (évente 6-8 fő)
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	Humán és pénzügyi erőforrás
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	A képzések összehangolása a helyben felmerülő szakképzettségi igényekkel.
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	Nem releváns

A	Intézkedés címe:	Adni jó!
B	Feltárt probléma megnevezése	A rászorulóknak sokszor hiányt szenvednek az alapvető emberi szükségletet kielégítő tárgyakban, eszközökben, különösen a megfelelő mennyiségű és minőségű alapvető élelmiszerekben, ruhaneműben.
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A rászorulóknak helyzetének könnyítése
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Mátészalka Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája
E	A cél kapcsolódása országos szakpolitikai stratégiákhoz	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	Tartós élelmiszer, ruhaneműk, játékok, alapvető háztartási eszközök gyűjtése, szétosztása évente lehetőség szerint több alkalommal
G	Az intézkedés felelőse	Mátészalka Város Önkormányzata
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2027. december 31.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Kiosztott csomagok száma (évente 3 ezer db)
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	Humán és pénzügyi erőforrás
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Folyamatos adakozás szervezésével
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	Nem releváns

II. A gyermekek esélyegyenlősége

A	Intézkedés címe:	Megfelelő személyi állomány biztosítása a Négy Évszak Óvodában és a Szatmári Egyesített Szociális és Egészségügyi Alapellátási Intézményekben
B	Feltárt probléma megnevezése	Az önkormányzati fenntartású intézményekben pszichológus, fejlesztőpedagógus, gyógypedagógus munkájára egyre inkább szükség van.
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A gyermekek megfelelő nevelését, egészséges fejlődését elősegítő megfelelő számú és szakképzettségű szakemberek álljanak rendelkezésre a gyermekekkel foglalkozó önkormányzati fenntartású intézményekben. Képzések támogatása
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Mátészalka Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia, Nemzeti Ifjúsági Stratégia
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	A megfelelő végzettségű szakember kiválasztása, képzések, továbbképzések támogatása
G	Az intézkedés felelőse	Mátészalka Város Önkormányzata
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2027. december 31.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Megszerzett szakképesítés száma (5 fő)
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	Humán és pénzügyi erőforrások
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Szükséges szakmai létszám folyamatos biztosítása
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	Nem releváns

A	Intézkedés címe:	Egyenlő eséllyel az óvodai és iskolai közösségbe
B	Feltárt probléma megnevezése	Eltérő környezeti kultúrából fakadó nehézségek, a roma gyermekek nehezen integrálódnak az óvodai és iskolai közösségekbe
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A gyermekek beilleszkedésének segítése az óvodai és iskolai közösségekbe.
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Mátészalka Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája
E	A cél kapcsolódása országos szakpolitikai stratégiákhoz	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia, "Legyen jobb a gyermekeknek!" Nemzeti Stratégia
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	Közösségépítő játékok, programok szervezése a cél, amelyben a gyermekek egyformának érzik magukat. Nyílt napok és közösségi napok az óvodákban, iskolákban
G	Az intézkedés felelőse	Mátészalka Város Önkormányzata
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2027. december 31.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Programokon résztvevők száma (400 fő)
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	Humán és pénzügyi erőforrások
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	A programok folyamatos szervezése
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	Nem releváns

A	Intézkedés címe:	A szabadidő hasznos eltöltése
B	Feltárt probléma megnevezése	A modern életvitelmódból fakadó problémák: mozgásszegény életmód, a szabadidő hasznos eltöltésének hiánya, az internethasználat veszélyei
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A gyermekeket a szabadidő hasznos eltöltésére szeretnénk ösztönözni.
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Mátészalka Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája
E	A cél kapcsolódása országos szakpolitikai stratégiákhoz	„Legyen jobb a gyermekeknek!” Nemzeti Stratégia, Nemzeti Ifjúsági Stratégia
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	A gyermekeket a szabadidő hasznos eltöltésére szeretnénk ösztönözni. A sportolási lehetőségek biztosítása. Játzóterek felújítása, fejlesztése, városi szabadidős, sport létesítmények bővítése, felújítása, fejlesztése, sportkörök szervezése, az olvasás népszerűsítése. Tudatos internethasználatról előadások megszervezése, egészséges életmódra nevelés elősegítése érdekében orvosi előadások, egészség- és sportnapok, tájékoztatók szervezése
G	Az intézkedés felelőse	Mátészalka Város Önkormányzata
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2027. december 31.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Programokon résztvevők száma (évente több ezer), sportolási és szabadidős létesítmények száma (10 db)
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	Humán és pénzügyi erőforrások
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	A létesítmények működtetésének biztosítása
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	Nem releváns

A	Intézkedés címe:	Párbeszéd
B	Feltárt probléma megnevezése	Felvételi körzethatárok változása az óvodák, iskolák fenntartóváltása miatt
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	Az egyházi fenntartású nevelési-oktatási intézmények felvételi rendszerének rugalmasabbá tétele annak érdekében, hogy a gyermek nevelésére oktatására a lakóhelyéhez legközelebb eső intézményben kerüljön sor
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Mátészalka Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája
E	A cél kapcsolódása országos szakpolitikai stratégiákhoz	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia, „Legyen jobb a gyermekeknek!” Nemzeti Stratégia
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	Párbeszéd az egyházi és önkormányzati, állami fenntartású intézmények és fenntartóik között
G	Az intézkedés felelőse	Mátészalka Város Önkormányzata
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2027. december 31.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Felvételi adatok (HH-HHH gyerekek aránya az egyes intézményekben)
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	Humán erőforrás
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	A folyamatos párbeszéd
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	Nem releváns

III. A nők esélyegyenlősége

A	Intézkedés címe:	Biztonságos otthon teremtése
B	Feltárt probléma megnevezése	Nem megoldott a bántalmazott nők és gyerekeik, valamint az otthontalanná vált szülők elhelyezése
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	Családok átmeneti otthona létesítése, vagy ellátási szerződés útján ezen ellátáshoz való hozzáférés biztosítása. A szolgáltatás eléréséről minél szélesebb körű tájékoztatás.
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Mátészalka Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája
E	A cél kapcsolódása országos szakpolitikai stratégiákhoz	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	Pályázati lehetőségek figyelése, pályázatok előkészítése, a tervezett beruházás megvalósítása. Ellátási szerződéssel biztosított igénybe vehető férőhelyek számának emelése. Tájékoztatás.
G	Az intézkedés felelőse	Mátészalka Város Önkormányzat Képviselő-testülete
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2027. december 31.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Családok átmeneti otthonában a mátészalkai lakosok számára biztosított helyek száma (2 család), új intézmény szolgáltatási nyilvántartásba történő bejegyzése
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	Humán és pénzügyi erőforrás
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	A férőhelyek száma biztosított
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	Nem releváns

A	Intézkedés címe:	Készülj fel rá!
B	Feltárt probléma megnevezése	Dilemma a gyermekvállalás. Az anyaságra való felkészületlenség
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A családtervezés, gyermekvállalás megkönnyítése
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Mátészalka Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Nemzeti Ifjúsági Stratégia
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	Felvilágosító, ismeretterjesztő programok szervezése, Baba-mama napok, szülőklub, terhes torna
G	Az intézkedés felelőse	Mátészalka Város Önkormányzata
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2027. december 31.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Programokon résztvevők száma (50 fő)
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	Humán és pénzügyi erőforrás
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	A programok folyamatos szervezése
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	Nem releváns

A	Intézkedés címe:	Anyák több szerepben
B	Feltárt probléma megnevezése	A gyermekek szünidei elhelyezése, felügyelete nagyon sok családban nem megoldott.
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	Nyári táborok szervezése
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Mátészalka Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia, „Legyen jobb a gyermekeknek!” Nemzeti Stratégia, Nemzeti Ifjúsági Stratégia
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	Szükségletfelmérés, táborok szervezésének pénzügyi támogatása, nyári táborok szervezése
G	Az intézkedés felelőse	Mátészalka Város Önkormányzat Képviselő-testülete
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2027. december 31.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Táborozási lehetőségek (10-15) táborban résztvevők száma (évente több száz)
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	Humán és pénzügyi erőforrás
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Táborozási lehetőségek folyamatos biztosítása
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	Nem releváns

IV. Az időssek esélyegyenlősége

A	Intézkedés címe:	Idősbarát környezet kialakítása
B	Feltárt probléma megnevezése	A buszmegállók felújításra szorulnak, a pihenési lehetőségeket bővíteni kell.
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	Egy idősbarát környezet kialakítása: padok, pihenőhelyek számának bővítése, fedett buszmegállók kialakítása, buszmegállók felújítása
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Mátészalka Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája
E	A cél kapcsolódása országos szakpolitikai stratégiákhoz	Idősügyi Nemzeti Stratégia
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	Pályázati lehetőségek figyelése, pályázatok előkészítése, a tervezett beruházás megvalósítása. Buszmegállók állapotának felmérése.
G	Az intézkedés felelőse	Mátészalka Város Önkormányzat Képviselő-testülete
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2027. december 31.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Padok (80), pihenőhelyek száma (1-2), felújított buszmegállók száma (8-10)
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	Humán és pénzügyi erőforrások
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	A fejlesztések folyamatos fenntartása
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	Nem releváns

A	Intézkedés címe:	Biztonságban az élet alkonyán is.
B	Feltárt probléma megnevezése	Egyre nagyobb az igény az idősek ellátására
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	Az idősek számára ápolást, gondozást nyújtó intézményi férőhelyek, illetve a nappali ellátás bővítése
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Mátészalka Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája
E	A cél kapcsolódása országos szakpolitikai stratégiákhoz	Idősügyi Nemzeti Stratégia
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	Pályázati lehetőségek figyelése, pályázatok előkészítése, a tervezett beruházás megvalósítása. Önkormányzati fenntartású intézmény esetén az ellátotti létszám engedélyeztetése.
G	Az intézkedés felelőse	Mátészalka Város Önkormányzat Képviselő-testülete
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2027. december 31.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Férőhelyek száma (50-70 férőhellyel bővüljön)
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	Humán és pénzügyi erőforrások
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Az időseket ellátó intézmények folyamatos működtetése
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	Nem releváns

A	Intézkedés címe:	Biztonságban a közterületeken
B	Feltárt probléma megnevezése	A parkokat, a tereket biztonságosabbá kell tenni.
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A parkok és pihenőhelyek állapotának megóvása a használhatóság érdekében
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Mátészalka Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája Közbiztonsági és Bűnmegelőzési Konceptió
E	A cél kapcsolódása országos szakpolitikai stratégiákhoz	Idősügyi Nemzeti Stratégia
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	A város közterületeinek feltérképezése. A parkok, terek térfigyelő kamerával történő ellátása, a térfigyelő kamerák üzemeltetése
G	Az intézkedés felelőse	Mátészalka Város Önkormányzata
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2027. december 31.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Térfigyelő kamerák száma (10-15 db)
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	Humán és pénzügyi erőforrás
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	A térfigyelő rendszer folyamatos üzemeltetése
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	Nem releváns

A	Intézkedés címe:	Társasági élet idős korban is.
B	Feltárt probléma megnevezése	Az idősök elmagányosodása, elszigetelődése
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	Cél, hogy az idősök közösségi életet éljenek.
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Mátészalka Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája
E	A cél kapcsolódása országos szakpolitikai stratégiákhoz	Idősügyi Nemzeti Stratégia
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	Klubok, közösségi hálók, preventív orvosi előadások szervezése. Idősök számára programok szervezése, szolgáltatások elérhetővé tétele
G	Az intézkedés felelőse	Mátészalka Város Önkormányzata
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2027. december 31.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Programokon résztvevők száma (200 fő)
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	Humán és pénzügyi erőforrások
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Programok folyamatos szervezése
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	Nem releváns

A	Intézkedés címe:	Közös nevező
B	Feltárt probléma megnevezése	A fiatalok nehezen tudnak kapcsolatot létesíteni az idős korosztállyal
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A gyermekek, fiatalok és az idősek közötti kapcsolat elmélyítése
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Mátészalka Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Idősügyi Nemzeti Stratégia
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	Közös programok, közösségi munka szervezése
G	Az intézkedés felelőse	Mátészalka Város Önkormányzata
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2027. december 31.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	A programokon részt vevők száma (200 fő)
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	Humán és pénzügyi erőforrások
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Programok folyamatos szervezése
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	Nem releváns

A	Intézkedés címe:	Idősbarát város
B	Feltárt probléma megnevezése	A városban a népesség előregedésére utaló folyamatok rajzolódnak ki.
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	Idősügyi Konceptió kidolgozása, melyben a helyi társadalom idős tagjainak a társadalmi, gazdasági, kulturális, jóléti helyzetének javítását elősegítő és romlását akadályozó célok, tevékenységek kerülnek meghatározásra. Idősügyi Tanács létrehozása. Idősbarát város kialakítása
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Mátészalka Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája
E	A cél kapcsolódása országos szakpolitikai stratégiákhoz	Idősügyi Nemzeti Stratégia
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	Idősügyi Konceptió kidolgozása helyi partnerek bevonásával. A célokhoz rendelt tevékenységek ütemezése. Idősügyi Tanács létrehozása, működtetése
G	Az intézkedés felelőse	Mátészalka Város Önkormányzat Képviselő-
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2027. december 31.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Konceptió elfogadása
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	Humán és pénzügyi erőforrások
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	A célok megvalósításához források biztosítása az éves költségvetésben.
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	Nem releváns

V. A fogyatékkal élők esélyegyenlősége

A	Intézkedés címe:	Az elérhető, élhető város
B	Feltárt probléma megnevezése	A biztonságos közlekedés a fogyatékkal élők számára nem teljes mértékben biztosított
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A biztonságos közlekedés megteremtése a fogyatékkal élők számára
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Mátészalka Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia, Országos Fogyatékosügy Program
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	Belterületi és településeket összekötő kerékpárutak létesítése, a meglévő kerékpárutak összekapcsolása.
G	Az intézkedés felelőse	Mátészalka Város Önkormányzat Képviselő-testülete
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2027. december 31.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	kerékpárutak hossza (1 km)
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	Humán és pénzügyi erőforrások
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Folyamatos karbantartás
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	Nem releváns

A	Intézkedés címe:	Eszközrendszer fejlesztése a Fogyatékos Személyek Nappali Intézményében
B	Feltárt probléma megnevezése	Pótlásra, kiegészítésre szorulnak a Fogyatékos Személyek Nappali Intézményében a szabadidős tevékenységek ellátásához szükséges eszközök, valamint az ellátottak foglalkoztatásához szükséges eszközök.
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A fogyatékkal élő nappali ellátásban részesülők foglalkoztatását és az ellátottak fejlesztését elősegítő eszközök beszerzése.
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Mátészalka Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája
E	A cél kapcsolódása országos szakpolitikai stratégiákhoz	Országos Fogyatékosügy Program
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	Pályázatok előkészítése, benyújtása, beszerzések. Fogyatékos személyek gondozását és foglalkoztatását biztosító intézmény eszközfejlesztése és beszerzése (bel- és kültéri játékok, sporteszközök, alapanyagok), új számítástechnikai eszközök beszerzése
G	Az intézkedés felelőse	Mátészalka Város Önkormányzata, Szatmári Egyesített Szociális és Egészségügyi Alapellátási Intézményi Társulás
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2027. december 31.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Előállított termékek száma, a nappali ellátást igénybevevők száma (32 fő)
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	Humán és pénzügyi erőforrások
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Az intézmény működésének biztosítása
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	A Fogyatékos Személyek Nappali Intézménye a Szatmári Egyesített Szociális és Egészségügyi Alapellátási Intézmények tagintézményeként működik a Szatmári Egyesített Szociális és Egészségügyi Alapellátási Intézményi Társulás fenntartásában. Ellátási területe a feladatellátásban résztvevő településekre terjed ki. Fejlesztésre irányuló pályázatot az Intézmény fenntartója, a Társulás nyújthat be.

2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása
0. Település szintű probléma												
1	Akadálymentes, biztonságos közlekedés	A járdák, utak felújításra szorulnak.	Utak, járdák építése, megújítása	Mátészalka Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája, Mátészalka Fenntartható Városi Mobilitási Terve,	Időügyi Nemzeti Stratégia, Országos Fogyatékosügyi Program	Pályázati lehetőségek figyelése, pályázatok előkészítése, a tervezett beruházások megvalósítása	Mátészalka Város Önkormányzata	2027. 12. 31. (péntek)	Megépített, felújított járdák, utak hossza (a város egész közigazgatási területére kiterjedően)	Humán és pénzügyi erőforrás	Folyamatos karbantartás.	Nem releváns
2	Komplex akadálymentesítés	Nem minden közintézmény akadálymentesített a városban.	Akadálymentesített közintézmények	Mátészalka Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája	Időügyi Nemzeti Stratégia, Országos Fogyatékosügyi Program	A hiányosságok feltárása, pályázati lehetőségek figyelése, pályázatok benyújtása, a tervezett beruházások megvalósítása	Mátészalka Város Önkormányzata	2027. 12. 31. (péntek)	Akadálymentesített közintézmények száma (5 db)	Humán és pénzügyi erőforrás	Folyamatos karbantartás	Nem releváns
3	Parkolási lehetősége bővítése	A parkolási lehetőségek korlátozottak, főleg a mozgásukban korlátozott csoportok számára (idősek, kerekesszékekkel közlekedők, kisgyermekesek)	Parkolók létesítése, akadálymentes parkolók számának növelése	Mátészalka Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája, Mátészalka Fenntartható Városi Mobilitási Terve	Időügyi Nemzeti Stratégia, Országos Fogyatékosügyi Program	A hiányosságok feltárása, pályázati lehetőségek figyelése, pályázatok benyújtása, a tervezett beruházások megvalósítása	Mátészalka Város Önkormányzata	2027. 12. 31. (péntek)	Parkolók száma 25-tel emelkedik	Humán és pénzügyi erőforrás	Folyamatos karbantartás	Nem releváns
I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége												
1	Élhetőbb lakhatási	A jelenlegi bérlakásállomány	Szociális bérlakás állomány felújítása,	Mátészalka Város Integrált	Magyar Nemzeti Társadalmi	Pályázati források felkutatása,	Mátészalka Város	2027. 12. 31.	A felújított, komfortosabbá tett	Humán és pénzügyi	Folyamatos	Nem releváns

	körülmények megteremtése	jelentős része leromlott állapotú, a szociális bérlakásállomány nagy része felújításra szorul.	komfortossá tétele, a közszolgáltatásokhoz való csatlakozás lehetőségeinek megteremtése, a bérlakások értékesítési igényeinek felmérése, értékesítésre kijelölése.	Településfejlesztési Stratégiája	Felzárkózási Stratégia	felújítások elvégzése, vásárlási igények felmérése, az értékesítések lebonyolítása	Önkormányzat Képviselő-testülete	(péntek)	bérlakások száma (évente 3-5 db), értékesített bérlakások száma (igény szerint)	erőforrások	karbantartás	
2	Nevelj jól!	Ráhagyó nevelési módszerek alkalmazása.	Gyermeknevelési módszerek megismertetése és alkalmazásra való ösztönzése	Mátészalka Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkóztási Stratégia, Nemzeti Ifjúsági Stratégia	Olyan előadások szervezése, melyen megismerhetik a helyes gyermeknevelési módszereket.	Mátészalka Város Önkormányzata	2027. 12. 31. (péntek)	A programokon való résztvevők száma (200 fő)	Humán és pénzügyi erőforrás	Előadások folyamatos szervezése	Nem releváns
3	A családalapítás kezdete	Roma lányok korai teherbeesése.	Szexuális felvilágosítás az iskolákban, melynek keretében megismerik a védekezési módszereket, előadások szervezése szülőknek.	Mátészalka Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia, "Legyen jobb a gyermekeknek!" Nemzeti Stratégia	Felvilágosító órák, előadások szervezése	Mátészalka Város Önkormányzata	2027. 12. 31. (péntek)	Előadásokon résztvevők száma (100 fő)	Humán és pénzügyi erőforrás.	Előadások folyamatos szervezése	Nem releváns
4	Szerezz szakmát!	Alacsony iskolai végzettség, szakképzetlenség. A több éve nem foglalkoztatott, valamint az alacsony iskolai képzettségű személyeknek szinte lehetetlen a munkaerőpiacra történő visszajutása	A foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyeinek javítása, piacképes szakmák megszerzése.	Mátészalka Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája	Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia	Tanácsadás, szakképzés, átképzés lehetőségeinek megszervezése	Mátészalka Város Önkormányzata	2027. 12. 31. (péntek)	A munkanélküliek száma (évről évre csökken), a foglalkoztatottak száma (évről évre nő)	Humán és pénzügyi erőforrások	Munkalehetőségek biztosítása	Nem releváns
5	Élet-mód	A roma családok életmódjából fakadó hiányosságok, nélkülözések, különösen egészségi	Az egészséges életmód alapvető elemeinek megismertetése, alkalmazásra ösztönzése.	Mátészalka Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia, "Legyen jobb a gyermekeknek!" Nemzeti Stratégia	Ingyenes szűrővizsgálatok, általános egészségi állapotfelmérés szervezése, egészségfejlesztési programok szervezése,	Mátészalka Város Önkormányzata	2027. 12. 31. (péntek)	A programokon való résztvevők száma (200 fő)	Humán és pénzügyi erőforrás	A szűrővizsgálatok folyamatos szervezése	Nem releváns

		állapotokra				tanácsadás, életvezetési tanácsadás, preventív szemléletváltó előadások.						
6	Tanulj tovább!	A tankötelezettség korhatárának csökkentésével megnőtt a veszélye annak, hogy a roma fiatalok nem fejezik be iskoláikat, nem szereznek szakképesítést.	A roma gyermekeket és fiatalokat ösztönözni kell az iskola befejezésére, az érettségi, a középfokú végzettség és szakképzettség megszerzésére.	Mátészalka Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia, Nemzeti Ifjúsági Stratégia	Kapcsolatrendszer kialakítása a középfokú intézményekkel, helyi foglalkoztatókkal, gyakorlati helyekkel a piacképes szakmák megszerzése érdekében. Pályaorientációs napok, motivációs, pályaválasztási előadások szervezése.	Mátészalka Város Önkormányzata	2027. 12. 31. (péntek)	A szakképzettséget szerző (60-70 fő), érettségizett roma fiatalok száma (évente 6-8 fő)	Humán és pénzügyi erőforrás	A képzések összehangolása a helyben felmerülő szakképzettségi igényekkel.	Nem releváns
7	Adni jó!	A rászoruló sokszor hiányt szenvednek az alapvető emberi szükségletet kielégítő tárgyakban, eszközökben, különösen a megfelelő mennyiségű és minőségű alapvető élelmiszerekben, ruhaneműben.	A rászoruló helyzetének könnyítése	Mátészalka Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkóztatói Stratégia	Tartós élelmiszer, ruhanemű, játékok, alapvető háztartási eszközök gyűjtése, szétosztása évente lehetőség szerint több alkalommal.	Mátészalka Város Önkormányzata	2027. 12. 31. (péntek)	Kiosztott csomagok száma (évente 3 ezer db)	Humán és pénzügyi erőforrások	Folyamatos adakozás szervezésével.	Nem releváns

II. A gyermekek esélyegyenlősége

1	Megfelelő személyi állomány biztosítása a Négy Évszak Óvodában és a Szatmári Egyesített Szociális és Egészségügyi	Az önkormányzati fenntartású intézményekben a Négyszázötvenhárom és a Szatmári Egyesített Szociális és Egészségügyi	A gyermekek megfelelő nevelését, egészséges fejlődését elősegítő megfelelő számú és szakképzettségű szakemberek álljanak rendelkezésre a	Mátészalka Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia, Nemzeti Ifjúsági Stratégia	A megfelelő végzettségű szakember kiválasztása, képzések, továbbképzések támogatása	Mátészalka Város Önkormányzata	2027. 12. 31. (péntek)	Megszerzett szakképzés száma (5 fő)	Humán és pénzügyi erőforrások	Szükséges szakmai létszám folyamatos biztosítása.	Nem releváns
---	---	---	--	---	--	---	--------------------------------	------------------------	-------------------------------------	-------------------------------	---	--------------

	Alapellátási Intézményekben	van.	gyermekkel foglalkozó önkormányzati fenntartású intézményekben. Képzések támogatása.									
2	Egyenlő eséllyel az óvodai és iskolai közösségbe	Eltérő környezeti kultúrából fakadó nehézségek, a roma gyermekek nehezen integrálódnak az óvodai és iskolai közösségekbe.	A gyermekek beilleszkedésének segítése az óvodai és iskolai közösségekbe.	Mátészalka Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia, "Legyen jobb a gyermekeknek!" Nemzeti Stratégia	Közösségépítő játékok, programok szervezése a cél, amelyben a gyermekek egyformán érzik magukat. Nyílt napok és közösségi napok az óvodákban, iskolákban.	Mátészalka Város Önkormányzata	2027. 12. 31. (péntek)	Programokon résztvevők száma (400 fő)	Humán és pénzügyi erőforrások	A programok folyamatos szervezése.	Nem releváns
3	A szabadidő hasznos eltöltése	A modern életvitelmódból fakadó problémák: mozgásszegény életmód, a szabadidő hasznos eltöltésének hiánya, az internethasználat veszélyei.	A gyermekeket a szabadidő hasznos eltöltésére szeretnénk ösztönözni.	Mátészalka Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája	"Legyen jobb a gyermekeknek!" Nemzeti Stratégia, Nemzeti Ifjúsági Stratégia	A gyermekeket a szabadidő hasznos eltöltésére szeretnénk ösztönözni. A sportolási lehetőségek biztosítása. Játékok felújítása, fejlesztése, városi szabadidős, sport létesítmények bővítése, felújítása, fejlesztése, sportkörök szervezése, az olvasás népszerűsítése. Tudatos internethasználatról előadások megszervezése, egészséges életmódra nevelés elősegítése érdekében orvosi előadások, egészség- és	Mátészalka Város Önkormányzata	2027. 12. 31. (péntek)	Programokon résztvevők száma (évente több ezer), sportolási és szabadidős létesítmények száma (10 db)	Humán és pénzügyi erőforrások	A létesítmények működtetésének biztosítása.	Nem releváns

						sportnapok, tájékoztatók szervezése						
4	Párbeszéd	Felvételi körzethatárok változása az óvodák, iskolák fenntartóváltása miatt.	Az egyházi fenntartású nevelési-oktatási intézmények felvételi rendszerének rugalmasabbá tétele annak érdekében, hogy a gyermek nevelésére, oktatására a lakóhelyéhez legközelebb eső intézményben kerüljön sor.	Mátészalka Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia, "Legyen jobb a gyermekeknek!" Nemzeti Stratégia	Párbeszéd az egyházi és önkormányzati, állami fenntartású intézmények és fenntartóik között.	Mátészalka Város Önkormányzata	2027. 12. 31. (péntek)	Felvételi adatok (HH-HHH gyerekek aránya az egyes intézményekben)	humán erőforrás	A folyamatos párbeszéd.	Nem releváns
III. A nők esélyegyenlősége												
1	Biztonságos otthon teremtése.	Nem megoldott a bántalmazott nők és gyerekeik, valamint az otthontalanná vált szülők elhelyezése.	Családok átmeneti otthona létesítése, vagy ellátási szerződés útján ezen ellátáshoz való hozzáférés biztosítása. A szolgáltatás eléréséről minél szélesebb körű tájékoztatás.	Mátészalka Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia	Pályázati lehetőségek figyelése, pályázatok előkészítése, a tervezett beruházás megvalósítása. Ellátási szerződéssel biztosított igénybe vehető férőhelyek számának emelése. Tájékoztatás.	Mátészalka Város Önkormányzat Képviselő-testülete	2027. 12. 31. (péntek)	Családok átmeneti otthonában a mátészalkai lakosok számára biztosított helyek száma (2 család), új intézmény szolgáltatási nyilvántartásba történő bejegyzése	Humán és pénzügyi erőforrás	A férőhelyek száma biztosított.	Nem releváns
2	Készülj fel rá!	Dilemma a gyermekvállalás. Az anyaságra való felkészületlenség.	A családtervezés, a gyermekvállalás megkönnyítése	Mátészalka Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája	Nemzeti Ifjúsági Stratégia	Felvilágosító, ismeretterjesztő programok szervezése, Babamama napok, szülőklub, terhes torna.	Mátészalka Város Önkormányzata	2027. 12. 31. (péntek)	Programokon résztvevők száma (50 fő)	Humán és pénzügyi erőforrás	A programok folyamatos szervezése	Nem releváns
3	Anyák több szerepben	A gyermekek szüneti elhelyezése, felügyelete nagyon sok családban nem megoldott.	Nyári táborok szervezése	Mátészalka Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030, „Legyen jobb a gyermekeknek!” Nemzeti Stratégia,	Szükségletfelmérés, táborok szervezésének pénzügyi támogatása, nyári táborok szervezése	Mátészalka Város Önkormányzata	2027. 12. 31. (péntek)	Táborozási lehetőségek (10-15) táborban résztvevők száma (évente több száz)	Humán és pénzügyi erőforrás	Táborozási lehetőségek folyamatos fenntartása	Nem releváns

					Nemzeti Ifjúsági Stratégia							
IV. Az idősek esélyegyenlősége												
1	Idősbarát környezet kialakítása	A buszmegállók felújításra szorulnak, a pihenési lehetőségeket bővíteni kell.	Egy idős barát környezet kialakítása: padok, pihenőhelyek számának bővítése, fedett buszmegállók kialakítása, buszmegállók felújítása.	Mátészalka Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája	Idősügyi Nemzeti Stratégia	Pályázati lehetőségek figyelése, pályázatok előkészítése, a tervezett beruházás megvalósítása. Buszmegállók állapotának felmérése.	Mátészalka Város Önkormányzat Képviselő-testülete	2027. 12. 31. (péntek)	Padok (80), pihenőhelyek száma (1-2), felújított buszmegállók száma (8-10)	Humán és pénzügyi erőforrás.	A fejlesztések folyamatos fenntartása.	Nem releváns
2	Biztonságban az élet alkonyán is.	Egyre nagyobb az igény az idősek ellátására	Az idősek számára ápolást, gondozást nyújtó intézményi férőhelyek, illetve a nappali ellátás bővítése	Mátészalka Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája	Idősügyi Nemzeti Stratégia	Pályázati lehetőségek figyelése, pályázatok előkészítése, a tervezett beruházás megvalósítása. Önkormányzati fenntartású intézmény esetén az ellátotti létszám engedélyeztetése.	Mátészalka Város Önkormányzat Képviselő-testülete	2027. 12. 31. (péntek)	Férőhelyek száma (50-70 férőhellyel bővüljön)	Humán és pénzügyi erőforrások	Az időseket ellátó intézmények folyamatos működtetése.	Nem releváns
3	Biztonságban a közterületeken	A parkokat, a tereket biztonságosabbá kell tenni.	A parkok és pihenőhelyek állapotának megóvása a használhatóság érdekében.	Mátészalka Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája, Közbiztonsági és Bűnmegelőzési Koncepció	Idősügyi Nemzeti Stratégia	A város közterületeinek feltérképezése. A parkok, terek térfigyelő kamerával történő ellátása, a térfigyelő kamerák üzemeltetése	Mátészalka Város Önkormányzata	2027. 12. 31. (péntek)	Térfigyelő kamerák száma (10-15 db)	Humán és pénzügyi erőforrás	A térfigyelő rendszer folyamatos üzemeltetése.	Nem releváns
4	Társasági élet idős korban is.	Az idősek elmagányosodása, elszigetelődése	Cél, hogy az idősek közösségi életet éljenek.	Mátészalka Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája	Idősügyi Nemzeti Stratégia	Klubok, közösségi hálók, preventív orvosi előadások szervezése. Idősek számára programok szervezése, szolgáltatások elérhetővé tétele	Mátészalka Város Önkormányzata	2027. 12. 31. (péntek)	Programokon résztvevők száma (200 fő)	Humán és pénzügyi erőforrások	Programok fenntartása	Nem releváns
5	Közös nevező	A fiatalok nehezen tudnak kapcsolatot	A gyermekek, fiatalok és az idősek	Mátészalka Város Integrált	Idősügyi Nemzeti	Közös programok, közösségi munka	Mátészalka Város	2027. 12. 31.	A programokon részt vevők száma	Humán és pénzügyi	Programok folyamatos	Nem releváns

		létesíteni az idős korosztályal.	közötti kapcsolat elmélyítése	Településfejlesztési Stratégiája	Stratégia	szervezése	Önkormányzata	(péntek)	(200 fő)	erőforrások	szervezése	
6	Idősbarát város	A városban a népesség elöregedésére utaló folyamatok rajzolódni kezdtek ki.	Idősügyi Konceptió kidolgozása, melyben a helyi társadalom idős tagjainak a társadalmi, gazdasági, kulturális, jóléti helyzetének javítását elősegítő és romlását akadályozó célok, tevékenységek kerülnek meghatározásra. Idősügyi Tanács létrehozása. Idősbarát város kialakítása.	Mátészalka Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája,	Idősügyi Nemzeti Stratégia	Idősügyi Konceptió kidolgozása helyi partnerek bevonásával. A célokhoz rendelt tevékenységek ütemezése. Idősügyi Tanács létrehozása, működtetése	Mátészalka Város Önkormányzat Képviselő-testülete	2027. 12. 31. (péntek)	Konceptió elfogadása	Humán és pénzügyi erőforrás	A célok megvalósításához források biztosítása az éves költségvetésben.	Nem releváns

V. A fogyatékkal élők esélyegyenlősége

1	Az elérhető, élhető város	A biztonságos közlekedés a fogyatékkal élők számára nem teljes mértékben biztosított.	A biztonságos közlekedés megteremtése a fogyatékkal élők számára	Mátészalka Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia, Országos Fogyatékosügyi Program	Belterületi és településeket összekötő kerékpárutak létesítése, a meglévő kerékpárutak összekapcsolása.	Mátészalka Város Önkormányzat Képviselő-testülete	2027. 12. 31. (péntek)	kerékpárutak hossza (1 km)	Humán és pénzügyi erőforrások	Folyamatos karbantartás.	Nem releváns
2	Eszközrendszer fejlesztése a Fogyatékos Személyek Nappali Intézményében	Pótlásra, kiegészítésre szorulnak a Fogyatékos Személyek Nappali Intézményében a szabadidős tevékenységek ellátásához szükséges eszközök, valamint az ellátottak foglalkoztatásához szükséges eszközök.	A fogyatékkal élő nappali ellátásban részesülők foglalkoztatását és az ellátottak fejlesztését elősegítő eszközök beszerzése.	Mátészalka Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája	Országos Fogyatékosügyi Program	Pályázatok előkészítése, benyújtása, beszerzések. Fogyatékos személyek gondozását és foglalkoztatását biztosító intézmény eszközfejlesztése és beszerzése (bel- és kültéri játékok, sporteszközök, alapanyagok) új számítástechnikai eszközök beszerzése	Mátészalka Város Önkormányzata	2027. 12. 31. (péntek)	Előállított termékek száma, a nappali ellátást igénybevevők száma (32 fő)	Humán és pénzügyi erőforrások	Az intézmény működésének biztosítása.	A Fogyatékos Személyek Nappali Intézménye a Szatmári Egyesített Szociális és Egészségügyi Alapellátási Intézményeként működik a Szatmári Egyesített Szociális és Egészségügyi Alapellátási Intézményi

												Társulás fenntartásában. Ellátási területe a feladatellátásban résztvevő településekre terjed ki. Fejlesztésre irányuló pályázatot az Intézmény fenntartója, a Társulás nyújthat be.
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

3. Megvalósítás

3.1 A megvalósítás előkészítése

Önkormányzatunk az általa fenntartott intézmények vezetői számára feladatul adja és ellenőrzi, a településen működő nem önkormányzati fenntartású intézmények vezetőit pedig partneri viszony során kéri, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Programot valósítsák meg, illetve támogassák.

Önkormányzatunk azt is kéri intézményeitől és partnereitől, hogy vizsgálják meg, és a program elfogadását követően biztosítsák, hogy az intézményük működését érintő, és az esélyegyenlőség szempontjából fontos egyéb közszolgáltatásokat meghatározó stratégiai dokumentumokba és iránymutatásokba épüljenek be és érvényesüljenek az egyenlő bánásmódról és esélyegyenlőségre vonatkozó azon kötelezettségek, melyek az önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjában részletes leírásra kerültek.

Önkormányzatunk elvárja, hogy intézményei a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervében szereplő vállalásokról, az őket érintő konkrét feladatokról intézményi szintű akcióterveket és évente cselekvési ütemterveket készítsenek.

Önkormányzatunk a HEP kidolgozására és megvalósítására, továbbá értékelésére, ellenőrzésére és az ennek során nyert információk visszacsatolására, valamint a programba történő beépítésének garantálására **Helyi Esélyegyenlőségi Programért Felelős Fórumot** hoz létre és működtet.

A fentiekkel kívánjuk biztosítani, hogy az HEP IT-ben vállalt feladatok településünkön maradéktalanul megvalósuljanak.

3.2 A megvalósítás folyamata

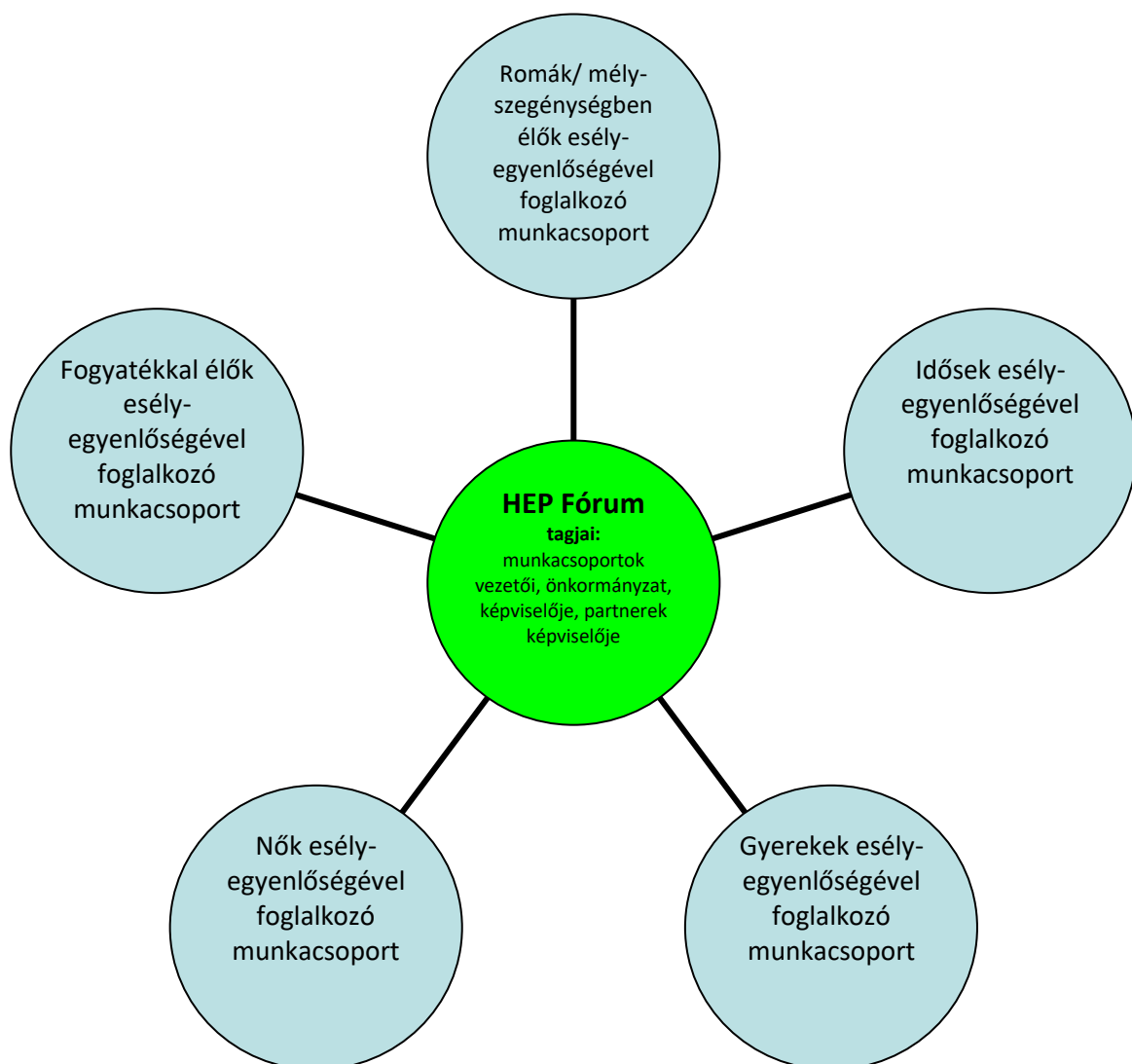
A társadalmi partnerség és együttműködés egyik eszköze a HEP Fórumok szervezése lehet. HEP Fórumok segítségével a helyi állami, önkormányzati, egyházi és civil szervezetek között a hatékonyabb együttműködés alakulhat ki. a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosításában, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazásában, összehangolásában, valamint a HEP intézkedéseinek megvalósításában, megkönnyítve így az önkormányzatok esélyteremtő feladatainak ellátását.

A HEP Fórum feladatai:

- a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosítása, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazása, összehangolása,
- a HEP intézkedéseinek megvalósításában, az HEP IT megvalósulásának figyelemmel kísérése, a HEP IT-ben lefektetett célok megvalósulásához szükséges beavatkozások évenkénti felülvizsgálata,

- annak figyelemmel kísérése, hogy a megelőző időszakban végrehajtott intézkedések elősegítették-e a kitűzött célok megvalósulását, és az ezen tapasztalatok alapján esetleges új beavatkozások meghatározása
- a HEP IT aktualizálása, az esetleges változások beépítése a HEP IT-be, a módosított HEP IT előkészítése képviselő-testületi döntésre
- az esélyegyenlőséggel összefüggő problémák megvitatása
- a HEP IT és az elért eredmények nyilvánosság elé tárása, dokumentálása, kommunikálása

Az esélyegyenlőség fókuszban lévő célcsoportjaihoz és/vagy kiemelt problématerületekre a terület aktorainak részvételével tematikus munkacsoportokat alakíthatunk 2 ezer fő feletti településeken (opcionális) az adott területen kitűzött célok megvalósítása érdekében. A munkacsoportok vezetői egyben tagjai az Esélyegyenlőségi Fórumnak is, a munkacsoportok rendszeresen (minimum évente) beszámolnak munkájukról az Esélyegyenlőségi Fórum számára.

A HEP Fórum működése:

A Fórum legalább kétévente, a felülvizsgálatok és az új HEP elfogadása előtt, de szükség esetén ennél gyakrabban ülésezik.

A Fórum működését megfelelően dokumentálja, üléseiről jegyzőkönyv készül.

A Fórum javaslatot tesz az HEP IT megvalósulásáról készített beszámoló elfogadására, vagy átdolgoztatására, valamint szükség szerinti módosítására.

A HEP Fórum egy-egy beavatkozási terület végrehajtására felelőst jelölhet ki tagjai közül.

A HEP Fórumok javasolt összetétele:

Tagok

- a település polgármestere,
- a település/közös önkormányzatok jegyzője,
- helyi nemzetiségi önkormányzatok vezetői,
- beavatkozási területekhez kapcsolódó önkormányzati bizottságok képviselői,
- helyi/térségi releváns közszolgáltató intézmények képviselői,
- meghatározó helyi/térségi gazdasági szereplők, munkáltatók képviselői,
- 2 000 fő lakosságszám feletti települések esetében a Szociálpolitikai Kerekasztal képviselői,
- helyi jelzőrendszeri felelős,
- a településen működő - a HEP célcsoportjai kapcsán érintett - civil szervezetek és egyházak képviselői,
- A HEP intézkedési tervében szereplő intézkedések végrehajtásáért felelős intézmények, szervezetek képviselői,
- a település HEP referense,
- a rendvédelmi és közbiztonsági szervezetek képviselői,
- egyéb tagok (pl. tapasztalati szakértőként valamely célcsoportban érintett személy, vagy a településen aktív szerepet vállaló személyek).

Állandó meghívottak

- a település képviselő-testületének tagjai,
- az illetékes esélyegyenlőségi mentor,
- tankerületi központ képviselője,
- környező települések önkormányzati szereplői,
- járási jelzőrendszeri tanácsadó,
- egyéb meghívottak (járási hivatalok beavatkozási területekhez és célcsoportokhoz kapcsolódó szervezeti egységeinek képviselői, térségi felzárkózási programok képviselői).

3.3 Monitoring és visszacsatolás

A Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósulását, végrehajtását a HEP Fórum ellenőrzi, és javaslatot készít a HEP szükség szerinti aktualizálására az egyes beavatkozási területek felelőseinek, illetve a létrehozott munkacsoportok beszámolóinak alapján.

3.4 Nyilvánosság

A program elfogadását megelőzően, a véleménynyilvánítás lehetőségének biztosítása érdekében nyilvános fórumot hívunk össze.

A véleményformálás lehetőségét biztosítja az Helyi Esélyegyenlőségi Program nyilvánosságra hozatala is, valamint a megvalósítás folyamatát koordináló HEP Fórum első ülésének mihamarabbi összehívása.

A nyilvánosság folyamatos biztosítására legalább évente tájékoztatjuk a program megvalósításában elért eredményekről, a monitoring eredményeiről a település döntéshozóit, tisztségviselőit, az intézményeket és az együttműködő szakmai és társadalmi partnereket képviselőit.

A HEP Fórum által végzett monitoring vizsgálatok eredményeit nyilvánosságra hozzuk a személyes adatok védelmének biztosítása mellett. A nyilvánosság biztosítására az önkormányzat honlapja, a helyi média áll rendelkezésre. Az eredményekre felhívjuk a figyelmet az önkormányzat és intézményeinek különböző rendezvényein, beépítjük kiadványainkba, a tolerancia, a befogadás, a hátrányos helyzetűek támogatásának fontosságát igyekszünk megértetni a lakossággal, a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében.

3.5 Kötelezettségek és felelősség

Az esélyegyenlőséggel összefüggő feladatokért az alábbi személyek/csoportok felelősek:

A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáért az önkormányzat részéről a polgármester felel.

- Az ő feladata és felelőssége a HEP Fórum létrejöttének szervezése, működésének sokoldalú támogatása, az önkormányzat és a HEP Fórum közötti kapcsolat biztosítása.
- Folyamatosan együttműködik a HEP Fórum vezetőjével.
- Felelősségi körébe tartozó, az alábbiakban felsorolt tevékenységeit a HEP Fórum bevonásával és támogatásával végzi. Így
 - o Felel azért, hogy a település minden lakója és az érintett szakmai és társadalmi partnerek számára elérhető legyen a Helyi Esélyegyenlőségi Program.
 - o Figyelemmel kíséri azt, hogy az önkormányzat döntéshozói, tisztségviselői és intézményeinek dolgozói megismerik és követik a HEP-ben foglaltakat.
 - o Támogatnia kell, hogy az önkormányzat, illetve intézményeinek vezetői minden ponton megkapják a szükséges felkészítést és segítséget a HEP végrehajtásához.

- Kötelessége az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben meg tennie a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményezni, és a jogsértés következményeinek elhárításáról intézkedni

A település vezetése, az önkormányzat tisztségviselői és a települési intézmények vezetői

- felelősek azért, hogy ismerjék az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokat, biztosítsák a diszkriminációmentes intézményi szolgáltatásokat, a befogadó és toleráns légkört, és megragadjanak minden alkalmat, hogy az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteiket bővítő képzésen, egyéb programon részt vegyenek.
- Felelősségük továbbá, hogy ismerjék a HEP IT-ben foglaltakat és közreműködjenek annak megvalósításában.
- Az esélyegyenlőség sérülése esetén hivatalosan jelezzék azt a HEP IT kijelölt irányítóinak.
- Az önkormányzati intézmények vezetői intézményi akciótervben gondoskodjanak az Esélyegyenlőségi Programban foglaltaknak az intézményükben történő maradéktalan érvényesüléséről.

Szükséges továbbá, hogy a jogszabály által előírt feladat-megosztás, együttműködési kötelezettség alapján a települési önkormányzattal kapcsolatban álló szereplők ismerjék a HEP-et, annak megvalósításában aktív szerepet vállaljanak.

3.6 Érvényesülés, módosítás

Amennyiben a **kétévente előírt** – de ennél gyakrabban, pl. évente is elvégezhető - **felülvizsgálat** során kiderül, hogy a HEP IT-ben vállalt célokat nem sikerül teljesíteni, **a HEP Fórum megvitatja a beavatkozási tevékenységek korrekciójára, kiegészítésére vonatkozó intézkedési tervjavaslatát** annak érdekében, hogy a célok teljesíthetők legyenek.

Az HEP IT-t mindenképp módosítani szükséges, ha megállapításaiban lényeges változás következik be, illetve amennyiben a tervezett beavatkozások nem elegendő módon járulnak hozzá a kitűzött célok megvalósításához.

Az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben az HEP IT végrehajtásáért felelős személy megteszi a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményez, és intézkedik a jogsértés következményeinek elhárításáról.

4. Elfogadás módja és dátuma

I. A Mátészalka város Helyi Esélyegyenlőségi Programjának szakmai és társadalmi vitája megtörtént. Az itt született észrevételeket a megvitatást követően a HEP Intézkedési Tervébe beépítettük.

II. Ezt követően Mátészalka város képviselő-testülete a Helyi Esélyegyenlőségi Programot (melynek része az Intézkedési Terv) megvitatta és 17/2023. (II. 15.) számú határozatával elfogadta.

Csatolt melléklet:

- képviselő testület elfogadó határozatának kivonata

Dátum: 2023. február 15.

Dr. Hanusi Péter
polgármester

**MÁTÉSZALKA VÁROS ÖNKORMÁNYZATA
KÉPVISELŐ-TESTÜLETÉNEK
17/2023.(II.15.)**

HATÁROZATA

Mátészalka Város önkormányzata 2023-2028. évre vonatkozó Helyi Esélyegyenlőségi Programjának elfogadásáról

A képviselő-testület

Jóváhagyja Mátészalka Város Önkormányzat Képviselő-testülete 2023-2028. évre vonatkozó Helyi Esélyegyenlőségi Program a határozat melléklete szerinti tartalommal.

Felelős: Dr. Hanusi Péter polgármester

Határidő: 2023. február 28.

Mátészalka, 2023. február 15.

Dr. Hanusi Péter
polgármester

Dr. Takács Csaba
jegyző